Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (deviata komora)

z 8. septembra 2016 *

„Hospodárska súťaž — Kartely — Trh s antidepresívami obsahujúcimi účinnú farmaceutickú látku citalopram — Pojem obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa — Potenciálna hospodárska súťaž — Generické lieky — Prekážky vstupu na trh vyplývajúce z existencie patentov — Dohody uzatvorené medzi majiteľom patentov a výrobcami alebo predajcami generických liekov — Článok 101 ods. 1 a 3 ZFEÚ — Nesprávne právne posúdenie a nesprávne posúdenie — Povinnosť odôvodnenia — Právo na obhajobu — Právna istota — Pokuty“

Vo veci T-472/13,

H. Lundbeck A/S, so sídlom vo Valby (Dánsko),

Lundbeck Ltd, so sídlom v Milton Keynes (Spojené kráľovstvo),

v zastúpení: R. Subiotto, QC, a T. Kuhn, advokát,

žalobkyne,

ktoré v konaní podporuje:

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), so sídlom v Ženeve (Švajčiarsko), v zastúpení: F. Carlin, barrister, a M. Healy, solicitors,

vedľajší účastník konania,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: pôvodne J. Bourke, F. Castilla Contreras, B. Mongin, T. Vecchi a C. Vollrath, neskôr Castilla Contreras, M. Mongin, Vecchi, Vollrath a T. Christoforou, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie C(2013) 3803 final z 19. júna 2013, ktoré sa týka konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (vec AT/39226 – Lundbeck), a návrh na zníženie pokuty uloženej žalobkyniam v tomto rozhodnutí,

VŠEOBECNÝ SÚD (deviata komora),

v zložení: predseda komory G. Berardis (spravodajca), sudcovia O. Czúcz a A. Popescu

tajomník: L. Grzegorczyk, referent,

* Jazyk konania: angličtina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. novembra 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

I – *Spoločnosti, o ktoré ide v prejednávanej veci*

1 H. Lundbeck A/S (ďalej len „Lundbeck“) je spoločnosť založená podľa dánskeho práva, ktorá ovláda skupinu spoločností, vrátane spoločnosti Lundbeck Ltd, ktorá má sídlo v Spojenom kráľovstve a špecializuje sa na výskum, vývoj, výrobu, marketing, predaj a distribúciu farmaceutických výrobkov na liečbu porúch centrálneho nervového systému, vrátane depresie.

2 Lundbeck je výrobcom originálnych liekov, teda podnikom, ktorý zameriava svoju činnosť na výskum nových liekov a na ich uvádzanie na trh.

3 Merck KGaA je spoločnosť založená podľa nemeckého práva, ktorá sa špecializuje na farmaceutickú oblasť a ktorá v čase uzatvorenia dotknutých dohôd nepriamo – prostredníctvom skupiny Merck Generics Holding GmbH – vlastnila 100 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti Generics UK Ltd (ďalej len „GUK“), ktorá bola zodpovedná za vývoj generických farmaceutických výrobkov a ich uvádzanie na trh v Spojenom kráľovstve.

4 Európska komisia považovala spoločnosti Merck a GUK v čase relevantných skutočností za jediný podnik v zmysle práva hospodárskej súťaže [ďalej len „Merck (GUK)“].

5 Arrow Group A/S, v auguste 2003 premenovaná na Arrow Group ApS (ďalej bez rozlišovania len „Arrow Group“), je spoločnosť založená podľa dánskeho práva, ktorá stojí na čele skupiny spoločností, ktorá je zastúpená vo viacerých členských štátoch a od roku 2001 pôsobí v oblasti vývoja a predaja generických liekov.

6 Arrow Generics Ltd je spoločnosť založená podľa práva Spojeného kráľovstva, ktorá bola najprv 100 %-nou a od februára 2002 je 76 %-nou dcérskou spoločnosťou spoločnosti Arrow Group.

7 Resolution Chemicals Ltd je spoločnosť založená podľa práva Spojeného kráľovstva, ktorá sa špecializuje na výrobu účinných farmaceutických látok (ďalej len „ÚFL“) pre generické lieky. Do septembra 2009 ju ovládala Arrow Group.

8 Komisia považovala spoločnosti Arrow Group, Arrow Generics a Resolution Chemicals v čase relevantných skutočností za jediný podnik (ďalej len „Arrow“).

9 Alpharma Inc. bola spoločnosť založená podľa práva Spojených štátov amerických, ktorá pôsobila v celosvetovom meradle vo farmaceutickom odvetví, najmä pokiaľ ide o generické lieky. Do decembra 2008 ju ovládala spoločnosť A.L. Industrier AS založená podľa nórskeho práva. Následne ju odkúpil farmaceutický podnik so sídlom v Spojenom kráľovstve, ktorý zasa odkúpil farmaceutický podnik so sídlom v Spojených štátoch. V rámci týchto štrukturálnych zmien bola Alpharma Inc. najprv v apríli 2010 premenovaná na Alpharma, LLC, a potom 15. apríla 2013 na Zoetis Products LLC.

10 Alpharma ApS bola spoločnosť založená podľa dánskeho práva, ktorú nepriamo v rozsahu 100 % ovládala Alpharma Inc. Mala viaceré dcérske spoločnosti v Európskom hospodárskom priestore (EHS). Po viacerých štrukturálnych zmenách bola Alpharma ApS 31. marca 2008 premenovaná na Axellia Pharmaceuticals ApS a v roku 2010 bola premenovaná na Xellia Pharmaceuticals ApS (ďalej len „Xellia“).

11 Komisia považovala spoločnosti Alpharma Inc., A.L. Industrier AS a Alpharma ApS v čase relevantných skutočností za jediný podnik (ďalej len „Alpharma“).

12 Ranbaxy Laboratories Ltd je spoločnosť založená podľa indického práva, ktorá sa špecializuje na vývoj a výrobu ÚFL, ako aj generických liekov.

13 Ranbaxy (UK) Ltd je spoločnosť založená podľa anglického práva, ktorá je dcérskou spoločnosťou spoločnosti Ranbaxy Laboratories, poverenou predajom výrobkov tejto druhej uvedenej spoločnosti v Spojenom kráľovstve.

14 Komisia považovala spoločnosti Ranbaxy Laboratories a Ranbaxy (UK) čase relevantných skutočností za jediný podnik (ďalej len „Ranbaxy“).

II – *Príslušný výrobok a patenty, ktoré sa ho týkali*

15 Príslušným výrobkom na účely prejednávanej veci je antidepresívum, ktoré obsahuje ÚFL s názvom citalopram.

16 V roku 1977 podala Lundbeck v Dánsku patentovú prihlášku týkajúcu sa ÚFL citalopram, ako aj dvoch postupov – alkylácie a kyanácie – používaných pri výrobe uvedenej ÚFL. Od roku 1977 do roku 1985 boli v Dánsku a vo viacerých ďalších krajinách západnej Európy udelené patenty vzťahujúce sa na túto ÚFL a tieto dva postupy (ďalej len „pôvodné patenty“).

17 Pokiaľ ide o EHP, ochrana vyplývajúca z pôvodných patentov a prípadne aj z dodatkových ochranných osvedčení (ďalej len „DOO“) upravených nariadením Rady (EHS) č. 1768/92 z 18. júna 1992 o vytvorení dodatkového ochranného osvedčenia na lieky (Ú. v. EÚ L 182, 1992, s. 1; Mim. vyd. 13/011, s. 200) zanikla v rozmedzí rokov 1994 (v prípade Nemecka) a 2003 (v prípade Rakúska. Čo sa týka konkrétne Spojeného kráľovstva, platnosť pôvodných patentov sa skončila v januári 2002.

18 Lundbeck postupne vyvinula iné, účinnejšie postupy na výrobu citalopramu, v súvislosti s ktorými požiadala a často získala patenty vo viacerých krajinách EHP, aj ako u Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a na Európskom patentovom úrade (EPÚ) (ďalej len „nové patenty spoločnosti Lundbeck“).

19 Konkrétne po prvé v rokoch 1998 a 1999 podala Lundbeck na EPÚ dve patentové prihlášky týkajúce sa výroby citalopramu postupmi s využitím jódu a amidu. EPÚ udelil spoločnosti Lundbeck 19. septembra 2001 patent vzťahujúci sa na postup s využitím amidu (ďalej len „patent na amid“) a 26. marca 2003 patent vzťahujúci sa na postup s využitím jódu (ďalej len „patent na jód“).

20 Po druhé Lundbeck predložila 13. marca 2000 dánskym orgánom patentovú prihlášku týkajúcu sa postupu výroby citalopramu, ktorého súčasťou bola metóda čistenia použitých solí prostredníctvom kryštalizácie. Podobné prihlášky boli podané v iných krajinách EHP, ako aj u WIPO a na EPÚ. Lundbeck získala patenty vzťahujúce sa na postup s využitím kryštalizácie vo viacerých členských štátoch počas prvej polovice roka 2002, v prípade Spojeného kráľovstva konkrétne 30. januára 2002 (ďalej len „patent na kryštalizáciu“). EPÚ udelil patent na kryštalizáciu 4. septembra 2002. Okrem toho

v Holandsku Lundbeck už získala 6. novembra 2000 úžitkový vzor týkajúci sa tohto postupu (ďalej len „úžitkový vzor spoločnosti Lundbeck“), teda patent platný šesť rokov, ktorý bol udelený bez skutočného predchádzajúceho skúmania.

21 Po tretie Lundbeck predložila orgánom Spojeného kráľovstva 12. marca 2001 patentovú prihlášku týkajúcu sa postupu výroby citalopramu, ktorého súčasťou bola metóda čistenia použitých solí prostredníctvom filmovej destilácie. Orgány Spojeného kráľovstva udelili spoločnosti Lundbeck patent vzťahujúci sa na uvedenú metódu filmovej destilácie 3. októbra 2001 (ďalej len „patent na filmovú destiláciu“). Tento patent však bol 23. júna 2004 zrušený z dôvodu, že nebol nový v porovnaní s iným patentom spoločnosti Lundbeck. Lundbeck získala 29. júna 2002 podobný patent v Dánsku.

22 Napokon Lundbeck plánovala uviesť na trh koncom roka 2002 alebo začiatkom roka 2003 nové antidepresívum – Cipralex – založené na ÚFL s názvom escitalopram (alebo S-citalopram). Tento nový liek bol určený pre tých istých pacientov, ktorí mohli byť liečení patentovaným liekom Cipramil od spoločnosti Lundbeck, ktorý bol založený na ÚFL citalopram. ÚFL escitalopram bola chránená patentmi platnými aspoň do roku 2012.

III – *Sporné dohody*

23 Počas roka 2002 uzavrela Lundbeck šesť dohôd týkajúcich sa citalopramu (ďalej len „sporné dohody“) so štyrmi podnikmi pôsobiacimi v oblasti výroby alebo predaja generických liekov, konkrétne Merck (GUK), Alpharma, Arrow a Ranbaxy (ďalej len „výrobcovia alebo predajcovia generických liekov“).

A – *Dohody so spoločnosťou Merck (GUK)*

24 Lundbeck uzatvorila dve dohody so spoločnosťou Merck (GUK).

25 Prvá dohoda nadobudla účinnosť 24 januára 2002 najprv na jeden rok a vzťahovala sa len na územie Spojeného kráľovstva (ďalej len „dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo“). Podpísala ju dcérska spoločnosť spoločnosti Lundbeck v Spojenom kráľovstve, teda spoločnosť Lundbeck Ltd založená podľa práva Spojeného kráľovstva. Platnosť tejto dohody bola následne predĺžená na obdobie šiestich mesiacov, ktoré sa skončilo 31. júla 2003. Následne po krátkom vstupe spoločnosti Merck (GUK) na trh v období od 1. do 4. augusta sa zmluvné strany 6. augusta 2003 písomne dohodli na druhom predĺžení platnosti dohody na obdobie, ktorého dĺžka nepresiahne šesť mesiacov, ale ktoré možno skrátiť v prípade, ak Lundbeck nepodá žalobu proti iným výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorí sa pokúsia vstúpiť na trh, alebo v prípade ukončenia sporu medzi spoločnosťou Lundbeck a ďalším výrobcom alebo predajcom generických liekov, spoločnosťou Lagap Pharmaceuticals Ltd (ďalej len „spor Lagap“).

26 Podľa tejto dohody sa zmluvné strany zhodli najmä na tom, že

— existuje riziko, že niektoré činnosti plánované spoločnosťou GUK týkajúce sa uvádzania na trh, distribúcie a predaja „Výrobkov“ môžu predstavovať porušenie práv duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck a môžu viesť k uplatneniu nárokov tejto spoločnosti (bod 2.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo), pričom tieto „Výrobky“ boli vymedzené v bode 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo ako „výrobky z citalopramu vyvinuté spoločnosťou GUK vo forme suroviny, hromadného balenia alebo tabliet, ktoré sú uvedené v Prílohe a vyrobené v súlade so špecifikáciou výrobkov, ktorú poskytla GUK ku dňu podpísania, pripojenej ako Príloha 2“,

— vzhľadom na dohodu uzatvorenú medzi zmluvnými stranami Lundbeck zaplatí spoločnosti GUK dva milióny libier šterlingov (GBP) ako protihodnotu za dodanie „Výrobkov“ v množstvách uvedených v dohode 31. januára 2002 (bod 2.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo),

— GUK sa navyše zaväzuje dodať ako protihodnotu za ďalšiu platbu vo výške jedného milióna GBP „Výrobky“, ako sú špecifikované v prílohe, 2. apríla 2002 (bod 2.3 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo),

— uskutočnené platby a dodanie „Výrobkov“ spoločnosťou GUK na základe bodov 2.2 a 2.3 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo budú predstavovať úplné a konečné urovnanie akýchkoľvek nárokov, ktoré by Lundbeck mohla uplatniť voči spoločnosti GUK za porušenie svojich práv duševného vlastníctva, pokiaľ ide o „Výrobky“ dodané spoločnosťou GUK do tohto dátumu (bod 2.4 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo),

— Lundbeck sa zaväzuje predávať svoje „Hotové výrobky“ spoločnosti GUK a GUK sa zaväzuje kupovať tieto „Hotové výrobky“ výlučne od spoločnosti Lundbeck na účely ich ďalšieho predaja spoločnosťou GUK a jej pridruženými spoločnosťami v Spojenom kráľovstve počas doby platnosti a podľa podmienok dohody (bod 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo), pričom tieto „Hotové výrobky“ boli vymedzené v bode 1.1 dohody ako „výrobky obsahujúce citalopram v podobe hotových výrobkov, ktoré má [Lundbeck] dodať spoločnosti GUK v súlade s touto dohodou“,

— Lundbeck sa zaväzuje zaplatiť sumu 5 miliónov GBP zaručených čistých výnosov spoločnosti GUK pod podmienkou, že GUK si u nej objedná dohodnutý objem „Hotových výrobkov“ počas doby platnosti dohody (alebo nižšiu sumu, ktorá sa vypočíta ako pomerná časť pripadajúca na uskutočnené objednávky) (bod 6.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo).

27 Prvá dohoda o predĺžení platnosti dohody stanovovala najmä mesačné platby vo výške 400 000 GBP za vykonávanie bodu 6.2 dohody vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo spoločnosťou GUK a menila definíciu „čistých výnosov“.

28 Druhá dohoda o predĺžení platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo stanovovala najmä mesačné platby vo výške 750 000 GBP za vykonávanie bodu 6.2 tejto dohody spoločnosťou GUK.

29 Platnosť dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo sa skončila 1. novembra 2003 po urovnaní sporu Lagap zmierom. Počas celej doby platnosti dohody previedla Lundbeck na spoločnosť GUK finančné prostriedky v celkovej hodnote 19,4 milióna eur.

30 Druhá dohoda bola uzatvorená medzi spoločnosťami Lundbeck a GUK 22. októbra 2002 a vzťahovala sa na EHP s výnimkou Spojeného kráľovstva (ďalej len „dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP“). Táto dohoda stanovovala platbu sumy 12 miliónov eur ako protihodnotu za záväzok spoločnosti GUK nepredávať a nedodávať farmaceutické výrobky obsahujúce citalopram na celom území EHP (s výnimkou Spojeného kráľovstva) a vynaložiť všetko primerané úsilie, aby Natco Pharma Ltd (ďalej len „Natco“), výrobca ÚFL citalopram, ktorú používala Merck (GUK) pri uvádzaní svojej verzie generického citalopramu na trh (ďalej len „ÚFL spoločnosti Natco“ alebo „citalopram spoločnosti Natco“), prestala dodávať citalopram alebo výrobky obsahujúce citalopram v EHP počas doby platnosti dohody (body 1.1 a 1.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP). Lundbeck sa zaviazala, že nepodá žalobu proti spoločnosti GUK pod podmienkou, že táto spoločnosť si splní záväzky podľa bodu 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP (bod 1.3 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP).

31 Platnosť dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP sa skončila 22. októbra 2003. Lundbeck previedla na spoločnosť GUK podľa tejto dohody finančné prostriedky v celkovej hodnote 12 miliónov eur.

B – *Dohody so spoločnosťou Arrow*

32 Lundbeck uzavrela dve dohody so spoločnosťou Arrow.

33 Prvá z nich, ktorá sa týkala územia Spojeného kráľovstva, bola uzatvorená 24. januára 2002 medzi spoločnosťou Lundbeck na jednej strane a spoločnosťami Arrow Generics a Resolution Chemicals (ďalej spolu len „Arrow UK“) na druhej strane (ďalej len „dohoda Arrow UK“).

34 Dohoda Arrow UK pôvodne mala platiť do 31. decembra 2002 alebo – ak by bolo vydané skôr – do vydania právoplatného rozhodnutia o žalobe, ktorú Lundbeck zamýšľala podať proti spoločnosti Arrow UK na súdoch Spojeného kráľovstva v súvislosti s údajným porušovaním jej patentov spoločnosťou Arrow UK (ďalej len „žaloba pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow“) (bod 4.1 dohody Arrow UK). Platnosť tejto dohody bola neskôr dvakrát predĺžená podpísaním dodatkov. Prvé predĺženie platnosti sa vzťahovalo na obdobie od 1. januára do 1. marca 2003 (bod 3.1 prvého dodatku k dohode Arrow UK), zatiaľ čo druhé predĺženie platnosti stanovovalo, že platnosť tejto dohody sa skončí buď 31. januára 2004, alebo sedem dní po podpísaní súdneho rozhodnutia, ktorým sa ukončí spor Lagap (bod 4.1 druhého dodatku k dohode Arrow UK). Keďže tento spor bol urovnaný zmierom 13. októbra 2003, platnosť dohody Arrow UK sa skončila 20. októbra 2003. Z toho vyplýva, že celková doba platnosti tejto dohody trvala od 24. januára 2002 do 20. októbra 2003 (ďalej len „doba platnosti dohody Arrow UK“).

35 Pokiaľ ide o obsah dohody Arrow UK, je potrebné poukázať na to, že:

— v prvom odôvodnení preambuly tejto dohody (ďalej len „preambula Arrow UK“) sa okrem iného uvádza, že Lundbeck je majiteľkou patentov na kryštalizáciu a filmovú destiláciu,

— v štvrtom odôvodnení preambuly Arrow UK je uvedené, že „Arrow [UK] získala licenciu od tretieho subjektu na dovoz Citalopramu, ktorý nebol vyrobený spoločnosťou Lundbeck alebo so súhlasom spoločnosti Lundbeck (‚uvedený Citalopram‘, pričom – s cieľom zabrániť akýmkoľvek pochybnostiam – taká definícia zahŕňa len Citalopram určený na uvedenie na trh a predaj v Spojenom kráľovstve a nezahŕňa Citalopram určený na uvedenie na trh a predaj v iných krajinách, do Spojeného kráľovstva“,

— v šiestom odôvodnení preambuly Arrow UK je stanovené, že Lundbeck podrobila „uvedený Citalopram“ laboratórnym testom, na základe ktorých dospela k opodstatnenému presvedčeniu, že uvedený Citalopram porušuje najmä patenty spomenuté v prvej zarážke vyššie,

— v siedmom odôvodnení preambuly Arrow UK sa uvádza, že Arrow UK nepripúšťa, že porušila tieto patenty ani že tieto patenty sú platné, ale uznáva, že Lundbeck sa domnieva, že môžu byť platné a mohli byť porušené, čo Arrow UK nemôže vyvrátiť jednoznačnými dôkazmi,

— v ôsmom odôvodnení preambuly Arrow UK je spomenuté, že Lundbeck hrozila podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a že zamýšľa podať žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow,

— v bode 1.1 tejto dohody sa uvádza, že „Arrow [UK] sa vo svojom mene a v mene všetkých pridružených a prepojených subjektov zaväzuje, že počas [doby platnosti dohody Arrow UK] nebude na území Spojeného kráľovstva vyrábať, predávať, ponúkať na predaj, používať alebo – po druhom dátume dodania – dovážať alebo skladovať na účely predaja alebo na akýkoľvek iný účel 1. [‚]uvedený Citalopram[‘] alebo 2. akýkoľvek iný Citalopram, ktorý podľa názoru spoločnosti Lundbeck porušuje jej práva [duševného vlastníctva], a – s cieľom umožniť spoločnosti Lundbeck zistiť, či môže dôjsť k porušeniu – poskytovať jej počas [doby platnosti dohody Arrow UK] dostatok vzoriek na účely rozboru aspoň jeden mesiac pred výrobou, dovozom, predajom alebo ponukou na predaj akéhokoľvek výrobku, ktoré by Arrow [UK] chcela vykonať, kým nebude vydané konečné a právoplatné rozhodnutie [o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow…]“,

— v bode 1.2 tejto dohody je spomenutý súhlas spoločnosti Arrow UK s tým, že jej záväzky uvedené v bode 1.1 dohody Arrow UK budú prebraté do uznesenia, o vydanie ktorého prípadne Lundbeck požiada príslušný súd Spojeného kráľovstva,

— v bode 2.1 tejto dohody sa uvádza, že Lundbeck podá žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow čo najskôr a v každom prípade do 31. marca 2002,

— bod 2.2 tejto dohody stanovuje, že vzhľadom na záväzky uvedené v bode 1.1 dohody Arrow UK a na to, že Arrow UK nepožiada o „cross-undertaking in damages“ (sumu, ktorú by Lundbeck podľa anglického práva musela zložiť na účet súdu, ak by podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia v konaní o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow), Lundbeck zaplatí spoločnosti Arrow UK v štyroch splátkach 5 miliónov GBP, pričom táto suma bola podľa bodu 2.1 prvého dodatku k dohode Arrow UK neskôr zvýšená o 450 000 GBP a na základe bodov 2.1 a 3 druhého dodatku k tejto dohode o 1,350 milióna GBP,

— v bode 2.3 tejto dohody sa uvádza, že v prípade, ak by sa v konečnom rozhodnutí v konaní o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow konštatovalo, že Arrow UK neporušila práva duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck, suma uvedená v bode 2.2 tejto dohody by predstavovala úplné a konečné odškodnenie, ktoré by Arrow UK mohla získať od spoločnosti Lundbeck za straty, ktoré by jej vznikli z dôvodu záväzkov vyplývajúcich z bodu 1.1 dohody Arrow UK,

— bod 3.4 dohody stanovuje, že Arrow UK odovzdá spoločnosti Lundbeck svoje zásoby „uvedeného Citalopramu“ v dvoch fázach, pričom prvá z nich, ktorá sa týkala približne 3,975 milióna balených tabliet, sa mala uskutočniť do 6. februára 2002 a druhá, ktorá sa týkala približne 1,1 milióna tabliet v hromadných baleniach, sa mala uskutočniť do 15. februára 2002.

36 Okrem toho je potrebné spresniť, že 6. februára 2002 bolo na návrh spoločnosti Lundbeck vydané uznesenie uvedené v bode 1.2 dohody Arrow UK (ďalej len „uznesenie založené na súhlase spoločnosti Arrow“).

37 Druhá dohoda, ktorá sa týkala územia Dánska, bola uzatvorená 3. júna 2002 medzi spoločnosťami Lundbeck a Arrow Group (ďalej len „dánska dohoda Arrow“).

38 Dánska dohoda Arrow bola uzatvorená na dobu od 3. júna 2002, keď bola podpísaná, do 1. apríla 2003 alebo – ak by bolo vydané skôr – do dňa vydania právoplatného súdneho rozhodnutia o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow. Keďže také rozhodnutie nebolo vydané, uvedená dohoda platila od 3. júna 2002 do 1. apríla 2003 (ďalej len „doba platnosti dánskej dohody Arrow“).

39 Pokiaľ ide o obsah dánskej dohody Arrow, je potrebné poukázať na to, že:

— prvé, tretie a piate až deviate odôvodnenie jej preambuly zodpovedajú v podstate prvému, štvrtému a šiestemu až ôsmemu odôvodneniu preambuly Arrow UK, pričom treba spresniť, že v deviatom odôvodnení preambuly dánskej dohody Arrow sa spomína uznesenie založené na súhlase spoločnosti Arrow,

— bod 1.1 tejto dohody stanovuje, že „Arrow [Group] súhlasí s tým, že zruší a ukončí akýkoľvek dovoz, výrobu, produkciu, predaj alebo iné uvádzanie na trh výrobkov obsahujúcich Citalopram, ktorý podľa spoločnosti Lundbeck porušuje jej práva duševného vlastníctva, na území [Dánska] počas doby platnosti [dánskej dohody Arrow]“,

— v bode 2.1 tejto dohody sa uvádza, že ako kompenzáciu za záväzky prijaté spoločnosťou Arrow Group Lundbeck zaplatí tejto spoločnosti sumu 500 000 amerických dolárov (USD),

— bod 2.2 tejto dohody stanovuje, že v prípade, ak by sa v konečnom rozhodnutí v konaní o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow konštatovalo, že Arrow Group neporušila práva duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck, suma uvedená v bode 2.1 tejto dohody by predstavovala úplné a konečné odškodnenie, ktoré by Arrow Group mohla získať od spoločnosti Lundbeck za straty, ktoré by jej vznikli z dôvodu záväzkov vyplývajúcich z bodu 1.1 dánskej dohody Arrow,

— v bode 3.1 tejto dohody sa ďalej uvádza, že Lundbeck odkúpi zásoby citalopramu spoločnosti Arrow Group, ktoré tvorí približne jeden milión tabliet, za cenu 147 000 USD.

C – *Dohoda so spoločnosťou Alpharma*

40 Lundbeck podpísala 22. februára 2002 dohodu so spoločnosťou Alpharma (ďalej len „dohoda Alpharma“) na obdobie od tohto dátumu do 30. júna 2003 (ďalej len „doba platnosti dohody Alpharma“).

41 Alpharma v januári 2002 pred uzatvorením tejto dohody odkúpila od spoločnosti Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (ďalej len „Tiefenbacher“) zásoby tabliet obsahujúcich generický citalopram vyvinutý na základe ÚFL citalopram, ktoré vyrobila indická spoločnosť Cipla pomocou vlastných postupov (ďalej len „citalopram spoločnosti Cipla“ alebo „ÚFL spoločnosti Cipla“), a objednala si ďalšie dodávky.

42 V súvislosti s preambulou dohody Alpharma je potrebné poukázať najmä na to, že:

— v prvom odôvodnení sa uvádza, že „Lundbeck je majiteľkou práv duševného vlastníctva, ktoré zahŕňajú najmä patenty týkajúce sa výroby… ÚFL ‚Citalopram‘ [tento výraz sa uvádza v celom znení dohody s veľkým začiatočným písmenom], vrátane patentov uvedených v prílohe A“ tejto dohody (ďalej len „príloha A“),

— druhé odôvodnenie stanovuje, že Lundbeck vyrába a predáva farmaceutické výrobky obsahujúce „Citalopram“ vo všetkých členských štátoch, ako aj v Nórsku a vo Švajčiarsku, pričom tieto krajiny ako celok sú vymedzené ako „Územie“,

— v treťom a štvrtom odôvodnení je spomenuté, že Alpharma predávala alebo nakupovala farmaceutické výrobky obsahujúce „Citalopram“ na „Území“, a to bez súhlasu spoločnosti Lundbeck,

— v piatom a šiestom odôvodnenia sa uvádza, že Lundbeck podrobila výrobky spoločnosti Alpharma laboratórnym testom, na základe ktorých dospela k opodstatnenému presvedčeniu, že výrobné metódy použité pri výrobe týchto výrobkov porušujú jej práva duševného vlastníctva,

— v siedmom odôvodnení je uvedené, že Lundbeck podala 31. januára 2002, na súde Spojeného kráľovstva žalobu (ďalej len „žaloba pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma“), ktorou sa domáhala, aby súd zakázal „spoločnosti Alpharma predaj výrobkov obsahujúcich Citalopram pre porušenie práv duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck“,

— v ôsmom odôvodnení sa uvádza, že Alpharma uznáva, že konštatovania spoločnosti Lundbeck sú správne, a zaväzuje sa neuvádzať „také výrobky“ na trh,

— v deviatom a desiatom odôvodnení je uvedené, že Lundbeck:

  — „súhlasí s tým, že vyplatí spoločnosti Alpharma odškodnenie s cieľom vyhnúť sa patentovému sporu“, ktorého výsledok nemožno s úplnou istotou predvídať a ktorý by bol nákladný a časovo náročný,

  — „v záujme urovnania sporu súhlasí s tým, že odkúpi od spoločnosti Alpharma celé jej zásoby výrobkov obsahujúcich Citalopram a vyplatí jej odškodnenie za tieto výrobky“.

43 Pokiaľ ide o samotné znenie dohody Alpharma, je potrebné poukázať najmä na to, že:

— bod 1.1 stanovuje, že Alpharma a jej dcérske spoločnosti „zrušia, zastavia a upustia od akéhokoľvek dovozu,… výroby… alebo predaja farmaceutických výrobkov obsahujúcich Citalopram na Území… počas [relevantného obdobia]“ a že Lundbeck vezme späť žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma,

— ten istý bod spresňuje, že sa nevzťahuje na escitalopram,

— bod 1.2 stanovuje, že „v prípade akéhokoľvek porušenia povinnosti stanovenej v [bode 1.1] alebo na žiadosť spoločnosti Lundbeck sa Alpharma… dobrovoľne podrobí predbežnému opatreniu, ktoré vydá ktorýkoľvek príslušný súd v ktorejkoľvek krajine Územia“, a že Lundbeck je oprávnená podať návrh na vydanie takého opatrenia bez zloženia akejkoľvek zábezpeky,

— bod 1.3 spresňuje, že ako kompenzáciu za záväzky stanovené v tejto dohode a s cieľom vyhnúť sa nákladom a dĺžke trvania sporu vyplatí Lundbeck spoločnosti Alpharma sumu 12 miliónov USD, z toho 11 miliónov za výrobky spoločnosti Alpharma obsahujúce „Citalopram“, v troch splátkach vo výške 4 miliónov USD, ktoré budú zaplatené 31. marca 2002, 31. decembra 2002 a 30. júna 2003,

— bod 2.2 stanovuje, že Alpharma do 31. marca 2002 odovzdá spoločnosti Lundbeck celé zásoby výrobkov obsahujúcich „Citalopram“, ktoré bude mať k tomuto dátumu k dispozícii, a to 9,4 milióna tabliet, ktoré už mala k dispozícii pri uzatvorení dohody Alpharma, a 16 miliónov tabliet, ktoré si objednala.

44 Príloha A obsahuje zoznam 28 prihlášok týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, ktoré Lundbeck podala pred podpísaním dohody, vrátane deviatich prihlášok, ktoré v tom čase už boli schválené. Tieto práva duševného vlastníctva sa týkali postupov na výrobu ÚFL citalopram, na ktoré sa vzťahovali patenty na kryštalizáciu a filmovú destiláciu.

45 Okrem toho je potrebné spresniť, že súd Spojeného kráľovstva vydal 2. mája 2002 uznesenie založené na súhlase, ktorým bolo konanie o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma prerušené z dôvodu uzatvorenia dohody medzi spoločnosťou Lundbeck a okrem iného spoločnosťou Alpharma, podľa ktorého Alpharma a dcérske spoločnosti „zrušia, zastavia a upustia od akéhokoľvek dovozu,… výroby… alebo predaja farmaceutických výrobkov obsahujúcich citalopram vyrobený s využitím postupov, na ktoré sa vzťahujú [patenty na kryštalizáciu a filmovú destiláciu udelené orgánmi Spojeného kráľovstva] alebo akýkoľvek iný rovnocenný patent udelený alebo prihlásený na Relevantných územiach do 30. júna 2002, v [členských štátoch], v Nórsku a vo Švajčiarsku (ďalej len ‚Relevantné územia‘)“ (ďalej len „uznesenie založené na súhlase spoločnosti Alpharma“).

D – *Dohoda so spoločnosťou Ranbaxy*

46 Lundbeck podpísala 16. júna 2002 dohodu so spoločnosťou Ranbaxy Laboratories (ďalej len „dohoda Ranbaxy“) na 360 dní. Podľa dodatku podpísaného 19. februára 2003 (ďalej len „dodatok Ranbaxy“) bola platnosť tejto dohody predĺžená do 31. decembra 2003. Celková doba platnosti tejto dohody teda trvala od 16. júna 2002 do 31. decembra 2003 (ďalej len „doba platnosti dohody Ranbaxy“).

47 Podľa preambuly dohody Ranbaxy (ďalej len „preambula Ranbaxy“):

— Ranbaxy Laboratories podala v Indii dve patentové prihlášky na postupy týkajúce sa citalopramu a vyrábala lieky obsahujúce citalopram s úmyslom uviesť ich na trh, a to najmä v EHP (druhé a tretie odôvodnenie preambuly Ranbaxy, ako aj príloha A dohody Ranbaxy),

— Lundbeck podrobila tento citalopram laboratórnym testom a dospela k záveru, že používané postupy porušujú patent na amid a patent na jód, pričom tento posledný uvedený patent ešte nebol udelený (pozri bod 19 vyššie), zatiaľ čo Ranbaxy Laboratories popierala existenciu takých porušení (piate až ôsme odôvodnenie preambuly Ranbaxy),

— Lundbeck a Ranbaxy Laboratories dospeli k dohode s cieľom vyhnúť sa patentovému sporu, ktorý by bol nákladný a časovo náročný a ktorého výsledok nemožno s úplnou istotou predvídať (deviaty odôvodnenie preambuly).

48 V dohode Ranbaxy sa okrem iného uvádza:

— „v súlade s podmienkami a za predpokladu uskutočnenia platieb spoločnosťou Lundbeck stanovených v [tejto dohode] si Ranbaxy Laboratories neuplatní nijaký nárok na patentovú prihlášku [uvedenú v preambule tejto dohody] alebo na akúkoľvek výrobnú metódu používanú spoločnosťou Ranbaxy Laboratories a zruší, zastaví a upustí od výroby alebo predaja farmaceutických výrobkov založených na takej prihláške alebo metóde [najmä v EHP] počas doby platnosti tejto dohody“ (bod 1.1 dohody Ranbaxy a bod 1.0 dodatku Ranbaxy),

— „v prípade akéhokoľvek porušenia záväzku stanoveného v bode 1.1 alebo na žiadosť spoločnosti Lundbeck“ sa Ranbaxy Laboratories a Ranbaxy (UK) dobrovoľne podrobia predbežnému opatreniu vydanému akýmkoľvek príslušným vnútroštátnym súdom bez toho, aby Lundbeck musela zložiť akúkoľvek zábezpeku a bez akéhokoľvek iného záväzku okrem tých, ktoré vyplývajú z tejto dohody (bod 1.2 dohody Ranbaxy),

— vzhľadom na dohodu uzatvorenú medzi zmluvnými stranami Lundbeck zaplatí spoločnosti Ranbaxy Laboratories sumu 9,5 milióna USD v splátkach počas relevantného obdobia (bod 1.3 dohody Ranbaxy a bod 2.0 dodatku Ranbaxy),

— Lundbeck predá spoločnosti Ranbaxy Laboratories alebo spoločnosti Ranbaxy (UK) tablety s citalopramom so zľavou 40 % z výrobnej ceny, aby ich tieto spoločnosti mohli predávať na trhu Spojeného kráľovstva (bod 1.3 a príloha B dohody Ranbaxy),

— Lundbeck a Ranbaxy Laboratories sa zaväzujú, že nepodajú proti sebe navzájom nijakú žalobu založenú na ktoromkoľvek z patentov uvedených vyššie v samotnej dohode (bod 1.4 dohody Ranbaxy).

IV – *Kroky Komisie vo farmaceutickom odvetví a správne konanie*

49 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, dánsky orgán na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov) v októbri 2003 informoval Komisiu o existencii predmetných dohôd.

50 Keďže väčšina týchto dohôd sa týkala celého EHP alebo v každom prípade ďalších členských štátov okrem Dánskeho kráľovstva, bolo dohodnuté, že Komisia preskúma ich zlučiteľnosť s právom hospodárskej súťaže, zatiaľ čo KFST sa nebude ďalej zaoberať touto otázkou.

51 V období od roku 2003 do roku 2006 Komisia vykonala inšpekcie v zmysle článku 20 ods. 4 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 ZFEÚ] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) v priestoroch spoločnosti Lundbeck a ďalších spoločností pôsobiacich vo farmaceutickom odvetví. Tiež zaslala spoločnosti Lundbeck a ďalšej spoločnosti žiadosti o informácie v zmysle článku 18 ods. 2 uvedeného nariadenia.

52 Dňa 15. januára 2008 Komisia prijala rozhodnutie o začatí vyšetrovania týkajúceho sa farmaceutického odvetvia v súlade s článkom 17 nariadenia č. 1/2003 (vec COMP/D2/39514). Jediný článok tohto rozhodnutia stanovoval, že vyšetrovanie, ktoré sa má uskutočniť, sa týka uvádzania inovatívnych a generických humánnych liekov na trh.

53 Dňa 8. júla 2009 vydala Komisia oznámenie, ktorého cieľom bolo zhrnúť jej vyšetrovaciu správu týkajúcu sa farmaceutického odvetvia. Toto oznámenie zahŕňalo v technickej prílohe úplné znenie uvedenej vyšetrovacej správy v podobe pracovného dokumentu Komisie, ktorý bol dostupný len v angličtine.

54 Dňa 7. januára 2010 začala Komisia konanie vo veci formálneho zisťovania proti spoločnosti Lundbeck.

55 Počas roka 2010 a prvého štvrťroka 2011 zaslala Komisia spoločnosti Lundbeck a ostatným spoločnostiam, ktoré boli účastníkmi sporných dohôd, žiadosti o informácie.

56 Dňa 24. júla 2012 začala Komisia konanie proti spoločnostiam, ktoré boli účastníkmi sporných dohôd, a zaslala im, ako aj spoločnosti Lundbeck oznámenie o výhradách.

57 Všetci adresáti tohto oznámenia, ktorí požiadali o vypočutie, sa mohli vyjadriť na vypočutí, ktoré sa konalo 14. a 15. marca 2013.

58 Dňa 12. apríla 2013 zaslala Komisia adresátom oznámenia o výhradách opis skutkového stavu.

59 Úradník pre vypočutie vypracoval svoju konečnú správu 17. júna 2013.

60 Dňa 19. júna 2013 prijala Komisia rozhodnutie C(2013) 3803 final, ktoré sa týka konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (vec AT/39226 – Lundbeck) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

V – *Napadnuté rozhodnutie*

61 V napadnutom rozhodnutí Komisia konštatovala, že sporné dohody predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a článku 53 ods. 1 Dohody o EHP (článok 1 ods. 1 napadnutého rozhodnutia).

62 Obe dohody uzatvorené medzi spoločnosťami Merck (GUK) a Lundbeck boli považované za jediné a nepretržité porušenie, ktoré trvalo od 24. januára 2002 do 1. novembra 2003.

63 Ako vyplýva zo zhrnutia uvedeného v odôvodneniach 824 a 874 napadnutého rozhodnutia, Komisia vychádzala v tejto súvislosti najmä z nasledujúcich skutočností:

— v čase uzatvorenia dohôd boli Lundbeck a Merck (GUK) prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi v Spojenom kráľovstve a v EHP a pred druhým predĺžením platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo boli skutočnými konkurentmi v Spojenom kráľovstve,

— Lundbeck uskutočnila podľa týchto dohôd prevod značnej hodnoty v prospech spoločnosti Merck (GUK),

— tento prevod hodnoty bol spojený s tým, že Merck (GUK) súhlasila s obmedzeniami vstupu na trh obsiahnutým v uvedených dohodách, najmä s jej záväzkom nepredávať citalopram spoločnosti Natco alebo akýkoľvek iný generický citalopram v Spojenom kráľovstve a v EHP počas relevantnej doby platnosti týchto dohôd,

— tento prevod hodnoty zodpovedal približne predpokladaným výnosom, ktoré by Merck (GUK) dosiahla, ak by úspešne vstúpila na trh,

— Lundbeck by nemohla dosiahnuť také obmedzenia uplatnením svojich patentov týkajúcich sa postupov, keďže záväzky, ktoré vyplývali spoločnosti Merck (GUK) z týchto dohôd, prekračovali rámec práv priznaných majiteľom patentov týkajúcich sa postupov,

— tieto dohody nestanovovali nijaký záväzok spoločnosti Lundbeck nepodať žaloby pre porušovanie patentov proti spoločnosti Merck (GUK) v prípade, ak by táto spoločnosť vstúpila na trh s generickým citalopramom po uplynutí doby platnosti týchto dohôd.

64 Obe dohody uzatvorené medzi spoločnosťami Arrow a Lundbeck boli považované za jediné a nepretržité porušenie, ktoré trvalo od 24. januára 2002 do 20. októbra 2003.

65 Ako vyplýva zo zhrnutia uvedeného v odôvodneniach 962 a 1013 napadnutého rozhodnutia, ktoré sa týkajú dohody Arrow UK a dánskej dohody Arrow, Komisia vychádzala najmä z nasledujúcich skutočností:

— v čase uzatvorenia týchto dohôd boli Lundbeck a Arrow prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi v Spojenom kráľovstve a v Dánsku,

— Lundbeck uskutočnila podľa týchto dohôd prevod značnej hodnoty v prospech spoločnosti Arrow,

— tento prevod hodnoty bol spojený s tým, že Arrow súhlasila s obmedzeniami svojho vstupu na trh s citalopramom v Spojenom kráľovstve a v Dánsku obsiahnutými v uvedených dohodách, najmä so záväzkom spoločnosti Arrow nepredávať generický citalopram, ktorý podľa názoru spoločnosti Lundbeck porušoval jej patenty, a to počas doby platnosti týchto dohôd,

— tento prevod hodnoty zodpovedal v podstate výnosom, ktoré by Arrow mohla získať, ak by úspešne vstúpila na trh,

— Lundbeck by nemohla dosiahnuť také obmedzenia uplatnením svojich nových patentov, keďže záväzky, ktoré vyplývali spoločnosti Arrow z týchto dohôd, prekračovali rámec práv priznaných majiteľom patentov týkajúcich sa postupov,

— tieto dohody nestanovovali nijaký záväzok spoločnosti Lundbeck nepodať žaloby pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow v prípade, ak by táto spoločnosť po uplynutí doby platnosti jednej z týchto dohôd vstúpila na trh Spojeného kráľovstva alebo Dánska s generickým citalopramom.

66 Pokiaľ ide o dohodu Alpharma, ako vyplýva zo zhrnutia uvedeného v odôvodnení 1087 napadnutého rozhodnutia, Komisia vychádzala najmä z nasledujúcich skutočností:

— v čase uzatvorenia tejto dohody boli Lundbeck a Alpharma prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi vo viacerých krajinách EHP,

— Lundbeck uskutočnila podľa tejto dohody prevod značnej hodnoty v prospech spoločnosti Alpharma,

— tento prevod hodnoty bol spojený s tým, že Alpharma súhlasila s obmedzeniami svojho vstupu na trh obsiahnutými v uvedenej dohode, najmä so záväzkom spoločnosti Alpharma nepredávať nijaký generický citalopram v EHP počas relevantného obdobia,

— tento prevod hodnoty zodpovedal v podstate výnosom, ktoré by Alpharma mohla dosiahnuť, ak by úspešne vstúpila na trh,

— Lundbeck by nemohla dosiahnuť také obmedzenia uplatnením patentov na kryštalizáciu a filmovú destiláciu, keďže záväzky, ktoré vyplývali spoločnosti Alpharma z tejto dohody, prekračovali rámec práv priznaných majiteľom patentov týkajúcich sa postupov,

— dohoda nestanovovala záväzok spoločnosti Lundbeck nepodať žaloby pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma v prípade, ak by táto spoločnosť vstúpila na trh s generickým citalopramom po uplynutí doby platnosti tejto dohody.

67 Pokiaľ ide o dohodu Ranbaxy, ako vyplýva zo zhrnutia uvedeného v odôvodnení 1174 napadnutého rozhodnutia, Komisia vychádzala najmä z nasledujúcich skutočností:

— v čase uzatvorenia tejto dohody boli Lundbeck a Ranbaxy prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi v rámci EHP,

— Lundbeck uskutočnila podľa tejto dohody prevod značnej hodnoty v prospech spoločnosti Ranbaxy,

— tento prevod hodnoty bol spojený s tým, že Ranbaxy súhlasila s obmedzeniami svojho vstupu na trh obsiahnutými v uvedenej dohode, najmä so záväzkom spoločnosti Ranbaxy nevyrábať a nepredávať svoj citalopram v EHP počas relevantného obdobia, či už prostredníctvom vlastných dcérskych spoločností, alebo prostredníctvom tretích osôb,

— tento prevod hodnoty podstatne prekračoval výnosy, ktoré by Ranbaxy mohla dosiahnuť predajom generického citalopramu, ktorý dovtedy vyrobila,

— Lundbeck by nemohla dosiahnuť také obmedzenia uplatnením svojich patentov týkajúcich sa postupov, keďže záväzky, ktoré vyplývali spoločnosti Ranbaxy z tejto dohody, prekračovali rámec práv priznaných majiteľom patentov týkajúcich sa postupov,

— dohoda nestanovovala nijaký záväzok spoločnosti Lundbeck nepodať žaloby pre porušovanie patentov proti spoločnosti Ranbaxy v prípade, ak by táto spoločnosť vstúpila na trh so svojím generickým citalopramom po uplynutí doby platnosti spornej dohody.

68 Komisia tiež uložila pokuty všetkým účastníkom sporných dohôd. Na tento účel použila usmernenia k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia z roku 2006“). V prípade spoločnosti Lundbeck sa Komisia riadila všeobecnou metodikou opísanou v usmerneniach z roku 2006, ktorá je založená na hodnote predaja príslušného výrobku, ktorý dosiahol každý účastník kartelovej dohody (odôvodnenia 1316 až 1358 napadnutého rozhodnutia). Naopak v prípade ostatných účastníkov sporných dohôd,

teda výrobcov alebo predajcov generických liekov, využila možnosť odchýliť sa od tejto metodiky vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci v súvislosti s týmito účastníkmi stanovenú v bode 37 uvedených usmernení (odôvodnenie 1359 napadnutého rozhodnutia).

69 Pokiaľ ide teda o iných účastníkov sporných dohôd, než je Lundbeck, Komisia konštatovala, že na účely stanovenia základnej sumy pokuty a zabezpečenia dostatočne odstrašujúceho účinku pokuty je namieste vziať do úvahy hodnotu súm, ktoré na nich Lundbeck previedla podľa týchto dohôd, a to bez rozlišovania porušení podľa ich povahy alebo geografického rozsahu alebo podľa podielov dotknutých podnikov na trhu, pričom Komisia sa v napadnutom rozhodnutí zaoberala týmito faktormi len pre úplnosť (odôvodnenie 1361 napadnutého rozhodnutia).

70 V prípade spoločnosti Lundbeck naopak Komisia uplatnila všeobecnú metódu opísanú v usmerneniach z roku 2006, pričom vychádzala z hodnoty predaja na relevantnom trhu. Vzhľadom na to, že predaj citalopramu spoločnosti Lundbeck počas doby platnosti sporných dohôd značne klesol a tieto dohody sa nevzťahovali na celý účtovný rok, Komisia vypočítala priemernú hodnotu predaja. Na tento účel najprv vypočítala mesačnú priemernú hodnotu predaja citalopramu spoločnosťou Lundbeck počas doby platnosti každej zo sporných dohôd a potom vynásobila túto hodnotu dvanástimi (odôvodnenie 1326 a poznámka pod čiarou č. 2215 napadnutého rozhodnutia).

71 Komisia navyše uložila spoločnosti Lundbeck štyri samostatné pokuty, keďže sa domnievala, že šesť sporných dohôd spôsobilo štyri rôzne porušenia, lebo obe dohody medzi spoločnosťami Lundbeck a Merck (GUK) spôsobili jediné a nepretržité porušenie, tak ako obe dohody medzi spoločnosťami Lundbeck a Arrow. Aby však Komisia nedospela k neprimeranej pokute, uplatnila záporný korekčný koeficient vzhľadom na okolnosti prípadu založený na metóde odrážajúcej geografické a časové prelínanie jednotlivých porušení (odôvodnenie 1329 napadnutého rozhodnutia). Z tejto metódy vyplynulo zníženie o 15 % za každé porušenie, v prípade ktorého bolo zistené prelínanie (poznámka pod čiarou č. 2218 napadnutého rozhodnutia).

72 Vzhľadom na závažnosť zistených porušení, ktoré Komisia kvalifikovala ako „závažné“, lebo zahŕňali vylúčenie z trhu, veľký podiel spoločnosti Lundbeck na trhu, pokiaľ ide o výrobky, ktorých sa týkali tieto porušenia, veľmi veľký geografický dosah sporných dohôd a skutočnosť, že všetky tieto dohody boli vykonané, Komisia konštatovala, že časť hodnoty predaja, ktorú treba zohľadniť, sa má stanoviť na 11 % v prípade porušení, ktorých geografický dosah sa vzťahoval na celý EHP, a na 10 % v prípade ostatných porušení (odôvodnenia 1331 a 1332 napadnutého rozhodnutia).

73 Komisia uplatnila na túto sumu násobný koeficient s cieľom zohľadniť dĺžku trvania porušení (odôvodnenia 1334 až 1337 napadnutého rozhodnutia) a dodatočnú sumu vo výške 10 % za prvé spáchané porušenie, teda porušenie týkajúce sa dohôd uzatvorených so spoločnosťou Arrow, na základe bodu 25 usmernení z roku 2006 s cieľom zabezpečiť dostatočne odstrašujúci účinok pokút uložených žalobkyniam (odôvodnenie 1340 napadnutého rozhodnutia).

74 Vzhľadom na celkovú dĺžku trvania vyšetrovania však Komisia znížila pokuty uložené všetkým adresátom napadnutého rozhodnutia o 10 % (odôvodnenia 1349 a 1380 napadnutého rozhodnutia).

75 Na základe týchto úvah a vzhľadom na to, že dohodu GUK vzťahujúcu sa na Spojené kráľovstvo podpísala Lundbeck Ltd, Komisia uložila spoločnosti Lundbeck celkovú pokutu vo výške 93 766 000 eur, za ktorú do výšky 5 306 000 eur zodpovedala spoločne a nerozdielne so spoločnosťou Lundbeck Ltd a ktorá sa skladala z nasledujúcich súm (odôvodnenia 1238, 1358 a článok 2 napadnutého rozhodnutia):

— 19 893 000 eur za dohody uzatvorené so spoločnosťou Merck (GUK), z toho 5 306 000 eur spoločne a nerozdielne so spoločnosťou Lundbeck Ltd,

— 12 951 000 eur za dohody uzatvorené so spoločnosťou Arrow,

— 31 968 000 eur za dohodu uzatvorenú so spoločnosťou Alpharma,

— 28 954 000 eur za dohodu uzatvorenú so spoločnosťou Ranbaxy.

Konanie a návrhy účastníkov konania

76 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 30. augusta 2013 podali žalobkyne – Lundbeck a Lundbeck Ltd – žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

77 Uznesením predsedu deviatej komory Všeobecného súdu z 20. mája 2014 bol povolený vstup European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (ďalej len „EFPIA“ alebo „vedľajší účastník konania“) do konania v prejednávanej veci ako vedľajšieho účastníka konania na podporu návrhov žalobkýň.

78 V rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 64 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu z 2. mája 1991 boli hlavní účastníci konania vyzvaní, aby sa v rámci svojich pripomienok k vyjadreniu vedľajšieho účastníka konania, ktorý predložil EFPIA, písomne vyjadrili k prípadným dôsledkom rozsudku z 11. septembra 2014, CB/Komisia (C-67/13 P, Zb., EU:C:2014:2204), pre prejednávanú vec.

79 Hlavní účastníci konania predložili svoje pripomienky v stanovenej lehote podaniami doručenými do kancelárie Všeobecného súdu 15. januára 2015.

80 V ten istý deň bola ukončená písomná časť konania.

81 Na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd (deviata komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 89 jeho rokovacieho poriadku písomne položil účastníkom konania otázky.

82 Účastníci konania odpovedali na tieto otázky v stanovenej lehote podaniami doručenými do kancelárie Všeobecného súdu 30. októbra 2015.

83 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 26. novembra 2015.

84 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

— v rámci dokazovania uložil Komisii povinnosť predložiť neverejné verzie jej korešpondencie s KFST,

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— subsidiárne zrušil pokuty, ktoré im boli uložené na základe tohto rozhodnutia,

— prípadne ďalej subsidiárne podstatne znížil tieto pokuty,

— v každom prípade zaviazal Komisiu na náhradu trov konania, ktoré im vznikli,

— prijal akékoľvek iné opatrenie, ktoré bude považovať za primerané.

85 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania s výnimkou trov, ktoré vznikli vedľajšiemu účastníkovi konania,

— rozhodol, že vedľajší účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

86 Vedľajší účastník konania navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom sa týka žalobkýň,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania, ktoré vznikli vedľajšiemu účastníkovi konania.

87 Pokiaľ ide o žalobný návrh žalobkýň, ktorým sa domáhajú, aby Všeobecný súd v rámci dokazovania uložil Komisii povinnosť predložiť neverejné verzie jej korešpondencie s KFST, je potrebné poukázať na to, že po tom, čo boli tieto dokumenty dobrovoľne predložené v rámci tohto konania, žalobkyne na pojednávaní potvrdili, že berú tento žalobný návrh späť.

Právny stav

88 Žalobkyne uvádzajú na podporu svojej žaloby desať žalobných dôvodov. Je potrebné preskúmať ich v poradí, v akom boli uplatnené.

I – *O prvom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení a nesprávnom posúdení vyplývajúcom z toho, že v napadnutom rozhodnutí sa konštatovalo, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov a Lundbeck boli v čase uzatvorenia sporných dohôd prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi*

89 Žalobkyne tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí bol podaný nesprávny výklad relevantnej judikatúry týkajúcej sa otázky, či dohoda obmedzuje potenciálnu hospodársku súťaž, ktorej predpokladom je existencia skutočných a konkrétnych možností vstupu na trh v prípade, ak by táto dohoda neexistovala, a domnievajú sa, že Komisia v tejto súvislosti nezohľadnila podstatné skutočnosti.

90 Pred preskúmaním tvrdení žalobkýň je vhodné stručne pripomenúť relevantnú judikatúru, ako aj prístup, ktorý použila Komisia v napadnutom rozhodnutí, pokiaľ ide o potenciálnu hospodársku súťaž medzi spoločnosťou Lundbeck a výrobcami alebo predajcami generických liekov.

A – *Analýza potenciálnej hospodárskej súťaže v napadnutom rozhodnutí*

91 V odôvodneniach 615 až 620 napadnutého rozhodnutia sa Komisia zaoberala osobitnými znakmi farmaceutického odvetvia a odlíšila dve fázy, počas ktorých sa v tomto odvetví mohla prejaviť potenciálna hospodárska súťaž.

92 Prvá fáza sa môže začať niekoľko rokov pred uplynutím platnosti patentu na ÚFL, keď výrobcovia generických liekov, ktorí chcú uviesť na trh generickú verziu príslušného lieku, začnú vyvíjať prakticky použiteľné výrobné postupy, z ktorých vyplynie výrobok, ktorý zodpovedá požiadavkám stanoveným regulačným orgánom. V druhej fáze – s cieľom pripraviť sa na samotný vstup na trh – je ďalej potrebné, aby výrobca alebo predajca generických liekov získal povolenie na uvedenie na trh (PUT) podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. EÚ L 311, 2001, s. 67; Mim. vyd. 13/027, s. 69), objednal si tablety u jedného alebo viacerých výrobcov generických liekov alebo ich sám vyrobil a našiel si distribútorov alebo si vytvoril vlastnú distribučnú sieť, teda aby urobil určité predbežné kroky, bez ktorých by vôbec nemohla existovať skutočná hospodárska súťaž na trhu.

93 Blížiace sa uplynutie doby platnosti patentu na ÚFL teda vyvoláva dynamický súťažný proces, počas ktorého jednotlivé podniky, ktoré vyrábajú generické lieky, súperia, aby vstúpili na trh ako prvé. Prvý z týchto podnikov, ktorému sa podarí vstúpiť na trh, totiž môže dosiahnuť značné výnosy ešte pred zintenzívnením hospodárskej súťaže a drastickým poklesom cien. Preto sú tieto podniky ochotné vynaložiť značné investície a podstúpiť veľké riziká, aby ako prvé vstúpili na trh s príslušným výrobkom hneď po uplynutí doby platnosti patentu na príslušnú ÚFL.

94 V rámci týchto dvoch fáz potenciálnej hospodárskej súťaže musia podniky, ktoré vyrábajú generické lieky alebo zamýšľajú predávať ich, často riešiť otázky týkajúce sa patentového práva a práva duševného vlastníctva. Spravidla sa im však podarí nájsť prostriedok, ako sa vyhnúť akémukoľvek porušeniu jestvujúcich patentov, akými sú patenty týkajúce sa postupov. V tejto súvislosti majú totiž k dispozícii viaceré možnosti, napríklad možnosť podať návrh na vydanie určovacieho rozhodnutia o neporušovaní patentov alebo „odstrániť prekážky“ tým, že informujú výrobcu originálnych liekov o svojom zámere vstúpiť na trh. Svoje výrobky môžu tiež uviesť na trh „s rizikom“ a brániť sa pred prípadnými tvrdeniami o porušovaní patentov alebo podať vzájomný návrh s cieľom spochybniť platnosť patentov, o ktoré sa opiera žaloba pre porušovanie patentov. Napokon môžu tiež spolupracovať so svojím dodávateľom ÚFL, a tak zmeniť výrobný postup alebo znížiť riziko porušovania patentov alebo sa prípadne obrátiť na iného výrobcu ÚFL s cieľom vyhnúť sa takému riziku.

95 V odôvodneniach 621 až 623 napadnutého rozhodnutia Komisia poznamenala, že v posudzovanom prípade sa platnosť pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck vo väčšine krajín EHP skončila v januári 2002. To vyvolalo dynamický súťažný proces, v ktorom viacerí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podnikli určité kroky s cieľom dosiahnuť, aby vstúpili na trh ako prví. Lundbeck vnímala túto hrozbu od decembra 1999, keď vo svojom strategickom pláne na rok 2000 uviedla, že „je pravdepodobné, že do roku 2002 generické lieky prevezmú podstatnú časť predaja Cipramilu“. V decembri 2001 Lundbeck vo svojom strategickom pláne na rok 2002 tiež uviedla, že očakáva, že hospodárska súťaž týkajúca sa generických liekov sa závažne dotkne trhu Spojeného kráľovstva. Vzhľadom na tieto skutočnosti Komisia dospela k záveru, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov vyvíjali v čase uzatvorenia sporných dohôd konkurenčný tlak na spoločnosť Lundbeck.

96 Okrem toho v odôvodneniach 624 až 633 napadnutého rozhodnutia poukázala Komisia na to, že spochybnenie patentov je vyjadrením potenciálnej hospodárskej súťaže vo farmaceutickom odvetví. V tejto súvislosti pripomenula, že na to, aby podniky, ktoré chcú predávať generické lieky, mohli získať PUT alebo začať uvádzať tieto lieky na trh v EHP, nie sú povinné preukázať, že ich výrobky neporušujú nijaké patentové právo. Je úlohou výrobcu originálnych liekov preukázať, že tieto výrobky porušujú aspoň na prvý pohľad jeden z jeho patentov, a až potom môže súd uložiť dotknutému podniku, aby ďalej nepredával svoje výrobky na trhu. V prejednávanom prípade pritom Komisia konštatovala – pričom vychádzala najmä z analýz účastníkov sporných dohôd –, že v prípade patentu na kryštalizáciu, na základe ktorého Lundbeck v podstate bránila vstupu na trh s generickými liekmi v Spojenom kráľovstve, existovala až 60 %-ná pravdepodobnosť, že súd by ho vyhlásil za neplatný, a že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov ho nepovažovali za nový. Za takých okolností sa Komisia domnievala, že možnosť, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov vstúpia na trh „s rizikom“ a prípadne budú musieť čeliť žalobám pre porušovanie patentov podaným spoločnosťou Lundbeck, je vyjadrením potenciálnej hospodárskej súťaže. Komisia preto dospela k záveru, že patenty spoločnosti Lundbeck týkajúce sa postupov neumožňujú zablokovať všetky možnosti výrobcov alebo predajcov generických liekov vstúpiť na trh.

97 V odôvodnení 635 napadnutého rozhodnutia Komisia v prejednávanom prípade uviedla osem možností vstupu na trh:

— po prvé uvedenie výrobku na trh „s rizikom“, že Lundbeck prípadne podá žaloby pre porušovanie patentov,

— po druhé vynaloženie úsilia s cieľom „odstrániť prekážky“ v súčinnosti s výrobcom originálnych liekov pred vstupom na trh, najmä v Spojenom kráľovstve,

— po tretie podanie návrhu na vydanie určovacieho rozhodnutia o neporušovaní patentov na vnútroštátnom súde pred vstupom na trh,

— po štvrté namietnutie neplatnosti patentu na vnútroštátnom súde v rámci vzájomného návrhu v nadväznosti na žalobu pre porušovanie patentov podanú výrobcom originálnych liekov,

— po piate napadnutie patentu na príslušných vnútroštátnych orgánoch alebo na EPÚ prostredníctvom žiadosti o zrušenie alebo obmedzenie tohto patentu,

— po šieste spolupráca so súčasným výrobcom ÚFL alebo jeho dodávateľom – v prípade spoločnosti Merck (GUK) so spoločnosťou Schweizerhall Pharma International GmbH (ďalej len „Schweizerhall“) – s cieľom zmeniť postup výrobcov ÚFL tak, aby sa vylúčilo alebo obmedzilo riziko porušovania patentov výrobcu originálnych liekov týkajúcich sa postupov,

— po siedme možnosť obrátiť sa na iného výrobcu ÚFL v rámci jestvujúcej zmluvy o dodávkach,

— po ôsme možnosť obrátiť sa na iného výrobcu ÚFL mimo jestvujúcej zmluvy o dodávkach, a to buď preto, lebo uvedená zmluva to dovoľuje, alebo prípadne preto, lebo zmluva o výhradných dodávkach by mohla byť vyhlásená za neplatnú, ak by sa konštatovalo, že ÚFL porušuje patenty spoločnosti Lundbeck týkajúce sa postupov.

B – *Uplatniteľné zásady a judikatúra*

1. O pojme potenciálna hospodárska súťaž

98 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa uplatňuje výlučne na trhy otvorené hospodárskej súťaži vzhľadom na podmienky uvedené v tomto ustanovení, týkajúce sa ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi a účinkov na hospodársku súťaž (pozri rozsudok z 29. júna 2012, E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, T-360/09, Zb., EU:T:2012:332, bod 84 a citovanú judikatúru).

99 Podľa judikatúry sa podmienky hospodárskej súťaže na danom trhu skúmajú s prihliadnutím nielen na aktuálnu hospodársku súťaž, ktorú vytvárajú podniky už prítomné na predmetnom trhu, ale aj na potenciálnu hospodársku súťaž, aby sa zistilo, či vzhľadom na štruktúru trhu a hospodársky a právny kontext, v rámci ktorého funguje, existujú skutočné a konkrétne možnosti, aby dotknuté podniky medzi sebou súťažili alebo nový účastník vstúpil na relevantný trh a konkuroval už etablovaným podnikom (rozsudky z 15. septembra 1998, European Night Services a i./Komisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Zb., EU:T:1998:198, bod 137; zo 14. apríla 2011, Visa Europe a Visa International Service/Komisia, T-461/07, Zb., EU:T:2011:181, bod 68, a E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, bod 85).

100 S cieľom overiť, či je podnik potenciálnym konkurentom na trhu, musí Komisia preveriť, či by v prípade neuzatvorenia dohody, ktorú skúma, existovali skutočné a konkrétne možnosti, aby sa podnik integroval na uvedenom trhu a konkuroval podnikom, ktoré sú tam už usadené. Takéto preukázanie nesmie spočívať v jednoduchom predpoklade, ale musí byť potvrdené skutkovými okolnosťami alebo analýzou štruktúry relevantného trhu. Podnik teda nemožno považovať za potenciálneho konkurenta, ak jeho vstup na trh nezodpovedá realistickej ekonomickej stratégii (pozri rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, bod 86 a citovanú judikatúru).

101 Z toho nevyhnutne vyplýva, že hoci zámer podniku začleniť sa do trhu je eventuálne relevantný na účely preverenia, či ho možno považovať za potenciálneho konkurenta na uvedenom trhu, podstatný prvok, na ktorom sa musí zakladať takéto posúdenie, je jeho schopnosť začleniť sa do uvedeného trhu (pozri rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, bod 87 a citovanú judikatúru).

102 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že obmedzenie potenciálnej hospodárskej súťaže, ktoré môže predstavovať samotná existencia podniku nenachádzajúceho sa na trhu, nemôže byť podmienené preukázaním zámeru tohto podniku začleniť sa v krátkom čase do uvedeného trhu. Samotná existencia podniku totiž môže byť pôvodcom konkurenčného tlaku na podniky v danom čase aktívne na trhu, pričom tlak spôsobuje riziko vstupu nového konkurenta v prípade vývoja atraktivity trhu (rozsudok Visa Europe a Visa International Service/Komisia, už citovaný v bode 99 vyššie, EU:T:2011:181, bod 169).

103 Okrem toho podľa judikatúry samotná skutočnosť, že podnik, ktorý už pôsobí na trhu, sa usiluje uzatvoriť dohody alebo zaviesť mechanizmy výmeny informácií s inými podnikmi, ktoré nepôsobia na tomto trhu, predstavuje dôležitý nepriamy dôkaz toho, že tento trh nie je nepreniknuteľný (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. júla 2011, Hitachi a i./Komisia, T-112/07, Zb., EU:T:2011:342, bod 226, a z 21. mája 2014, Toshiba/Komisia, T-519/09, EU:T:2014:263, bod 231).

104 Hoci z tejto judikatúry vyplýva, že Komisia môže pri posudzovaní otázky, či sú iné podniky potenciálnymi konkurentmi podniku pôsobiaceho na trhu, vychádzať okrem iného z vnímania tohto podniku, faktom zostáva, že iba teoretická možnosť vstupu na trh nestačí na účely preukázania existencie potenciálnej hospodárskej súťaže. Komisia teda musí skutkovými okolnosťami alebo analýzou štruktúry relevantného trhu preukázať, že vstup na trh by sa dal zrealizovať dostatočne rýchlo na to, aby hrozba potenciálneho vstupu vplývala na správanie sa účastníkov trhu, alebo zrealizovať pri vynaložení nákladov, ktoré by boli ekonomicky znesiteľné (pozri v tomto zmysle rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, body 106 a 114).

2. O dôkaznom bremene

105 Judikatúra – tak ako článok 2 nariadenia č. 1/2003 – stanovuje, že je úlohou subjektu alebo orgánu, ktorý tvrdí, že došlo k porušeniu pravidiel hospodárskej súťaže, preukázať toto porušenie. V prípade sporu o existencii porušenia je teda Komisia povinná preukázať porušenia, ktoré konštatuje, a zaobstarať dôkazy, ktorými môže z právneho hľadiska dostatočne preukázať existenciu skutočností zakladajúcich porušenie (pozri rozsudok z 12. apríla 2013, CISAC/Komisia, T-442/08, Zb., EU:T:2013:188, bod 91 a citovanú judikatúru).

106 Ak má súd v tejto súvislosti pochybnosti, tieto pochybnosti musia svedčiť v prospech podniku, ktorému je určené rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie. Súd preto nemôže dospieť k záveru, že Komisia existenciu daného porušenia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, ak má o tejto otázke naďalej pochybnosť, najmä v rámci konania o zrušení rozhodnutia o uložení pokuty (pozri rozsudok CISAC/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, EU:T:2013:188, bod 92 a citovanú judikatúru).

107 Treba totiž prihliadnuť na prezumpciu neviny, ako vyplýva najmä z článku 48 Charty základných práv Európskej únie. Vzhľadom na povahu predmetných porušení, ako aj na povahu a stupeň prísnosti sankcií, ktoré sú s nimi spojené, sa prezumpcia neviny uplatňuje najmä na konania týkajúce sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, ktoré môžu viesť k uloženiu pokút alebo penále (pozri v tomto zmysle rozsudok CISAC/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, EU:T:2013:188, bod 93 a citovanú judikatúru).

108 Okrem toho treba zohľadniť nezanedbateľný zásah do dobrej povesti, ktorý pre fyzickú alebo právnickú osobu predstavuje konštatovanie, že sa dopúšťala porušení pravidiel hospodárskej súťaže (pozri rozsudok CISAC/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, EU:T:2013:188, bod 95 a citovanú judikatúru).

109 Preto je potrebné, aby Komisia uviedla konkrétne a súhlasné dôkazy na preukázanie existencie porušenia a na odôvodnenie pevného presvedčenia, že údajné porušenia spôsobili obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri rozsudok CISAC/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, EU:T:2013:188, bod 96 a citovanú judikatúru).

110 Treba však zdôrazniť, že každý dôkaz predložený Komisiou nemusí s ohľadom na každý prvok porušenia nutne zodpovedať týmto kritériám. Postačuje, ak súbor dôkazov, o ktoré sa inštitúcia opiera, zodpovedá tejto požiadavke v celkovom posúdení (pozri rozsudok CISAC/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, EU:T:2013:188, bod 97 a citovanú judikatúru).

111 Napokon je potrebné poukázať na to, že keď Komisia preukáže, že podnik sa zúčastnil na protisúťažnom opatrení, prináleží tomuto podniku, aby nielen pomocou nezverejnených listín, ale aj pomocou všetkých prostriedkov, ktoré má k dispozícii, poskytol odlišné vysvetlenie svojho správania (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb., EU:C:2004:6, body 79 a 132).

112 Keď však má Komisia k dispozícii listinné dôkazy o protisúťažnom postupe, dotknuté podniky sa nemôžu obmedziť na to, že uvedú okolnosti, ktoré poskytujú iné vysvetlenie skutkových okolností, než uvádza Komisia, ktorým možno nahradiť vysvetlenie skutkových okolností predložené Komisiou. V prípade existencie listinných dôkazov totiž prináleží uvedeným podnikom, aby nielen predložili iné údajné vysvetlenie skutočností konštatovaných Komisiou, ale aby tiež spochybnili existenciu týchto skutočností preukázaných dôkazmi predloženými Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok CISAC/Komisia, už citovaný v bode 105 vyššie, EU:T:2013:188, bod 99 a citovanú judikatúru).

3. O rozsahu preskúmania, ktoré vykonáva Všeobecný súd

113 Je potrebné pripomenúť, že z článku 263 ZFEÚ vyplýva, že súd Únie vykonáva preskúmanie tvrdení uvedených žalobcom smerujúcich proti napadnutému rozhodnutiu zo skutkového, ako aj z právneho hľadiska a má právomoc posúdiť dôkazy a zrušiť uvedené rozhodnutie. Hoci teda v oblastiach, v ktorých dochádza ku komplexným hospodárskym posúdeniam, Komisia disponuje mierou voľnej úvahy, neznamená to, že by sa mal súd Únie zdržať preskúmania toho, ako Komisia vykladá údaje hospodárskej povahy. Súd Únie musí totiž nielen overiť vecnú presnosť predkladaných dôkazných prostriedkov, ich dôveryhodnosť a koherentnosť, ale aj preskúmať, či tieto dôkazy spolu tvoria celok relevantných údajov, ktoré sa musia zohľadniť pri posudzovaní zložitej situácie, a či môžu byť základom pre z nich vyvodené závery (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 2014, Telefónica a Telefónica de España/Komisia, C-295/12 P, Zb., EU:C:2014:2062, body 53 a 54 a citovanú judikatúru).

114 Tvrdenia žalobkýň týkajúce sa neexistencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi a výrobcami alebo predajcami generických liekov v čase uzatvorenia sporných dohôd treba preskúmať vzhľadom na tieto úvahy.

C – *O prvej časti založenej na tom, že uvedenie liekov porušujúcich práva duševného vlastníctva tretích osôb nie je vyjadrením potenciálnej hospodárskej súťaže podľa článku 101 ZFEÚ*

115 Žalobkyne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, lebo sa v ňom uvádza, že uvedenie liekov porušujúcich práva duševného vlastníctva tretích osôb na trh je vyjadrením potenciálnej hospodárskej súťaže podľa článku 101 ZFEÚ. Skutočnosť, že existencia

potenciálnej hospodárskej súťaže je založená na predpoklade, že došlo k uvedeniu generických liekov na trh s rizikom podania žaloby pre porušovanie patentov tretích osôb na základe ich patentov, je nezlučiteľná s ochranou poskytovanou patentom a s výhradnými právami, ktoré z nich vyplývajú. Článok 101 ZFEÚ chráni jedine legálnu hospodársku súťaž, ktorá nemôže existovať, ak výhradné právo, akým je patentové právo, z právneho alebo skutkového hľadiska bráni vstupu na trh.

116 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

117 Je potrebné pripomenúť, že osobitným účelom priemyselného vlastníctva je najmä zaručiť majiteľovi patentu – s cieľom odmeniť tvorivé úsilie vynálezcu – výhradné právo využívať vynález na účely výroby a prvého uvedenia priemyselných výrobkov do obehu, a to buď priamo, alebo udelením licencií tretím osobám, ako aj právo namietať voči akémukoľvek porušovaniu patentov (rozsudok z 31. októbra 1974, Centrafarm a de Peijper, 15/74, Zb., EU:C:1974:114, bod 9).

118 Judikatúra však vôbec nevylučuje uplatnenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ na dohody o urovnaní, ktoré môžu byť uzatvorené v súvislosti s patentmi. Naopak z nej vyplýva, že hoci uvedený článok nemá vplyv na existenciu práv priznaných právnymi predpismi určitého členského štátu v oblasti priemyselného vlastníctva, podmienky ich výkonu môžu napriek tomu spadať do pôsobnosti zákazov, ktoré sú v ňom stanovené. O taký prípad môže ísť vždy, keď sa zdá, že výkon takého práva je účelom, prostriedkom alebo následkom kartelu (pozri v tomto zmysle rozsudok Centrafarm a de Peijper, už citovaný v bode 117 vyššie, EU:C:1974:114, body 39 a 40).

119 Z judikatúry tiež vyplýva, že hoci Komisia nemá právomoc vymedziť pôsobnosť patentu, nemôže sa zdržať akejkoľvek iniciatívy, keď je pôsobnosť patentu relevantná pre posúdenie porušenia článkov 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ (rozsudok z 25. februára 1986, Windsurfing International/Komisia, 193/83, Zb., ďalej len „rozsudok Windsurfing“, EU:C:1986:75, bod 26). Súdny dvor tiež spresnil, že osobitný predmet patentu nemožno vykladať tak, že zaručuje aj ochranu pred žalobami, ktorých cieľom je spochybniť platnosť patentu, keďže je vo verejnom záujme odstrániť akékoľvek prekážky ekonomickej činnosti, ktoré by mohli vyplývať z patentu udeleného omylom (rozsudok Windsurfing, už citovaný, EU:C:1986:75, bod 92).

120 V prejednávanom prípade pritom tvrdenie žalobkýň vychádza z nesprávneho predpokladu, že na jednej strane výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nepochybne porušili patenty žalobkýň a na druhej strane tieto patenty by v prípade, ak by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov uplatnili námietky neplatnosti v konaniach o prípadných žalobách pre porušovanie patentov, určite obstáli.

121 Hoci sa totiž predpokladá, že patenty sú platné, kým ich príslušný orgán alebo súd výslovne nezruší alebo nevyhlási za neplatné, taká domnienka platnosti sa nemôže rovnať domnienke protiprávnosti generických liekov, ktoré boli platne uvedené na trh a ktoré podľa názoru majiteľa patentu porušujú jeho patent.

122 Ako správne uvádza Komisia, pričom žalobkyne to nespochybňujú, v prejednávanom prípade prináleží žalobkyniam, aby v prípade vstupu generických liekov na trh v konaní na vnútroštátnych súdoch preukázali, že tieto lieky porušovali niektorý z ich patentov týkajúcich sa postupov, keďže vstup s rizikom nie je sám osebe protiprávny. V prípade, ak by Lundbeck podala žalobu pre porušovanie patentov proti výrobcom alebo predajcom generických liekov, títo výrobcovia alebo predajcovia by mohli spochybniť platnosť patentu, na ktorý sa odvolávala Lundbeck, prostredníctvom vzájomného návrhu. Také návrhy sú totiž v patentovej oblasti časté a mnohokrát vedú k vyhláseniu patentu týkajúceho sa postupu, ktorého sa dovoláva majiteľ patentu, za neplatný (pozri odôvodnenia 75 a 76 napadnutého rozhodnutia). Z dôkazov uvedených v odôvodneniach 157 a 745 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Lundbeck sama odhadovala túto pravdepodobnosť na 50 až 60 %, pokiaľ ide o patent na kryštalizáciu.

123 Okrem toho z napadnutého rozhodnutia jasne vyplýva, že Komisia na účely preukázania existencie potenciálnej hospodárskej súťaže v prejednávanom prípade vychádzala z judikatúry stanovenej v rozsudkoch European Night Services a i./Komisia, už citovanom v bode 99 vyššie (EU:T:1998:198), a Visa Europe a Visa International Service/Komisia, už citovanom v bode 99 vyššie (EU:T:2011:181), podľa ktorej je potrebné preskúmať, či vzhľadom na štruktúru trhu a hospodársky a právny kontext, v rámci ktorého funguje, existujú skutočné a konkrétne možnosti, aby dotknuté podniky medzi sebou súťažili alebo nový účastník vstúpil na relevantný trh a konkuroval už etablovaným podnikom (odôvodnenia 610 a 611 napadnutého rozhodnutia).

124 V tejto súvislosti treba so zreteľom na faktory spomenuté v bode 122 vyššie konštatovať, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia tým, že dospela k záveru, že patenty spoločnosti Lundbeck týkajúce sa postupov nevyhnutne nepredstavovali neprekonateľné prekážky pre výrobcov alebo predajcov generických liekov (pozri v tomto zmysle rozsudok Toshiba/Komisia, už citovaný v bode 103 vyššie, EU:T:2014:263, bod 230), ktorí si želali a boli ochotní vstúpiť na trh s citalopramom a ktorí pred uzatvorením sporných dohôd už vynaložili na tento účel značné investície.

125 Je síce možné, že žalobkyne by v určitých prípadoch mohli mať úspech v konaní na príslušných súdoch a dosiahnuť vydanie predbežných opatrení alebo priznanie nárokov na náhradu škody voči výrobcom alebo predajcom generických liekov. Z dôkazov uvedených v napadnutom rozhodnutí v súvislosti s každým z výrobcov alebo predajcov generických liekov však vyplýva, že taká možnosť v tom čase nebola vnímaná ako dostatočne reálna hrozba pre výrobcov alebo predajcov generických liekov. Merck (GUK) sa napríklad po zverejnení patentu spoločnosti Lundbeck na kryštalizáciu domnievala, že citalopram spoločnosti Natco „nebol sporný“, že „žiadna zo zverejnených patentových prihlášok… nebola problematická“ a že vzhľadom na znalecké posudky neexistoval „nijaký patentový problém“ (odôvodnenia 237, 248 a 334 napadnutého rozhodnutia).

126 Okrem toho nebolo vôbec isté, že žalobkyne by v prípade vstupu generických liekov na trh skutočne podali žaloby. V napadnutom rozhodnutí sa síce uznáva, že žalobkyne začali uplatňovať všeobecnú stratégiu spočívajúcu v tom, že hrozili podaním žalôb pre porušovanie patentov alebo podávali také žaloby na základe svojich patentov týkajúcich sa postupov. Každé rozhodnutie podať žalobu však záviselo od toho, do akej miery žalobkyne považovali za pravdepodobné, že žaloba bude úspešná a že generický liek uvedený na trh sa bude považovať za liek, ktorý porušuje jeden z ich patentov. Žalobkyne si však uvedomovali, že „výrobcovia generických liekov by mohli vyrobiť citalopram pomocou postupu opísaného v [ich] pôvodnom patente, ktorý sa vzťahoval na ÚFL…, alebo že mohli investovať do vývoja úplne nového postupu“ (odôvodnenie 150 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho vzhľadom na prípadné vzájomné návrhy Lundbeck vedela, že patent na kryštalizáciu nebol „najsilnejším patentom“ a že niektorí z jej konkurentov ho považovali za „stredoškolskú chémiu“ (odôvodnenie 149 napadnutého rozhodnutia).

127 Napokon treba poznamenať, že v prejednávanom prípade sa doba platnosti pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck skončila ešte pred uzatvorením sporných dohôd a že v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo a dohody Arrow UK v Spojenom kráľovstve ešte nebol s konečnou platnosťou udelený patent na kryštalizáciu v zmysle článku 25 UK Patents Act 1977 (zákon Spojeného kráľovstva o patentoch z roku 1977). Nariadenie predbežných opatrení v prospech spoločnosti Lundbeck v Spojenom kráľovstve proti spoločnostiam Merck (GUK) a Arrow by teda v prípade, ak by tieto podniky vstúpili na trh v Spojenom kráľovstve pred dátumom udelenia tohto patentu, bolo – ak nie nemožné – prinajmenšom málo pravdepodobné. Je teda nepravdepodobné, že Lundbeck by mohla dosiahnuť vydanie predbežných opatrení proti všetkým výrobcom alebo predajcom generických liekov, aj keby proti nim systematicky podávala žaloby. Patent na jód bol tiež udelený až 26. marca 2003.

128 Preto treba konštatovať – ako konštatovala Komisia v odôvodnení 635 napadnutého rozhodnutia –, že v čase uzatvorenia sporných dohôd vo všeobecnosti existovalo viacero spôsobov, ktoré predstavovali pre výrobcov alebo predajcov generických liekov konkrétne a skutočné možnosti vstupu na trh (bod 97 vyššie). Medzi týmito možnosťami sa nachádzalo okrem iného uvedenie generického lieku na trh „s rizikom“ s možnosťou, že bude potrebné čeliť prípadným žalobám spoločnosti Lundbeck.

129 Taká možnosť predstavuje vyjadrenie potenciálnej hospodárskej súťaže v situácii, o akú ide v prejednávanom prípade, keď sa doba platnosti pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck vzťahujúcich sa na ÚFL citalopram a zároveň na výrobné postupy alkylácie a kyanácie skončila a existovali iné postupy umožňujúce vyrábať generický citalopram, v prípade ktorých nebolo preukázané, že porušovali iné patenty spoločnosti Lundbeck, čo žalobkyne samy uznali vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách. Kroky prijaté a investície vynaložené výrobcami alebo predajcami generických liekov s cieľom vstúpiť na trh s citalopramom pred uzatvorením sporných dohôd, ako ich Komisia opísala v prípade každého z výrobcov alebo predajcov generických liekov v napadnutom rozhodnutí [pozri odôvodnenia 738 až 743 a 827 až 832, pokiaľ ide o spoločnosť Merck (GUK), odôvodnenia 877 až 883 a 965 až 969, pokiaľ ide o spoločnosť Arrow, odôvodnenia 1016 až 1018, pokiaľ ide o spoločnosť Alpharma, a odôvodnenia 1090 až 1102, pokiaľ ide o spoločnosť Ranbaxy], ktorých samotnú existenciu žalobkyne nespochybnili, svedčia o tom, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli ochotní vstúpiť na trh a podstúpiť riziká, ktoré boli spojené s týmto vstupom.

130 Napokon treba tiež zamietnuť tvrdenie žalobkýň, že vstup výrobcov alebo predajcov generických liekov s rizikom by bol protiprávny, takže ho nemožno považovať za oprávnený výkon skutočnej alebo potenciálnej hospodárskej súťaže.

131 Podľa judikatúry sa totiž vyžaduje len to, aby sa preukázalo, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mali skutočné a konkrétne možnosti a boli schopní vstúpiť na trh, čo určite platí v prípade, ak tieto podniky vynaložili značné investície s cieľom vstúpiť na trh a už získali PUT alebo podnikli potrebné kroky na ich získanie v primeranej lehote. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že niektorým z nich sa dokonca podarilo vstúpiť na vlastné riziko na trh pred alebo po uzatvorení sporných dohôd. NM Pharma, distribútorka spoločnosti Merck (GUK) vo Švédsku, uskutočňovala pred uzatvorením dohody týkajúcej sa EHP na švédskom trhu takmer päť mesiacov „veľmi povzbudivý“ predaj, pričom Lundbeck ju neznepokojovala (odôvodnenie 837 napadnutého rozhodnutia). Merck (GUK) tiež predala v auguste 2003 v Spojenom kráľovstve tablety s generickým citalopramom v hodnote 3,3 milióna GBP a až potom sa jej podarilo dosiahnuť druhé, lukratívnejšie predĺženie platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo. Ak by sa prijal názor žalobkýň, znamenalo by to pripustiť, že ani taký skutočný vstup na trh nie je vyjadrením potenciálnej hospodárskej súťaže len preto, lebo žalobkyne boli presvedčené o protiprávnosti tohto vstupu a prípadne sa mohli pokúsiť zabrániť mu uplatnením svojich patentov týkajúcich sa postupov v rámci žalôb pre porušovanie patentov. Z dôvodov uvedených v bodoch 120 až 122 vyššie pritom takú argumentáciu treba zamietnuť.

132 Žalobkyne sa teda nesprávne domnievajú, že Komisia nerešpektovala domnienku platnosti ich patentov a súvisiacich práv duševného vlastníctva, keďže označila vstup výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh v prejednávanom prípade „s rizikom“ ako vyjadrenie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťou Lundbeck a výrobcami alebo predajcami generických liekov.

133 Prvú časť teda treba zamietnuť.

D – *O druhej časti založenej na tom, že Komisia dospela k záveru, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi spoločnosti Lundbeck, na základe subjektívnych hodnotení*

134 Žalobkyne sa domnievajú, že napadnuté rozhodnutie je nesprávne, lebo o tom, či boli účastníci sporných dohôd potenciálnymi konkurentmi, sa v ňom rozhodlo na základe subjektívneho hodnotenia týchto účastníkov, pokiaľ ide o otázku, či je určitý patent platný a či určitý výrobok porušuje patenty.

135 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí nie je dostatočne preukázané, že podľa subjektívneho posúdenia výrobcov alebo predajcov generických liekov existovala skutočná možnosť, že súd rozhodne, že patenty spoločnosti Lundbeck sú neplatné alebo že nedošlo k ich porušeniu. Podľa článku 2 nariadenia č. 1/2003 pritom prináleží Komisii preukázať, že počas období, na ktoré sa vzťahovali sporné dohody, bol možný vstup na trh bez porušenia patentov. Také posúdenie navyše vychádza z nedostatočných informácií, ktoré neboli ustálené, takže ich nemožno použiť na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi účastníkmi sporných dohôd.

136 V druhom rade je napadnuté rozhodnutie nesprávne a nezohľadňuje objektívne skutočnosti, ktoré potvrdzujú ťažkosti výrobcov alebo predajcov generických liekov pri vstupe na trh, akými sú vedecké dôkazy poskytnuté spoločnosťou Lundbeck, ktoré preukazujú, že došlo k porušeniu patentov, potvrdenie platnosti patentu na kryštalizáciu vo všetkých relevantných aspektoch tak zo strany odvolacieho senátu EPÚ, ako aj holandského patentového úradu, ako aj skutočnosť, že na návrh spoločnosti Lundbeck boli vydané predbežné príkazy alebo iné predbežné opatrenia vo viac ako 50 % konaní začatých na jej návrh počas rokov 2002 a 2003. V napadnutom rozhodnutí teda nie je dostatočne preukázané, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli schopní vstúpiť na trh, a nie je v ňom vyriešená otázka, či boli patenty spoločnosti Lundbeck v čase uzatvorenia sporných dohôd platné a či pred uzatvorením týchto dohôd došlo k porušeniu uvedených patentov, čo je objektívna otázka.

137 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

138 Na úvod je potrebné potvrdiť prístup Komisie, ako vyplýva z celého napadnutého rozhodnutia, ktorý spočíva predovšetkým v zohľadnení dôkazov pochádzajúcich z obdobia pred uzatvorením sporných dohôd alebo z obdobia, v ktorom boli tieto dohody uzatvorené (pozri analogicky rozsudok z 11. júla 2014, Esso a i./Komisia, T-540/08, Zb., EU:T:2014:630, bod 75 a citovanú judikatúru).

139 Po prvé totiž Komisia nemôže rekonštruovať minulosť na základe predstavy o udalostiach, ku ktorým by došlo a ku ktorým z dôvodu týchto dohôd v skutočnosti nedošlo. Po druhé v súčasnosti je nepochybne v záujme účastníkov týchto dohôd uvádzať tvrdenia, ktorých cieľom je preukázať, že nemali skutočnú možnosť vstúpiť trh alebo že si mysleli, že ich výrobky porušujú niektorý z patentov spoločnosti Lundbeck. Tieto podniky sa však rozhodli postupovať určitým spôsobom a uzavrieť sporné dohody len na základe informácií, ktoré mali k dispozícii v tom čase, a na základe svojho vnímania trhu v tom čase.

140 Okrem toho taký prístup je v súlade so závermi, ktoré vyplývajú z rozsudku Windsurfing, už citovaného v bode 119 vyššie (EU:C:1986:75, bod 26), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že hoci Komisii neprináleží vymedziť pôsobnosť patentu, nemôže sa zdržať akejkoľvek iniciatívy, keď je pôsobnosť patentu relevantná pre posúdenie porušenia článkov 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ.

141 Preto Komisia nepochybila, keď na základe objektívnych listín vyjadrujúcich vnímanie sily patentov spoločnosti Lundbeck týkajúcich sa postupov zo strany účastníkov sporných dohôd v čase ich uzatvorenia (pozri najmä odôvodnenie 669 napadnutého rozhodnutia) posúdila konkurenčnú situáciu medzi týmito účastníkmi, pričom treba poznamenať, že neskoršie dôkazy tiež možno zohľadniť, pokiaľ umožňujú lepšie preukázať, aké bolo postavenie uvedených účastníkov v tom čase, potvrdiť alebo

vyvrátiť ich tvrdenia uvedené v tejto súvislosti, ako aj lepšie pochopiť fungovanie relevantného trhu. Tieto neskoršie dôkazy v každom prípade nemôžu byť rozhodujúce pre preskúmanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi účastníkmi sporných dohôd.

142 Žalobkyne navyše nesprávne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí preukázala existenciu potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi a výrobcami alebo predajcami generických liekov „takmer výlučne“ na základe takých subjektívnych hodnotení. Komisia totiž v prípade každého z výrobcov alebo predajcov generických liekov dôkladne preskúmala skutočné a konkrétne možnosti jeho vstupu na trh, pričom vychádzala z objektívnych skutočností, akými sú už vynaložené investície, kroky podniknuté s cieľom získať PUT a zmluvy o dodávkach uzatvorené okrem iného s ich dodávateľmi ÚFL. Žalobkyne navyše výslovne spochybnili tieto rôzne dôkazy, pokiaľ ide o každého z výrobcov alebo predajcov generických liekov, ktoré budú preskúmané nižšie v rámci šiestej až deviatej časti.

143 Žalobkyne tiež neúspešne tvrdia, že Komisia dostatočne nezohľadnila dôkazy, ktoré predložili, preukazujúce, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov porušili ich patenty a že patent na kryštalizáciu bol platný, pričom jeho platnosť zo všetkých relevantných hľadísk potvrdil okrem iného EPÚ v roku 2009.

144 Po prvé, hoci iné vyhlásenia z obdobia, v ktorom boli uzatvorené sporné dohody, by mohli vzbudzovať dojem, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mali pochybnosti o tom, či ich výrobky porušujú patenty, alebo že Lundbeck bola presvedčená o platnosti svojich patentov, tieto vyhlásenia nepostačujú na spochybnenie záveru, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli vnímaní ako potenciálna hrozba pre spoločnosť Lundbeck a už vzhľadom na svoju existenciu mohli vyvíjať konkurenčný tlak na túto spoločnosť a na podniky pôsobiace na tom istom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok Visa Europe a Visa International Service/Komisia, už citovaný v bode 99 vyššie, EU:T:2011:181, bod 169). Najdôležitejším dôkazom v tejto súvislosti je samotná skutočnosť, že Lundbeck uzavrela dohody s výrobcami alebo predajcami generických liekov s cieľom oddialiť ich vstup na trh (pozri v tomto zmysle rozsudok Toshiba/Komisia, už citovaný v bode 103 vyššie, EU:T:2014:263, bod 231).

145 Po druhé dôkazy, na ktoré sa odvolávajú žalobkyne a ktoré pochádzajú z obdobia po uzatvorení sporných dohôd, nemôžu byť rozhodujúce pre posúdenie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže v čase uzatvorenia uvedených dohôd. Totiž aj keď, že EPÚ v roku 2009 potvrdil zo všetkých relevantných hľadísk patent na kryštalizáciu (pozri odôvodnenie 166 napadnutého rozhodnutia), faktom zostáva, že v čase uzatvorenia sporných dohôd mali výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, ako aj samotná Lundbeck pochybnosti o platnosti tohto patentu a že nebolo vylúčené, že niektorý vnútroštátny súd ho vyhlási za neplatný, ako to navyše bolo v prípade prvého konania na EPÚ (odôvodnenia 151 a 166 napadnutého rozhodnutia).

146 Okrem toho, ako správne uvádza Komisia, pred uzatvorením sporných dohôd nebolo na návrh spoločnosti Lundbeck nariadené nijaké predbežné opatrenie, a to ani proti výrobcom alebo predajcom generických liekov, ako sú Merck (GUK), ktorí používali citalopram spoločnosti Natco, ani proti výrobcom alebo predajcom generických liekov, ako sú Arrow a Alpharma, ktorí používali citalopram spoločnosti Cipla alebo generický citalopram vyvinutý z ÚFL citalopram, ktorú vyrábala indická spoločnosť Matrix (ďalej len „citalopram spoločnosti Matrix“ alebo „ÚFL spoločnosti Matrix“), alebo proti výrobcom alebo predajcom generických liekov používajúcim generický citalopram vyvinutý z ÚFL citalopram, ktorú vyrábala Ranbaxy (ďalej len „citalopram spoločnosti Ranbaxy“ alebo „ÚFL spoločnosti Ranbaxy“), a nijaký súd v EHP neurčil, že došlo k porušeniu patentov na kryštalizáciu, amid alebo jód.

147 Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že Komisia konštatovala, že Lundbeck a výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli v čase uzatvorenia sporných dohôd potenciálnymi konkurentmi, v podstate na základe subjektívnych hodnotení.

148 Preto treba zamietnuť aj druhú časť.

E – *O tretej časti založenej na tom, že spochybnenie platného patentu nie je skutočnou a konkrétnou možnosťou vstupu na trh*

149 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keďže konštatovala, že spochybnenie platného patentu je skutočnou a konkrétnou možnosťou vstupu na trh. Najmä popierajú, že návrh na vydanie určovacieho rozhodnutia o neporušovaní patentov, namietnutie neplatnosti patentu alebo napadnutie patentu na vnútroštátnych patentových orgánoch alebo na EPÚ mohli napriek patentom spoločnosti Lundbeck týkajúcim sa postupov predstavovať vhodné možnosti vstupu na trh pre výrobcov alebo predajcov generických liekov.

150 Žalobkyne sa v prvom rade domnievajú, že Komisia si v napadnutom rozhodnutí zamieňa vstup na trh s investíciami umožňujúcimi taký vstup a že nenáležite posúva hranice potenciálnej hospodárskej súťaže. Podľa judikatúry sa vyžaduje, aby boli preukázané skutočné a konkrétne možnosti vstupu na trh a aby k tomuto vstupu došlo dostatočne rýchlo na to, aby hrozba potenciálneho vstupu ovplyvnila správanie sa účastníkov trhu. Preukázanie skutočných a konkrétnych možností uskutočniť investície, ktoré by v prípade úspechu umožnili vstúpiť na trh, pritom nespĺňa toto kritérium.

151 V druhom rade domnienka platnosti, ktorá sa vzťahuje na patenty, bráni konštatovaniu, že možnosť napadnúť platnosť tohto patentu je skutočnou a konkrétnou možnosťou vstupu na trh. Prístup, ktorý Komisia zaujala v tejto súvislosti, odporuje rozsudku European Night Services a i./Komisia, už citovanému v bode 99 vyššie (EU:T:1998:198, bod 139).

152 V treťom rade aj za predpokladu, že spochybnenie patentov by mohlo byť skutočnou a konkrétnou možnosťou vstupu na trh pre výrobcov alebo predajcov generických liekov, ich spochybnenie by neumožnilo vstúpiť na trh dostatočne rýchlo. Ako totiž Komisia konštatovala pri svojom prešetrovaní týkajúcom sa farmaceutického odvetvia, spochybnenie patentu trvá priemerne takmer tri roky, čo by neumožnilo výrobcom alebo predajcom generických liekov vstúpiť na trh dostatočne rýchlo. Napadnuté rozhodnutie je v tomto smere nejednoznačné, hoci v prípade, ak by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nemohli legálne vstúpiť na trh počas platnosti sporných dohôd, tieto dohody by nemohli mať nijaký vplyv na hospodársku súťaž.

153 V štvrtom rade žalobkyne zastávajú názor, že aj keby sa prijal názor Komisie, v napadnutom rozhodnutí by malo byť aspoň preukázané, že v prípade neexistencie sporných dohôd by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podali žaloby a pravdepodobne by mali úspech v konaniach na vnútroštátnych súdoch alebo že by aspoň bolo pravdepodobné, že ak spochybnia patenty, budú mať úspech.

154 Žalobkyne napokon tvrdia, že názor Komisie vychádza zo zaujatosti voči patentom týkajúcim sa postupov v porovnaní s patentmi týkajúcimi sa molekúl.

155 Vedľajší účastník konania tiež tvrdí, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že Lundbeck a výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli potenciálnymi konkurentmi. Taký záver dostatočne nezohľadňuje domnienku platnosti patentov spoločnosti Lundbeck a skutočnosť, že predbežné opatrenia by v prípade pokusu vstúpiť na trh predstavovali neprekonateľnú prekážku pre výrobcov alebo predajcov generických liekov. Navyše nesúhlasí s tvrdením, že spochybnenie platnosti patentov je neoddeliteľnou súčasťou súťažného procesu.

156 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

157 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, treba uviesť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nekonštatovala, že samotná možnosť spochybniť platnosť patentu na súde alebo na príslušných orgánoch stačí na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže. Pri preukazovaní existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi výrobcami alebo predajcami generických liekov a spoločnosťou Lundbeck v prejednávanom prípade totiž Komisia vzala do úvahy viaceré okolnosti, ako napríklad značné investície a úsilie, ktoré už vynaložili výrobcovia alebo predajcovia generických liekov s cieľom pripraviť sa na vstup na trh, skutočnosť, že už získali PUT alebo podnikli potrebné kroky na ich získanie v primeranej lehote, že žalobkyne uznali, že existovalo viacero dostupných postupov výroby citalopramu bez porušenia ich patentov, že žiadny súd pred uzatvorením sporných dohôd nekonštatoval, že generické lieky porušujú patenty, a že existovalo nezanedbateľné riziko, že niektoré patenty spoločnosti Lundbeck týkajúce sa postupov budú vyhlásené za neplatné. Okrem toho jednému výrobcovi alebo predajcovi generických liekov, a to spoločnosti Merck (GUK), sa dokonca podarilo vstúpiť na trh pred a počas platnosti sporných dohôd. Napokon skutočnosť, že žalobkyne sa rozhodli zaplatiť značné sumy výrobcom alebo predajcom generických liekov, aby počas platnosti sporných dohôd nevstúpili na trh, tiež preukazuje, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli potenciálnymi konkurentmi, lebo žalobkyne ich vnímali ako hrozbu, ktorá vyvíjala konkurenčný tlak na ich postavenie na trhu (body 103 a 144 vyššie).

158 Na tomto závere nič nemení žiadne z tvrdení žalobkýň.

159 Pokiaľ ide totiž po prvé o investície vynaložené výrobcami alebo predajcami generických liekov s cieľom pripraviť sa na vstup na trh, stačí poznamenať, že Komisia nikdy nekonštatovala, že také investície samy osebe stačia na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi výrobcami alebo predajcami generických liekov a žalobkyňami. Komisia naopak v tejto súvislosti vychádzala v prípade každého výrobcu alebo predajcu generických liekov zo súboru relevantných okolností (pozri bod 157 vyššie). Okrem toho, ako správne uviedla Komisia, na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže netreba preukázať, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by určite vstúpili na trh a že taký vstup by bol nevyhnutne úspešný, ale len to, že, že mali v tomto smere skutočné a konkrétne možnosti. Ak by sa konštatoval opak, znamenalo by to poprieť akýkoľvek rozdiel medzi skutočnou a potenciálnou hospodárskou súťažou.

160 Je pravda, že podľa judikatúry iba teoretická možnosť vstupu na trh nestačí na účely preukázania existencie potenciálnej hospodárskej súťaže a Komisia musí skutkovými okolnosťami alebo analýzou štruktúry relevantného trhu preukázať, že vstup na trh by sa dal zrealizovať dostatočne rýchlo na to, aby hrozba potenciálneho vstupu vplývala na správanie sa účastníkov trhu, alebo zrealizovať pri vynaložení nákladov, ktoré by boli ekonomicky znesiteľné (bod 104 vyššie).

161 Nezdá sa však, že by Komisia v prejednávanom prípade nerešpektovala túto judikatúru, keďže analýza farmaceutického odvetvia, ktorú Komisia uskutočnila v napadnutom rozhodnutí, ako aj osobitná situácia každého výrobcu alebo predajcu generických liekov v čase uzatvorenia sporných dohôd (bod 129 vyššie) dostatočne preukazujú, že ich vstup na trh s citalopramom nebol iba teoretickou možnosťou, ale že mali v tomto smere skutočné a konkrétne možnosti, ako to vyplýva z preskúmania šiestej až deviatej časti nižšie. Navyše by bolo prekvapujúce, ak by sa taký skúsený podnik ako Lundbeck rozhodol zaplatiť niekoľko miliónov eur výrobcom alebo predajcom generických liekov za ich záväzok nevstúpiť na trh počas určitého obdobia, ak by možnosť vstupu týchto výrobcov alebo predajcov na trh bola iba teoretická.

162 Po druhé rozsudok European Night Services a i./Komisia, už citovaný v bode 99 vyššie (EU:T:1998:198, bod 139), na ktorý sa odvolávajú žalobkyne, nebráni prístupu, ktorý zaujala Komisia v prejednávanom prípade. Hoci totiž Súd prvého stupňa v tomto rozsudku spomenul existenciu výhradných práv, ktoré vo väčšine členských štátov z právneho alebo skutkového hľadiska bránili poskytovaniu služieb medzinárodnej osobnej dopravy, ako aj prístupu k infraštruktúre pred prijatím smernice Rady 91/440/EHS z 29. júla 1991 o rozvoji železníc spoločenstva (Ú. v. EÚ L 237, 1991, s. 25; Mim. vyd. 07/001, s. 341), o takej situácii nemožno hovoriť v prejednávanom prípade, lebo patenty spoločnosti

Lundbeck týkajúce sa postupov nie sú v nijakom prípade porovnateľné s výhradnými právami, ktoré požívali železničné podniky pred prijatím tejto smernice, a relevantné trhy sú podstatne odlišné. Okrem toho, ako Komisia správne poznamenáva, vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, Súd prvého stupňa vytkol Komisii, že nevykonala podrobnú analýzu trhu s cieľom preukázať existenciu potenciálnej hospodárskej súťaže a že vychádzala z hypotéz, ktoré neboli podložené nijakými dôkazmi ani analýzou štruktúry relevantného trhu. V prejednávanom prípade žalobkyne naopak nemôžu oprávnene tvrdiť, že všetky relevantné okolnosti zhrnuté v bode 157 vyššie, ktoré sú v prípade každého výrobcu alebo predajcu generických liekov podrobne opísané v napadnutom rozhodnutí, predstavujú iba teoretické špekulácie, ktoré nie sú podložené podrobnou analýzou vlastností relevantného trhu.

163 Po tretie je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry sa na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže vyžaduje len to, aby k vstupu na trh došlo v primeranej lehote, pričom v tejto súvislosti nie je stanovená presná hranica. Nie je teda potrebné, aby Komisia na to, aby v prejednávanom prípade mohla preukázať existenciu potenciálnej hospodárskej súťaže, preukázala, že k vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov by určite došlo pred uplynutím doby platnosti sporných dohôd, a to tým skôr, že – ako Súdny dvor už konštatoval, konkrétne vo farmaceutickom odvetví – potenciálna hospodárska súťaž sa môže uplatňovať aj pred uplynutím doby platnosti patentu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. decembra 2012, AstraZeneca/Komisia, C-457/10 P, Zb., EU:C:2012:770, bod 108).

164 V tejto súvislosti treba uviesť, že poznámka Súdneho dvora týkajúca sa skutočnosti, že potenciálna hospodárska súťaž sa môže uplatňovať aj pred uplynutím doby platnosti patentu, nezávisí od toho, že DOO, o ktoré išlo, boli získané podvodom alebo nelegálne. Vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok AstraZeneca/Komisia, už citovaný v bode 163 vyššie (EU:C:2012:770, bod 108), išlo totiž okrem iného o zneužívanie dominantného postavenia, ktorého sa dopustil podnik, ktorý predložil klamlivé vyhlásenia, aby mu príslušné vnútroštátne orgány udelili DOO, ktoré mu umožnia aj po uplynutí doby platnosti patentov chrániacich jeho liek v budúcnosti brániť uvedeniu generických verzií tohto lieku na trh. Za týchto okolností Súdny dvor v podstate konštatoval, že na protisúťažnom charaktere uvedených vyhlásení nič nemení skutočnosť, že o tieto DOO sa žiadalo päť až šesť rokov pred ich nadobudnutím platnosti a že až do tohto okamihu boli práva odvolateliek chránené bežnými patentmi. Podľa Súdneho dvora takéto neoprávnené DOO nielen spôsobovali závažný účinok vylúčenia po uplynutí doby platnosti základných patentov, ale mohli tiež zmeniť štruktúru trhu poškodením potenciálnej hospodárskej súťaže aj pred týmto uplynutím. Táto judikatúra teda potvrdzuje, že potenciálna hospodárska súťaž existuje aj pred uplynutím doby platnosti patentov chrániacich liek a že kroky podniknuté pred týmto uplynutím sú relevantné pri posudzovaní otázky, či bola táto hospodárska súťaž obmedzená.

165 Po štvrté žalobkyne nesprávne tvrdia, že Komisia mala preukázať, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by podali žaloby a že by boli úspešní v konaniach na príslušných vnútroštátnych súdoch. Z odôvodnenia 624 a nasl. napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov neboli povinní preukázať, že ich generické lieky neporušujú nijaký patent, na to, aby mohli získať PUT a uviesť tieto výrobky na trh, čo žalobkyne navyše nespochybňujú. Spoločnosti Merck (GUK) sa v máji 2002 podarilo vstúpiť na trh vo Švédsku prostredníctvom svojho distribútora, spoločnosti NM Pharma, bez toho, aby musela podať návrh na vydanie určovacieho rozhodnutia o neporušovaní patentov a bez toho, aby Lundbeck proti nej podala žaloby. Bolo úlohou výrobcu originálnych liekov, teda v prejednávanom prípade spoločnosti Lundbeck, preukázať, že tieto výrobky porušovali niektorý z jeho patentov, čo bolo podľa vlastných odhadov tejto spoločnosti v prípade patentov týkajúcich sa postupov mimoriadne zložité preukázať (pozri odôvodnenie 629 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho, ako tvrdí Komisia, nie je isté, že Lundbeck by proti výrobcom alebo predajcom generických liekov v prípade ich vstupu na trh nevyhnutne podala žaloby (pozri bod 126 vyššie). Je ešte menej isté, že Lundbeck by mala v prípade, ak by sa rozhodla podať také žaloby, úspech (pozri bod 122 vyššie a odôvodnenia 75 a 76 napadnutého rozhodnutia).

166 Napokon je potrebné pripomenúť, že Komisia neporušila domnienku platnosti spojenú s patentmi spoločnosti Lundbeck týkajúcimi sa postupov (body 121 až 132 vyššie). Žalobkyne preto nemôžu tvrdiť, že napadnuté rozhodnutie vychádza zo zaujatosti voči takým patentom. Komisia totiž vzala do úvahy existenciu týchto patentov, ale – bez toho, aby sa v tejto súvislosti dopustila nesprávneho posúdenia – dospela k záveru, že tieto patenty neumožňovali zabrániť akémukoľvek vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh v čase, keď boli uzatvorené sporné dohody.

167 Tretiu časť preto treba zamietnuť.

F – *O štvrtej časti založenej na tom, že chýbajúce PUT bráni existencii skutočnej alebo potenciálnej hospodárskej súťaže*

168 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia nesprávne konštatovala, že aj napriek chýbajúcim PUT v prípade niektorých výrobcov alebo predajcov generických liekov existovala potenciálna hospodárska súťaž len preto, lebo títo výrobcovia alebo predajcovia sa pred uzatvorením sporných dohôd pokúsili získať PUT (odôvodnenie 620 napadnutého rozhodnutia). Tento záver je v rozpore s niektorými časťami napadnutého rozhodnutia (najmä s odôvodnením 85), ako aj so závermi vyšetrovania týkajúceho sa farmaceutického odvetvia a jednotlivými pripomienkami dotknutých účastníkov konania v súvislosti s lehotou potrebnou na získanie PUT, ktorá predstavovala minimálne 14 mesiacov a ktorá mohla v niektorých krajinách EHP dosiahnuť až 25 mesiacov. Podľa ich názoru by bolo vhodnejšie, ak by v napadnutom rozhodnutí bolo konkrétne posúdené, či každý výrobca alebo predajca generických liekov mal skutočné a konkrétne možnosti získať PUT počas doby platnosti sporných dohôd, a to v každej dotknutej krajine, keďže každá krajina tvorila samostatný geografický trh a niektoré dohody sa vzťahovali na jednotlivé krajiny. V každom prípade PUT by neumožnilo okamžite vstúpiť na trh, keďže na tento účel boli potrebné dodatočné prípravné fázy.

169 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

170 V tejto súvislosti je potrebné poukázať predovšetkým na to, že – v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne – Komisia v prípade každého výrobcu alebo predajcu generických liekov posúdila, či mal v čase uzatvorenia sporných dohôd vydané PUT alebo či mohol získať PUT v dostatočne blízkej budúcnosti.

171 Treba navyše poznamenať, že potenciálna hospodárska súťaž zahŕňa okrem iného činnosti výrobcov alebo predajcov generických liekov vykonávané s cieľom získať potrebné PUT, ako aj uskutočnenie všetkých administratívnych a obchodných krokov, ktoré sú nevyhnutné na prípravu vstupu na trh (pozri body 91 až 94 vyššie). Táto potenciálna hospodárska súťaž je chránená článkom 101 ZFEÚ. V prípade, ak by bez porušenia práva hospodárskej súťaže bolo možné zaplatiť podnikom, ktoré vykonávajú kroky nevyhnutné na uvedenie generického lieku na trh, vrátane získania PUT, a ktoré vynaložili na tento účel značné investície, aby zastavili alebo jednoducho spomalili tento proces, skutočná hospodárska súťaž by totiž nikdy nevznikla alebo by bola značne spomalená, a to na úkor spotrebiteľov, teda v prejednávanom prípade pacientov alebo národných zdravotných poisťovní.

172 Pokiaľ ide o spoločnosť Merck (GUK), Komisia konštatovala, že táto spoločnosť získala PUT v Spojenom kráľovstve 9. januára 2002 a že jej distribútor NM Pharma mal tiež PUT vo Švédsku od mája 2002. Merck (GUK) a NM Pharma plánovali využiť 90-dňový postup vzájomného uznávania upravený v článku 18 smernice 2001/83 na získanie PUT v ostatných krajinách EHP (odôvodnenie 326 napadnutého rozhodnutia).

173 Pokiaľ ide o postavenie spoločnosti Arrow v Spojenom kráľovstve, Komisia v odôvodneniach 878 až 881 napadnutého rozhodnutia poukázala na to, že táto spoločnosť uzavrela dohodu so spoločnosťou Tiefenbacher, aby mohla využívať PUT, o ktoré Tiefenbacher požiadala v Spojenom kráľovstve na základe PUT, ktoré už predtým získala v Holandsku. Komisia tiež spresnila, že vo fáze, ktorá

bezprostredne predchádzala podpísaniu dohody Arrow UK, sa očakávalo, že orgány Spojeného kráľovstva vydajú toto PUT veľmi rýchlo, a že omeškanie, ku ktorému následne došlo, bolo spôsobené tým, že žalobkyne spochybnili holandské PUT.

174 Čo sa týka postavenia spoločnosti Arrow v Dánsku, Komisia v odôvodneniach 967 a 968 napadnutého rozhodnutia poukázala na to, že v preambule dánskej dohody Arrow bolo spomenuté, že táto spoločnosť čoskoro získa „licenciu“ od tretej osoby a že kópia PUT tejto tretej osoby je pripojená v prílohe. Ako Komisia správne poznamenáva, skutočnosť, že Arrow napokon neodkúpila toto PUT, neznamená, že v čase uzatvorenia uvedenej dohody nemala skutočnú a konkrétnu možnosť vstúpiť na trh.

175 Pokiaľ ide o spoločnosť Alpharma, najmä z odôvodnení 476, 485, 520 a 530 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že táto spoločnosť mohla využiť PUT udelené spoločnosti Tiefenbacher na základe svojej zmluvy o dodávkach, ktorú s ňou uzavrela, prinajmenšom v prípade Holandska a Nemecka a mohla buď sama požiadať o PUT pre ostatné členské štáty EHP, alebo požiadať spoločnosť Tiefenbacher, aby rozšírila postup vzájomného uznávania na tieto ďalšie krajiny.

176 Okrem toho Alpharma v októbri 2001 plánovala získať PUT a uviesť generický citalopram na trh v rôznych dátumoch v roku 2002 v Rakúsku, Dánsku, Fínsku, Nemecku, Holandsku, Nórsku, Švédsku a v Spojenom kráľovstve. V čase, keď bola podpísaná dohoda Alpharma, už boli udelené štyri PUT (v Dánsku, Fínsku, Holandsku a Švédsku), pričom PUT pre Spojené kráľovstvo malo byť vydané čoskoro (pozri bod 281 nižšie). Okrem toho počas doby platnosti tejto dohody Alpharma získala PUT pre štyri ďalšie krajiny EHP (Nórsko, Nemecko, Rakúsko a Spojené kráľovstvo).

177 Pokiaľ ide o spoločnosť Ranbaxy, Komisia v odôvodnení 1094 napadnutého rozhodnutia v podstate uviedla, že táto spoločnosť predložila v júni 2002 príslušnému orgánu Spojeného kráľovstva úplnú dokumentáciu liečiva (Drug Master File, ďalej len „DMF“) týkajúcu sa jej ÚFL citalopram. Hoci tento krok nebol nevyhnutný na získanie PUT, uľahčil konanie tým, že umožnil výrobcovi alebo predajcovi generických liekov, ktorý už mal PUT týkajúce sa tabliet s generickým citalopramom vyrobeným z inej ÚFL, ako je ÚFL spoločnosti Ranbaxy, požiadať o zmenu svojho PUT, aby bol súčasťou PUT aj citalopram spoločnosti Ranbaxy. Predloženie DMF príslušným orgánom totiž umožňuje výrobcovi ÚFL nesprístupniť dôverné informácie výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorí kupujú jeho ÚFL a chcú podať žiadosť o PUT pre lieky, ktoré vyrábajú z tejto ÚFL.

178 Okrem toho v odôvodnení 1095 napadnutého rozhodnutia Komisia vychádzala z toho, že na stretnutí, ktoré sa konalo v apríli 2002, Ranbaxy informovala spoločnosť Lundbeck, že môže získať PUT do ôsmich mesiacov a že rokuje s potenciálnym odberateľom svojho citalopramu, ktorý by mohol vstúpiť na trh s citalopramom do troch až štyroch mesiacov po zmene PUT, ktoré mu už bolo udelené. Tvrdenie žalobkýň, že také vyhlásenia boli len „zavádzaním“, bude podrobnejšie preskúmané nižšie v rámci deviatej časti tohto žalobného dôvodu.

179 Tieto skutočnosti svedčia o tom, že dotknutí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov v čase uzatvorenia sporných dohôd buď už mali vydané PUT, alebo práve uskutočňovali potrebné kroky na jeho získanie v krátkodobom alebo strednodobom horizonte, alebo mohli zabezpečiť, aby sa na ich výrobky vzťahovali iné PUT. Hoci v niektorých prípadoch získanie PUT napokon mohlo trvať dlhšie, než sa predpokladalo, faktom zostáva, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mali v čase uzatvorenia sporných dohôd skutočné a konkrétne možnosti získať tieto PUT v dostatočne krátkej lehote a vstúpiť na trh s citalopramom vo viacerých krajinách EHP na základe postupu vzájomného uznávania upraveného v článku 18 smernice 2001/83, a preto vyvíjali konkurenčný tlak na spoločnosť Lundbeck. Okrem toho je potrebné pripomenúť, že v prejednávanom prípade výrobcovia alebo predajcovia generických liekov začali s prípravami svojho vstupu na trh s citalopramom v ročnom až trojročnom predstihu pred uplynutím doby platnosti pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck (pozri

odôvodnenia 219, 373, 476 a 549 napadnutého rozhodnutia) a intenzívne sa usilovali, aby po uplynutí doby platnosti týchto patentov vstúpili na trh ako prví (pozri odôvodnenie 622 napadnutého rozhodnutia).

180 Komisia teda bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia, v odôvodnení 620 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že chýbajúce PUT nebránili možnosti vstupu generických liekov na trh v blízkej budúcnosti, kým výrobcovia alebo predajcovia generických liekov pred uzatvorením sporných dohôd so spoločnosťou Lundbeck naďalej uskutočňovali kroky na získanie povolení potrebných na tento účel.

181 Navyše treba pripomenúť, že hoci ide o skutočnosť, ktorá je v tejto súvislosti dôležitá, Komisia pri preukazovaní existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi výrobcami alebo predajcami generických liekov a spoločnosťou Lundbeck v napadnutom rozhodnutí nevychádzala len z možnosti týchto výrobcov alebo predajcov získať PUT, ale zo súboru faktorov zohľadňujúcich osobitné postavenie každého výrobcu alebo predajcu generických liekov v čase uzatvorenia sporných dohôd, ako aj špecifiká farmaceutického odvetvia (pozri body 91 až 96 a 157 vyššie). Okrem toho je potrebné uviesť, že samotná skutočnosť, že Lundbeck sa rozhodla uzatvoriť dohody s výrobcami alebo predajcami generických liekov, predstavuje dôležitý nepriamy dôkaz o tom, že v čase uzatvorenia sporných dohôd vnímala tieto podniky ako potenciálnu hrozbu (pozri v tomto zmysle rozsudok Toshiba/Komisia, už citovaný v bode 103 vyššie, EU:T:2014:263, bod 231).

182 Štvrtú časť teda treba tiež zamietnuť.

G – O piatej časti založenej na tom, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti sporných dohôd nemohli využiť iné postupy alebo sa obrátiť na iných výrobcov ÚFL

183 Žalobkyne spochybňujú záver uvedený v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého sa medzi možnými spôsobmi vstupu na trh (odôvodnenie 635 napadnutého rozhodnutia) nachádzala najmä spolupráca výrobcu alebo predajcu generických liekov s jeho výrobcom ÚFL s cieľom upraviť postup tohto výrobcu alebo prechod k inému výrobcovi ÚFL. Podľa žalobkýň ide o teoretické náhradné riešenia, lebo po prvé neexistovala nijaká iná komerčne využiteľná metóda výroby citalopramu, ktorá by umožňovala legálne vstúpiť na trh v EHP v rokoch 2002 a 2003, a po druhé výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by pred uplynutím doby platnosti sporných dohôd nemali dostatok času na zmenu výrobcu ÚFL.

184 Po prvé podľa žalobkýň neexistuje nijaký závažný dôkaz, ktorý by umožnil vyvrátiť dôkazy predložené spoločnosťou Lundbeck, podľa ktorých by nijaký komerčne využiteľný postup, ktorý by neporušoval patenty, neumožnil vstúpiť na trh v rokoch 2002 a 2003. Na preukázanie opaku nestačí žiadny z dôkazov uvedených v napadnutom rozhodnutí v súvislosti so spoločnosťami Merck (GUK), Alpharma, Arrow a Ranbaxy.

185 Okrem toho napadnuté rozhodnutie je nesprávne v tom zmysle, že na základe vyhlásení spoločnosti Lundbeck je v ňom preukázané, že v čase uzatvorenia sporných dohôd existovali iné postupy, ktoré neporušovali patenty (odôvodnenie 634 napadnutého rozhodnutia). Komisia nesprávne predpokladala, že všetky postupy, ktoré Lundbeck vymenovala v jednom zo svojich vyhlásení, boli komerčne využiteľnými postupmi, ktoré neporušovali patenty a spĺňali požiadavky regulačných orgánov v EHP, hoci žiadny z nich neumožnil vstúpiť v rokoch 2002 a 2003 na trh so spoľahlivými liekmi, ktoré neporušovali patenty. Podľa žalobkýň v napadnutom rozhodnutí nie sú zohľadnené rozsiahle dôkazy, ktoré svedčia o tom, že pôvodné postupy kyanácie a alkylácie sa nemohli prakticky použiť na výrobu citalopramu.

186 Po druhé žalobkyne sa v každom prípade domnievajú, že aj keby bol počas doby platnosti sporných dohôd dostupný generický citalopram vyrobený komerčne využiteľným postupom, ktorý by neporušoval patenty (čo nebolo tak), výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by počas mesiacov, na ktoré sa vzťahovali sporné dohody, nemohli využiť tento postup alebo aspoň by ho nemohli využiť „dostatočne rýchlo“ na to, aby hrozba potenciálneho vstupu počas doby platnosti týchto dohôd vyvolávala účinný konkurenčný tlak.

187 Taká zmena by si totiž vyžadovala podanie žiadosti o podstatnú zmenu nazývanú „typ II“ v zmysle článku 3 nariadenia Komisie (ES) č. 541/95 z 10. marca 1995 o skúmaní zmien podmienok povolenia na uvedenie na trh vydaného príslušným orgánom členského štátu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 55, 1995, s. 7) (ďalej len „zmena typu II“), čo je postup používaný na zmenu jestvujúceho PUT z dôvodu zmeny výrobcu ÚFL. Dosiahnutie zmeny typu II je pritom najnáročnejšie, lebo si vyžaduje konanie rovnocenné konaniu týkajúcemu sa podaniu novej žiadosti o PUT. Celková dĺžka tohto konania môže predstavovať až 19 mesiacov. Okrem toho k dobe potrebnej na dosiahnutie takej zmeny treba pripočítať dobu potrebnú na výskum a vývoj nového postupu, na registráciu lieku na účely náhrad, na získanie schválenia náhrad a na výrobu a začatie predaja lieku.

188 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

189 V prvom rade žalobkyne nesprávne tvrdia, že nijaký komerčne využiteľný postup, ktorý by neporušoval patenty, by neumožnil vstúpiť na trh počas doby platnosti sporných dohôd.

190 Samotná Lundbeck totiž najprv v odpovedi na žiadosti Komisie o informácie, ktoré predchádzali oznámeniu o výhradách, opísanej v odôvodnení 150 napadnutého rozhodnutia uviedla, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli vyrábať generický citalopram využitím postupov opísaných v jej pôvodných patentoch (teda postupov kyanácie a alkylácie) alebo vynájdením iného typu postupu, takže jej patenty nemohli zabrániť akejkoľvek hospodárskej súťaži zo strany výrobcov alebo predajcov generických liekov.

191 Okrem toho Lundbeck sama potvrdila, že jej nové patenty týkajúce sa postupov nemohli zabrániť všetkým možnostiam vstupu na trh, aj keď sa zdalo, že najefektívnejší je postup založený na kryštalizácii. Komisia v odôvodnení 163 napadnutého rozhodnutia ako príklad uviedla, že Niche Generics Ltd vstúpila na trh na základe vydania určovacieho rozhodnutia o neporušovaní patentov týkajúcich sa generického citalopramu dodávaného spoločnosťou Sekhsaria, ktorá je ďalším indickým výrobcom ÚFL. Z dôkazov spomenutých v odôvodnení 634 napadnutého rozhodnutia navyše vyplýva, že patentoví experti spoločnosti Lundbeck v marci 2002 vyhlásili, že „je možné vyrobiť ÚFL, ktorá si pravdepodobne nevyžaduje kryštalizáciu voľného základu“, teda ktorá nie je založená na patente na kryštalizáciu spoločnosti Lundbeck. Viceprezident spoločnosti Lundbeck v tlačovom oznámení z 9. novembra 2002 tiež vyhlásil, že „by bolo naivné myslieť si, že výrobcovia generických liekov nie sú schopní vyrobiť Cipramil bez porušenia nášho patentu“ (odôvodnenie 634 napadnutého rozhodnutia).

192 Žalobkyne však tvrdia, že nikdy neuznali, že bolo možné použiť iné postupy na vstup na trh s citalopramom jednak bez porušenia ich patentov a jednak s bezpečnými liekmi vyrobenými v priemyselnom meradle.

193 Po prvé je však potrebné pripomenúť, že pred uzatvorením sporných dohôd nijaký súd v EHP nerozhodol, že výrobky vyvinuté výrobcami alebo predajcami generických liekov porušujú patenty (pozri bod 146 vyššie). Žalobkyne preto nemôžu oprávnene tvrdiť, že generické lieky vyvinuté výrobcami alebo predajcami generických liekov porušovali ich patenty týkajúce sa postupov, ak bolo v čase uzatvorenia sporných dohôd nanajvýš možné, že tieto lieky porušovali tieto patenty.

194 Po druhé, ako uvádza Komisia, tvrdenie, že neexistovala nijaká verzia generického citalopramu, ktorá by neporušovala patenty a mohla by sa vyrábať v priemyselnom meradle, nemá oporu v skutkovom stave. Je potrebné pripomenúť, že každý výrobca ÚFL mohol využiť pôvodné postupy kyanácie

a alkylácie, ako boli zverejnené s patentom spoločnosti Lundbeck na ÚFL citalopram, ktorého doba platnosti sa skončila (bod 16 vyššie). Z odôvodnenia 158 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že v rámci sporu Lagap, ktorý sa týkal citalopramu spoločnosti Matrix, poradca spoločnosti Lundbeck uznal, že je možné hospodársky využívať postupy obsiahnuté v pôvodných patentoch, pričom v tejto súvislosti neuviedol nijakú lehotu, že to závisí od spôsobu vykonávania kyanácie a že Matrix „vykonávala kyanáciu účinnejšie, než sme si doteraz mysleli“, čo svedčí o tom, že bolo možné vyrábať generický citalopram v priemyselnom meradle na základe pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck.

195 V napadnutom rozhodnutí je v každom prípade dostatočne preukázané, že každý výrobca alebo predajca generických liekov mal alebo v dostatočne krátkej lehote mohol získať generickú verziu citalopramu založenú na postupoch, v súvislosti s ktorými sa pred uzatvorením sporných dohôd nekonštatovalo, že porušujú ktorýkoľvek patent spoločnosti Lundbeck.

196 Citalopram spoločnosti Natco, ktorý používala Merck (GUK), bol založený na postupoch, na ktoré sa vzťahovali pôvodné patenty spoločnosti Lundbeck, ktorých doba platnosti sa skončila, alebo na iných postupoch, v prípade ktorých sa doba platnosti patentov tiež skončila (odôvodnenia 228 a 281 napadnutého rozhodnutia). Zmluva o dodávkach uzatvorená medzi spoločnosťami Merck (GUK) a Schweizerhall výslovne stanovovala, že ÚFL spoločnosti Natco podľa ich informácií neporušovala patenty (odôvodnenie 235 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo 24. januára 2002 patent na kryštalizáciu ešte nebol vydaný v Spojenom kráľovstve ani nikde v EHP (pozri bod 20 vyššie). Otázka, či postup spoločnosti Natco potenciálne porušoval patent na kryštalizáciu, teda bola v čase uzatvorenia tejto dohody len hypotetickou otázkou. Je pravda, že pred uzatvorením dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP už EPÚ udelil patent spoločnosti Lundbeck na kryštalizáciu, ale vôbec nebolo jasné, či ÚFL spoločnosti Natco porušuje patenty ani či by platnosť tohto patentu bola v prípade sporu potvrdená (pozri bod 122 vyššie).

197 Okrem toho, aj keby Lundbeck podala proti spoločnosti Merck (GUK) žaloby pre porušovanie patentov a rozhodlo by sa, že výrobky tejto spoločnosti porušujú patenty, Merck (GUK) by si napriek tomu bezpochyby mohla v primeranej lehote obstarať citalopram z iných zdrojov, o ktorom sa nerozhodlo, že porušuje patenty. Hoci totiž Merck (GUK) uzavrela so spoločnosťou Schweizerhall dohodu o zásobovaní na obdobie ôsmich rokov, táto dohoda bola založená na predpoklade, že výrobok spoločnosti Natco neporušuje patenty (odôvodnenie 235 napadnutého rozhodnutia), takže Merck (GUK) by v prípade porušenia patentov bezpochyby mohla odstúpiť od tejto dohody, a to buď na základe výslovných ustanovení tejto dohody, alebo podľa nemeckého práva, ktoré bolo rozhodným právom pre túto zmluvu. Najmä z odôvodnení 248 a 351 napadnutého rozhodnutia pritom vyplýva, že na trhu existovali ďalšie zdroje generického citalopramu, o ktorých Merck (GUK) vedela, a to najmä vďaka spoločnosti Merck dura GmbH, nemeckej dcérskej spoločnosti spoločnosti Merck. V každom prípade aj za predpokladu, že Merck (GUK) bola podľa dohody Schweizerhall povinná odoberať tovar výlučne od spoločnosti Natco a generický citalopram vyrábaný touto spoločnosťou by porušoval patent na kryštalizáciu, nie je vylúčené, že Natco mohla vyrábať ÚFL citalopram na základe iných postupov, ktoré neporušovali patenty, ako to Komisia správne uviedla v odôvodnení 746 napadnutého rozhodnutia.

198 Pokiaľ ide o generický citalopram, ktorý dodávala Tiefenbacher spoločnostiam Arrow a Alpharma, je potrebné poukázať na to, že hoci sa najprv vyrábal pomocou pôvodného postupu spoločnosti Cipla (ďalej len „postup Cipla I“), v prípade ktorého existovalo riziko porušovania patentov, Tiefenbacher mohla ľahko prejsť na citalopram spoločnosti Matrix, ktorý sa najprv vyrábal podľa pôvodného postupu spoločnosti Matrix (ďalej len „postup Matrix I“) a potom podľa nového postupu používaného spoločnosťou Matrix (ďalej len „postup Matrix II“). Pritom je potrebné pripomenúť, že nijaký súd v EHP pred uzatvorením sporných dohôd nerozhodol, že postupy Cipla I a Matrix I porušujú patenty (bod 146 vyššie).

199 Čo sa týka postupu Matrix II, ktorý sa používal na výrobu generického citalopramu, ku ktorému Arrow a Alpharma tiež mali prístup prostredníctvom spoločnosti Tiefenbacher, z odôvodnení 154, 155, 421 a 674, ako aj z poznámky pod čiarou č. 1828 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že tento postup bol vyvinutý už v máji 2002 s cieľom znížiť následne riziko, že citalopram spoločnosti Matrix porušuje patent na kryštalizáciu. V rámci sporu Lagap po kontrole v priestoroch spoločnosti Matrix v Indii Lundbeck uznala, že postup Matrix II neporušuje jej patenty. Ako teda správne poznamenáva Komisia, je nepodstatné, že pred uvedeným uznaním niektoré vnútroštátne súdy vyhoveli návrhom spoločnosti Lundbeck na nariadenie predbežných opatrení, ktoré sa týkali tohto postupu. Nijaký záver nemožno vyvodiť ani z toho, že na to, aby Tiefenbacher zabezpečila, že jej PUT sa bude vzťahovať aj na postup Matrix II, mohla jednoducho podať žiadosť o menej významnú zmenu nazývanú zmena typu I v zmysle článku 3 nariadenia č. 541/95 (ďalej len „zmena typu I“), čo je konanie, ktoré sa používa najmä na zmenu jestvujúceho PUT v dôsledky zmeny postupu používaného tým istým výrobcom ÚFL. Táto okolnosť totiž nemení nič na tom, že Lundbeck v rámci sporu Lagap uznala, že tento postup, ktorý navyše následne používali viacerí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov bez toho, aby Lundbeck reagovala, neporušuje patenty.

200 Podobné poznámky možno uviesť v súvislosti s novým postupom používaným spoločnosťou Cipla na výrobu generického citalopramu (ďalej len „postup Cipla II“), ktorý bol tiež v zásade dostupný prostredníctvom spoločnosti Tiefenbacher. Komisia totiž najmä v odôvodnení 898 napadnutého rozhodnutia poukázala na to, že tento postup, ktorý bol vyvinutý počas obdobia, na ktoré sa vzťahovali sporné dohody, nemusel porušovať patenty a v septembri 2002 bola v súvislosti s ním podaná žiadosť o zmenu typu I týkajúcu sa PUT. Arrow a Alpharma sa teda mohli pokúsiť predávať citalopram vyrobený využitím tohto postupu, ako to urobila Neolab, pričom Lundbeck im v tom nemohla skutočne zabrániť, ako to Komisia uviedla v poznámke pod čiarou č. 1671 napadnutého rozhodnutia.

201 Pokiaľ ide napokon o postup využívaný spoločnosťou Ranbaxy, je potrebné poznamenať, že Lundbeck s ňou aj po preskúmaní jej reakčných schém chcela uzatvoriť dohodu stanovujúcu spätné platby namiesto toho, aby sa obrátila na vnútroštátne súdy s návrhmi na vydanie predbežných opatrení. Z toho vyplýva, že Lundbeck si nebola istá, či ÚFL vyrábaná podľa uvedeného postupu porušovala jej patenty, ako to vyplýva z odôvodnení 564 a 1109 napadnutého rozhodnutia. Okrem toho Ranbaxy tak vo vzťahu k spoločnosti Lundbeck, ako aj vo vzťahu k výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorí mali potenciálny záujem o nákup jej ÚFL, tvrdili, že že táto ÚFL neporušuje patenty, ako to Komisia uviedla najmä v odôvodnení 1105 napadnutého rozhodnutia.

202 Navyše je potrebné pripomenúť, že aj za predpokladu, že výrobky predávané výrobcami alebo predajcami generických liekov porušovali niektorý z patentov spoločnosti Lundbeck, čo v čase uzatvorenia dohôd, o ktoré ide v prejednávanom prípade, nebolo preukázané, výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli tiež spochybniť platnosť týchto patentov na príslušných súdoch (pozri bod 122 vyššie).

203 V druhom rade treba zamietnuť tvrdenie žalobkýň, že Komisia mala preukázať, že počas doby platnosti sporných dohôd by došlo k prechodu na iný postup alebo k inému výrobcovi ÚFL. Na účely preukázania existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi výrobcami alebo predajcami generických liekov a spoločnosťou Lundbeck bola totiž Komisia povinná len preukázať, že títo výrobcovia alebo predajcovia mali skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh v dostatočne krátkej lehote na to, aby v čase uzatvorenia sporných dohôd vyvíjali účinný konkurenčný tlak na spoločnosť Lundbeck. Komisia nebola povinná preukázať, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by počas doby platnosti sporných dohôd nepochybne mohli získať prístup ku komerčne využiteľnému postupu, ktorý by neporušoval patenty, ale bola povinná preukázať len to, že títo výrobcovia alebo predajcovia mali v tomto smere v čase uzatvorenia uvedených dohôd skutočné a konkrétne možnosti a že tieto možnosti neboli iba teoretické.

204 Žalobkyne pritom nepopierajú, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli v prípade zvýšeného rizika porušovania patentov zmeniť jestvujúce PUT alebo sa obrátiť na iného výrobcu ÚFL, ale tvrdia, že to mohlo trvať niekoľko mesiacov alebo aj dlhšie ako doba platnosti sporných dohôd. Nemôžu však vyžadovať, aby Komisia preukázala to, čo by sa stalo, ak by neboli uzatvorené sporné dohody, za okolností, keď výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mali v čase uzatvorenia týchto dohôd viacero možností vstupu na trh. Možnosť zmeniť jestvujúce PUT alebo obstarať si ÚFL od iného dodávateľa nebola iba teoretickou možnosťou, o čom svedčia dôkazy uvedené v tejto súvislosti v napadnutom rozhodnutí v prípade každého výrobcu alebo predajcu generických liekov (pozri šiestu až deviatu časť nižšie). Samotné žalobkyne napríklad uznali, že Tiefenbacher ako sprostredkovateľ spoločností Arrow a Alpharma v Holandsku dosiahla zmenu typu I týkajúcu sa svojho PUT vydaného pre citalopram spoločnosti Matrix len za dva a pol mesiaca (odôvodnenie 418 napadnutého rozhodnutia).

205 V každom prípade taká možnosť pravdepodobne ani nebola nevyhnutná pre väčšinu výrobcov alebo predajcov generických liekov na to, aby mohli vstúpiť trh, a už vôbec nie na to, aby mohli vyvíjať účinný konkurenčný tlak na spoločnosť Lundbeck, lebo práve vykonávali potrebné kroky a v niektorých prípadoch dokonca už získali PUT na účely vstupu na trh s generickým citalopramom svojho dodávateľa (alebo v prípade spoločnosti Ranbaxy s vlastným generickým citalopramom), pričom pred uzatvorením sporných dohôd nijaký súd nerozhodol, že tým došlo k porušeniu patentov. Okrem toho, ako už bolo uvedené v bode 181 vyššie, samotná skutočnosť, že Lundbeck uzavrela sporné dohody s výrobcami alebo predajcami generických liekov, je dôležitým nepriamym dôkazom o tom, že ich vnímala ako potenciálnu hrozbu, ktorá vyvíjala konkurenčný tlak na jej postavenie na trhu.

206 Piatu časť preto treba tiež zamietnuť.

H – *O šiestej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Merck (GUK) v čase uzatvorenia sporných dohôd*

207 Žalobkyne tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí sa nesprávne konštatovalo, že Merck (GUK) bola v čase údajného porušenia potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck v Spojenom kráľovstve a *mutatis mutandis* aj v EHP.

208 Podľa ich názoru môže byť síce relevantné, že Merck (GUK) mala v úmysle vstúpiť na trh, no rozhodujúcim kritériom je, či skutočne bola schopná vstúpiť naň. V napadnutom rozhodnutí pritom nie je uvedené, že Merck (GUK) mala prístup len k citalopramu spoločnosti Natco, ktorý porušoval patent spoločnosti Lundbeck na kryštalizáciu, z čoho vyplýva, že Merck (GUK) nebola schopná legálne vstúpiť na trh.

209 Okrem toho napadnuté rozhodnutie je nesprávne, lebo v jeho odôvodnení 754 sa na základe dokumentov z obdobia skutkových okolností konštatuje, že Merck (GUK) mala veľkú istotu, pokiaľ ide o jej postavenie v oblasti patentov. Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia citovala tieto dokumenty selektívne a vytrhla ich z kontextu.

210 Žalobkyne navyše uvádzajú, že Merck (GUK) nebola potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck, lebo počas doby platnosti sporných dohôd nemohla prejsť na iné ÚFL vyrobené podľa postupov, ktoré neporušovali patenty. V roku 2003 totiž nijaký neexistoval nijaký komerčne využiteľný generický liek, ktorý by neporušoval patenty. V každom prípade za predpokladu, že Merck (GUK) by sa mohla obrátiť na iných výrobcov ÚFL, ktorá neporušovala patenty, ak by Merck (GUK) nakúpila citalopram od tretích osôb, porušila by tým článok 1.3 dohody, ktorú uzavrela so spoločnosťou Schweizerhall, ktorý stanovoval, že Merck (GUK) bude pokrývať 100 % svojej ročnej potreby ÚFL citalopram dodávkami od spoločnosti Schweizerhall (odôvodnenie 235 napadnutého rozhodnutia).

211 Žalobkyne napokon tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí nie je odôvodnené konštatovanie, že Merck (GUK) bola v čase údajného porušenia potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck v EHP (okrem Spojeného kráľovstva). Vzhľadom na to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí vypočítala sumu pokuty uloženej spoločnosti Lundbeck na základe hodnoty predaja citalopramu v celom EHP, už táto skutočnosť postačuje na vyhlásenie napadnutého rozhodnutia za neplatné.

212 Pokiaľ ide o predaj citalopramu vo Švédsku prostredníctvom spoločnosti NM Pharma (odôvodnenia 836 až 838 napadnutého rozhodnutia), na základe ktorého Komisia dospela k záveru, že Merck (GUK) bola vážnym potenciálnym konkurentom, a to aj na iných trhoch EHP (odôvodnenie 840), žalobkyne tvrdia, že skutočnosť, že sa rozhodli selektívne podať žalobu vo Švédsku, pričom táto žaloba nesmerovala proti spoločnosti NM Pharma, nepreukazuje, že Merck (GUK) bola schopná alebo mala skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na iné trhy EHP. V napadnutom rozhodnutí nie je dostatočne preukázané, že Merck (GUK) bola skutočným alebo potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck vo všetkých krajinách EHP, lebo pred uzatvorením dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP mala PUT len vo Švédsku. Merck (GUK) získala PUT v Nemecku, Taliansku, Holandsku a Španielsku až po uplynutí doby platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP a inde počas doby platnosti tejto dohody.

213 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

214 Pred preskúmaním tvrdení žalobkýň je vhodné stručne pripomenúť preskúmanie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Merck (GUK) a Lundbeck, ktoré vykonala Komisia v napadnutom rozhodnutí. Komisia v tejto súvislosti odlíšila situáciu, ktorá existovala v Spojenom kráľovstve v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, na jednej strane od situácie, ktorá existovala v EHP v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP.

1. Situácia v Spojenom kráľovstve

215 Pokiaľ ide v prvom rade o konkurenčnú situáciu v Spojenom kráľovstve, Komisia konštatovala, že počas obdobia do 24. januára 2002, keď bola podpísaná dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo, bola Lundbeck jediným predajcom citalopramu v Spojenom kráľovstve. Dňa 5. januára 2002 sa skončila platnosť pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck v Spojenom kráľovstve. Od tohto dňa bol teda trh s citalopramom v Spojenom kráľovstve v zásade otvorený pre generické lieky za predpokladu, že tieto lieky rešpektovali zákonné požiadavky týkajúce sa kvality, bezpečnosti a účinnosti, ako boli potvrdené v PUT. Podniky, ktoré vyrábali alebo mali v úmysle predávať generické lieky obsahujúce citalopram v Spojenom kráľovstve a ktoré mali skutočné vyhliadky na získanie dodávok generického citalopramu a vydanie PUT v blízkej budúcnosti, preto mohli byť považované za potenciálnych konkurentov spoločnosti Lundbeck. Vstup generických liekov na trh, a to najmä v prípade vstupu viacerých výrobcov alebo predajcov generických liekov súčasne, by s najväčšou pravdepodobnosťou vyvolal intenzívny proces cenovej konkurencie, ktorý by rýchlo a prudko znížil ceny citalopramu (odôvodnenie 738 napadnutého rozhodnutia).

216 Merck (GUK) sa po tom, čo informovala spoločnosť Lundbeck o svojom zámere vstúpiť na trh s citalopramom, 9. januára 2002 stala prvým výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorý získal PUT pre trh Spojeného kráľovstva. Počas tohto obdobia Merck (GUK) nahromadila zásoby v objeme 8 miliónov tabliet citalopramu vyrobených z ÚFL spoločnosti Natco, ktoré boli pripravené na predaj v Spojenom kráľovstve (odôvodnenie 741 napadnutého rozhodnutia).

217 Po uzavretí dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo so spoločnosťou Lundbeck 24. januára 2002 Merck (GUK) neuviedla generický citalopram na trh až do konca doby platnosti dohody, ktorý bol pôvodne stanovený na júl 2003. Od 1. do 4. augusta 2003, pred druhým predĺžením platnosti dohody 6. augusta 2003, však Merck (GUK) skutočne predala v Spojenom kráľovstve generický citalopram v hodnote 3,3 milióna GBP (odôvodnenie 742 napadnutého rozhodnutia).

218 Komisia v odôvodnení 743 napadnutého rozhodnutia dospela k záveru, že tieto skutočnosti dostatočne preukazujú, že Merck (GUK) mala v čase podpísania dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh s citalopramom v Spojenom kráľovstve. Okrem toho skutočnosť, že Merck (GUK) v auguste 2003 naozaj na krátky čas vstúpila na trh, podľa Komisie dostatočne preukazuje, že Merck (GUK) a Lundbeck boli v čase popísania sporných dohôd v januári 2002 potenciálnymi konkurentmi. Navyše samotná skutočnosť, že Lundbeck súhlasila, že podľa týchto dohôd prevedie značnú hodnotu na spoločnosť Merck (GUK), dostatočne preukazuje, že Lundbeck vnímala spoločnosť Merck (GUK) ako potenciálneho konkurenta, ktorého vstup na trh bol pravdepodobný a ktorý v čase podpísania sporných dohôd predstavoval hrozbu pre jej postavenie na trhu.

219 Žalobkyne však popierajú, že tieto okolnosti postačujú na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi a spoločnosťou Merck (GUK), a tvrdia, že Komisia mala predovšetkým preukázať, že Merck (GUK) bola schopná vstúpiť na trh, a nie zohľadniť jej zámery v tomto zmysle. Tiež spochybňujú rôzne vyhlásenia použité Komisiou v napadnutom rozhodnutí, ktoré boli podľa ich názoru vytrhnuté z kontextu a neumožnili preukázať, že ÚFL spoločnosti Natco neporušovala nijaký patent spoločnosti Lundbeck a najmä patent na kryštalizáciu.

220 Stačí však uviesť, že Komisia pri preukazovaní existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Merck (GUK) a Lundbeck nevychádzala len z ich subjektívnych hodnotení, ale z objektívnych okolností, akými sú skutočnosť, že Merck (GUK) pred uzatvorením dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo uzavrela zmluvu o dodávkach so spoločnosťou Schweizerhall s cieľom získať citalopram spoločnosti Natco, že už nahromadila veľké zásoby generického citalopramu a že 9. januára 2002 získala PUT v Spojenom kráľovstve.

221 V prvom rade však žalobkyne tvrdia, že Merck (GUK) by nemohla uviesť svoje generické lieky na trh bez toho, aby porušila ich patenty. Opäť ale ide o ich subjektívne hodnotenie, lebo pred uzatvorením dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo nijaký súd v EHP nerozhodol, že ÚFL spoločnosti Natco, ktorú Merck (GUK) používala na výrobu svojho generického citalopramu, porušovala niektorý z patentov spoločnosti Lundbeck. Okrem toho v čase uzatvorenia tejto dohody patent spoločnosti Lundbeck na kryštalizáciu v Spojenom kráľovstve ešte ani nebol vydaný. Napokon je potrebné pripomenúť, že Merck (GUK) nemusela preukázať, že jej výrobky neporušujú patenty, na to, aby ich mohla uviesť na trh v Spojenom kráľovstve (pozri bod 122 vyššie). Nanajvýš riskovala, že bude musieť čeliť návrhom na vydanie predbežných opatrení alebo žalobám pre porušovanie patentov, ktoré podá Lundbeck, pričom však vôbec nebolo isté, že Lundbeck bude mať v týchto veciach úspech, lebo podľa vlastných odhadov spoločnosti Lundbeck bolo mimoriadne ťažké preukázať existenciu porušovania patentov týkajúcich sa postupov (odôvodnenie 629 napadnutého rozhodnutia). Merck (GUK) navyše mohla v prípade sporu spochybniť platnosť patentov spoločnosti Lundbeck podaním vzájomného návrhu (pozri bod 122 vyššie).

222 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, Komisia nebola povinná s istotou preukázať, že Merck (GUK) by počas doby platnosti dohôd vstúpila na trh pomocou ÚFL, ktorá neporušovala nijaký patent spoločnosti Lundbeck. Komisia musela len preukázať, že Merck (GUK) mala v čase uzatvorenia sporných dohôd skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh a že tieto možnosti neboli iba teoretické, ale svedčili o skutočnej schopnosti vstúpiť na trh v dostatočnej krátkej dobe na to, aby vyvíjali konkurenčný tlak na spoločnosť Lundbeck.

223 Vzhľadom na okolnosti uvedené v odôvodnení 738 a nasl., ako sú zhrnuté v bodoch 215 až 218 vyššie, pritom žalobkyne nemôžu oprávnene tvrdiť, že Komisia nesplnila túto úlohu. Skutočnosť, že Merck (GUK) bola schopná vstúpiť na krátky čas na trh so svojimi generickými liekmi v auguste 2003, keď sa domnievala, že podmienky jej dohody so spoločnosťou Lundbeck už nie sú dosť dobré (odôvodnenie 755 napadnutého rozhodnutia), jednoznačne svedčí o tom, že Merck (GUK) bola v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo aspoň potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck. Ak by sa uznalo tvrdenie žalobkýň, znamenalo by to, že ani v tom čase Merck (GUK)

nemohla byť považovaná za potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck, lebo nebolo preukázané, že jej výrobky neporušujú nijaký patent spoločnosti Lundbeck, hoci v Spojenom kráľovstve predala tablety v hodnote 3,3 milióna GBP. Taký názor zjavne nemožno prijať. Napokon skutočnosť, že Lundbeck radšej uzavrela dohodu so spoločnosťou Merck (GUK), aby oddialila jej vstup na trh, tiež svedčí o tom, že v čase uzatvorenia tejto dohody ju považovala za hrozbu spôsobilú vyvíjať konkurenčný tlak na trhu s citalopramom (pozri bod 103 vyššie).

224 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že Merck (GUK) by nebola schopná obrátiť sa počas doby platnosti sporných dohôd na iného výrobcu ÚFL, je potrebné konštatovať, že také tvrdenie je vzhľadom na vyššie uvedené neúčinné, lebo Komisia nebola povinná s istotou preukázať, že Merck (GUK) by vstúpila na trh s ÚFL, ktorá by neporušovala patenty, na to, aby mohla považovať túto spoločnosť za potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck v čase uzatvorenia týchto dohôd. V každom prípade, ako Komisia správne poznamenáva, zmluva o dodávkach, ktorú Merck (GUK) predtým uzavrela so spoločnosťou Schweizerhall, vychádzala z predpokladu, že ÚFL spoločnosti Natco po uplynutí doby platnosti pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck neporušovala nijaký z jej patentov. V prípade, ak by sa konštatovalo, že výrobky spoločnosti Merck (GUK) založené na ÚFL spoločnosti Natco porušujú patenty, je preto veľmi pravdepodobné, že Merck (GUK) by mohla buď odstúpiť od tejto zmluvy a pokúsiť sa zaobstarať si generický citalopram od iného dodávateľa, než je Schweizerhall, alebo spolupracovať so spoločnosťou Schweizerhall s cieľom dosiahnuť, aby jej táto spoločnosť dodávala generický citalopram vyrobený postupmi, ktoré neporušujú patenty (bod 197 vyššie).

225 Komisia teda dospela v napadnutom rozhodnutí k záveru, že Merck (GUK) mala v čase podpísania dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh s citalopramom v Spojenom kráľovstve, a teda že v tom čase bola aspoň potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck, bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia.

2. Situácia v EHP

226 Pokiaľ ide ďalej o konkurenčnú situáciu v EHP, Komisia v odôvodnení 827 a nasl. uviedla dôvody, pre ktoré sa domnievala, že Merck (GUK) mohla byť považovaná za potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck vo väčšine štátov EHP. Pred podpísaním sporných dohôd Merck (GUK) uzavrela so spoločnosťou Schweizerhall dohodu o výhradnej distribúcii vzťahujúcu sa na ÚFL spoločnosti Natco. Podľa tejto dohody bola Schweizerhall privilegovaným distribútorom spoločnosti Natco pre viaceré štáty EHP (konkrétne Belgicko, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Holandsko, Fínsko, Švédsko a Nórsko) a Merck (GUK) bola jej „privilegovaným odberateľom“ v tom zmysle, že jej dopyt po citaloprame bude uprednostnený (odôvodnenie 235 napadnutého rozhodnutia).

227 V máji 2002 NM Pharma, distribútor spoločnosti Merck (GUK) pre Švédsko, získala PUT a vstúpila na švédsky trh. NM Pharma tiež mala rozsiahlu distribučnú sieť v Nórsku a plánovala využiť svoje švédske PUT na získanie PUT v Belgicku, Dánsku, Španielsku, Holandsku, Fínsku a Nórsku prostredníctvom postupu vzájomného uznávania upraveného smernicou 2001/83. Merck (GUK) chcela zasa získať podobné PUT pre Nemecko, Írsko, Grécko, Francúzsko, Taliansko, Rakúsko a Portugalsko využitím svojho PUT získaného v Spojenom kráľovstve (odôvodnenia 829 a 830 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho v bode D preambuly dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP sa uznáva, že Merck (GUK) bola potenciálnym konkurentom na území EHP (odôvodnenie 831 napadnutého rozhodnutia).

228 Tieto skutočnosti umožnili Komisii dospieť k záveru, že Merck (GUK) a Lundbeck boli v čase podpísania dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP v októbri 2002 aspoň potenciálnymi konkurentmi. Merck (GUK) dokonca počas niekoľkých mesiacov pred podpísaním dohody skutočne konkurovala spoločnosti Lundbeck vo Švédsku prostredníctvom svojho distribútora, spoločnosti NM Pharma. Okrem toho samotná skutočnosť, že Lundbeck súhlasila s tým, že podľa tejto dohody prevedie značnú hodnotu na spoločnosť Merck (GUK), dostatočne preukazuje, že Lundbeck vnímala spoločnosť Merck

(GUK) ako potenciálneho konkurenta, ktorého vstup na trh bol pravdepodobný a ktorý v čase podpísania dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP predstavoval hrozbu pre jej postavenie na trhu s citalopramom (odôvodnenie 832 napadnutého rozhodnutia).

229 Žalobkyne však tvrdia, že tovarové trhy týkajúce sa dodávky farmaceutických výrobkov, ako je citalopram, zodpovedajú jednotlivým štátom, takže Komisia mala posúdiť, či Merck (GUK) a Lundbeck boli potenciálnymi konkurentmi v každom členskom štáte EHP namiesto toho, aby vykonala jediné posúdenie týkajúce sa celého EHP.

230 Je však potrebné poukázať na to, že analýza, ktorú Komisia uskutočnila v odôvodneniach 827 až 840 napadnutého rozhodnutia (pozri body 226 až 228 vyššie), dostatočne presvedčivo preukazuje, že Merck (GUK) a Lundbeck mohli byť v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP považované za potenciálnych konkurentov na celom území EHP. Skutočnosť, že Merck (GUK) pred uzatvorením dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP ani počas doby platnosti tejto dohody nezískala PUT vo všetkých štátoch, neznamená, že v čase uzatvorenia tejto dohody nemala skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trhy v rôznych štátoch EHP.

231 Ako totiž Komisia preukázala v odôvodnení 827 a nasl. napadnutého rozhodnutia, Merck (GUK) zamýšľala využiť postup vzájomného uznávania upravený smernicou 2001/83 s cieľom získať PUT v iných členských štátoch na základe svojho PUT, ktoré jej už bolo udelené v Spojenom kráľovstve, ako aj na základe PUT svojho distribútora, spoločnosti NM Pharma, vo Švédsku (pozri bod 227 vyššie).

232 Skutočnosť, že dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP pokrýva celé územie EHP (s výnimkou Spojeného kráľovstva), navyše dostatočne preukazuje, že Lundbeck vnímala spoločnosť Merck (GUK) ako potenciálnu hrozbu na celom tomto území a že táto spoločnosť mala skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh s citalopramom, ak nie vo všetkých štátoch EHP, tak aspoň vo veľkej väčšine týchto štátov (pozri odôvodnenie 827 a nasl. napadnutého rozhodnutia). Ako Komisia uviedla v poznámke pod čiarou č. 1540 napadnutého rozhodnutia, nebola povinná preukázať, že v prípade, ak by dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP neexistovala, Merck (GUK) by počas doby platnosti tejto dohody s istotou vstúpila na trh v každom členskom štáte EHP. Nie je totiž možné dodatočne určiť dátum vstupu na trh v každom členskom štáte EHP, ak cieľom a následkom dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP bolo práve prerušiť úsilie spoločnosti Merck (GUK) v tejto súvislosti.

233 Okrem toho také tvrdenie opäť nerešpektuje rozlišovanie skutočnej a potenciálnej hospodárskej súťaže, pričom potenciálna hospodárska súťaž nevyžaduje preukázanie istého vstupu na trh, ale len existenciu skutočných a konkrétnych možností v tomto smere. Z odôvodnení 328 a 347 napadnutého rozhodnutia pritom okrem iného vyplýva, že Merck (GUK) zamýšľala a bola schopná začať predávať citalopram v EHP v dostatočne krátkom čase na to, aby mohla v čase uzatvorenia dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP vyvíjať konkurenčný tlak na spoločnosť Lundbeck.

234 Z napadnutého rozhodnutia v každom prípade vyplýva, že Komisia vzala do úvahy rozdiely medzi členskými štátmi EHP, ak boli tieto rozdiely relevantné na účely preskúmania existencie potenciálnej hospodárskej súťaže na tomto území. Komisia v odôvodnení 827 napadnutého rozhodnutia okrem iného spomenula, že doba platnosti patentu na ÚFL spoločnosti Lundbeck sa v Rakúsku – na rozdiel od ostatných členských štátov – skončila až v apríli 2003. V odôvodneniach 326, 347 a 827 až 830 napadnutého rozhodnutia tiež preskúmala situáciu, pokiaľ ide o PUT v rôznych štátoch EHP.

235 Čo sa týka tvrdenia žalobkýň, že NM Pharma by nevyhnutne musela čeliť žalobám, ktoré by podali žalobkyne, stačí konštatovať, že také tvrdenie vyvracajú skutkové okolnosti, lebo NM Pharma skutočne vstúpila na švédsky trh takmer na päť mesiacov a na tomto trhu uskutočnila „veľmi povzbudivý“ predaj (odôvodnenie 325 napadnutého rozhodnutia), pričom Lundbeck proti nej nepodala nijakú žalobu.

236 Šiestu časť preto treba zamietnuť.

I – *O siedmej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Arrow v čase uzatvorenia sporných dohôd*

237 Žalobkyne tvrdia, že v čase uzatvorenia dohody Arrow UK a dánskej dohody Arrow sa Arrow nenachádzala v takej situácii, aby mohla potenciálne konkurovať žalobkyniam.

238 Pokiaľ ide totiž o Spojené kráľovstvo, žalobkyne tvrdia, že po prvé Arrow získala PUT až v júli 2002 a toto PUT sa navyše týkalo ÚFL spoločností Cipla a Matrix vyrobených pomocou ich pôvodných výrobných postupov Cipla I a Matrix I, ktoré podľa žalobkýň porušovali patent na kryštalizáciu. Vôbec nie je preukázané, že Arrow mala primerané vyhliadky na dosiahnutie určenia neplatnosti tohto patentu. Okrem toho nemohla počítať s tým, že Cipla s ňou bude spolupracovať pri preukazovaní neexistencie porušovania patentov.

239 Po druhé Arrow tiež nemala skutočné a konkrétne možnosti prejsť na ÚFL vyrábané postupmi Cipla II a Matrix II, ktoré v každom prípade tiež porušovali patenty, alebo na citalopram spoločnosti Ranbaxy, ktorý nielenže porušoval patenty na amid a jód, ale sa naň ani nevzťahovalo nijaké PUT.

240 Po tretie žalobkyne poukazujú na rozsudok High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [Vrchný súd (Anglicko a Wales), kancelárska sekcia] z 23. októbra 2001 vo veci Smithkline Beecham Plc v. Generics (UK) Ltd [(2002) 25(1) I.P.D. 25005, ďalej len „rozsudok Paroxetín“], z ktorého podľa žalobkýň vyplýva, že výrobca alebo predajca generických liekov nemôže vstúpiť na trh pred tým, ako preukázal, že jeho výrobok neporušuje nijaký patent, čo Arrow nebola schopná urobiť.

241 Po štvrté skutočnosť, že žalobkyne súhlasili s uzatvorením dohôd so spoločnosťou Arrow, podľa ktorých mali uskutočniť platby v prospech tejto spoločnosti, neznamená, že vnímali spoločnosť Arrow ako potenciálneho konkurenta, ale že sa obávali, že poruší ich patenty.

242 Pokiaľ ide o Dánsko, žalobkyne odkazujú na väčšinu tvrdení týkajúcich sa Spojeného kráľovstva, pričom však dodávajú, že Arrow vstúpila na dánsky trh až v roku 2005 a že počas doby platnosti dánskej dohody Arrow boli viacerým výrobcom alebo predajcom generických liekov uložené predbežné zákazy v prípade, ak sa pokúšali predávať generický citalopram v tomto členskom štáte.

243 Komisia popiera všetky tieto tvrdenia.

1. Situácia v Spojenom kráľovstve

244 V prvom rade treba preskúmať tvrdenia žalobkýň týkajúce sa údajnej neexistencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi a spoločnosťou Arrow v čase uzatvorenia dohody Arrow UK.

245 Pokiaľ ide o tvrdenia žalobkýň, podľa ktorých Arrow údajne nemohla vstúpiť na trh s citalopramom spoločností Cipla alebo Matrix, je potrebné uviesť nasledujúce skutočnosti.

246 Po prvé v odôvodneniach 375 a 878 napadnutého rozhodnutia Komisia konštatovala, že Arrow uzavrela 22. mája 2001 dohodu so spoločnosťou Tiefenbacher, na základe ktorej odkúpila jednak PUT, o ktoré Tiefenbacher požiadala vo viacerých krajinách EHP v súvislosti s generickým citalopramom, a jednak tablety s týmto liekom vyrobené z ÚFL spoločností Cipla alebo Matrix.

247 Po druhé v odôvodneniach 379 a 878 napadnutého rozhodnutia Komisia poznamenala, že Arrow si 10. septembra 2001 objednala u spoločnosti Tiefenbacher tablety s generickým citalopramom v hodnote 2,8 milióna nemeckých mariek (DEM), ktoré jej boli dodané sčasti v novembri 2001 a sčasti počas druhého týždňa januára 2002. Tieto tablety boli vyvinuté pomocou ÚFL spoločnosti Cipla vyrobenej podľa postupu Cipla I.

248 Po tretie z odôvodnenia 382 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že 14. decembra 2001 sa konalo stretnutie medzi spoločnosťami Arrow a Tiefenbacher. Podľa poznámok z tohto stretnutia, ktoré žalobkyne predložili v konaní na Všeobecnom súde, sa Tiefenbacher domnievala, že citalopram vyrobený podľa postupu Cipla I by mohol porušovať patent na kryštalizáciu, ak by bol tento patent udelený v Spojenom kráľovstve, hoci Cipla tvrdila, že jej postup zodpovedá jednému z postupov, na ktoré sa vzťahujú pôvodné patenty. V týchto poznámkach sa tiež uvádza, že Arrow chcela pripraviť obrannú stratégiu proti návrhom na vydanie predbežných opatrení, ktoré sa Lundbeck chystala podať na príslušných súdoch s cieľom zabrániť vstupu spoločnosti Arrow na trh Spojeného kráľovstva. Okrem toho v e-maile pripojenom k týmto poznámkam sa uvádza, že zamestnanec spoločnosti Arrow preskúmal postupy Cipla I a Matrix I a dospel k záveru, že podľa všetkého neporušujú patent na kryštalizáciu.

249 Po štvrté podľa odôvodnenia 383 napadnutého rozhodnutia Arrow odkúpila 21. decembra 2001 od spoločnosti Tiefenbacher žiadosť o PUT, ktorú Tiefenbacher predtým podala na príslušných orgánoch v Spojenom kráľovstve. Tejto žiadosti, ktorá bola podľa postupu vzájomného uznávania upraveného v článku 18 smernice 2001/83 založená na PUT, ktoré Tiefenbacher predtým získala v Holandsku, sa vyhovelo v júli 2002 po zamietnutí žaloby, ktorú Lundbeck predtým podala proti tomuto PUT v Holandsku. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že – ako Komisia uviedla v odôvodnení 882 napadnutého rozhodnutia – potenciálna hospodárska súťaž sa začína pred udelením PUT (body 92 až 94 vyššie) a že PUT bolo v každom prípade udelené počas doby platnosti dohody Arrow UK.

250 Po piate v odôvodnení 387 napadnutého rozhodnutia Komisia zdôraznila skutočnosť, že v e-maile zaslanom spoločnosti Arrow 15. januára 2002 Cipla uviedla, že je ochotná podporiť spoločnosť Arrow v rámci prípadného sporu so spoločnosťou Lundbeck, aj keď chcela poskytnúť potrebné informácie týkajúce sa svojho postupu priamo príslušným orgánom, a nie najprv spoločnosti Arrow alebo spoločnosti Tiefenbacher. Je teda nepodstatné, že podľa e-mailu z 11. januára 2002, spomenutého v odôvodnení 385 napadnutého rozhodnutia, Cipla nechcela poskytnúť ďalšie informácie o svojom postupe.

251 Po šieste z odôvodnenia 389 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Arrow v e-maile z 22. januára 2002 v reakcii na upozornenie, ktoré jej žalobkyne zaslali v predchádzajúci deň, oznámila žalobkyniam, že sa domnieva, že neporušuje ich nové patenty.

252 Po siedme v e-maile z 23. januára 2002, citovanom v odôvodneniach 390, 880 a 887 napadnutého rozhodnutia a zaslanom inému výrobcovi ÚFL citalopram, Resolution Chemicals, dcérska spoločnosť spoločnosti Arrow, uviedla, že „na [budúci] týždeň [uvedie svoj výrobok na trh] v Spojenom kráľovstve“. V tomto e-maile Resolution Chemicals tiež prejavila záujem o ÚFL tohto dodávateľa ako druhého zdroja ÚFL.

253 Po ôsme je potrebné pripomenúť, že v siedmom odôvodnení preambuly Arrow UK Arrow neuviedla, že porušila nové patenty spoločnosti Lundbeck, ale len poznamenala, že nie je schopná spochybniť toto obvinenie nevyvrátiteľnými dôkazmi.

254 Po deviate okrem iného z odôvodnení 157, 627, 669 a 745, ako aj z poznámky pod čiarou č. 322 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že iní výrobcovia alebo predajcovia generických liekov a samotná Lundbeck mali pochybnosti o platnosti patentu na kryštalizáciu. Lundbeck sa konkrétne domnievala, že pravdepodobnosť, že tento patent bude vyhlásený za neplatný, sa pohybovala medzi 50 a 60 %. Je pravda, že dôkazy týkajúce sa tohto odhadu pochádzajú z obdobia po uzatvorení sporných dohôd. Žalobkyne však nepredložili nijaký dôkaz, ktorý by umožnil vysvetliť, v akom zmysle bol ich dovtedajší názor na túto otázku odlišný. Okrem toho treba zohľadniť aj úvahy uvedené v bode 122 vyššie, ktoré súvisia s vyhlásením patentov týkajúcich sa postupov za neplatné. Ak by totiž patent na kryštalizáciu bol vyhlásený za neplatný, prípadné porušenie tohto patentu spoločnosťou Arrow by nemalo nijaké následky.

255 Tieto dôkazy postačujú na odôvodnenie záveru, že v čase uzatvorenia dohody Arrow UK bola Arrow potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck vzhľadom na skutočné a konkrétne možnosti spoločnosti Arrow vstúpiť na trh s citalopramom spoločnosti Cipla vyrobeným podľa postupu Cipla I.

256 Pokiaľ ide o možnosť spoločnosti Arrow zmeniť výrobcu ÚFL a prejsť na ÚFL spoločnosti Matrix, vyrábanú podľa postupu Matrix I, ktorú jej mohla dodať Tiefenbacher, treba poznamenať, že podľa e-mailu pripojenému k poznámkam zo stretnutia zo 14. decembra 2001 (pozri bod 248 vyššie) sa Arrow domnievala, že postup používaný spoločnosťou Matrix pri výrobe ÚFL pravdepodobne neporušoval patent na kryštalizáciu. V týchto poznámkach je tiež spomenutá možnosť, že Arrow prejde na ÚFL spoločnosti Matrix, pričom sa predpokladalo, že v danej fáze by nebolo možné vykonať takú zmenu. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať – ako Komisia správne uviedla v odôvodneniach 885, 886, 889, 895 a v poznámke pod čiarou č. 1636 napadnutého rozhodnutia –, že dohoda spoločnosti Arrow so spoločnosťou Tiefenbacher umožňovala taký prechod, takže skutočnosť, že taká možnosť mohla byť pre spoločnosť Arrow menej výhodným riešením než uzatvorenie dohody so spoločnosťou Lundbeck, nemení nič na závere, že Arrow mala skutočnú a konkrétnu možnosť vstúpiť na trh s citalopramom vyrobeným z tejto ÚFL.

257 Pokiaľ ide o tvrdenia žalobkýň týkajúce sa postupov Matrix II a Cipla II, je potrebné odkázať na body 198 až 200 vyššie.

258 Čo sa týka tvrdenia žalobkýň založeného na rozsudku Paroxetín, spomenutom v bode 240 vyššie, je potrebné pripomenúť, že otázka týkajúca sa výkladu vnútroštátneho práva členského štátu je skutkovou otázkou (pozri v tomto zmysle analogicky rozsudky z 21. decembra 2011, A2A/Komisia, C-318/09 P, EU:C:2011:856, bod 125 a citovanú judikatúru, a zo 16. júla 2014, Zweckverband Tierkörperbeseitigung/Komisia, T-309/12, EU:T:2014:676, bod 222 a citovanú judikatúru), v súvislosti s ktorou musí Všeobecný súd v zásade vykonať neobmedzené preskúmanie (bod 113 vyššie).

259 Vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Paroxetín, spomenutý v bode 240 vyššie, príslušný súd uplatnil zásady, ktorými sa spravuje vydávanie predbežných opatrení v anglickom práve, a konštatoval, že z hľadiska rovnováhy záujmov je potrebné uprednostniť výrobcu originálnych liekov, a to vzhľadom na konkrétne okolnosti veci a najmä na skutočnosť, že dotknutý výrobca alebo predajca generických liekov „neodstránil prekážky“ tým, že by informoval výrobcu originálnych liekov o svojom jednoznačnom zámere uviesť svoj generický výrobok na trh, aj keď sa pripravoval na taký vstup štyri roky a aj napriek tomu, že vedel, že výrobca originálnych liekov mal patenty, ktoré mu umožňovali podať proti výrobcovi alebo predajcovi generických liekov žalobu pre porušovanie patentov.

260 Bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o výklade a presnom dosahu rozsudku Paroxetín, spomenutom v bode 240 vyššie, však treba poukázať na to, že existujú viaceré rozdiely medzi prejednávaným prípadom a prípadom, v ktorom bol vydaný uvedený rozsudok.

261 Po prvé totiž z odôvodnenia 374 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobkyne a Arrow už 15. decembra 2000 nadviazali kontakt s cieľom prediskutovať otázku generického citalopramu. Okrem toho v odôvodnení 389 napadnutého rozhodnutia Komisia konštatovala, že Arrow v januári 2002 žalobkyniam potvrdila, že sa pripravuje na vstup na trh Spojeného kráľovstva.

262 Po druhé, zatiaľ čo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Paroxetín, spomenutý v bode 240 vyššie, patent, ktorý údajne porušoval dotknutý výrobca alebo predajca generických liekov, existoval počas celého obdobia, v ktorom sa tento výrobca alebo predajca pripravoval na vstup na trh, v prejednávanom prípade podala Lundbeck prihlášku týkajúcu sa patentu na kryštalizáciu v Spojenom kráľovstve až 12. marca 2001 a táto prihláška bola zverejnená až 4. júla 2001, pričom samotný patent bol definitívne udelený v zmysle článku 25 UK Patents Act až 30. januára 2002, teda po uzatvorení dohody Arrow UK.

263 Žalobkyne neuviedli nijaké vysvetlenie – okrem nedokonalosti patentového systému v Európe a nerovnováhy rizík, ktorá vyplýva z tejto nedokonalosti –, pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré skúsený podnik, ktorého sú žalobkyne súčasťou a ktorý využíva špecializované právne poradenstvo, radšej uzavrel nákladnú dohodu, akou je dohoda Arrow UK, ktorá mu umožnila dosiahnuť len odklad vstupu spoločnosti Arrow na trh Spojeného kráľovstva. Ak by totiž výklad rozsudku Paroxetín, spomenutého v bode 240 vyššie, ktorý podávajú žalobkyne, ako aj ich presvedčenie, že pomocou svojich patentov môžu zabrániť vstupu generických liekov na trh, boli správne, v prípade pokusu spoločnosti Arrow o vstup na tento trh s jej generickými liekmi by v Spojenom kráľovstve určite boli nariadené predbežné opatrenia proti spoločnosti Arrow, čím by žalobkyne mohli zabrániť tomuto vstupu až do vydania rozsudku vo veci samej, ktorým sa vyhovie ich žalobe.

264 Pokiaľ žalobkyne v podstate namietajú nerovováhu rizík medzi nimi a spoločnosťou Arrow, je potrebné poukázať na to, že také tvrdenie samo osebe nemôže spochybniť záver, že v čase uzatvorenia dohody Arrow UK vnímali spoločnosť Arrow ako hrozbu na trhu s citalopramom.

265 Čo sa týka tvrdení žalobkýň súvisiacich s tým, že nevnímali spoločnosť Arrow ako potenciálneho konkurenta, ale ako podnik, ktorý mohol porušiť ich patenty, treba poznamenať, že samotná skutočnosť, že uzavreli dohodu so spoločnosťou Arrow, je dôležitý nepriamy dôkaz o tom, že vnímali túto spoločnosť ako potenciálneho konkurenta (pozri bod 181 vyššie). Okrem toho je potrebné pripomenúť, že Arrow nesúhlasila s názorom spoločnosti Lundbeck, že došlo k porušeniu jej patentov (pozri siedme odôvodnenie preambuly dohody Arrow UK a bod 35 vyššie), a tento názor pred uzatvorením dohody Arrow UK nepotvrdil nijaký súd.

266 Treba teda konštatovať, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia tým, že v napadnutom rozhodnutí považovala spoločnosť Arrow za potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck v Spojenom kráľovstve.

2. O situácii v Dánsku

267 V druhom rade, pokiaľ ide o potenciálnu hospodársku súťaž v Dánsku, treba po prvé zamietnuť tvrdenie žalobkýň týkajúce sa skutočnosti, že Arrow nevstúpila na trh po uplynutí doby platnosti dánskej dohody Arrow v apríli 2003, ale až v roku 2005. V tejto súvislosti treba predovšetkým poukázať na to, že toto tvrdenie sa týka dodatočného dôkazu a súvisí so skutočnou, a nie potenciálnou hospodárskou súťažou. Navyše je potrebné poznamenať, že situácia po uplynutí doby platnosti tejto dohody nebola porovnateľná so situáciou pred uplynutím doby platnosti tejto dohody, keďže podmienky na tomto trhu sa medzičasom zmenili.

268 Po druhé v súvislosti so skutočnosťou, že na návrh žalobkýň bolo v Dánsku nariadených viacero predbežných opatrení, treba poukázať na to, že tieto opatrenia boli nariadené po uzatvorení dánskej dohody Arrow, takže Komisia nebola povinná zohľadniť ich pri posudzovaní otázky, či Arrow mala v čase uzatvorenia tejto dohody skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh. Aj keby bolo možné zohľadniť tieto predbežné opatrenia, to isté by platilo pre odvolacie rozhodnutia, ktorými boli viaceré predbežné opatrenia nariadené v prvom stupni zrušené, ako Komisia poznamenala v odôvodnení 185 napadnutého rozhodnutia.

269 Po tretie, hoci je pravda, že Arrow v čase uzatvorenia dánskej dohody Arrow vedela, že postup Cipla I pravdepodobne porušuje patenty, faktom zostáva, že jednak mohla podať návrh na vyhlásenie patentu na kryštalizáciu za neplatný a jednak sa mohla pokúsiť obstarať si najprv citalopram spoločnosti Matrix vyrobený podľa postupu Matrix I a až potom citalopram vyrobený podľa postupov Cipla II alebo Matrix II alebo aj citalopram spoločnosti Ranbaxy (pozri body 198 až 201 a 256 vyššie). V tejto súvislosti treba poznamenať, že Arrow aj po tom, čo Lundbeck získala patent na kryštalizáciu v Dánsku, ďalej uskutočňovala kroky na získanie PUT v primeranej lehote, aby mohla predávať na

dánskom trhu generický citalopram dodávaný spoločnosťou Tiefenbacher a vyrobený z ÚFL spoločností Cipla alebo Matrix (pozri odôvodnenia 450, 454, 967 a 968 napadnutého rozhodnutia, ako aj tretie odôvodnenie preambuly dánskej dohody Arrow).

270 Z toho vyplýva, že Komisia správne konštatovala, že Arrow bola tiež potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck v Dánsku.

271 Siedmu časť teda treba zamietnuť.

J – *O ôsmej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Alpharma v čase uzatvorenia sporných dohôd*

272 Žalobkyne tvrdia, že Alpharma v čase uzatvorenia dohody Alpharma nebola ich potenciálnym konkurentom.

273 Po prvé tvrdia, že Alpharma nemala prístup k nijakému citalopramu, ktorý neporušoval ich patenty, lebo bola povinná kupovať svoj tovar od spoločnosti Tiefenbacher. Tiefenbacher pritom dodávala spoločnosti Alpharma generický citalopram vyrobený podľa postupu Cipla I, ktorý jednoznačne porušoval patenty, a mohla jej dodávať len ďalšie výrobky porušujúce patenty, ktoré boli vyrobené podľa postupu Matrix I alebo neskôr podľa postupov Cipla II a Matrix II. Okrem toho pochybnosti spoločnosti Alpharma o platnosti patentu na kryštalizáciu neznamenajú, že táto spoločnosť bola potenciálnym konkurentom, najmä vzhľadom na to, že tieto pochybnosti boli založené na subjektívnych hodnoteniach.

274 Po druhé žalobkyne poznamenávajú, že Alpharma mala PUT len pre osem krajín EHP, vrátane PUT pre Spojené kráľovstvo, ktoré bolo udelené až v júli 2002.

275 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

276 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že Komisia v odôvodnení 1035 napadnutého rozhodnutia poukázala na to, že podľa e-mailu generálneho riaditeľa spoločnosti Alpharma povereného príslušnou vecou z 19. februára 2002 mohla skupina Alpharma namiesto uzatvorenia dohody Alpharma vstúpiť na trh s tabletami citalopramu, ktoré jej už boli dodané alebo ktoré si už objednala, vyrobenými podľa postupu Cipla I, a mohla namietať neplatnosť patentu na kryštalizáciu, ktorý tento postup porušoval, podľa informácií, ktoré skupina Alpharma a Lundbeck mali v tom čase k dispozícii.

277 V prvom rade treba poznamenať, že skutočnosť, že Alpharma vôbec nevylúčila možnosť vstúpiť na trh s tabletami, ktoré jej už boli dodané alebo ktoré si objednala, vyplýva aj z interného e-mailu toho istého generálneho riaditeľa zo 14. februára 2002, citovaného v odôvodnení 516 napadnutého rozhodnutia. Autor tohto e-mailu totiž vysvetľoval jednej zo svojich kolegýň, že v tom čase Alpharma uplatňovala dvojitú stratégiu, o čom svedčí slovné spojenie „we are riding two horses“ (hráme na dve strany), spočívajúcu jednak v príprave uvedenia citalopramu na trh vo viacerých krajinách EHP a jednak v rokovaniach so spoločnosťou Lundbeck, a že na budúci týždeň pravdepodobne bude potrebné prijať rozhodnutie. V tejto súvislosti spresnil, že na prijatie čo najlepšieho rozhodnutia potrebuje opis právneho stavu v uvedených krajinách a rizík, ktoré spoločnosti Alpharma hrozili.

278 Z e-mailov zo 14. a 19. februára 2002 teda vyplýva, že Alpharma si síce uvedomovala riziká spojené so vstupom na trh, no nevzdala by sa svojich plánov, ak by neuzavrela dostatočne výhodnú dohodu so spoločnosťou Lundbeck. Keďže ide o interné e-maily, nemožno sa domnievať, že názory, ktoré v nich boli vyjadrené, mali „zavádzať“ spoločnosť Lundbeck. Lundbeck bola navyše skúseným podnikom, ktorý už dlho sledoval kroky spoločnosti Alpharma, o čom svedčia najmä listy spomenuté v odôvodneniach 477 a 496 napadnutého rozhodnutia. V týchto listoch bol spomenutý okrem iného

úžitkový vzor spoločnosti Lundbeck, ako aj patent na kryštalizáciu, takže sa nemožno domnievať, že uvedené interné e-maily obsahovali názory vyjadrené bez uvedomenia si rizík týkajúcich sa týchto práv duševného vlastníctva.

279 Okrem toho je potrebné pripomenúť úvahy uvedené v bodoch 122 a 254 vyššie v súvislosti s prípadnou neplatnosťou patentu na kryštalizáciu.

280 Vyhlásenia obsiahnuté v spomenutých e-mailoch treba vykladať z hľadiska krokov, ktoré Alpharma dovtedy uskutočnila s cieľom pripraviť sa na vstup na trh.

281 V tejto súvislosti okrem iného z odôvodnení 476, 486, 490, 516 a 1017 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Alpharma v čase uzatvorenia dohody Alpharma:

— už mala uzatvorenú zmluvu so spoločnosťou Tiefenbacher z 25. júna 2001 o dodávke generického citalopramu vyrábaného z ÚFL spoločnosťí Cipla alebo Matrix,

— mohla podľa tejto zmluvy a podľa skoršej zmluvy uzavretej medzi tými istými zmluvnými stranami 31. júla 2000 získať PUT v Holandsku na základe PUT, ktoré spoločnosti Tiefenbacher udelili 31. augusta 2001 orgány tohto členského štátu, a mohla na základe postupu vzájomného uznávania upraveného smernicou 2001/83 získať PUT v iných krajinách EHP,

— už mala zásoby v objeme 9,4 milióna tabliet s citalopramom a objednala si ďalších 16 miliónov tabliet,

— už získala PUT v Holandsku, Fínsku, Dánsku a Švédsku a 9. januára 2002 bola ubezpečená, že čoskoro získa PUT v Spojenom kráľovstve,

— už zverejnila cenník svojho citalopramu v Spojenom kráľovstve.

282 V druhom rade treba poznamenať – ako Komisia uviedla v odôvodnení 1035 napadnutého rozhodnutia –, že podľa e-mailu z 19. februára 2002 mohla Alpharma namiesto uzatvorenia dohody Alpharma tiež odložiť svoj vstup na trh na jar alebo leto toho istého roka a prejsť na citalopram spoločnosti Matrix, ktorý sa nepovažoval za problematický vzhľadom na patent na kryštalizáciu.

283 Je síce pravda, že podľa e-mailu z 19. februára 2002 prechod na citalopram spoločnosti Matrix vyvolával vážne ťažkosti. Treba však poznamenať, že po prvé zmluva uzavretá medzi spoločnosťami Tiefenbacher a Alpharma umožňovala spoločnosti Alpharma odoberať tak citalopram spoločnosti Cipla, ako aj citalopram spoločnosti Matrix (pozri odôvodnenie 480 napadnutého rozhodnutia).

284 Po druhé, hoci sa v e-maile z 19. februára 2002 uvádza, že prechod na ÚFL spoločnosti Matrix by spôsobil odklad vstupu na trh, čo by znížilo odhadované výnosy, túto nevýhodu treba uviesť do súvislosti s výhodou spočívajúcou v znížení rizika porušenia patentu na kryštalizáciu. V každom prípade uvedený e-mail vôbec nespochybňuje skutočnosť, že prechod na ÚFL spoločnosti Matrix predstavoval napriek uvedenému odkladu a jeho dôsledkom ekonomicky uskutočniteľnú možnosť. Išlo len o faktor, ktorý spôsoboval, že z finančného hľadiska bolo vhodnejšie uzavrieť výhodnú dohodu so spoločnosťou Lundbeck. Táto otázka je pritom irelevantná pre posúdenie, či existovali skutočné a konkrétne možnosti vstupu spoločnosti Alpharma na trh.

285 Po tretie skutočnosť, že Matrix po uzatvorení dohody Alpharma zmenila postup, ktorý používala pri výrobe ÚFL citalopram, ako to vyplýva z poznámky pod čiarou č. 155 napadnutého rozhodnutia, nepreukazuje, že postup, ktorý bol dovtedy dostupný, porušoval patent na kryštalizáciu, ale svedčí len o neskoršom úsilí spoločnosti Matrix ochrániť sa pred akýmkoľvek rizikom porušovania patentov. Okrem toho k tejto zmene došlo počas doby platnosti uvedenej dohody, takže Alpharma by mohla používať nový ÚFL spoločnosti Matrix, vyrobený podľa postupu Matrix II, ak by neprijala platby za to,

že nevstúpi na trh. V každom prípade skupina Alpharma sa k 19. februáru 2002 domnievala, že ÚFL spoločnosti Matrix, založená na postupe Matrix I, ktorú Matrix v tom čase používala, jej umožňovala vstúpiť na trh bez porušenia patentu na kryštalizáciu.

286 Z toho vyplýva, že Alpharma mala v čase uzatvorenia dohody Alpharma skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh s generickým citalopramom vyrobeným podľa postupov Cipla I alebo Matrix I. Okrem toho, ako bolo preskúmané v bodoch 198 a 200 vyššie, počas doby platnosti tejto dohody sa tiež stal dostupným generický citalopram vyrobený podľa postupov Matrix II a Cipla II.

287 Na konštatovanie, že Alpharma bola potenciálnym konkurentom žalobkýň, nemá nijaký vplyv odkaz žalobkýň na tlačové vyhlásenie spoločnosti Alpharma z 28. februára 2002. Alpharma týmto vyhlásením v podstate oznámila, že odkladá predaj citalopramu aspoň do obdobia letných prázdnin a že v prípade potreby zruší tento plánovaný predaj z dôvodu, že jej zásoby vyvolávajú problémy vzhľadom na patenty žalobkýň. Ďalej uviedla, že musí hľadať iného výrobcu ÚFL a získať potrebné povolenia.

288 V tejto súvislosti treba poznamenať, že – ako Komisia uviedla v odôvodnení 1055 napadnutého rozhodnutia – z tohto vyhlásenia vyplýva, že zmena plánov spoločnosti Alpharma bola dôsledkom jej jednostranného rozhodnutia. Toto vyhlásenie totiž neobsahuje nijakú zmienku o dohode Alpharma, čo zodpovedá tajnej povahe tejto dohody stanovenej v jej bode 3.1. Okrem toho je potrebné zohľadniť skutočnosť, že cieľom uvedeného vyhlásenia bolo poskytnúť vysvetlenie potenciálnym odberateľom spoločnosti Alpharma.

289 Toto vyhlásenie preto nespochybňuje názor Komisie, založený najmä na e-mailoch zo 14. a 19. februára 2002 a na krokoch, ktoré Alpharma dovtedy podnikla, podľa ktorého by Alpharma v prípade, ak by nedošlo k uzatvoreniu dohody Alpharma, mala skutočnú a konkrétnu možnosť vstúpiť na trh.

290 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň týkajúce sa skutočnosti, že Alpharma nemala PUT vo všetkých krajinách EHP, stačí poznamenať, že už mala viaceré PUT a mala skutočné a konkrétne možnosti získať ďalšie PUT na základe postupu vzájomného uznávania upraveného v článku 18 smernice 2001/83. Podľa úvah uvedených v bodoch 163 a 171 vyššie navyše také možnosti skutočne predstavujú potenciálnu hospodársku súťaž.

291 Vzhľadom na vyššie uvedené treba ôsmu časť zamietnuť.

K – *O deviatej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Ranbaxy v čase uzatvorenia sporných dohôd*

292 Žalobkyne tvrdia, že Ranbaxy v čase uzatvorenia dohody Ranbaxy nebola ich potenciálnym konkurentom.

293 Po prvé žalobkyne uvádzajú, že Ranbaxy im síce na stretnutí konanom 17. apríla 2002 oznámila, že má k dispozícii postup, ktorý neporušuje patenty, že má v úmysle získať do ôsmich mesiacov PUT a že čoskoro uzavrie dohodu s iným výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorý bude môcť odoberať jej ÚFL a vstúpiť na trh s generickým citalopramom vyrobeným z tejto ÚFL najneskôr do štyroch mesiacov, no išlo o „zavádzanie“, ktorého cieľom bolo presvedčiť žalobkyne, aby uzavreli dohodu, ktorá bude výhodná pre spoločnosť Ranbaxy. Skutočnosť, že Ranbaxy poskytla rovnaké informácie iným výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorí boli potenciálnymi odberateľmi jej ÚFL, tiež nemá nijakú dôkaznú hodnotu. Jej vyhlásenie určené spoločnosti Alpharma konkrétne bolo urobené pred tým, ako Lundbeck preskúmala reakčné schémy spoločnosti Ranbaxy a zistila, že postup spoločnosti Ranbaxy porušoval jej patenty na amid a jód.

294 Po druhé žalobkyne tvrdia, že Ranbaxy počas doby platnosti dohody Ranbaxy nemala skutočnú a konkrétnu možnosť získať PUT. Počas správneho konania Ranbaxy priznala všetky ťažkosti súvisiace s postupom vzájomného uznávania upraveným v článku 18 smernice 2001/83.

295 Po tretie žalobkyne zdôrazňujú, že Ranbaxy v októbri 2002 vyhlásila, že po júni 2002 nepredávala citalopram, a to nielen v Európe, ale celosvetovo, čo preukazuje, že ho nemohla predávať bez ohľadu na dohodu Ranbaxy, ktorá sa týkala len EHP.

296 Po štvrté žalobkyne poznamenávajú, že Ranbaxy po uplynutí doby platnosti dohody, ktorá sa jej týkala, namiesto toho, aby jednoducho použila svoj postup, požiadala žalobkyne o licenciu na patent na jód, čo potvrdzuje, že tento postup porušoval uvedený patent.

297 Po piate v napadnutom rozhodnutí nie je uvedený nijaký dôkaz o tom, že žalobkyne alebo Ranbaxy mali pochybnosti o platnosti patentov na amid a jód, keďže spomenuté vyhlásenia sa týkajú len patentu na kryštalizáciu.

298 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

299 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň týkajúce sa údajného „zavádzania“ zo strany spoločnosti Ranbaxy, je potrebné pripomenúť, že – ako Komisia zdôraznila najmä v odôvodneniach 1095 a 1096 napadnutého rozhodnutia – zo zápisnice o stretnutí medzi žalobkyňami a spoločnosťou Ranbaxy zo 17. apríla 2002 vyplýva, že Ranbaxy na tomto zasadnutí uviedla, že

— používa postup, ktorý neporušuje patenty spoločnosti Lundbeck,

— Lundbeck vie o tomto postupe,

— má v úmysle podať žiadosti o PUT pre Spojené kráľovstvo a Nemecko, kde má vlastné dcérske spoločnosti, a očakáva, že získa tieto PUT do ôsmich mesiacov,

— čoskoro uzatvorí dohodu s iným výrobcom alebo predajcom generických liekov – ktorého neoznačila, no Lundbeck sa domnievala, že je ním Tiefenbacher alebo spoločnosť skupiny Merck –, prostredníctvom ktorého zabezpečí, že jej ÚFL bude do troch až štyroch mesiacov uvedená na severoeurópsky trh,

— jej celosvetová výrobná kapacita predstavuje 4,5 tony ÚFL ročne,

— je ochotná uzavrieť dohodu so spoločnosťou Lundbeck.

300 Treba tiež poukázať na to, že podľa uvedenej zápisnice Lundbeck vedela, že taká dohoda môže byť nákladná a zložitá, a to najmä z pohľadu práva hospodárskej súťaže (pozri odôvodnenia 188 a 1095 napadnutého rozhodnutia).

301 Napriek tomu sa Lundbeck rozhodla, že uzavrie dohodu Ranbaxy, čo svedčí o tom, že brala vážne hrozbu, ktorú predstavovala Ranbaxy.

302 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že podľa judikatúry (pozri body 101 a 104 vyššie) predstavuje vnímanie spoločnosti Ranbaxy spoločnosťou Lundbeck okolnosť, ktorú možno vziať do úvahy, hoci táto okolnosť sama osebe nestačí na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže.

303 Pokiaľ ide o možnosť, že vnímanie žalobkýň bolo ovplyvnené úspešným „zavádzaním“ zo strany spoločnosti Ranbaxy, je potrebné predovšetkým poukázať na to, že žalobkyne sú skúseným podnikom, ktorý dlho sledoval kroky výrobcov alebo predajcov generických liekov v súvislosti s citalopramom (pozri najmä odôvodnenia 172 až 183 napadnutého rozhodnutia).

304 Čo sa týka konkrétne spoločnosti Ranbaxy, žalobkyne ju sledovali mimoriadne pozorne, lebo v období od januára do júla 2001 boli často v kontakte, pričom ako cieľ svojich kontaktov uviedli skúmanie možnosti využiť citalopram spoločnosti Ranbaxy, hoci v skutočnosti to bola ich zdržovacia stratégia (pozri odôvodnenia 549 až 552 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho v máji 2002 sa žalobkyne dozvedeli, že Ranbaxy podala v Indii dve patentové prihlášky, a po tom, čo preskúmali reakčné schémy spoločnosti Ranbaxy, dospeli k záveru, že tieto prihlášky môžu byť v rozpore s patentmi na amid a jód (pozri odôvodnenia 560 až 564 napadnutého rozhodnutia).

305 Ani po podpísaní dohody Ranbaxy sa žalobkyne nikdy nesťažovali, že sa stali obeťou zavádzania, ale – ako vyplýva z odôvodnenia 206 napadnutého rozhodnutia – v decembri 2002 boli spokojné, že dosiahli odklad uvedenia generického citalopramu na trh, ktorý sa očakával v prvom štvrťroku 2002, čo vytvorilo kladné podmienky pre vývoj predaja ich nového lieku, Cipralexu (pozri bod 22 vyššie). Dokonca chceli predĺžiť platnosť tejto dohody do 31. decembra 2003 podpísaním dodatku z 19. februára 2003. Vzhľadom na neexistenciu akýchkoľvek dôkazov v tejto súvislosti pritom nemožno uveriť tomu, že spoločnosti Ranbaxy sa podarilo počas takého dlhého obdobia dvakrát oklamať spoločnosť Lundbeck.

306 Okrem toho, ako vyplýva najmä z odôvodnenia 1105 napadnutého rozhodnutia, pred uzatvorením dohody Ranbaxy a po jej uzatvorení Ranbaxy oznámila tretím osobám, že jej postupy neporušujú nové patenty spoločnosti Lundbeck. Komisia konkrétne v odôvodneniach 554, 557 a 1093 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že Ranbaxy bola v kontakte so spoločnosťou Arrow najprv v januári a potom v apríli 2002, pričom tieto kontakty sa skončili predložením konkrétnej ponuky určenej spoločnosti Arrow, ktorá sa týkala predaja 500 až 1 000 kg ÚFL. Nemožno pritom uveriť tomu, že Ranbaxy by zámerne poskytovala nepravdivé informácie svojim potenciálnym odberateľom s cieľom presvedčiť ich, aby kupovali jej ÚFL. V prípade takého konania by totiž hrozilo, že títo odberatelia proti nej podajú žaloby o náhradu škody. Jeden z nich navyše dostal od spoločnosti Ranbaxy celú dokumentáciu potrebnú na preukázanie skutočnosti, že jej postupy neporušovali patenty.

307 Skutočnosť, že Ranbaxy „nezavádzala“ žalobkyne, potvrdzujú aj ďalšie dôkazy, ktoré Komisia uviedla v napadnutom rozhodnutí.

308 Po prvé je potrebné pripomenúť, že – ako Komisia poznamenala v odôvodnení 1091 napadnutého rozhodnutia – Ranbaxy začala vyvíjať postup na výrobu citalopramu už v januári 2001. Z dokumentu citovaného v odôvodneniach 552 a 1091 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že keď Lundbeck v júli 2001 informovala spoločnosť Ranbaxy, že nechce kúpiť 400 kg ÚFL, ktoré jej Ranbaxy ponúkla, Ranbaxy bola mimoriadne sklamaná, lebo počas celého predchádzajúceho obdobia, počas ktorého u nej Lundbeck vzbudzovala dojem, že má záujem o jej ÚFL, sa zámerne vzdala iných možností.

309 Po druhé v odôvodneniach 566 a 1092 napadnutého rozhodnutia Komisia najprv konštatovala, že Ranbaxy v decembri 2001 poskytla technické údaje o svojej ÚFL potenciálnemu odberateľovi v Taliansku a následne mu v prvom polroku 2002 poslala 16 kg ÚFL. V januári 2002 potom získal technické údaje aj potenciálny odberateľ vo Francúzsku. Ranbaxy následne v roku 2002 poslala malé množstvo ÚFL potenciálnemu švédskemu odberateľovi.

310 Po tretie treba poznamenať, že – ako Komisia zdôraznila v odôvodnení 584 napadnutého rozhodnutia – Ranbaxy v júli 2002 predala malé množstvo svojej ÚFL talianskemu odberateľovi, s ktorým bola v kontakte už niekoľko mesiacov. Ak pritom Ranbaxy bola schopná predať malé množstvo ÚFL hneď po uzatvorení dohody Ranbaxy, treba konštatovať, že mala aspoň skutočné a konkrétne možnosti urobiť to predtým.

311 Napokon je potrebné poznamenať, že Ranbaxy sa aj po tom, čo žalobkyne preskúmali jej reakčné schémy, rozhodla predložiť svoju DMF príslušným orgánom Spojeného kráľovstva a následne požiadala o PUT. K takým krokom by pritom nedošlo, ak by sa po uvedenom preskúmaní dospelo k záveru, že postup používaný spoločnosťou Ranbaxy na výrobu jej ÚFL porušuje patenty na amid a jód.

312 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň týkajúce sa doby potrebnej na získanie PUT, treba poukázať na úvahy uvedené v bodoch 171, 177 a 178 vyššie, ako aj na okolnosti týkajúce sa lehôt, ktoré uviedla Ranbaxy na stretnutí zo 17. apríla 2002 (pozri bod 299 tretiu a štvrtú zarážku vyššie).

313 Keďže kroky, ktoré výrobca alebo predajca generických liekov, akým je Ranbaxy, urobí v rámci prípravy na vstup na trh s generickým citalopramom, a to aj pokiaľ ide o postupy potrebné na získanie PUT, sú relevantné pre posúdenie potenciálnej hospodárskej súťaže a navyše Lundbeck brala tieto kroky vážne, je totiž nepodstatné, či sa postupy potrebné na získanie týchto PUT mohli úspešne skončiť v lehotách, ktoré predpokladala Ranbaxy, alebo neskôr.

314 Je potrebné spresniť, že hoci úspešné skončenie postupu na získanie PUT je nevyhnutným predpokladom existencie skutočnej hospodárskej súťaže, kroky smerujúce k jeho získaniu, ktoré urobí podnik, ktorý sa už dlho vážne pripravuje na vstup na trh, predstavujú potenciálnu hospodársku súťaž, aj keď si v skutočnosti môžu vyžadovať dlhšiu dobu, než akú predpokladajú dotknuté osoby.

315 V tejto súvislosti aj za predpokladu, že Ranbaxy podcenila dĺžku lehoty potrebnej na získanie PUT, po prvé treba poznamenať, že Lundbeck napriek tomu pociťovala taký konkurenčný tlak, že sa domnievala, že je v jej záujme, ak zaplatí uvedenej spoločnosti s cieľom obmedziť, či dokonca vylúčiť jej vstup na trh počas doby platnosti dohody Ranbaxy.

316 Po druhé nevyhnutným dôsledkom tejto platby bolo, že Ranbaxy sa už nemusela usilovať čo najrýchlejšie získať PUT, keďže uzatvorením dohody Ranbaxy jej boli ako protihodnota za toto obmedzenie alebo vylúčenie zaručené výnosy, ktoré boli vzhľadom na jej veľkosť značné. Skutočnosť, že vzhľadom na „preformátovanie“ spisu podala žiadosť o PUT v auguste 2002, hoci podľa konštatovaní Komisie uvedených v poznámke pod čiarou č. 1887 napadnutého rozhodnutia všetky relevantné výsledky testov boli odoslané z Indie v júni, potvrdzuje, že po uzatvorení dohody so spoločnosťou Lundbeck sa už veľmi neponáhľala so získaním PUT.

317 V každom prípade je potrebné poukázať predovšetkým na to, že podľa článku 17 ods. 1 smernice 2001/83 členské štáty prijmú všetky vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa vydávanie PUT vykonávalo maximálne v priebehu 210 dní odo dňa podania platnej žiadosti. V prípade, ak by Ranbaxy podala žiadosť, ktorá by obsahovala všetky potrebné údaje, príslušné orgány by ju museli spracovať ešte skôr ako v osemmesačnej lehote spomenutej v zápisnici o stretnutí zo 17. apríla 2002.

318 Je pravda, že 210-dňová lehota stanovená v článku 17 ods. 1 smernice 2001/83 je pozastavená, ak sa príslušný orgán domnieva, že žiadosť nie je platná, a vyzve dotknutý podnik, aby mu poskytol doplňujúce informácie.

319 Lundbeck však pri spisovaní zápisnice o stretnutí zo 17. apríla 2002 neuviedla poznámku, z ktorej by vyplývalo, že osemmesačná lehota, ktorú predpokladala Ranbaxy, nie je reálna, ale len poznamenala, že náklady na dohodu by mohli predstavovať 10 až 20 miliónov USD alebo aj viac (odôvodnenie 1095 napadnutého rozhodnutia).

320 Z toho vyplýva, že Ranbaxy mala skutočnú a konkrétnu možnosť získať počas doby platnosti dohody Ranbaxy PUT, čo za okolností prejednávaného prípadu stačilo na vyvinutie konkurenčného tlaku na spoločnosť Lundbeck.

321 Ďalej treba pripomenúť, že podľa zápisnice zo 17. apríla 2002 mala Ranbaxy možnosť kúpiť jestvujúce PUT alebo predať svoju ÚFL výrobcovi alebo predajcovi generických liekov, ktorý už mal PUT. Tieto možnosti si však vyžadovali, aby v týchto PUT bola vykonaná zmena typu II.

322 Je potrebné konštatovať, že – ako bolo uvedené v bodoch 306 a 309 vyššie – Ranbaxy pred uzatvorením dohody so spoločnosťou Lundbeck podnikla viaceré kroky s cieľom predať svoju ÚFL, a nie predať hotové výrobky vyrobené z tejto ÚFL. Skutočnosť, že predaj hotových výrobkov mohol byť výnosnejší, nebráni konštatovaniu, že predaj ÚFL spoločnosti Ranbaxy bol jej skutočnou a konkrétnou možnosťou konkurovania spoločnosti Lundbeck, ako to bolo spomenuté v zápisnici o stretnutí zo 17. apríla 2002.

323 Napokon, ako Komisia spomenula v poznámke pod čiarou č. 1885 napadnutého rozhodnutia, lehota v dĺžke troch až štyroch mesiacov spomenutá v zápisnici zo 17. apríla 2002 zodpovedá štatistikám príslušného orgánu Spojeného kráľovstva týkajúcim sa dĺžky konaní súvisiacich so zmenami typu II, ktoré Komisia predložila v konaní na Všeobecnom súde a z ktorých vyplýva, že v období od marca 2001 do februára 2002 sa väčšina týchto konaní skončila do 90 dní.

324 V tejto súvislosti je síce pravda, že – ako vyplýva z úvodných vysvetliviek k týmto štatistikám – uvedená lehota sa počítala od podania úplnej žiadosti, bez ohľadu na prerušenie konania v dôsledku žiadostí o doplňujúce informácie. Ako však Komisia uviedla v odpovedi na otázku Všeobecného súdu, príslušný orgán Spojeného kráľovstva potvrdil, že počas obdobia, ktorého sa týkali predmetné štatistiky, bolo 50 % podaných žiadostí o zmeny typu II vybavených najneskôr do 90 dní. V 40 % prípadov totiž nebola zaslaná nijaká žiadosť o doplňujúce informácie a v 10 % prípadov zaslanie takej žiadosti nemalo za následok predĺženie konania nad rámec uvedenej lehoty.

325 Tieto štatistiky preto potvrdzujú, že existovala skutočná a konkrétna možnosť zmeniť jestvujúce PUT tak, aby sa vzťahovalo na citalopram vyrobený podľa postupov spoločnosti Ranbaxy, v lehote, ktorá približne zodpovedá lehote spomenutej v zápisnici o stretnutí zo 17. apríla 2002, keďže žiadosť o zmenu mohla spadať pod jeden z prípadov uvedených v bode 324 vyššie.

326 Okrem toho treba poznamenať, že hoci vysvetlenia, ktoré poskytol príslušný orgán Spojeného kráľovstva, pochádzajú z obdobia po uzatvorení dohody Ranbaxy a dokonca aj po prijatí napadnutého rozhodnutia, keďže boli poskytnuté na účely konania na Všeobecnom súde, týkajú sa situácie, ktorá existovala v čase rokovaní vedených s cieľom uzatvoriť dohodu Ranbaxy, a poskytujú spresnenia, pokiaľ ide o výklad okolností uvedených v napadnutom rozhodnutí. Tieto vysvetlenia teda možno zohľadniť za podmienok uvedených v bodoch 138 až 141 vyššie.

327 V treťom rade, pokiaľ ide o skutočnosť, že Ranbaxy vyhlásila, že počas doby platnosti dohody Ranbaxy po júni 2002 nepredávala citalopram v Európe ani vo svete (pozri odôvodnenie 577 napadnutého rozhodnutia), je potrebné poukázať na to, že to nie je relevantná okolnosť pre posúdenie potenciálnej hospodárskej súťaže v EHP v čase uzatvorenia uvedenej dohody. Skutočnosť, že Ranbaxy nepredávala citalopram ani mimo EHP, totiž svedčí nanajvýš o tom, že táto spoločnosť nebola skutočným konkurentom spoločnosti Lundbeck mimo EHP, ale nemá nijaký vplyv na existenciu vzťahu potenciálnej hospodárskej súťaže či už v EHP alebo mimo tohto územia. Treba navyše poznamenať, že Komisia vôbec nebola povinná skúmať potenciálnu hospodársku súťaž mimo EHP.

328 V štvrtom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že v januári 2004 ich Ranbaxy požiadala o licenciu týkajúcu sa patentu na jód, ktorý bol udelený 23. marca 2003, je potrebné poukázať na to, že táto skutočnosť neznamená, že Ranbaxy nemala skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh so svojimi výrobkami pred rokom 2004. Žiadosť o licenciu totiž môže vychádzať z rôznych dôvodov, ako napríklad úsilie vyhnúť sa akejkoľvek žalobe pre porušovanie patentov. Ranbaxy sa mohla domnievať, že žalobkyne by jej poskytli licenciu za nižšiu cenu, čo by jej umožnilo ochrániť sa za nízke náklady

pred akýmkoľvek rizikom potenciálneho porušenia patentu na jód. Licenčná dohoda, na ktorú poukazujú žalobkyne, teda nie je rozhodujúca pre posúdenie otázky, či žalobkyne boli v čase uzatvorenia dohody Ranbaxy potenciálnymi konkurentmi spoločnosti Ranbaxy.

329 V piatom rade treba poznamenať – ako uvádzajú žalobkyne –, že v napadnutom rozhodnutí sa podľa všetkého nenachádza nijaká zmienka o existencii pochybností o platnosti patentov na amid a jód. Odhliadnuc od toho, že patent na jód v čase uzatvorenia dohody Ranbaxy ešte nebol udelený, takže nemohol slúžiť ako základ pre podanie žaloby pre porušovanie patentov, však treba uviesť, že posúdenie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Ranbaxy uvedené v napadnutom rozhodnutí nevychádza z možnosti dosiahnuť zrušenie patentov spoločnosti Lundbeck, ktoré by mohli byť porušené, ale z dôkazov, ktoré preukazujú, že Ranbaxy sa pripravovala na vstup na trh, lebo sa domnievala, že jej postup neporušuje patenty.

330 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné zamietnuť deviatu časť, ako aj prvý žalobný dôvod ako celok.

II – *O druhom, treťom, štvrtom, piatom a šiestom žalobnom dôvode, ktoré sú založené v podstate na porušení článku 101 ods. 1 ZFEÚ*

331 Pred preskúmaním tvrdení žalobkýň týkajúcich sa obsahu, účelu a kontextu sporných dohôd treba stručne pripomenúť prístup, na základe ktorého Komisia v napadnutom rozhodnutí v prejednávanom prípade kvalifikovala sporné dohody ako obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ako aj relevantnú judikatúru.

A – *Analýza týkajúca sa existencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v napadnutom rozhodnutí*

332 Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že sporné dohody predstavovali obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, pričom v tejto súvislosti vychádzala zo súboru faktorov týkajúcich sa obsahu, kontextu a účelu uvedených dohôd (body 61 až 67 vyššie).

333 Konštatovala, že skutočnosť, že pred uzatvorením sporných dohôd sa skončila platnosť pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck, ale táto spoločnosť v čase uzatvorenia týchto dohôd získala – alebo čoskoro mala získať – viaceré patenty týkajúce sa postupov, vrátane patentu na kryštalizáciu, bola dôležitou okolnosťou týkajúcou sa hospodárskeho a právneho kontextu uzatvorenia sporných dohôd. Komisia však dospela k záveru, že z patentu nevyplýva právo obmedziť obchodnú autonómiu zmluvných strán nad rámec práv vyplývajúcich z patentu (odôvodnenie 638 napadnutého rozhodnutia).

334 Komisia preto konštatovala, že hoci dohody o urovnaní v patentovej oblasti nie sú nevyhnutne problematické z hľadiska práva hospodárskej súťaže, sú problematické v prípade, ak stanovujú vylúčenie jednej zo zmluvných strán, ktorá je aspoň potenciálnym konkurentom druhej zmluvnej strany, z trhu na určitú dobu a ak sú spojené s prevodom hodnoty z majiteľa patentu na výrobcu alebo predajcu generických liekov, ktorý môže porušiť tento patent (ďalej len „opačná platba“) (odôvodnenia 639 a 640 napadnutého rozhodnutia).

335 Z napadnutého rozhodnutia tiež vyplýva, že aj v prípade, ak by obmedzenia stanovené v sporných dohodách spadali do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, teda tieto dohody bránili len vstupu generického citalopramu, ktorý podľa názoru účastníkov týchto dohôd mohol porušovať uvedené patenty, na trh, a nie vstupu akéhokoľvek druhu generického citalopramu na trh, tieto by dohody napriek tomu predstavovali obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, keďže najmä bránili akémukoľvek spochybneniu patentov spoločnosti Lundbeck na vnútroštátnych súdoch alebo

spôsobovali, že také spochybnenie nemalo zmysel, hoci podľa Komisie je takéto spochybnenie súčasťou bežnej hospodárskej súťaže v patentovej oblasti (odôvodnenia 603 až 605, 625, 641 a 674 napadnutého rozhodnutia).

336 Inak povedané, podľa Komisie sporné dohody viedli k tomu, že neistota týkajúca sa výsledku konaní o takých žalobách sa zmenila na istotu, že generické lieky nevstúpia na trh, čo tiež mohlo predstavovať obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ak také obmedzenia nevyplývali z analýzy vlastností predmetného výhradného práva zo strany účastníkov dohody, ale skôr z výšky opačnej platby, ktorá v takom prípade prevážila nad touto analýzou a motivovala výrobcu alebo predajcu generických liekov, aby nepokračoval vo svojom samostatnom úsilí vstúpiť na trh (odôvodnenie 641 napadnutého rozhodnutia).

337 Tvrdenia žalobkýň smerujúce k spochybneniu existencie obmedzenia z hľadiska cieľa v prejednávanom prípade treba preskúmať so zreteľom na tieto úvahy.

B – *Uplatniteľné zásady a judikatúra*

338 Je potrebné pripomenúť, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ stanovuje, že „nasledujúce sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom: všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy,… ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu, najmä tie, ktoré:

a) priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky;

b) obmedzujú alebo kontrolujú výrobu, odbyt, technický rozvoj alebo investície;

c) rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania;

d) uplatňujú nerovnaké podmienky pri rovnakých plneniach voči ostatným obchodným partnerom, čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú;

e) podmieňujú uzatváranie zmlúv s ostatnými zmluvnými stranami prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.“

339 V tomto ohľade z judikatúry vyplýva, že niektoré typy koordinácie medzi podnikmi majú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že preskúmanie ich účinkov nie je nevyhnutné (rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 49; pozri v tomto zmysle tiež rozsudky z 30. júna 1966, LTM, 56/65, Zb., EU:C:1966:38, s. 359 a 360, a zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, Zb., EU:C:2013:160, bod 34).

340 Táto judikatúra je postavená na tom, že určité formy koordinácie medzi podnikmi možno považovať za škodlivé pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže už z dôvodu ich samotnej povahy (rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 50; pozri v tomto zmysle tiež rozsudok Allianz Hungária Biztosító a i., už citovaný v bode 339 vyššie, EU:C:2013:160, bod 35 a citovanú judikatúru).

341 Preto je nesporné, že určité zosúladené správania, ako tie, ktoré vedú k horizontálnemu určeniu cien prostredníctvom kartelov alebo spočívajú vo vylúčení určitých súťažiteľov z trhu, možno považovať za do tej miery schopné mať negatívne účinky predovšetkým na cenu, množstvo a kvalitu výrobkov a služieb, že sa môže považovať preukázanie ich konkrétnych účinkov na trhu za nepotrebné na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Skúsenosť totiž ukazuje, že takéto správania vedú k zníženiam produkcie a zvýšeniam cien, čo vedie k zlému rozdeleniu zdrojov najmä na úkor spotrebiteľov (pozri

rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 51 a citovanú judikatúru; pozri v tomto zmysle tiež rozsudok z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, Zb., ďalej len „rozsudok BIDS“, EU:C:2008:643, body 33 a 34).

342 V prípade, že analýza určitého typu koordinácie medzi podnikmi neodhalí dostatočný stupeň škodlivosti vo vzťahu k hospodárskej súťaži, však bude potrebné skúmať jeho následky, a aby bolo možné ho zakázať, požadovať zhromaždenie dôkazov preukazujúcich, že hospodárska súťaž bola skutočne citeľným spôsobom vylúčená, obmedzená alebo skreslená (rozsudky Allianz Hungária Biztosító a i., už citovaný v bode 339 vyššie, EU:C:2013:160, bod 34, a CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 52).

343 Na účely preukázania protisúťažného charakteru dohody a posúdenia, či táto dohoda má dostatočný stupeň škodlivosti na to, aby mohla byť považovaná za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, sa treba zamerať na obsah jej ustanovení, na ciele, ktoré má dosiahnuť, ako aj na hospodársky a právny kontext, do ktorého patrí. V rámci posúdenia uvedeného kontextu je potrebné takisto zohľadniť povahu dotknutých výrobkov alebo služieb, ako aj skutočné podmienky fungovania a štruktúry relevantného trhu alebo relevantných trhov (rozsudky Allianz Hungária Biztosító a i., už citovaný v bode 339 vyššie, EU:C:2013:160, bod 36, a CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 53).

344 Navyše, hoci úmysel dotknutých osôb nie je prvkom nevyhnutným pre určenie obmedzujúcej povahy dohody medzi podnikmi, orgánom pre hospodársku súťaž ani súdom členského štátu alebo Únie nič nebráni v tom, aby tento úmysel zohľadnili (rozsudky Allianz Hungária Biztosító a i., už citovaný v bode 339 vyššie, EU:C:2013:160, bod 37, a CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 54).

C – *O druhom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení, nesprávnom posúdení skutkového stavu a nedostatku odôvodnenia v súvislosti s posúdením úlohy prevodov hodnoty v sporných dohodách*

345 Podľa žalobkýň Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že skutočnosť, že v sporných dohodách boli stanovené platby spoločnosti Lundbeck, znamená, že uvedené dohody mali protisúťažný cieľ, lebo tieto platby svedčili o tom, že obmedzenia obsiahnuté v každej z týchto dohôd nezodpovedali analýzam zmluvných strán týkajúcim sa sily príslušných patentov a porušenia týchto patentov (prvá časť). Okrem toho Komisia v napadnutom rozhodnutí dospela k nesprávnemu záveru, že obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách obmedzovali alebo vylučovali motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov samostatne pokračovať v úsilí vstúpiť na trh, aj keď tieto obmedzenia neprekračovali rámec obmedzení, ktoré súviseli s existenciou patentov spoločnosti Lundbeck. V napadnutom rozhodnutí nie je preukázané, že platby uskutočnené spoločnosťou Lundbeck mali tento účinok ani že predmetné obmedzenia nezodpovedali analýze zmluvných strán (druhá časť). Tvrdenie, ktoré v tejto súvislosti uviedla Komisia v napadnutom rozhodnutí, je nekoherentné a nereálne a vychádza z neuplatniteľného právneho kritéria (tretia časť).

1. O prvej časti

346 Žalobkyne sa domnievajú, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, ako aj z nesprávneho posúdenia skutkového stavu, lebo sa v ňom konštatuje, že sporné dohody nevyjadrovali analýzu sily patentov zo strany účastníkov konania.

347 Poznamenávajú, že v napadnutom rozhodnutí sa uvádza, že dohoda o urovnaní je pravdepodobne legálna, ak „bola uzatvorená na základe protichodnej analýzy patentovej situácie zo strany každého účastníka“ (odôvodnenie 604), ale že obmedzenia stanovené v rámci dohody o urovnaní „môžu porušovať článok 101 [ZFEÚ], ak sú neodôvodnené a nevyplývajú z analýzy vlastností výhradného práva

v pravom zmysle slova zo strany účastníkov konania“ (odôvodnenie 641). Konštatovanie uvedené v napadnutom rozhodnutí, že sporné dohody nevyjadrovali analýzu sily patentov zo strany účastníkov konania, však jednak nie je podložené nijakým listinným dôkazom, ktorý by svedčil o nedôvere zmluvných strán v silu predmetných patentov, a jednak spočíva na neopodstatnenej domnienke, že prevody hodnoty znamenali, že obmedzenia obsiahnuté v týchto dohodách nezodpovedali analýze sily uvedených patentov zo strany účastníkov konania.

348 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

349 Je potrebné pripomenúť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že skutočnosť, že obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách boli dosiahnuté prostredníctvom opačných platieb v značnej výške, predstavuje rozhodujúcu okolnosť pre právne posúdenie týchto dohôd (odôvodnenie 660 napadnutého rozhodnutia).

350 V napadnutom rozhodnutí však Komisia uznala, že existencia opačnej platby v rámci dohody o urovnaní v patentovej oblasti nie je vždy problematická, najmä ak je táto platba viazaná na silu patentu, ako ju vnímal každý z účastníkov konania, ak je nevyhnutná na nájdenie riešenia, ktoré je podľa názoru oboch účastníkov konania prijateľné a legitímne, a ak s ňou nie sú spojené obmedzenia, ktorých cieľom by bolo oddialiť vstup generických liekov na trh (odôvodnenia 638 a 639 napadnutého rozhodnutia). Komisia uviedla príklad spoločnosti Neolab, s ktorou Lundbeck tiež uzavrela dohodu o urovnaní, ktorá nebola považovaná za problematickú, hoci z nej vyplývala opačná platba, keďže táto platba v prospech spoločnosti Neolab bola protihodnotou za jej záväzok, že sa nebude domáhať náhrady škody na príslušných súdoch, pričom Lundbeck sa zaviazala, že počas určitého obdobia nebude uplatňovať nijaké patentové nároky (odôvodnenia 164 a 639 napadnutého rozhodnutia). V takom prípade však skutočným účelom opačnej platby bolo urovnať spor medzi zmluvnými stranami bez toho, aby došlo k oddialeniu vstupu generických liekov na trh.

351 Hoci je pravda – ako tvrdia žalobkyne –, že v prípade spoločnosti Neolab bola medzi zmluvnými stranami tiež uzatvorená prvá dohoda o urovnaní, ktorá stanovovala odklad vstupu spoločnosti Neolab na trh, kým sa nerozhodne o spore Lagap, táto dohoda o urovnaní nebola spojená s prevodom hodnoty a bola podmienená tým, že Lundbeck vyplatí spoločnosti Neolab náhradu škody v prípade nepriaznivého rozhodnutia v tomto spore. Po tom, čo sa Lundbeck napokon rozhodla, že urovná svoj spor so spoločnosťou Lagap dohodou, Neolab stále mala záujem na získaní náhrady škody na základe vyhlásenia patentu spoločnosti Lundbeck za neplatný. Za týchto okolností Lundbeck radšej tiež urovnala svoj spor so spoločnosťou Neolab dohodou, pričom súhlasila s tým, že jej vyplatí náhradu vzniknutej škody za rok, v ktorom odišla z trhu, a zaviazala sa, že v prípade jej vstupu na trh si nebude uplatňovať patentové nároky (odôvodnenie 164 napadnutého rozhodnutia). Tento posledný uvedený záväzok je teda rozhodujúci, lebo – na rozdiel od dohôd, o ktoré ide v prejednávanom prípade – opačná platba uskutočnená spoločnosťou Lundbeck nepredstavovala protihodnotu za vylúčenie z trhu, ale naopak s ňou bolo spojené vyhlásenie o neporušovaní patentov, ako aj záväzok nebrániť vstupu spoločnosti Neolab na trh s jej generickými liekmi.

352 Naproti tomu, ak je opačná platba spojená s vylúčením konkurentov z trhu alebo s obmedzením faktorov, ktoré nabádajú konkurentov, aby vstúpili na trh, Komisia správne konštatovala, že sa možno domnievať, že také obmedzenie nevyplývalo výhradne z analýzy sily patentov zo strany účastníkov konania, ale že bolo dosiahnuté na základe uvedenej platby (odôvodnenie 604 napadnutého rozhodnutia) a z tohto dôvodu predstavuje odkúpenie hospodárskej súťaže.

353 Výška opačnej platby totiž môže svedčiť o tom, či účastníci dohôd v čase ich uzatvorenia považovali patent za silný alebo slabý, a o tom, že výrobca originálnych liekov nebol pevne presvedčený o svojom úspechu v prípade sporu. V tom istom zmysle Supreme Court of the United States (Najvyšší súd Spojených štátov) tiež konštatoval, že existencia opačnej platby v značnej výške v dohode o urovnaní v patentovej oblasti môže predstavovať praktickú náhradu slabosti patentu bez toho, aby súd musel sám podrobne preskúmať jeho platnosť [rozsudok Supreme Court of the United States zo 17. júna

2013, Federal Trade Commission v. Actavis, 570 U.S. (2013), ďalej len „rozsudok Actavis“]. Žalobkyne, ktoré vo svojich písomných vyjadreniach citujú odôvodnenie 640 napadnutého rozhodnutia, navyše podľa všetkého uznávajú, že čím väčšia je podľa výrobcu originálnych liekov pravdepodobnosť, že sa rozhodne, že jeho patent je neplatný alebo že nebol porušený, a čím väčšia je škoda vyplývajúca zo vstupu generických liekov na trh, tým viac bude tento výrobca ochotný zaplatiť výrobcom alebo predajcom generických liekov, aby sa vyhol tomuto riziku.

354 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí neuviedla, že všetky dohody o urovnaní v patentovej oblasti obsahujúce opačné platby sú v rozpore s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ, ale uviedla len to, že neprimeranosť takých platieb v spojení s viacerými ďalšími faktormi, akými sú skutočnosť, že výška týchto platieb podľa všetkého zodpovedala aspoň výnosom, ktoré očakávali výrobcovia alebo predajcovia generických liekov v prípade vstupu na trh, neexistencia zmluvných ustanovení, ktoré by umožňovali výrobcom alebo predajcom generických liekov uviesť svoje výrobky na trh po uplynutí doby platnosti dohôd bez toho, aby sa museli obávať žalôb pre porušovanie patentov podaných spoločnosťou Lundbeck, ako aj skutočnosť, že tieto dohody zahŕňali obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, umožňovala dospieť k záveru, že cieľom sporných dohôd v prejednávanom prípade bolo obmedzovanie hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri odôvodnenia 661 a 662 napadnutého rozhodnutia).

355 Preto treba konštatovať, že Komisia v napadnutom rozhodnutí bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia, konštatovala, že samotná existencia opačných platieb a ich neprimeranosť boli relevantnými okolnosťami na účely preukázania toho, že sporné dohody predstavovali porušenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ZFEÚ, keďže výrobca originálnych liekov týmito platbami motivoval výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby nepokračovali vo svojom samostatnom úsilí vstúpiť na trh.

356 Na tento záver nemá vplyv žiadne z tvrdení žalobkýň.

357 Žalobkyne v prvom rade tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí nie je preukázané, že sporné dohody nevyjadrovali analýzu účastníkov konania týkajúcu sa sily patentov. Komisia v napadnutom rozhodnutí odkázala na doslovný výklad konkrétnych ustanovení sporných dohôd a na izolované vyhlásenia spoločnosti Lundbeck a výrobcov alebo predajcov generických liekov týkajúce sa prípadnej neplatnosti alebo prípadného neporušenia patentu na kryštalizáciu, z čoho vyvodila záver, že účastníci konania nedospeli k dohode na základe sily patentov. Tieto ustanovenia a vyhlásenia, ktoré sú jedinými listinnými dôkazmi uvedenými v napadnutom rozhodnutí, však neumožňujú preukázať, že zmluvné strany pochybovali o sile patentov spoločnosti Lundbeck.

358 Žalobkyne však nepopierajú, že platby stanovené v sporných dohodách predstavovali „protihodnotu“ a boli „viazané na“ záväzky výrobcov alebo predajcov generických liekov neuviesť na trh citalopram, ktorý porušoval patenty spoločnosti Lundbeck. Nepopierajú ani to, že uvedené platby mohli predstavovať dodatočnú motiváciu pre výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby dospeli k dohode. Podľa ich názoru však samotná protihodnota alebo súvislosť nepreukazuje, že tieto platby „zatienili“ analýzu vlastností patentov zo strany účastníkov sporných dohôd do takej miery, že „výsledok spočívajúci vo vylúčení z trhu [nebol] dosiahnutý vďaka sile patentu, ale na základe objemu prevedenej hodnoty“ (odôvodnenia 604 a 641 napadnutého rozhodnutia).

359 Stačí uviesť, že také tvrdenie je neúčinné, lebo vychádza z nesprávneho výkladu napadnutého rozhodnutia.

360 Komisia totiž v napadnutom rozhodnutí nekonštatovala, že z pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ sú vyňaté len dohody o urovnaní, ktoré spočívajú „výhradne“ na analýze sily patentov zo strany účastníkov konania. Naopak – s prihliadnutím na viaceré faktory v tejto súvislosti (pozri bod 354 vyššie) – dospela k záveru, že ak také dohody zahŕňajú opačné platby v značnej výške, ktoré obmedzujú alebo vylučujú akúkoľvek motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov vstúpiť na trh počas určitého

obdobia bez toho, aby vyriešili základný patentový spor, také dohody spadajú do pôsobnosti tohto ustanovenia (odôvodnenie 604 napadnutého rozhodnutia). V takom prípade totiž prevod hodnoty nahrádza nezávislú analýzu sily patentov výrobcu originálnych liekov zo strany účastníkov konania a posúdenie pravdepodobnosti ich úspechu v prípadnom spore, ktorý by bol založený na týchto patentoch alebo by sa týkal ich platnosti (pozri bod 353 vyššie).

361 Po prvé v prejednávanom prípade je potrebné pripomenúť – ako uvádza Komisia –, že účastníci sporných dohôd sa nezhodli na tom, či patenty spoločnosti Lundbeck boli dostatočne silné na to, aby bránili vstupu generického citalopramu na trh, takže tieto patenty nemohli mať rozhodujúci význam pre záväzok výrobcov alebo predajcov generických liekov nevstúpiť na trh. Tieto platby teda slúžili ako spúšťací prvok na dosiahnutie dohody (dealclincher) a mali rozhodujúci význam pri presviedčaní výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby sa vzdali svojho úsilia o vstup na trh.

362 Po druhé žalobkyne nepopierajú, že sumy, ktoré zaplatili výrobcom alebo predajcom generických liekov, mohli byť vypočítané na základe výnosov alebo obratu, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podľa svojich očakávaní dosiahli počas doby platnosti sporných dohôd, ak by vstúpili na trh, čo je v tomto smere dôležitá okolnosť. Na pojednávaní žalobkyne uviedli, že taký výpočet mohli vykonať len výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, a nie ony samy, čo na tomto konštatovaní nič nemení.

363 Po tretie dôkazy týkajúce sa obdobia pred uzatvorením sporných dohôd svedčia o tom, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov vynaložili značné úsilie v rámci prípravy vstupu na trh a nemali v úmysle vzdať sa tohto úsilia z dôvodu patentov spoločnosti Lundbeck. Je pravda, že existovala neistota, pokiaľ ide o otázku, či by príslušný súd napokon určil, že ich výrobky porušujú patenty. Napadnuté rozhodnutie však preukazuje, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mali skutočné možnosti uspieť v prípade sporu (pozri bod 122 vyššie a odôvodnenia 75 a 76 napadnutého rozhodnutia). Žalobkyne preto uzatvorením sporných dohôd vymenili túto neistotu za istotu, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nevstúpia na trh, a to za opačné platby v značnej výške (odôvodnenie 604 napadnutého rozhodnutia), čím počas doby platnosti týchto dohôd vylúčili akúkoľvek, a to aj potenciálnu hospodársku súťaž na trhu.

364 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí nie je preukázané, v akom zmysle existencia prevodu hodnoty svedčí o tom, že predmetné obmedzenia nezodpovedali analýze sily predmetných patentov zo strany účastníkov konania. Podľa ich názoru Komisia v napadnutom rozhodnutí na základe existencie platieb, ktoré žalobkyne uhradili výrobcom alebo predajcom generických liekov, predpokladala, že zmluvné strany mali pochybnosti o platnosti príslušných patentov alebo o ich porušení. Je nesprávne tvrdiť, že „čím vyššia je podľa výrobcu originálnych liekov pravdepodobnosť, že sa rozhodne, že jeho patent je neplatný alebo že nebol porušený…, tým viac bude tento výrobca ochotný zaplatiť výrobcovi alebo predajcovi generických liekov, aby sa vyhol tomuto riziku“ (odôvodnenie 640 napadnutého rozhodnutia). Napadnuté rozhodnutie preto porušuje príslušné pravidlá dokazovania, z ktorých Komisii vyplýva povinnosť vyvrátiť všetky ostatné vysvetlenia týkajúce sa prevodov hodnoty, než je kartelová dohoda.

365 Žalobkyne tvrdia, že ekonomická domnienka, na akú sa Komisia odvoláva v napadnutom rozhodnutí, je prípustná len vtedy, ak spočíva na pevnom empirickom a teoretickom základe, a že Komisia môže uplatniť takú nedostatočne jasnú domnienku len vtedy, ak preukáže, že ide o jediné hodnoverné vysvetlenie. Toto pravidlo sa musí analogicky uplatniť na záver, podľa ktorého opačná platba uvedená v dohode o urovnaní znamená, že zmluvné strany mali pochybnosti o sile príslušného patentu.

366 V tejto súvislosti treba konštatovať, že Komisia sa v prejednávanom prípade v napadnutom rozhodnutí v súlade s judikatúrou spomenutou v bodoch 105 až 112 vyššie opierala o súbor dôkazov, ktoré preukazovali, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli motivovaní, aby súhlasili s obmedzeniami vzťahujúcimi sa na ich správanie, predovšetkým výškou opačných platieb v ich prospech, a nie existenciou patentov spoločnosti Lundbeck týkajúcich sa postupov alebo zámerom

vyhnúť sa výdavkom spojeným s prípadným sporom (pozri najmä odôvodnenia 255 a 748 napadnutého rozhodnutia a body 354 a 363 vyššie). Pokiaľ ide napríklad o spoločnosť Merck (GUK), v napadnutom rozhodnutí je preukázané, že tieto sumy zodpovedali výnosom, ktoré by táto spoločnosť podľa svojich odhadov dosiahla vstupom na trh, pričom nemusela pokračovať vo svojom úsilí a znášať riziká spojené s takým vstupom (odôvodnenia 350, 809 a 862 napadnutého rozhodnutia). Podobné úvahy sa nachádzajú v odôvodneniach 398, 460, 1071 a 1157 napadnutého rozhodnutia, pokiaľ ide o spoločnosti Arrow, Alpharma a Ranbaxy.

367 Okrem toho samotné žalobkyne vo svojich podaniach citujú odôvodnenie 640 napadnutého rozhodnutia (bod 353 vyššie), v ktorom Komisia konštatovala, že výška opačnej platby často súvisí s rizikom – vnímaným z pohľadu výrobcu originálnych liekov – rozhodnutia, ktorým sa určí, že jeho patent je neplatný alebo že generické lieky neporušujú tento patent, ako aj so škodou, ktorá mu môže vzniknúť v dôsledku vstupu týchto výrobkov na trh. Žalobkyne tiež nepopierajú, že opačné platby predstavovali protihodnotu za záväzky výrobcov alebo predajcov generických liekov nevstúpiť na trh s generickým citalopramom, ktorý podľa žalobkýň porušoval ich patenty, ani že tieto platby mohli predstavovať dodatočnú motiváciu pre výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby uzavreli sporné dohody.

368 Dôkazy pochádzajúce z obdobia, v ktorom boli uzatvorené sporné dohody, navyše svedčia o tom, že žalobkyne mali v úmysle použiť „hromadu [USD]“ na vylúčenie generických liekov z trhu (odôvodnenie 131 napadnutého rozhodnutia), pričom mali pochybnosti o platnosti svojich patentov a o svojich vyhliadkach na úspech v prípade súdneho sporu (odôvodnenie 149 napadnutého rozhodnutia a bod 126 vyššie).

369 Komisia v každom prípade nebola povinná nevyvrátiteľne preukázať, že žalobkyne pochybovali o platnosti svojich patentov, aby v prejednávanom prípade preukázala existenciu porušenia z hľadiska cieľa, lebo dôkazy uvedené v napadnutom rozhodnutí svedčia o tom, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli presvedčení, že môžu vstúpiť na trh v dostatočne krátkej dobe, a to buď na základe vyvrátenia tvrdení žalobkýň o porušovaní patentov, alebo na základe spochybnenia platnosti ich patentov v prípade sporu (pozri prvý žalobný dôvod vyššie). Rozhodujúce teda je, že v čase uzatvorenia sporných dohôd nebolo isté, či výrobcovia alebo predajcovia generických liekov môžu vstúpiť na trh bez toho, aby boli proti nim nariadené predbežné opatrenia alebo podané žaloby pre porušovanie patentov, alebo úspešne napadnúť platnosť patentov žalobkýň, a že na základe týchto dohôd bola táto neistota nahradená istotou, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti sporných dohôd nevstúpia na trh, a to za opačné platby v značnej výške (body 336 a 363 vyššie).

370 V treťom rade žalobkyne uvádzajú, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nevyvrátila alternatívne vysvetlenia týkajúce sa prevodov hodnoty, a pripomínajú, že vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách uviedli, že predmetné platby svedčili o tlaku, ktorý na ne vyvíjali výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, vzhľadom na nerovnováhu rizík, ktoré znášali žalobkyne a výrobcovia alebo predajcovia generických liekov. Žalobkyniam totiž hrozila značná a nenapraviteľná škoda v dôsledku porušovania patentov zo strany výrobcov alebo predajcov generických liekov, zatiaľ čo výrobcovia alebo predajcovia generických liekov znášali malé, či dokonca žiadne riziko. Táto nerovnováha je dôvodom, pre ktorý sa žalobkyne v sporných dohodách zaviazali uhradiť opačné platby. Tento problém „vydierania“ vyplýva z každej z dohôd opísaných v oznámení o výhradách.

371 Žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí, najmä v odôvodnení 644, uznala existenciu tejto nerovnováhy rizík, pričom konštatovala, že výnos, ktorý by výrobca alebo predajca generických liekov dosiahol vstupom na trh, by bol nižší alebo oveľa nižší ako straty, ktoré by v prípade vstupu generických liekov na trh pravdepodobne vznikli výrobcovi originálnych liekov. Okrem toho náhrada škody, ktorú by prípadne museli zaplatiť výrobcovia alebo predajcovia generických liekov na základe súdneho rozhodnutia, by bola tiež oveľa nižšia ako pravdepodobná potenciálna náhrada škody a predstavovala by len zlomok škody, ktorá by pravdepodobne vznikla výrobcovi originálnych liekov

v dôsledku protiprávneho vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh. V určitých prípadoch by totiž výrobcovia alebo predajcovia generických liekov neboli povinní nahradiť žiadnu z nenapraviteľných škôd spôsobených ich protiprávnym vstupom na trh. Okrem toho cenové úrovne alebo výšky náhrad stanovené orgánmi verejnej moci by sa mohli po vstupe generických verzií liekov na trh automaticky znížiť bez ohľadu na to, či tieto verzie porušujú platné patenty. Výdavky spojené s mnohými patentovými spormi by tiež boli mimoriadne vysoké.

372 Podľa žalobkýň výrobcovia alebo predajcovia generických liekov využili práve túto nerovnováhu rizík, pričom vyvolali nesprávny dojem, že sa chystajú predávať svoje výrobky porušujúce patenty, a vďaka tejto nerovnováhe získali potrebnú moc na to, aby vylákali platby od spoločnosti Lundbeck. Tak v ekonomickej literatúre, ako aj v napadnutom rozhodnutí, najmä v jeho odôvodnení 640, sa tiež uznáva, že čím vyššia bude podľa výrobcu originálnych liekov škoda spôsobená vstupom výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh, tým vyššiu sumu je ochotný zaplatiť výrobcom alebo predajcom generických liekov, aby sa vyhol takému riziku.

373 Žalobkyne sa preto domnievajú, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne predpokladala, že analýza sily patentu zo strany výrobcu alebo predajcu generických liekov je jediným faktorom, ktorý určuje jeho motiváciu uviesť liek na trh, hoci taká analýza je len jedným z viacerých kritérií, ktoré sú relevantné pri rozhodovaní o uvedení lieku na trh, a nemôže byť relevantná, ak výrobcovia alebo predajcovia generických liekov očakávajú, že budú môcť dosiahnuť zisk z porušovania patentov.

374 Vzhľadom na neexistenciu súvislosti medzi predmetnými platbami a subjektívnym vnímaním príslušných patentových nárokov zo strany účastníkov sporných dohôd v napadnutom rozhodnutí nie je preukázané konštatovanie, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov na základe príslušnej platby súhlasili s obmedzeniami, na ktoré by nepristúpili len na základe svojej analýzy týkajúcej sa sily patentov. Podľa žalobkýň je teda prvá príčinná súvislosť, na ktorej je založená teória uvedená v napadnutom rozhodnutí, nesprávna a záver, že sporné dohody porušujú článok 101 ods. 1 ZFEÚ, nemá nijaký základ.

375 Vedľajší účastník konania tiež tvrdí, že Komisia mala preukázať, že neexistovalo iné legálne vysvetlenie prevodu hodnoty, pričom mala vziať do úvahy po prvé riziko nenapraviteľnej škody pre majiteľa patentov v prípade protiprávneho vstupu generických liekov na trh, po druhé pravdepodobnosť získania primeraného odškodnenia v podobe náhrady škody alebo vydania predbežných opatrení a po tretie náklady spojené s podaním viacerých návrhov na rôznych súdoch, vrátane rizika vydania odlišných rozhodnutí na rôznych súdoch. Komisia je preto povinná preukázať, prečo existencia prevodu hodnoty spôsobuje, že legálna dohoda o urovnaní sa mení na protisúťažnú horizontálnu dohodu.

376 Je potrebné poznamenať, že – v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne – Komisia v napadnutom rozhodnutí vyvrátila ostatné vysvetlenia, ktoré uviedli žalobkyne, týkajúce sa existencie opačných platieb v sporných dohodách, najmä vysvetlenia týkajúce sa „teórie zavádzania“ a nerovnováhy rizík.

377 Komisia v napadnutom rozhodnutí uznala, že z obchodného hľadiska môže mať pre výrobcu originálnych liekov zmysel zaplatiť výrobcom alebo predajcom generických liekov za to, že nevstúpia na trh, vzhľadom na straty, ktoré by mu mohli vzniknúť v prípade takého vstupu. Okrem toho tieto sumy by pravdepodobne boli vyššie ako výnosy, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov dosiahli v prípade takého vstupu, pokiaľ by sa nekonštatovalo, že ich výrobky porušujú patenty, alebo by sa im podarilo dosiahnuť, aby boli príslušné patenty vyhlásené za neplatné. V takom prípade však Komisia konštatovala, že poškodenými by boli spotrebitelia, lebo by stratili možnosť platiť nižšie ceny v dôsledku vstupu generických liekov na trh (odôvodnenie 640 napadnutého rozhodnutia).

378 Žalobkyne v tejto súvislosti tvrdia, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov v určitých prípadoch podstupujú malé, či dokonca žiadne riziká súvisiace so vstupom na trh, pričom sa môžu vyhnúť vydaniu predbežných opatrení, ktoré by im zakazovali tento vstup, alebo rozhodnutí, na

základe ktorých by museli zaplatiť náhradu škody v prípade protiprávneho vstupu na trh, najmä prostredníctvom umelých mechanizmov, ako napríklad prevodu výnosov medzi rôznymi právnymi subjektmi. Komisia navyše v napadnutom rozhodnutí uznala, že náhrada škody, ktorú by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli byť povinní zaplatiť na základe súdneho rozhodnutia, je často oveľa nižšia ako škoda, ktorá vznikne výrobcovi originálnych liekov v prípade protiprávneho vstupu na trh, vzhľadom na špirálovitý pokles cien spôsobený takým vstupom (odôvodnenia 93 a 645 napadnutého rozhodnutia).

379 Je pravda, že nerovnováha rizík, ktoré podstupujú výrobcovia alebo predajcovia generických liekov a výrobca originálnych liekov, umožňuje čiastočne vysvetliť, prečo výrobca originálnych liekov môže byť ochotný poskytnúť opačné platby v značnej výške, aby sa vyhol akémukoľvek, čo aj nepatrnému riziku vstupu generických liekov na trh. O taký prípad ide najmä vtedy, keď patentovaný liek, akým je v prejednávanom prípade Cipramil, predstavuje vlajkový výrobok výrobcu originálnych liekov a tvorí väčšinu jeho obratu (odôvodnenia 26 a 120 napadnutého rozhodnutia).

380 Je však potrebné pripomenúť, že skutočnosť, že protisúťažné správanie sa môže podniku javiť ako najvýhodnejšie alebo najmenej riskantné riešenie, vôbec nevylučuje uplatnenie článku 101 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. júla 2004, Corus UK/Komisia, T-48/00, Zb., EU:T:2004:219, bod 73, a Dalmine/Komisia, T-50/00, Zb., EU:T:2004:220, bod 211), najmä ak ide o platby v prospech skutočných alebo potenciálnych konkurentov za to, aby nevstúpili na trh, a rozdelenie výnosov vyplývajúcich z neprítomnosti generických liekov na tomto trhu s týmito konkurentmi na úkor spotrebiteľov, ako je to v prejednávanom prípade.

381 Podľa žalobkýň nerovnováha rizík umožnila výrobcom alebo predajcom generických liekov vydierať (alebo „zavádzať“) žalobkyne, a tak získať značné finančné sumy tým, že vzbudzovali dojem, že sa chystajú vstúpiť na trh s výrobkami, ktoré neporušujú patenty.

382 To však len potvrdzuje tvrdenie Komisie, že v čase uzatvorenia sporných dohôd existovala značná neistota, pokiaľ ide o výsledok prípadných patentových sporov, a že táto neistota bola odstránená a nahradená istotou, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti týchto dohôd nevstúpia na trh.

383 Okrem toho skutočnosť, že opačná platba môže byť jediným prostriedkom, ako dospieť k dohode „preklenutím priepasti“ medzi účastníkmi tejto dohody, neznamená, že taká platba je oprávneným prostriedkom, ako dospieť k takej dohode, alebo že táto dohoda je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže, najmä za okolností, keď je výška tejto platby podľa všetkého viazaná na výnosy, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podľa svojich odhadov dosiahli v prípade vstupu na trh, keď dohoda neumožňuje vyriešiť základný patentový spor medzi zmluvnými stranami alebo zahŕňa obmedzenia, ktoré prekračujú rámec pôsobnosti patentov výrobcu originálnych liekov (pozri bod 354 vyššie a odôvodnenia 661 a 662 napadnutého rozhodnutia).

384 Okrem toho, ak boli žalobkyne tak pevne presvedčené o platnosti svojich patentov a o tom, že výrobky, ktoré chceli predávať výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, porušovali tieto patenty, mohli podať na príslušných vnútroštátnych súdoch návrh na vydanie predbežných opatrení s cieľom zabrániť takému vstupu alebo v prípade protiprávneho vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh mohli od nich žiadať náhradu škody. Tak ako v prípade spoločnosti Neolab (bod 350 vyššie), tiež mohli uzavrieť dohodu o urovnaní, ktorej skutočným účelom by bolo urovnať ich základný patentový spor bez toho, aby obmedzenia obchodnej autonómie výrobcov alebo predajcov generických liekov, ktoré by prípadne vyplynuli z takej dohody, boli odôvodnené opačnou platbou.

385 Hoci je možné – ako uznáva Komisia –, že výrobcovi originálnych liekov by mohla v prípade protiprávneho vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh vzniknúť nenapraviteľná škoda z dôvodu nezvratného poklesu cien vyvolaného týmto vstupom, zníženie cien regulačným orgánom po uplynutí doby platnosti patentu na ÚFL je charakteristickým znakom farmaceutických

trhov, ktorý je žalobkyniam známy, a teda predstavuje bežné podnikateľské riziko, ktoré nemôže byť dôvodom na uzatvorenie protisúťažných dohôd. Okrem toho také zníženia cien vyplývajúce zo zásahu regulačného orgánu za okolností, keď doba platnosti patentu na ÚFL už uplynula, svedčia o rovnováhe medzi ochranou poskytovanou patentu výrobcu originálnych liekov na jednej strane a úsporami pre štátne rozpočty a spotrebiteľov, ktoré vyplývajú zo vstupu generických liekov na trh a z uplatňovania hospodárskej súťaže, na druhej strane, ktorú nastoľujú členské štáty.

386 Ak by sa teda prijalo tvrdenie žalobkýň týkajúce sa nerovnováhy rizík, v konečnom dôsledku by to znamenalo konštatovať, že žalobkyne sa mohli uzatvorením dohôd, akými sú sporné dohody, s výrobcami alebo predajcami generických liekov ochrániť pred nezvratným poklesom cien, ktorému by sa podľa ich vlastných tvrdení nedalo zabrániť, aj keby mali úspech v konaniach o žalobách pre porušovanie patentov na vnútroštátnych súdoch. Preto by mohli uzatvorením takých dohôd udržať vyššie ceny svojich výrobkov na úkor spotrebiteľov a rozpočtov štátnych zdravotníckych systémov, hoci taký výsledok by sa nedal dosiahnuť, ak by vnútroštátne súdy potvrdili platnosť ich patentov a ak by sa určilo, že výrobky výrobcov alebo predajcov generických liekov porušujú patenty žalobkýň. Taký výsledok by zjavne odporoval cieľom ustanovení Zmluvy týkajúcich sa hospodárskej súťaže, ktoré majú najmä chrániť spotrebiteľov pred neodôvodnenými zvýšeniami cien vyplývajúcimi z dohody konkurentov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, Zb., EU:C:2015:184, bod 115 a citovanú judikatúru, a z 9. júla 2015, InnoLux/Komisia, C-231/14 P, Zb., EU:C:2015:451, bod 61). Nie je dôvod uznať, že taká dohoda je v prejednávanom prípade legálna, pod zámienkou, že určité patenty týkajúce sa postupov boli sporné, ak by ochrana týchto patentov na vnútroštátnych súdoch – ani v prípade, ktorý by bol pre žalobkyne najpriaznivejší – nemohla viesť k rovnakým výsledkom, ktoré sú nepriaznivé pre hospodársku súťaž a najmä pre spotrebiteľov.

387 Treba totiž pripomenúť, že nemožno prijať to, že podniky sa snažia prekonať účinky právnej úpravy, ktorú považujú za príliš nevýhodnú, uzatváraním kartelových dohôd, ktoré majú za cieľ upraviť tieto nevýhody, tvrdiac, že takáto právna úprava vytvára nerovnováhu v ich neprospech (pozri rozsudok z 27. júla 2005, Brasserie nationale a i./Komisia, T-49/02 až T-51/02, Zb., EU:T:2005:298, bod 81 a citovanú judikatúru).

388 Napokon, pokiaľ žalobkyne, ktoré podporuje vedľajší účastník konania, tvrdia, že sporné dohody umožnili vyhnúť sa značným nákladom spojeným so súdnymi konaniami v rôznych členských štátoch, ako aj riziku odlišných rozhodnutí vydaných v takých konaniach na rôznych súdoch, treba poznamenať, že po prvé väčšina sporných dohôd neobsahovala nijaký presný údaj o súdnych trovách, ktorým sa zabránilo, ani akýkoľvek odhad týchto trov. Okrem toho žalobkyne neposkytli nijaké vysvetlenie, pokiaľ ide o spôsob výpočtu výšky opačných platieb, a uviedli len to, že tieto sumy vyplynuli z ich rokovaní s výrobcami alebo predajcami generických liekov, hoci napadnuté rozhodnutie obsahuje mnohé dôkazy, ktoré svedčia o tom, že tieto sumy približne zodpovedali výnosom, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podľa svojich odhadov dosiahli v prípade vstupu na trh, alebo náhrade škody, ktorú by mohli získať, ak by mali úspech v súdnom spore so spoločnosťou Lundbeck (pozri najmä odôvodnenia 398, 460, 809, 862, 1071 a 1157 napadnutého rozhodnutia).

389 V každom prípade – v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne – je nepravdepodobné, že suma nákladov súvisiacich s prípadnými súdnymi konaniami v jednotlivých krajinách EHP by bola vyššia ako suma platieb, ktoré dostali výrobcovia alebo predajcovia generických liekov na základe dohôd, o ktoré ide v prejednávanom prípade, ktorých výška dosahuje niekoľko miliónov eur. Je totiž zriedkavé, aby farmaceutické podniky podali žaloby vo všetkých členských štátoch súčasne. Ako vyplýva z prípadu Lagap v Spojenom kráľovstve (odôvodnenie 63 napadnutého rozhodnutia), ak ide o tie isté otázky, tieto podniky sa spravidla zamerajú na niekoľko testovacích sporov namiesto toho, aby podali viaceré žaloby na rôznych súdoch. V prípade Lagap však žalobkyne napokon radšej uzavreli zmier, aby sa vyhli prehre, ktorá by bola použitá proti nim v iných krajinách (odôvodnenie 160 napadnutého rozhodnutia).

390 V napadnutom rozhodnutí sa navyše uznáva, že existujú iné možnosti urovnania sporu dohodou, ktoré sú prijateľné z hľadiska práva hospodárskej súťaže, než je odklad vstupu potenciálnych konkurentov na trh na základe opačných platieb, k čomu došlo v prejednávanom prípade (bod 354 vyššie). Podľa judikatúry osobitný predmet patentu nemožno vykladať tak, že zaručuje aj ochranu pred žalobami, ktorých cieľom je spochybniť platnosť patentu, keďže je vo verejnom záujme odstrániť akékoľvek prekážky ekonomickej činnosti, ktoré by mohli vyplývať z patentu udeleného omylom (pozri v tomto zmysle rozsudok Windsurfing, už citovaný v bode 119 vyššie, EU:C:1986:75, bod 92). Hoci žalobkyne boli oprávnené uzavrieť s výrobcami alebo predajcami generických liekov dohody o urovnaní s cieľom vyhnúť sa nákladom na prípadné súdne konania, nemohli prostredníctvom týchto dohôd nahradiť analýzu nezávislého súdu vlastnou analýzou týkajúcou sa platnosti ich patentov a otázky, či výrobky výrobcov alebo predajcov generických liekov porušujú ich patenty, a zároveň zaplatiť výrobcom alebo predajcom generických liekov, aby súhlasili s touto analýzou a počas určitej doby nevstúpili na trh.

391 Komisia preto v napadnutom rozhodnutí správne konštatovala, že opačné platby motivovali výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby súhlasili s obmedzeniami svojej obchodnej autonómie stanovenými v sporných dohodách, pričom ostatné vysvetlenia, ktoré uviedli žalobkyne na odôvodnenie takých platieb, neumožňujú spochybniť tento záver.

392 Prvú časť teda treba zamietnuť.

2. O druhej časti

393 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že zmluvné obmedzenia vyplývajúce zo sporných dohôd odstránili ostatné faktory, ktoré predstavovali motiváciu vstupu na trh.

394 V prvom rade tvrdia, že obmedzenia patriace do pôsobnosti patentov neobmedzujú ani neodstraňujú motiváciu naďalej sa samostatne usilovať o vstup na trh. Výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, ktorí súhlasia s tým, že nevstúpia na trh s liekmi porušujúcimi patenty výmenou za prevod hodnoty, by mohli mať naďalej záujem dosiahnuť vydanie rozhodnutia, ktorým sa určí, že ich lieky neporušujú patenty alebo že údajne porušený patent je neplatný. Okrem toho nič neumožňuje dospieť k záveru, že platba, ktorá je odplatou za neuvedenie liekov porušujúcich patenty na trh, obmedzuje motiváciu výrobcu alebo predajcu generických liekov, aby sa naďalej nezávisle usiloval o vstup na trh s liekmi, ktoré neporušujú patenty. Skutočnosť, že výrobca alebo predajca generických liekov sa uspokojí s hodnotou prevedenou výrobcom originálnych liekov a nepokúsi sa spochybniť príslušný patent aj napriek neexistencii akéhokoľvek zmluvného ustanovenia o zákaze spochybnenia patentu, svedčí len o tom, že tento výrobca alebo predajca pochybuje o tom, či môže dosiahnuť zrušenie patentu.

395 Žalobkyne sa preto domnievajú, že zákonná domnienka, podľa ktorej vylúčenie z trhu za odplatu predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, lebo obmedzuje alebo vylučuje motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby sa naďalej samostatne usilovali o vstup na trh, môže vzniknúť len vtedy, keď zmluvné obmedzenia nepatria do pôsobnosti príslušného patentu.

396 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nedostatočne odôvodnila svoj záver, že prevody hodnoty nepochybne obmedzujú motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby podali žalobu. V napadnutom rozhodnutí sa uznáva, že možnosť uzavrieť krátko po podaní žaloby proti výrobcovi originálnych liekov dohodu o urovnaní, ktorá stanovuje opačnú platbu, môže motivovať výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby podali takú žalobu (odôvodnenie 711). Uznanie tejto skutočnosti je v rozpore s argumentáciou uvedenou v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorej by opačné platby s najväčšou pravdepodobnosťou len odradili výrobcov alebo predajcov

generických liekov od podania žaloby (odôvodnenie 966). Tento vnútorný rozpor svedčí o tom, že napadnuté rozhodnutie nemá pevný ekonomický základ, a vyvracia záver uvedený v tomto rozhodnutí, podľa ktorého „značné“ opačné platby musia byť na úkor spotrebiteľov (odôvodnenie 646).

397 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

398 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že sporné dohody neobsahovali nijaké ustanovenie, ktoré by bránilo výrobcom alebo predajcom generických liekov v spochybnení platnosti patentov žalobkýň, takže tieto dohody neodstránili akúkoľvek motiváciu, aby výrobcovia alebo predajcovia generických liekov vstúpili na trh, je potrebné predovšetkým konštatovať, že také tvrdenie je neúčinné, lebo v napadnutom rozhodnutí sa uvádza len to, že opačné platby stanovené v sporných dohodách podnietili alebo nabádali výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby súhlasili s obmedzeniami svojej obchodnej autonómie, s ktorými by v prípade neexistencie týchto platieb nesúhlasili, a nie že odstránili akúkoľvek motiváciu v tejto súvislosti (odôvodnenia 604 a 659 až 661 napadnutého rozhodnutia).

399 V každom prípade, hoci sporné dohody neobsahovali nijaké ustanovenie o zákaze spochybnenia patentov, výrobcovia alebo predajcovia generických liekov po uzatvorení sporných dohôd vôbec nemali záujem spochybniť patenty spoločnosti Lundbeck, lebo opačné platby zodpovedali približne výnosom, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podľa svojich odhadov dosiahli v prípade vstupu na trh, alebo náhrade škody, ktorú by mohli získať, ak by mali úspech v súdnom spore so spoločnosťou Lundbeck (pozri bod 388 vyššie). Aj za predpokladu, že tieto platby boli nižšie ako odhadované výnosy, napriek tomu išlo o určitý a okamžitý výnos, s ktorým neboli spojené riziká, ktoré by vyplynuli zo vstupu na trh. Skutkové okolnosti prejednávaného prípadu navyše podporujú tento výklad, lebo počas doby platnosti sporných dohôd žiadny výrobca alebo predajca generických liekov nespochybnil patenty spoločnosti Lundbeck ani nevstúpil na trh. Hoci Merck (GUK) po uplynutí doby platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo na niekoľko dní skutočne vstúpila na trh s citalopramom v Spojenom kráľovstve, bolo to preto, lebo sa domnievala, že podmienky predĺženia platnosti tejto dohody, ktoré navrhla Lundbeck, neboli dosť dobré, a žiadala lukratívnejšiu kompenzáciu za druhé predĺženie platnosti tejto dohody (odôvodnenie 299 napadnutého rozhodnutia).

400 Pokiaľ žalobkyne ďalej tvrdia, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli vstúpiť na trh s generickými liekmi, ktoré neporušovali patenty, je potrebné odkázať na preskúmanie šiesteho žalobného dôvodu nižšie, ktorý sa týka preskúmania obsahu a pôsobnosti sporných dohôd.

401 V každom prípade, aj keby obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách mohli spadať do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck v tom zmysle, že by bolo možné dosiahnuť ich aj v rámci súdnych konaní, v napadnutom rozhodnutí sa správne konštatuje, že v čase uzavretia sporných dohôd to bola len možnosť. Nahradenie tejto neistoty týkajúcej sa otázky, či výrobky výrobcov alebo predajcov generických liekov porušovali patenty, a platnosti patentov žalobkýň istotou, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti sporných dohôd nevstúpia na trh, pritom samo osebe predstavuje v prejednávanom prípade obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, keďže taký výsledok bol dosiahnutý prostredníctvom opačnej platby (pozri body 336 a 363 vyššie).

402 Napokon žalobkyne márne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie je v tejto súvislosti nedostatočne odôvodnené. Mnohé pasáže napadnutého rozhodnutia týkajúce sa opačných platieb, na ktoré poukazujú samotné žalobkyne, totiž svedčia o tom, že žalobkyne pochopili názor Komisie na túto otázku, aj keď s ním nesúhlasili. Okrem toho v napadnutom rozhodnutí sa nenachádza nijaký rozpor z dôvodu, že sa v ňom na jednej strane uznáva, že možnosť získať opačné platby od výrobcu originálnych liekov môže podnecovať výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby podávali žaloby, zatiaľ čo na druhej strane opačné platby získané na základe sporných dohôd odradili výrobcov alebo predajcov generických liekov od podania takých žalôb v prejednávanom prípade. Ako totiž Komisia v podstate uviedla najmä v odôvodneniach 639 a 660 napadnutého rozhodnutia, dohody o urovnaní, ktorých súčasťou sú platby – vrátane opačných platieb – nie sú vždy problematické z hľadiska práva hospodárskej súťaže, najmä ak s nimi nie je spojené nijaké obmedzenie vstupu

generických liekov na trh a ich cieľom je naopak poskytnúť výrobcom alebo predajcom generických liekov náhradu ich ušlého zisku po tom, čo výrobca originálnych liekov uznal, že ich generické lieky neporušujú nijaký patent.

403 Treba teda konštatovať, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia tým, že v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách, ktoré boli dosiahnuté výmenou za opačné platby v značnej výške, obmedzili motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov vstúpiť na trh.

404 Druhú časť teda treba tiež zamietnuť.

3. O tretej časti

405 Žalobkyne sa domnievajú, že pravidlo použité v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého dohody o urovnaní v patentovej oblasti založené na prevode hodnoty predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, je neuplatniteľné.

406 Po prvé tvrdia, že toto pravidlo je vnútorne rozporné a odrádza od uzatvárania dohôd stanovujúcich rýchly vstup na trh, ktoré sú na prospech spotrebiteľom, keďže vedie k odlišným výsledkom podľa toho, či má prevod hodnoty podobu hotovostnej platby alebo rýchleho vstupu na trh.

407 Po druhé domnievajú sa, že dohoda nemôže byť založená „jedine“ na analýze sily patentu zo strany účastníkov konania a že pravidlo, ktoré použila Komisia, prakticky zakazuje akúkoľvek opačnú platbu. Žiadna dohoda o urovnaní nemôže byť založená „jedine“ na analýze sily patentu zo strany účastníkov konania, a to z jednoduchého dôvodu, že „sila“ patentu nie je presný pojem. Ak by sa vyžadovalo, aby dohody o urovnaní boli založené „jedine“ na analýze sily patentu zo strany účastníkov konania, znamenalo by to, že účastníci konania by boli povinní podať žalobu. Napadnuté rozhodnutie nenecháva zmluvným stranám nijaký priestor na to, aby použili opačnú platbu na odradenie výrobcu alebo predajcu generických liekov od porušovania patentov výrobcu originálnych liekov.

408 Po tretie žalobkyne sa domnievajú, že právne kritérium založené na výške zaplatenej sumy je prakticky neuplatniteľné, lebo napadnuté rozhodnutie nestanovuje jasnú hranicu, ktorá by umožnila určiť, či je určitá platba prijateľná alebo protisúťažná.

409 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

410 Po prvé tvrdenie žalobkýň, že napadnuté rozhodnutie odrádza od uzatvárania dohôd o urovnaní stanovujúcich rýchly vstup generických liekov na trh, je zjavne nedôvodné, lebo Komisia naopak konštatovala, že sporné dohody boli problematické z hľadiska práva hospodárskej súťaže, keďže ich cieľom bolo oddialiť vstup generických liekov na trh, a nie uľahčiť tento vstup. Navyše treba pripomenúť, že Komisia tiež vzala do úvahy skutočnosť, že sporné dohody neobsahovali nijaký záväzok spoločnosti Lundbeck nepodať žaloby pre porušovanie patentov proti výrobcom alebo predajcom generických liekov v prípade, ak by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov po uplynutí doby platnosti týchto dohôd vstúpili na trh s generickým citalopramom (odôvodnenie 662 napadnutého rozhodnutia).

411 Okrem toho v napadnutom rozhodnutí sa uznáva, že dohody o urovnaní v určitých prípadoch nie sú problematické, aj keď zahŕňajú opačné platby, pokiaľ stanovujú aj okamžitý vstup generických liekov na trh (pozri príklad spoločnosti Neolab, uvedený v bode 350 vyššie). Skutočnosť, že Komisia posudzovala odlišne dohody, s ktorými bola spojená opačná platba, a dohody, ktoré nestanovovali takú platbu, je úplne odôvodnená vzhľadom na motivačný účinok takej platby na výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby súhlasili s obmedzeniami, s ktorými by v prípade neexistencie tejto platby nesúhlasili (pozri bod 349 a nasl. vyššie). Dohoda, ktorá umožňuje rýchlejší vstup na trh, navyše

zjavne nie je problematická z hľadiska práva hospodárskej súťaže, takže takú protihodnotu za iné záväzky obsiahnuté v dohode o urovnaní nemožno porovnávať s opačnou platbou, ktorej cieľom je spomaliť taký vstup.

412 Po druhé je potrebné pripomenúť, že v napadnutom rozhodnutí nie je stanovené, že na to, aby bola dohoda vyňatá z pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ, musí byť založená výhradne na analýze sily patentu zo strany účastníkov tejto dohody (bod 360 vyššie). Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie má za následok obmedzenie akejkoľvek motivácie uzatvárať dohody o urovnaní v patentovej oblasti, a tak vedie k lavíne sporov v celom EHP. Komisia totiž kritizovala len dohody uzatvorené formou dohôd o urovnaní, o aké ide v prejednávanom prípade, ktorých skutočným účelom nie je vyriešiť základný patentový spor medzi účastníkmi tejto dohody a ktoré stanovujú opačné platby ako protihodnotu za záväzok výrobcov alebo predajcov generických liekov nevstúpiť na trh. Okrem toho je síce pravda, že Komisia konštatovala, že také dohody sú protisúťažné, no výrobca originálnych liekov vôbec nemá povinnosť podať žaloby vo všetkých krajinách EHP, aby ochránil svoje patenty, lebo stále môže napríklad uzavrieť dohody o urovnaní, ktoré nezahŕňajú nijakú opačnú platbu, alebo uzavrieť dohody o urovnaní, ktoré síce stanovujú také platby, no nie je s nimi spojené nijaké obmedzenie vstupu generických liekov na trh (pozri príklad spoločnosti Neolab, uvedený v bode 350 vyššie).

413 Napokon tvrdenie žalobkýň, že napadnuté rozhodnutie im nenecháva nijaký priestor na to, aby použili opačné platby na odradenie výrobcov alebo predajcov generických liekov od porušovania ich patentov, opäť vychádza z nesprávneho predpokladu, že výrobky výrobcov alebo predajcov generických liekov porušovali patenty žalobkýň, hoci v čase uzatvorenia sporných dohôd to nebolo preukázané.

414 Po tretie Komisia v napadnutom rozhodnutí vysvetlila, že opačné platby boli v prejednávanom prípade mimoriadne problematické, lebo sumy uvedené v sporných dohodách približne zodpovedali výnosom, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov podľa svojich odhadov dosiahli v prípade vstupu na trh, alebo náhrade škody, ktorú by mohli získať, ak by mali úspech v súdnom spore so spoločnosťou Lundbeck (bod 388 vyššie). V takom prípade je totiž akákoľvek motivácia výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby vstúpili na trh, podstatne obmedzená, ak nie vylúčená. Rozhodujúce teda je, že v prejednávanom prípade boli sumy opačných platieb stanovené v každej zo sporných dohôd dostatočne vysoké na to, aby umožnili výrobcom alebo predajcom generických liekov súhlasiť s obmedzeniami svojej autonómie a aby obmedzili motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby vstúpili na trh so svojimi generickými liekmi (pozri najmä odôvodnenie 644 napadnutého rozhodnutia).

415 Je pravda, že Komisia v prejednávanom prípade preukázala existenciu obmedzenia z hľadiska cieľa na základe súboru faktorov (pozri bod 354 vyššie a odôvodnenia 661 a 662 napadnutého rozhodnutia). Žalobkyne však nemôžu vytýkať Komisii, že v napadnutom rozhodnutí nedostatočne objasnila význam, ktorý pripísala tomu, že opačné platby zodpovedali odhadovaným výnosom výrobcov alebo predajcov generických liekov. V každom prípade – ako zdôrazňuje Komisia – Komisia nie je povinná stanoviť vo svojich rozhodnutiach všeobecné záväzné právne normy, ale len určiť v každom jednotlivom prípade, či sú dohody, ktoré skúma, zlučiteľné s ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa hospodárskej súťaže, a uviesť v tejto súvislosti dostatočne jasné a presvedčivé odôvodnenie. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti pritom treba konštatovať, že Komisia v prejednávanom prípade splnila tieto požiadavky.

416 Tretiu časť, ako aj druhý žalobný dôvod ako celok teda treba zamietnuť.

D – *O treťom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri uplatňovaní zásad týkajúcich sa pojmu obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa*

417 Žalobkyne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, keďže sa v ňom konštatuje, že sporné dohody predstavujú obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, na základe uplatnenia ustálených zásad výkladu článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Napadnuté rozhodnutie je konkrétne nesprávne v tom, že po prvé tieto dohody sa v ňom považujú za porovnateľné s dohodami, o ktoré išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), ako aj v iných tradičných veciach týkajúcich sa rozdelenia trhu, ktoré sa netýkali uplatňovania patentov, po druhé v tom, že sa v ňom konštatovalo, že prevod hodnoty mohol sám osebe spôsobiť, že dohoda o urovnaní v patentovej oblasti sa zmenila na obmedzenie z hľadiska cieľa, po tretie v tom, že Komisia v tomto rozhodnutí neuznala, že cieľ, ktorý sledovali sporné dohody, teda zabezpečiť dodržiavanie patentov spoločnosti Lundbeck, bránil konštatovaniu obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, a po štvrté v tom, že Komisia neuznala, že situácia, ktorá by nastala v prípade, ak by sporné dohody neboli uzatvorené (ďalej len „prípad porušovania patentov“), vylučovala existenciu akéhokoľvek obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v prejednávanom prípade.

1. O prvej časti

418 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne považovala sporné dohody za rovnocenné dohodám o rozdelení trhu, o aké išlo v rozsudku BIDS, už citovanom v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643).

419 V tejto súvislosti po prvé žalobkyne tvrdia, že – na rozdiel od situácie v prejednávanom prípade – cieľom dohôd, o ktoré išlo v rozsudku BIDS, už citovanom v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), nebolo chrániť patent, ktorý poskytoval svojmu majiteľovi právo zabrániť vstupu výrobkov, ktoré ho porušovali, na trh a nenapraviteľnej ujme, ktorá by vyplynula z takého vstupu.

420 Po druhé – na rozdiel od situácie v prejednávanom prípade – podniky, ktoré odišli z relevantného trhu na základe dohôd, o ktoré išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), by určite konkurovali podnikom, ktoré zostali na tomto trhu, ak by tieto dohody neboli uzatvorené.

421 Po tretie – na rozdiel od argumentácie použitej v prejednávanom prípade – dohody, o ktoré išlo v rozsudku BIDS, už citovanom v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), by sa považovali za dohody obmedzujúce hospodársku súťaž aj v prípade, ak by nedošlo k platbe. Skutočnosť, že v uvedenej veci došlo ku kompenzačným platbám, nebola rozhodujúca pre konštatovanie, že cieľom týchto dohôd bolo obmedziť hospodársku súťaž.

422 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

423 Po prvé je potrebné poukázať na to, že analógia, ktorú Komisia uplatnila v odôvodneniach 657 a 658 napadnutého rozhodnutia, medzi dohodami, o ktoré išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), a spornými dohodami vôbec nevychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

424 Ako totiž vyplýva najmä z bodu 8 uvedeného rozsudku, v tejto veci podniky pôsobiace na trhu spracovávania hovädzieho a teľacieho mäsa v Írsku vytvorili mechanizmus, na základe ktorého sa určité podniky zaviazali nepôsobiť na uvedenom trhu počas dvoch rokov za platby zo strany podnikov, ktoré zostali na tomto trhu. Podobný mechanizmus vznikol v prejednávanom prípade v dôsledku uzatvorenia sporných dohôd, podľa ktorých bola Lundbeck hlavným, či dokonca jediným podnikom

pôsobiacim na trhu v krajinách, ktorých sa týkali tieto dohody, a platila výrobcom alebo predajcom generických liekov, ktorí boli potenciálnymi konkurentmi, aby počas určitého obdobia nepôsobili na trhu.

425 Z toho vyplýva, že tak vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), ako aj v prejednávanej veci išlo o dohody, ktorými bola obmedzená možnosť konkurujúcich si hospodárskych subjektov slobodne určovať politiku, ktorú chceli uplatňovať na trhu, a zabránilo sa uplatňovaniu bežnej hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie, EU:C:2008:643, body 33 až 35).

426 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že – na rozdiel od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643) – dohody, o ktoré ide v prejednávanom prípade, boli uzatvorené za okolností, keď žalobkyne vlastnili patenty, ktoré im umožňovali zabrániť vstupu výrobkov, ktoré porušovali tieto patenty, na trh, je potrebné predovšetkým pripomenúť, že v prejednávanom prípade existencia nových patentov spoločnosti Lundbeck týkajúcich sa postupov nebránila tomu, aby výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli byť považovaní za potenciálnych konkurentov tejto spoločnosti, ako to vyplýva z preskúmania prvého žalobného dôvodu. Článok 101 ZFEÚ pritom chráni tak potenciálnu, ako aj skutočnú hospodársku súťaž (pozri bod 99 vyššie).

427 Okrem toho je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry dohoda nie je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže len preto, lebo sa týka patentu alebo jej cieľom je urovnať patentový spor (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. septembra 1988, Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, Zb., EU:C:1988:448, bod 15). Dohodu navyše možno považovať za obmedzujúcu aj vtedy, ak jej jediným cieľom nebolo obmedziť hospodársku súťaž, ale sledovala aj iné, legitímne ciele (pozri rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie, EU:C:2008:643, bod 21 a citovanú judikatúru).

428 Po druhé, hoci je pravda, že vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), boli dotknuté podniky skutočnými konkurentmi, keďže cieľom predmetných dohôd bolo dosiahnuť, aby z relevantného trhu odišli podniky, ktoré na ňom už pôsobili, zatiaľ čo v prejednávanom prípade Lundbeck a výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli len potenciálnymi konkurentmi, faktom zostáva, že Súdny dvor v tomto rozsudku nevyžadoval od Komisie, aby preukázala, že v prípade, ak by tieto dohody neboli uzatvorené, uvedené podniky by zostali na trhu. Pokiaľ ide totiž o obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, analýza účinkov dohôd je nepotrebná (pozri bod 341 vyššie). Súdny dvor teda v tejto veci len konštatoval, že cieľom predmetných dohôd bolo uskutočňovať spoločnú politiku, ktorej cieľom bolo podporiť odchod niektorých podnikov z trhu a v dôsledku toho znížiť nadbytočné kapacity, ktoré mali dopad na výnosnosť, pretože im bránili v dosiahnutí úspor z rozsahu. Preto konštatoval, že tento druh dohôd zjavným spôsobom narážal na koncepciu vlastnú ustanoveniam Zmluvy týkajúcim sa hospodárskej súťaže, podľa ktorej si každý hospodársky subjekt musí sám určiť politiku, ktorú zamýšľa uskutočňovať na trhu, pričom pripomenul, že cieľom článku 101 ods. 1 ZFEÚ je zakázať akúkoľvek formu koordinácie, ktorá vedome nahrádza riziká hospodárskej súťaže praktickou spoluprácou medzi podnikmi (rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie, EU:C:2008:643, body 33 a 34).

429 V prejednávanom prípade pritom účastníci sporných dohôd radšej nahradili riziká spojené s bežným uplatňovaním hospodárskej súťaže a stav neistoty spojený s platnosťou patentov spoločnosti Lundbeck týkajúcich sa postupov, ako aj otázkou, či výrobky, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov zamýšľali predávať, porušovali tieto patenty, istotou, že tieto podniky počas doby platnosti týchto dohôd nevstúpia na trh, a to za opačné platby v značnej výške, ktoré približne zodpovedali výnosom, ktoré by tieto podniky dosiahli, ak by vstúpili na trh. Preto je nepodstatné, či by uvedené podniky počas doby platnosti sporných dohôd určite vstúpili na trh, lebo tieto dohody vylúčili práve túto možnosť, ktorú nahradili istotou, že uvedené podniky počas tohto obdobia nevstúpia na trh so svojimi výrobkami. Účastníci sporných dohôd si pritom takto rozdelili výnosy, ktoré Lundbeck naďalej dosahovala, na úkor spotrebiteľov, ktorí naďalej platili vyššie ceny, než aké by platili v prípade vstupu generických liekov na trh (pozri odôvodnenia 644 až 646 napadnutého rozhodnutia).

430 Po tretie je potrebné zamietnuť aj tvrdenie žalobkýň, že – na rozdiel od sporných dohôd – dohody, o ktoré išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), by boli protisúťažné, aj keby nedošlo k uskutočneniu platieb podľa týchto dohôd. Je totiž potrebné uviesť – ako uvádza Komisia – že platby zohrávali v oboch veciach rozhodujúcu úlohu, keďže nabádali podniky, aby nevstúpili na trh. Vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), by odchádzajúce podniky pravdepodobne nesúhlasili s tým, že odídu z trhu, ak by zostávajúce podniky neuskutočnili príslušné platby. V prejednávanom prípade zo spisu tiež vyplýva, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by bez opačných platieb nesúhlasili s tým, že jednostranne nevstúpia na trh, po tom, čo podnikli významné kroky a vynaložili značné investície.

431 Je pravda, že Komisia uznala, že v určitých prípadoch uzatvorenie dohody o urovnaní v patentovej oblasti nie je protisúťažné, najmä ak táto dohoda spočíva na posúdení sily patentov každým z účastníkov dohody alebo ak stanovuje opačnú platbu, no neoddiali vstup generických liekov na trh (odôvodnenia 638 a 639 napadnutého rozhodnutia). V prejednávanom prípade však Komisia správne konštatovala, že opačné platby zohrávali rozhodujúcu úlohu, keďže umožnili spoločnosti Lundbeck dosiahnuť záväzky výrobcov alebo predajcov generických liekov, ktoré by bez týchto platieb nemohla dosiahnuť, a tým oddialili ich vstup na trh.

432 V odpovedi na otázku Všeobecného súdu týkajúcu sa dôsledkov rozsudku CB/Komisia, už citovaného v bode 78 vyššie (EU:C:2014:2204), žalobkyne uviedli, že tento rozsudok podporuje ich názor, že Komisia nesprávne kvalifikovala sporné dohody ako obmedzenia z hľadiska cieľa. Po prvé totiž Súdny dvor pripomenul, že pojem obmedzenie z hľadiska cieľa sa má vykladať reštriktívne. Po druhé existenciu obmedzenia z hľadiska cieľa možno konštatovať len vtedy, ak má dohoda sama osebe dostatočný stupeň škodlivosti. Podľa napadnutého rozhodnutia si však otázka, či dohodu o urovnaní možno považovať za dohodu, ktorá je v súlade s právom hospodárskej súťaže, vyžaduje podrobnú analýzu konkrétnej dohody s prihliadnutím na skutkový, hospodársky a právny kontext. Z interného oznámenia KFST tiež vyplýva, že Komisia sa nedomnievala, že výška platieb v prípade spoločnosti Lundbeck bola jednoznačným príkladom podniku, ktorý platí svojim konkurentom za to, aby nevstúpili ma trh. Preto sa žalobkyne domnievajú, že Komisia sa chce svojím prístupom v skutočnosti vyhnúť skutkovej analýze a dôkaznému bremenu, ktoré nesie, pokiaľ ide o preukázanie existencie obmedzenia hospodárskej súťaže založeného na účinkoch spôsobených dohodou. Po tretie nemožno opomenúť kontext uzatvorenia sporných dohôd, najmä existenciu platných patentov týkajúcich sa postupov, obmedzenú dobu platnosti dohôd, osobitnú právnu úpravu v EHP a nedostupnosť výrobkov, ktoré by neporušovali patenty, v dostatočne krátkej dobe. Po štvrté nadobudnuté skúsenosti sú dôležité pre preukázanie, či je cieľom určitého správania obmedzenie hospodárskej súťaže. Tieto skúsenosti treba chápať ako skúsenosti, ktoré tradične vyplývajú z hospodárskej analýzy, ako boli potvrdené orgánmi hospodárskej súťaže a prípadne potvrdené judikatúrou. V prejednávanom prípade pritom neexistujú nijaké skúsenosti tohto druhu.

433 Komisia vysvetlila, že uplatnila príslušnú ustálenú judikatúru, ktorú Súdny dvor zhrnul vo svojom rozsudku CB/Komisia, už citovanom v bode 78 vyššie (EU:C:2014:2204).

434 Je totiž potrebné poukázať na to, že Súdny dvor rozsudkom CB/Komisia, už citovaným v bode 78 vyššie (EU:C:2014:2204), nespochybnil základné zásady týkajúce sa pojmu obmedzenie z hľadiska cieľa vyplývajúce zo skoršej judikatúry. Súdny dvor síce vo svojom rozsudku odmietol analýzu, ktorú v rozsudku z 29. novembra 2012, CB/Komisia (T-491/07, EU:T:2012:633), uviedol Všeobecný súd, ktorý konštatoval, že pojem obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa sa nemá vykladať reštriktívne. Pripomenul, že pod hrozbou zbavenia Komisie povinnosti preukázať konkrétne účinky na trh v prípade dohôd, v súvislosti s ktorými nie je nijako dokázané, že už na základe samotnej svojej povahy škodia riadnemu fungovaniu hospodárskej súťaže, pojem obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa možno uplatniť len na určité typy koordinácie medzi podnikmi, ktoré majú dostatočný stupeň škodlivosti na hospodársku súťaž, aby bolo možné sa domnievať, že preskúmanie ich účinkov nie je nevyhnutné (rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 58).

435 Z celkovej systematiky napadnutého rozhodnutia a najmä z jeho odôvodnení 802 a 1338 pritom vyplýva, že sporné dohody boli porovnateľné s dohodami o vylúčení konkurentov z trhu, ktoré patria k najzávažnejším obmedzeniam hospodárskej súťaže. Vylúčenie konkurentov z trhu je totiž krajnou formou rozdelenia trhu a obmedzenia výroby. Žalobkyne nemôžu vytýkať Komisii, že v prejednávanom prípade nevzala do úvahy existenciu ich patentov týkajúcich sa postupov alebo osobitnej právnej úpravy v EHP ako súvisiace okolnosti, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné. Z odôvodnení 666 až 671 napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že Komisia zohľadnila patenty žalobkýň týkajúce sa postupov, ale konštatovala, že tieto patenty aj v prípade, ak by sa predpokladalo, že sú platné, neumožňovali vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž týkajúcu sa ÚFL citalopram. Okrem toho Komisia tiež vzala do úvahy skutočnosť, že v čase uzatvorenia sporných dohôd existovala neistota, pokiaľ ide o otázku platnosti patentov žalobkýň, najmä patentu na kryštalizáciu, a že pred uzatvorením sporných dohôd o tejto otázke nerozhodol nijaký súd v EHP.

436 Preto treba konštatovať, že Komisia správne uplatnila judikatúru spomenutú v bodoch 338 až 344 vyššie, ktorá spočíva v určení, či dohoda už vzhľadom na jej povahu môže byť považovaná za dohodu, ktorá obmedzuje hospodársku súťaž dostatočne vážne na to, aby sa mohla v danom prípade považovať za obmedzenie z hľadiska cieľa (pozri najmä odôvodnenie 651 napadnutého rozhodnutia).

437 Komisia teda nebola povinná preskúmať aj konkrétne účinky sporných dohôd na hospodársku súťaž a najmä to, či by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov v prípade, ak by tieto dohody neboli uzatvorené, vstúpili na trh bez toho, aby porušili niektorý z patentov spoločnosti Lundbeck, aby mohla preukázať existenciu obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, keďže títo výrobcovia alebo predajcovia mali v tomto smere skutočné a konkrétne možnosti a v čase uzatvorenia sporných dohôd boli potenciálnymi konkurentmi spoločnosti Lundbeck (pozri prvý žalobný dôvod vyššie).

438 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, sa navyše na to, aby dohody mohli byť považované za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, nevyžaduje, aby Komisia už sankcionovala ten istý typ dohôd. Úloha skúsenosti, ktorú Súdny dvor spomenul v bode 51 rozsudku CB/Komisia, už citovaného v bode 78 vyššie (EU:C:2014:2204), sa netýka konkrétnej kategórie dohôd v určitom odvetví, ale odkazuje na skutočnosť, že je preukázané, že určité formy zosúladeného správania sú vo všeobecnosti a vzhľadom na nadobudnuté skúsenosti do tej miery schopné mať negatívne účinky na hospodársku súťaž, že nie je potrebné preukázať ich účinky v konkrétnom posudzovanom prípade. Skutočnosť, že Komisia v minulosti nepovažovala dohodu určitého typu za obmedzujúcu hospodársku súťaž už na základe jej samotného cieľa, teda nemôže sama osebe brániť Komisii, aby to urobila v budúcnosti po individuálnom a dôkladnom preskúmaní sporných opatrení z hľadiska ich obsahu, účelu a kontextu (pozri v tomto zmysle rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 78 vyššie, EU:C:2014:2204, bod 51; návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci CB/Komisia, C-67/13 P, Zb., EU:C:2014:1958, bod 142, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Toshiba Corporation/Komisia, C-373/14 P, Zb., EU:C:2015:427, bod 74).

439 Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že Komisia dostatočne nepreukázala, že sporné dohody mohli byť vzhľadom na ich obsah a ciele, posudzované v ich hospodárskom a právnom kontexte, považované za dostatočne škodlivé pre hospodársku súťaž (pozri bod 343 vyššie).

440 Prvú časť preto treba zamietnuť.

2. O druhej časti

441 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia tým, že v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že prevod hodnoty sám osebe stačí na to, aby sa dohoda o urovnaní v patentovej oblasti zmenila na obmedzenie z hľadiska cieľa.

442 Poznamenávajú, že v napadnutom rozhodnutí sa uvádza, že „rozhodujúce sú prostriedky použité majiteľmi patentov na ochranu ich práv“ (odôvodnenie 641), čo znamená, že samotné „prostriedky“ môžu spôsobiť, že dohoda sa zmení na dohodu, ktorá je protisúťažná z hľadiska cieľa. Neexistuje však skoršie rozhodnutie, v ktorom by bolo uvedené, že vonkajšia motivácia, či už v podobe hospodárskych výhod, alebo v podobe fyzického alebo psychického nátlaku môže ako taká spôsobiť, že dohoda, ktorá by inak bola legálna, sa zmení na protisúťažnú. Okrem toho, ak existencia vonkajšej motivácie nemôže odôvodniť existenciu dohody, ktorá by inak bola protisúťažná, tiež nemôže spôsobiť, že dohoda, ktorá by inak bola legálna, sa zmení na protisúťažnú. Napokon judikatúra Súdneho dvora potvrdzuje, že protisúťažný cieľ dohody sa musí preukázať bez ohľadu na akúkoľvek úvahu týkajúcu sa finančnej motivácie zmluvných strán. Napadnuté rozhodnutie je teda nesprávne v tom, že pripisuje rozhodujúci význam platbe, hoci platba je podľa práva hospodárskej súťaže neutrálna.

443 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

444 Pokiaľ žalobkyne v rámci tejto časti spochybňujú posúdenie opačných platieb, ktoré Komisia vykonala v napadnutom rozhodnutí, v tejto súvislosti je potrebné odkázať na úvahy týkajúce sa tejto otázky v rámci druhého žalobného dôvodu (pozri body 345 až 416 vyššie).

445 Okrem toho je potrebné dodať, že judikatúra, na ktorú sa odvolávajú žalobkyne, podľa ktorej – pokiaľ ide o existenciu porušenia – nie je podstatné, či uzavretie dohody bolo alebo nebolo v obchodnom záujme účastníkov tejto dohody (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. januára 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia, C-403/04 P a C-405/04 P, Zb., EU:C:2007:52, body 44 a 45 a citovanú judikatúru), znamená len to, že účastníci dohody nemôžu tvrdiť, že táto dohoda predstavovala najvýnosnejšie riešenie, s cieľom vyhnúť sa zákazu stanovenému v článku 101 ZFEÚ (pozri bod 380 vyššie). Táto judikatúra naopak nebráni tomu, aby Komisia vzala do úvahy obsah dohody, ako aj jej účel a kontext jej uzatvorenia – ako napríklad existenciu opačných platieb v značnej výške v prejednávanom prípade – s cieľom preukázať existenciu obmedzenia z hľadiska cieľa.

446 Druhú časť teda treba tiež zamietnuť.

3. O tretej časti

447 Žalobkyne uvádzajú, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia po prvé preto, lebo Komisia v ňom neuznala, že sporné dohody boli nevyhnutné na dosiahnutie legitímneho cieľa, ktorým bola ochrana a uplatnenie patentu, a po druhé preto, lebo Komisia v ňom nesprávne uplatnila na prejednávaný prípad judikatúru týkajúcu sa „iných legitímnych cieľov“.

448 Žalobkyne sa odvolávajú na ustálenú judikatúru súdov Únie, podľa ktorej obmedzenie slobody subjektov konať automaticky neobmedzuje hospodársku súťaž, najmä ak je toto obmedzenie nevyhnutné na dosiahnutie hlavného cieľa, ktorý je z hľadiska hospodárskej súťaže neutrálny alebo ju podporuje. Ochrana investícií vynaložených majiteľom práva duševného vlastníctva pritom podľa ich názoru môže predstavovať taký legitímny cieľ.

449 V prejednávanom prípade sporné dohody podľa žalobkýň sledovali legitímny cieľ, ktorým bolo chrániť a zabezpečiť dodržiavanie patentov spoločnosti Lundbeck týkajúcich sa postupov, a tak ochrániť investície spoločnosti Lundbeck a zabrániť nenapraviteľnej škode, ktorá by vznikla v dôsledku uvedenia generických liekov na trh. Tieto dohody navyše poskytli výrobcom alebo predajcom generických liekov potrebný čas na určenie, či došlo k porušeniu patentov spoločnosti Lundbeck, bez toho, aby museli vynaložiť trovy alebo iné náklady alebo čakať na skončenie súdneho konania. Okrem toho pôsobnosť a doba platnosti sporných dohôd boli primerané, keďže jediným cieľom týchto dohôd bolo zabrániť výrobcom alebo predajcom generických liekov v predaji citalopramu, ktorý porušoval

patenty spoločnosti Lundbeck, a doba ich platnosti bola v konečnom dôsledku viazaná na skončenie sporu Lagap v Spojenom kráľovstve, ktorý mal umožniť vyriešiť základné spory a určiť, či je Lundbeck naďalej oprávnená dovolávať sa svojich patentov týkajúcich sa postupov.

450 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

451 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry v prípade, ak operácia alebo určitá činnosť nespadá do zásady zákazu stanovenej v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, lebo neovplyvňuje hospodársku súťaž alebo má na ňu pozitívny účinok, obmedzenie obchodnej autonómie jedného alebo viacerých subjektov zúčastnených na tejto operácii alebo činnosti tiež nespadá do uvedenej zásady zákazu, ak je toto obmedzenie objektívne nevyhnutné na vykonanie uvedenej operácie alebo činnosti a je primerané cieľom, ktoré táto operácia alebo činnosť sleduje (pozri rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, Zb., EU:C:2014:2201, bod 89 a citovanú judikatúru).

452 Ak totiž nie je možné oddeliť takéto obmedzenie od operácie alebo hlavnej činnosti bez toho, aby došlo k znemožneniu jej existencie alebo cieľov, je potrebné preskúmať zlučiteľnosť tohto obmedzenia s článkom 101 ZFEÚ spoločne so zlučiteľnosťou operácie alebo hlavnej činnosti, ku ktorej je pridružené, a to aj ak sa na prvý pohľad môže zdať, že na toto samotné obmedzenie sa vzťahuje zásada zákazu podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok MasterCard a i./Komisia, už citovaný v bode 450 vyššie, EU:C:2014:2201, bod 90).

453 Keď je potrebné určiť, či sa protisúťažné obmedzenie môže vyhnúť zákazu stanovenému v článku 101 ods. 1 ZFEÚ z toho dôvodu, že je pridružené k hlavnej operácii, ktorá nemá protisúťažný charakter, treba preskúmať, či by uskutočnenie takejto operácie bolo v prípade neexistencie predmetného obmedzenia nemožné. Skutočnosť, že uvedenú operáciu by v prípade neexistencie predmetného obmedzenia bolo zložité vykonať alebo by bola menej zisková, nemožno považovať za skutočnosť, ktorá tomuto obmedzeniu priznáva „objektívne nevyhnutnú“ povahu, ktorá je nutná na to, aby mohlo mať pridružený charakter. Takýto výklad by totiž viedol k tomu, že tento pojem by bol rozšírený na obmedzenia, ktoré nie sú nutne nevyhnutné na uskutočnenie hlavnej operácie. Takýto výsledok by škodil potrebnému účinku zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok MasterCard a i./Komisia, už citovaný v bode 450 vyššie, EU:C:2014:2201, bod 91).

454 Podmienka nevyhnutnosti obmedzenia teda vyžaduje dvojaké skúmanie. Na jednej strane je totiž potrebné preskúmať, či je obmedzenie objektívne nevyhnutné na uskutočnenie hlavnej transakcie, a na druhej strane, či je vo vzťahu k nej primerané (pozri rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, bod 64 a citovanú judikatúru).

455 Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na to, že existenciu zásady logického uvažovania v súťažnom práve Únie nemožno pripustiť, bolo by nesprávne vykladať v rámci kvalifikovania pridruženého obmedzenia podmienku objektívnej nevyhnutnosti tak, že vyžaduje vyváženie prosúťažných a protisúťažných účinkov dohody (pozri v tomto zmysle rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, bod 65 a citovanú judikatúru).

456 V prejednávanom prípade žalobkyne tvrdia, že obmedzenia obchodnej autonómie výrobcov alebo predajcov generických liekov boli pridruženými obmedzeniami popri dosahovaní hlavného cieľa, ktorý spočíval v ochrane ich práv duševného vlastníctva.

457 Také tvrdenie nemožno prijať.

458 Po prvé totiž žalobkyne nepreukázali, že obmedzenia dohodnuté podľa sporných dohôd boli objektívne nevyhnutné na ochranu ich práv duševného vlastníctva v zmysle už citovanej judikatúry. V prípade porušenia svojich patentov mohli chrániť tieto práva podaním žalôb na príslušných vnútroštátnych súdoch. Okrem toho, ako Komisia uviedla v odôvodnení 638 a nasl. napadnutého rozhodnutia, existovali viaceré spôsoby urovnania patentového sporu bez dohodnutia obmedzení týkajúcich sa

vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh za opačné platby, ktoré zodpovedali približne výnosom, ktoré títo výrobcovia alebo predajcovia očakávali v prípade vstupu na trh (pozri body 334 a 411 vyššie). Žalobkyne preto nepreukázali, že tieto obmedzenia boli objektívne nevyhnutné na dosiahnutie údajného cieľa, ktorý spočíval v zabezpečení dodržiavania ich práv duševného vlastníctva.

459 Po druhé je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry dohoda nie je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže len preto, lebo sa týka patentu alebo jej cieľom je urovnať patentový spor, a že ju možno považovať za obmedzujúcu aj vtedy, ak jej jediným cieľom nebolo obmedziť hospodársku súťaž, ale sledovala aj iné, legitímne ciele (pozri bod 427 vyššie a citovanú judikatúru). Skutočnosť, že mohlo ísť o riešenie, ktoré je z obchodného hľadiska najvýhodnejšie alebo najmenej riskantné, vôbec nevylučuje uplatnenie článku 101 ZFEÚ (bod 380 vyššie).

460 Po tretie v každom prípade aj za predpokladu, že obmedzenia dohodnuté podľa sporných dohôd by sa mohli považovať za objektívne nevyhnutné na dosiahnutie hlavného cieľa, ktorý uvádzajú žalobkyne, spočívajúceho v zabezpečení dodržiavania ich práv duševného vlastníctva, faktom zostáva, že sú neprimerané vo vzťahu k dosiahnutiu tohto cieľa. V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, totiž spornými dohodami nebol urovnaný nijaký patentový spor, lebo tieto dohody stanovovali len to, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas určitého obdobia za odplatu nevstúpia na trh s citalopramom, pričom v nich nebolo uvedené ani len to, že po skončení tohto obdobia budú môcť výrobcovia alebo predajcovia generických liekov vstúpiť na tento trh bez toho, aby museli čeliť žalobám pre porušovanie patentov podaných spoločnosťou Lundbeck. Okrem toho rozsah obmedzení obsiahnutých v týchto dohodách často prekračoval rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck (pozri šiesty žalobný dôvod nižšie). Napokon žalobkyne nesprávne tvrdia, že vec Lagap v Spojenom kráľovstve bola kľúčovou vecou, ktorá umožnila urovnať spory s výrobcami alebo predajcami generických liekov, lebo – ako Komisia uviedla v odôvodnení 683 a nasl. napadnutého rozhodnutia – dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo, dohoda Arrow UK, dánska dohoda Arrow, dohoda Alpharma, ako aj dohoda Ranbaxy boli uzatvorené pred tým, ako Lundbeck podala 14. októbra 2002 žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Lagap v Spojenom kráľovstve. Pokiaľ ide o jedinú dohodu uzavretú neskôr, teda dohodu GUK vzťahujúcu sa na EHP, spor so spoločnosťou Lagap v skutočnosti nebol relevantný, lebo ÚFL, o ktorú išlo v konaní Lagap, založená na postupe Matrix II, bola odlišná od ÚFL spoločnosti Natco, z ktorej sa vyrábal generický citalopram, ktorý chcela Merck (GUK) uviesť na trh (odôvodnenie 687 napadnutého rozhodnutia).

461 Žalobkyne teda nesprávne uvádzajú, že obmedzenia dohodnuté v sporných dohodách boli objektívne nevyhnutné a primerané na ochranu ich práv duševného vlastníctva.

462 V druhom rade žalobkyne zastávajú názor, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne uplatnila v prejednávanom prípade judikatúru týkajúcu sa iných legitímnych cieľov. V tomto rozhodnutí totiž uviedla, že skutočnosť, že dohoda môže sledovať aj iné, úplne legitímne ciele, nebráni možnosti konštatovať existenciu obmedzenia z hľadiska cieľa. Prípady, ktoré Komisia citovala na podporu tohto tvrdenia, sa však podľa žalobkýň týkajú situácií, keď bolo možné dosiahnuť daný legitímny cieľ bez obmedzenia hospodárskej súťaže, zatiaľ čo v prejednávanom prípade boli sporné dohody nevyhnutné na zabezpečenie dodržiavania patentov spoločnosti Lundbeck.

463 Vedľajší účastník konania podporuje tvrdenia žalobkýň a tiež sa domnieva, že Komisia nesprávne použila právne kritérium týkajúce sa uplatňovania článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Podľa jeho názoru je judikatúra Súdneho dvora založená na kritériu „objektívnej nevyhnutnosti“, ktoré sa používa pri rozhodovaní o tom, či sa má uplatniť článok 101 ZFEÚ. Komisia preto mala preskúmať, či bola v dobrej viere uzavretá dohoda o urovnaní s cieľom vyriešiť skutočný patentový spor a či dohodnuté obmedzenia boli nevyhnutné a primerané tomuto legitímnemu cieľu.

464 V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že – v rozpore s tým, čo uvádzajú žalobkyne, ako aj vedľajší účastník konania – Komisia bez toho, aby sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, v prejednávanom prípade uplatnila judikatúru týkajúcu sa iných legitímnych cieľov (pozri bod 427 vyššie a citovanú judikatúru) a v odôvodnení 653 napadnutého rozhodnutia zamietla tvrdenia žalobkýň uvedené v tejto súvislosti, keďže tieto tvrdenia tiež vychádzajú z nesprávneho predpokladu, že legitímny cieľ, ktorý uvádzajú žalobkyne, spočívajúci v ochrane ich práv duševného vlastníctva nebolo možné dosiahnuť bez obmedzenia hospodárskej súťaže (pozri body 458 až 461 vyššie).

465 Tretiu časť preto treba zamietnuť.

4. O štvrtej časti

466 Žalobkyne sa domnievajú, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, lebo Komisia v ňom neuznala, že prípad porušovania patentov v prejednávanej veci vylučuje možnosť konštatovať obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa.

467 Uvádzajú, že napadnuté rozhodnutie nezohľadňuje skutočnosť, že aj v prípade, ak by nedošlo k uzatvoreniu sporných dohôd, výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by nepredávali citalopram, ktorý by neporušoval patenty. Z ustálenej judikatúry pritom vyplýva, že všeobecné kritérium na posúdenie, či má dohoda za cieľ alebo následok obmedzovanie hospodárskej súťaže, spočíva v preskúmaní, ako by sa uplatňovala hospodárska súťaž na relevantnom trhu v prípade, ak by predmetná dohoda nebola uzatvorená. Hoci aj nepatrná pochybnosť o tom, či by v prípade neexistencie danej dohody existovala hospodárska súťaž, teda postačuje na vylúčenie akéhokoľvek porušenia článku 101 ZFEÚ. Okrem toho odstránenie neistoty je súčasťou každej dohody o urovnaní a v napadnutom rozhodnutí sa uznáva, že dohody o urovnaní, ktoré odďaľujú vstup na trh, v určitých prípadoch nemusia porušovať článok 101 ZFEÚ.

468 Reálne vyhliadky vstupu na jeden alebo viaceré trhy v EHP počas obdobia, na ktoré sa vzťahujú sporné dohody, spomenuté v napadnutom rozhodnutí nemajú nijaký základ a v každom prípade sú len možnosťami, z čoho prinajmenšom vyplýva, že nebolo isté, že v prípade neexistencie týchto dohôd by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov predávali citalopram, ktorý by neporušoval patenty. Podľa žalobkýň totiž výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nemali nijaké PUT a za predpokladu, že by mohli uviesť na trh svoje generické lieky porušujúce patenty, na návrh žalobkýň by boli proti nim vydané predbežné opatrenia. Okrem toho výrobcovia alebo predajcovia generických liekov sa mohli rozhodnúť, že nevstúpia na trh alebo z neho odídu, s cieľom vyhnúť sa súdnemu sporu so spoločnosťou Lundbeck. Viacerí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov sa navyše naďalej aktívne pripravovali na vstup na trh najmä tým, že pokračovali vo výskume citalopramu, ktorý by neporušoval patenty, a sporné dohody im tiež nebránili v tom, aby spochybnili platnosť patentov spoločnosti Lundbeck.

469 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

470 Po prvé, pokiaľ chcú žalobkyne svojimi tvrdeniami spochybniť záver, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli v čase uzatvorenia sporných dohôd potenciálnymi konkurentmi spoločnosti Lundbeck, tieto tvrdenia už boli zamietnuté v rámci prvého žalobného dôvodu vyššie a je potrebné odkázať na úvahy uvedené v tejto súvislosti.

471 Okrem toho treba pripomenúť, že cieľom článku 101 ZFEÚ je chrániť tak potenciálnu, ako aj skutočnú hospodársku súťaž medzi podnikmi na trhu (pozri bod 99 vyššie). Žalobkyne teda márne opäť tvrdia, že nebolo isté, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov by počas doby platnosti sporných dohôd skutočne vstúpili na trh, keďže taká argumentácia nezohľadňuje rozlišovanie skutočnej a potenciálnej hospodárskej súťaže.

472 Po druhé, pokiaľ žalobkyne tvrdia, že Komisia mala preskúmať v prejednávanej veci prípad porušovania patentov, je potrebné pripomenúť, že v súvislosti s obmedzeniami hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa bola Komisia povinná len preukázať, že sporné dohody mali vzhľadom na obsah ich ustanovení, ciele, ktoré sledovali, ako aj ich hospodársky a právny kontext dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, pričom však nebola povinná preskúmať ich účinky (bod 341 vyššie).

473 Preskúmanie hypotetického prípadu porušovania patentov by bolo nielen ťažko realizovateľné, keďže Komisia by musela rekonštruovať udalosti, ku ktorým by došlo v prípade neexistencie sporných dohôd, hoci cieľom týchto dohôd bolo práve oddialiť vstup výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh (pozri body 138 a 139 vyššie), ale tiež by zodpovedalo skôr preskúmaniu účinkov sporných dohôd na trh než objektívnemu preskúmaniu dostatočnej škodlivosti týchto dohôd pre hospodársku súťaž. Také preskúmanie účinkov sa pritom v rámci analýzy založenej na existencii obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa nevyžaduje (bod 341 vyššie).

474 Preto aj za predpokladu, že niektorí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti sporných dohôd nevstúpili na trh z dôvodu žalôb pre porušovanie patentov podaných spoločnosťou Lundbeck alebo vzhľadom na to, že nemohli v dostatočne krátkej dobe získať PUT, rozhodujúce je, že títo výrobcovia alebo predajcovia mali v čase uzatvorenia sporných dohôd so spoločnosťou Lundbeck skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh, takže vyvíjali na túto spoločnosť konkurenčný tlak. Tento konkurenčný tlak bol pritom počas doby platnosti sporných dohôd odstránený, čo samo osebe predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

475 Hoci je pravda, že cieľom dohôd o urovnaní je často obmedziť neistotu súvisiacu s vedením súdneho sporu, také dohody nie sú vyňaté z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže (pozri bod 427 vyššie). Ako navyše Komisia konštatovala v napadnutom rozhodnutí, dohody o urovnaní sú mimoriadne problematické, ak sa na základe nich majú uskutočniť platby v prospech potenciálnych konkurentov za to, aby počas určitého obdobia nevstúpili na trh, pričom však neriešia nijaký základný patentový spor, ako to je v prejednávanom prípade.

476 Komisia preto správne konštatovala, že sporné dohody zodpovedali dohodám o vylúčení z trhu uzavretým medzi konkurentmi a mohli mať nepriaznivé účinky na hospodársku súťaž, bez toho, aby bolo na účely uplatňovania článku 101 ods. 1 ZFEÚ potrebné preukázať, že mali také účinky.

477 Štvrtú časť, ako aj tretí žalobný dôvod ako celok teda treba zamietnuť.

E – *O štvrtom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení a nedostatku odôvodnenia v súvislosti s odmietnutím kritéria pôsobnosti patentu ako základného pravidla hodnotenia dohôd o urovnaní v patentovej oblasti v rámci článku 101 ods. 1 ZFEÚ*

478 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia nesprávne odmieta uznať, že dohody zahŕňajúce obmedzenia, ktoré zodpovedajú obmedzeniam spojeným s výkonom práv, ktoré plynú z patentu jeho majiteľovi, nespadajú pod článok 101 ods. 1 ZFEÚ, a nesprávne naznačuje, že dohody stanovujúce obmedzenia, ktoré prekračujú pôsobnosť tohto patentu, pravdepodobne spadajú pod toto ustanovenie. Podľa ich názoru po prvé napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, lebo odmieta kritérium pôsobnosti patentu ako relevantné kontrolné pravidlo pri hodnotení dohôd o urovnaní v patentovej oblasti v rámci článku 101 ods. 1 ZFEÚ, a po druhé argumentácia, na základe ktorej Komisia v napadnutom rozhodnutí odmietla toto kritérium, je nejasná, nelogická a je v rozpore s kľúčovou argumentáciou, z ktorej vychádza zvyšok napadnutého rozhodnutia.

1. O prvej časti

479 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že zmluvné obmedzenia, ktoré patria do časovej, územnej a vecnej pôsobnosti práv majiteľa patentu, neporušujú právo hospodárskej súťaže, lebo tieto obmedzenia sú podobné obmedzeniam spojeným so základným patentom, bez ohľadu na to, či z dohody o urovnaní vyplýva prevod hodnoty z výrobcu originálnych liekov na výrobcu generických liekov.

480 Taká podmienka je v súlade so zásadou, že patenty sa považujú za platné, kým sa výslovne neurčí, že sú neplatné. Súdny dvor v rozsudku Windsurfing, už citovanom v bode 119 vyššie (EU:C:1986:75), uznal, že každé zmluvné ustanovenie, ktoré sa týka výrobkov, na ktoré sa vzťahuje patent, je odôvodnené ochranou práva duševného vlastníctva. Pôsobnosť patentu je teda relevantná pre posúdenie porušenia článku 101 ZFEÚ.

481 V druhom rade žalobkyne uvádzajú, že každá dohoda o urovnaní musí byť spojená so sporom vedeným „v dobrej viere“ medzi účastníkmi dohody, týkajúcim sa platnosti alebo porušenia patentu. Také dohody sú prirodzene legálne a užitočné a majú podliehať „antitrustovému“ preskúmaniu len vtedy, ak je základný spor fiktívny.

482 Pokiaľ ide o dohody o urovnaní týkajúce sa patentov a generických liekov, spor by sa mal považovať za skutočný, ak jednak nie je preukázané, že majiteľ patentu vedel alebo bol pevne presvedčený, že patent bol neplatný, a jednak tento majiteľ mal dostatočné dôkazy na to, aby tvrdil, že generické lieky porušujú jeho patent. Ak má majiteľ patentu len pochybnosti o platnosti patentu, tieto pochybnosti, ktoré vyjadrujú neistotu súvisiacu s výsledkom každého sporu, nepostačujú na to, aby ovplyvnili skutočnú povahu sporu a spôsobili protiprávnosť dohody o urovnaní. Také vyhlásenia, ako je vyhlásenie, ktoré je viackrát citované v napadnutom rozhodnutí, ktoré bolo urobené viac ako jeden a pol roka po uzatvorení sporných dohôd a ktoré naznačuje, že jeden zo zamestnancov spoločnosti Lundbeck odhadol riziko, že súdy Spojeného kráľovstva zrušia patent na kryštalizáciu, na 60 %, v nijakom prípade nemožno použiť na preukázanie, že Lundbeck sa domnievala, že patent na kryštalizáciu bol neplatný, alebo že ho vôbec nemohla uplatniť v súdnom konaní.

483 V treťom rade žalobkyne preto zastávajú názor, že jediným vhodným pravidlom je kritérium pôsobnosti patentu. Také kritérium predovšetkým umožňuje dosiahnuť primeranú rovnováhu medzi právom hospodárskej súťaže a patentovým právom. Okrem toho zodpovedá obavám Komisie týkajúcim sa dohôd o urovnaní v patentovej oblasti, lebo výrobca alebo predajca generických liekov, ktorý uzavrie takú dohodu, môže najmä vstúpiť na trh spôsobom, ktorý nenarúša vecnú, časovú alebo územnú pôsobnosť predmetného patentu. Napokon toto kritérium nemá také nedostatky ako kritérium použité v napadnutom rozhodnutí.

484 V štvrtom rade žalobkyne tvrdia, že žiadna zo sporných dohôd neporušuje článok 101 ZFEÚ, lebo všetky tieto dohody spĺňajú jednak podmienku týkajúcu sa pôsobnosti patentu, lebo predmetné zmluvné obmedzenia sa vzťahovali len na lieky porušujúce patenty a neprekračovali územnú a časovú pôsobnosť patentov spoločnosti Lundbeck týkajúcich sa postupov, a jednak podmienku týkajúcu sa skutočného sporu, lebo žiadny dôkaz nenasvedčuje tomu, že Lundbeck sa domnievala, že jej patenty sú neplatné, a navyše Lundbeck mala k dispozícii vedecké údaje, ktoré preukazovali, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov porušovali jej patenty týkajúce sa postupov.

485 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

486 Predovšetkým treba pripomenúť, že podľa judikatúry článok 101 ods. 1 ZFEÚ vôbec nerozlišuje dohody, ktorých cieľom je ukončiť spor, a dohody, ktoré sledujú iné ciele (rozsudok Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, už citovaný v bode 427 vyššie, EU:C:1988:448, bod 15). Hoci článok 101 ZFEÚ nemá vplyv na existenciu práv priznaných právnymi predpismi určitého členského štátu v oblasti priemyselného vlastníctva, podmienky ich výkonu môžu spadať do pôsobnosti zákazov,

ktoré stanovuje tento článok. O taký prípad môže ísť vždy, keď sa zdá, že výkon takého práva je účelom, prostriedkom alebo následkom kartelu (rozsudok Centrafarm a de Peijper, už citovaný v bode 117 vyššie, EU:C:1974:114, body 39 a 40).

487 Hoci je teda pravda, že osobitným účelom priemyselného vlastníctva je najmä zaručiť majiteľovi patentu – s cieľom odmeniť tvorivé úsilie vynálezcu – výhradné právo využívať vynález na účely výroby a prvého uvedenia priemyselných výrobkov do obehu, a to buď priamo, alebo udelením licencií tretím osobám, ako aj právo namietať voči akémukoľvek porušovaniu patentov (rozsudok Centrafarm a de Peijper, už citovaný v bode 117 vyššie, EU:C:1974:115, bod 9), toto právo nemožno vykladať tak, že zaručuje aj ochranu pred žalobami, ktorých cieľom je spochybniť platnosť patentu, keďže je vo verejnom záujme odstrániť akékoľvek prekážky ekonomickej činnosti, ktoré by mohli vyplývať z patentu udeleného omylom (rozsudok Windsurfing, už citovaný v bode 119 vyššie, EU:C:1986:75, bod 92).

488 V tejto súvislosti treba poznamenať – v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne –, že úvahy uvedené v bode 92 rozsudku Windsurfing, už citovaného v bode 119 vyššie (EU:C:1986:75), sa nevzťahujú na zmluvné ustanovenia, ktoré zjavne vybočujú z pôsobnosti patentu. V bode 46 toho istého rozsudku totiž Súdny dvor konštatoval, že aj za predpokladu, že by sa predmetný nemecký patent vzťahoval na celé windsurfingové plavidlo, teda aj na dosku, čo by znamenalo, že predmetné ustanovenie by spadalo do pôsobnosti patentu, nebolo by možné konštatovať, že také ustanovenie je zlučiteľné s článkom 101 ZFEÚ.

489 Okrem toho z judikatúry vyplýva, že hoci sa Komisia nemôže zdržať akejkoľvek iniciatívy, keď je pôsobnosť patentu relevantná pre posúdenie porušenia článkov 101 a 102 ZFEÚ, nemá právomoc vymedziť pôsobnosť patentu (rozsudok Windsurfing, už citovaný v bode 119 vyššie, EU:C:1986:75, bod 26).

490 Vzhľadom na túto judikatúru, ako aj na ciele súvisiace s článkom 101 ZFEÚ, ktoré okrem iného vyžadujú, aby si každý hospodársky subjekt sám určoval politiku, ktorú zamýšľa uskutočňovať na trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie, EU:C:2008:643, body 33 a 34), s cieľom chrániť spotrebiteľov pred neodôvodnenými zvýšeniami cien vyplývajúcimi z dohody konkurentov (pozri bod 386 vyššie), Komisia v prejednávanom prípade správne odmietla uplatniť kritérium pôsobnosti patentu pri posudzovaní sporných dohôd z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

491 Ako totiž Komisia uviedla v odôvodnení 698 napadnutého rozhodnutia, toto kritérium je so zreteľom na právo hospodárskej súťaže problematické z viacerých hľadísk. Po prvé vyplýva z neho domnienka, že generický liek porušuje patent výrobcu originálnych liekov a z tohto dôvodu umožňuje vylúčiť generický liek z trhu, hoci otázka, či generický liek porušuje patenty, nie je vyriešená. Po druhé vychádza z predpokladu, že každý patent uplatnený v rámci dohody o urovnaní by sa v prípade spochybnenia jeho platnosti považoval za platný, hoci tento predpoklad nemá v právnej úprave ani v praxi nijakú oporu (bod 122 vyššie). Kritérium pôsobnosti patentu teda spočíva na subjektívnom posúdení pôsobnosti a platnosti patentov žalobkýň zo strany žalobkýň, hoci vnútroštátny súd alebo príslušný orgán by mohol dospieť k inému záveru.

492 Supreme Court of the United States, ktorý ukončil intenzívnu diskusiu o tejto otázke, navyše použil rovnaký prístup, keďže vo svojom rozsudku Actavis, spomenutom v bode 353 vyššie, odmietol kritérium pôsobnosti patentu, ktoré uplatnili niektoré nižšie súdy, a konštatoval v ňom, že skutočnosť, že dohoda spadá do pôsobnosti patentu, neznamená, že táto dohoda nemôže byť predmetom „antitrustovej“ žaloby.

493 Otázka, či určité obmedzenie spadá do pôsobnosti patentu, je totiž záverom vyplývajúcim z preskúmania pôsobnosti a platnosti patentu, a nie – ako tvrdia žalobkyne – východiskom takého preskúmania (pozri bod 353 vyššie v súvislosti s rozsudkom Actavis).

494 Keď teda žalobkyne tvrdia, že výrobky, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov chceli uviesť na trh, porušovali ich patenty alebo spadali do vecnej, časovej a územnej pôsobnosti ich patentov, v skutočnosti ide len o špekulácie založené na ich vlastných subjektívnych posúdeniach, lebo nepopierajú, že pred uzatvorením sporných dohôd žiadny vnútroštátny súd alebo príslušný orgán neurčil, že tieto výrobky porušovali niektorý z patentov žalobkýň týkajúcich sa postupov (bod 145 vyššie). Okrem toho, ako zdôrazňuje Komisia, v čase uzatvorenia väčšiny sporných dohôd patent na kryštalizáciu ešte ani nebol udelený (bod 127 vyššie), takže pôsobnosť patentov žalobkýň, ako aj pôsobnosť obmedzení obsiahnutých v týchto dohodách bola neistá.

495 Okrem toho skutočnosť, že Komisia sa domnievala, že niektoré obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách môžu spadať do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, znamená len to, že žalobkyne by mohli dosiahnuť porovnateľné obmedzenia prostredníctvom súdnych rozhodnutí vydaných na základe uplatnenia ich patentov, pokiaľ by mali úspech v konaniach na príslušných vnútroštátnych súdoch. V tomto zmysle, hoci sporné dohody obsahovali aj obmedzenia, ktoré mohli spadať do pôsobnosti patentov žalobkýň, tieto dohody prekračovali osobitný predmet ich práv duševného vlastníctva, ktoré síce zahŕňali právo brániť sa proti porušovaniu patentov, ale nezahŕňali právo uzavrieť dohody, na základe ktorých skutoční alebo potenciálni konkurenti dostali platby, aby nevstúpili na trh (pozri bod 487 vyššie a odôvodnenie 698 napadnutého rozhodnutia).

496 Žalobkyne však tvrdia, že medzi účastníkmi dohôd, o ktoré ide v prejednávanom prípade, existovali skutočné patentové spory, takže mohli urovnať tieto spory dohodou bez toho, aby porušili článok 101 ZFEÚ.

497 Je však sporné, či predmetné dohody skutočne umožnili ukončiť základné patentové spory medzi žalobkyňami a výrobcami alebo predajcami generických liekov, lebo tieto dohody vôbec nestanovovali, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov môžu okamžite po uplynutí doby ich platnosti vstúpiť na trh, pričom žalobkyne sa nevzdali svojich patentových nárokov (pozri bod 354 vyššie a odôvodnenie 662 napadnutého rozhodnutia).

498 Okrem toho aj za predpokladu, že sporné dohody umožnili urovnať dohodou spor medzi zmluvnými stranami, stačí pripomenúť, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ vôbec nerozlišuje dohody, ktorých cieľom je ukončiť spor, a dohody, ktoré sledujú iné ciele (pozri v tomto zmysle rozsudok Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, už citovaný v bode 427 vyššie, EU:C:1988:448, bod 15). Keďže protisúťažný cieľ týchto dohôd bol dostatočne preukázaný – lebo ide o dohody vylučujúce potenciálnych konkurentov z trhu za odplatu –, aj keby tieto dohody mohli byť tiež prospešné pre hospodársku súťaž a spotrebiteľov, také účinky musia preukázať žalobkyne a musia byť preskúmané z hľadiska článku 101 ods. 3 ZFEÚ (pozri preskúmanie siedmeho žalobného dôvodu nižšie) a Komisia by ich nemala hodnotiť v rámci prvého odseku uvedeného článku (pozri v tomto zmysle rozsudok Brasserie nationale a i./Komisia, už citovaný v bode 387 vyššie, EU:T:2005:298, bod 85).

499 Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že právne kritérium, ktoré použila Komisia, nemá oporu v judikatúre a že výkon práv duševného vlastníctva môže spadať pod zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ len za výnimočných okolností. Komisia sa nedopustila nijakého nesprávneho právneho posúdenia tým, že odmietla kritérium pôsobnosti patentu ako relevantné kritérium na účely preskúmania sporných dohôd z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Ako uvádza Komisia, relevantným kritériom v prejednávanom prípade bol pojem obmedzenie z hľadiska cieľa, ktorý súdy Únie sformulovali vo svojej judikatúre (body 338 až 344 vyššie).

500 Komisia preto bola oprávnená vychádzať v prejednávanom prípade zo súboru faktorov ako súvisiacich okolností, ktorými boli existencia opačnej platby, výška tejto platby a skutočnosť, že táto platba podľa všetkého zodpovedala výnosom, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov očakávali v prípade vstupu na trh, ako aj neexistencia zmluvného ustanovenia, ktoré by umožnilo uľahčiť vstup generických liekov na trh po uplynutí doby platnosti sporných dohôd, a existencia obmedzení

prekračujúcich rámec pôsobnosti patentov žalobkýň, a na základe nich konštatovať, že tieto dohody mali za cieľ obmedzovanie hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ZFEÚ (pozri odôvodnenia 661 a 662 napadnutého rozhodnutia).

501 Prvú časť teda treba zamietnuť.

2. O druhej časti

502 Žalobkyne v prvom rade tvrdia, že odôvodnenie odmietnutia kritéria pôsobnosti patentu sa nachádza len v odôvodnení 698 napadnutého rozhodnutia, ktoré navyše obsahuje nelogické úvahy, lebo podľa ich názoru toto kritérium nenabáda výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby sa vzdali akéhokoľvek úsilia o vstup na trhy, ale len úsilia predávať výrobky porušujúce patenty.

503 Okrem toho z práva brániť sa proti porušovaniu patentov tiež vyplýva, že majiteľ patentov môže zabrániť porušovaniu patentov tým, že urovná spor dohodou. Také právo vyplýva aj z osobitného predmetu patentu, v rozpore s tým, čo naznačuje napadnuté rozhodnutie. Rozsudok Windsurfing, už citovaný v bode 119 vyššie (EU:C:1986:75), spomenutý v napadnutom rozhodnutí, môže slúžiť len ako podpora tvrdenia, že Lundbeck nie je oprávnená rozhodnúť spor týkajúci sa výrobkov dvoch výrobcov, ktorí sú tretími osobami, čo nezodpovedá prejednávanému prípadu. Okrem toho tvrdenie, že dohody o urovnaní sú prípustné len v prípade, ak sú založené na subjektívnej analýze zmluvných strán týkajúcej sa sily patentu, uvedené v napadnutom rozhodnutí odporuje tvrdeniu, že majitelia patentu nemôžu sami posudzovať, či generické lieky porušujú ich patent. V napadnutom rozhodnutí tiež nie je vysvetlené, prečo toto kritérium pôsobnosti patentu, ktoré existuje v práve Spojených štátov amerických, nemožno uplatniť aj v práve Únie.

504 Žalobkyne v druhom rade tvrdia, že skutočnosť, že Komisia odmietla kritérium pôsobnosti patentu, nie je v súlade s kľúčovou argumentáciou napadnutého rozhodnutia, na ktorej Komisia založila svoje posúdenie sporných dohôd. Komisia totiž odôvodnila svoj záver, že tieto dohody mali za cieľ obmedzovanie hospodárskej súťaže, tvrdením, že uvedené dohody obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, lebo ich cieľom bolo zabrániť vstupu akéhokoľvek generického citalopramu na trh bez ohľadu na to, či porušoval patenty. Na iných miestach pritom Komisia uviedla, že opačné platby ako také svedčia o tom, že cieľom sporných dohôd bolo prinútiť výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby nevstúpili na trh s generickým citalopramom počas celej doby ich platnosti, bez ohľadu na to, či lieky, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov mohli predávať, porušovali patenty.

505 To preukazuje, že kritérium pôsobnosti patentu zohrávalo rozhodujúcu úlohu v analýze Komisie, čo odporuje jej tvrdeniu, že otázka, či sporné dohody spadali do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, by podstatne nezmenila právnu analýzu Komisie týkajúcu sa týchto obmedzení.

506 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

507 Po prvé je potrebné pripomenúť, že odôvodnenie vyžadované článkom 296 ZFEÚ musí byť prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, aby sa dotknutým osobám umožnilo pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať toto opatrenie (pozri rozsudok z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, Zb., EU:C:2011:620, bod 147 a citovanú judikatúru).

508 V rámci individuálnych rozhodnutí z ustálenej judikatúry vyplýva, že povinnosť odôvodniť také rozhodnutie má za cieľ, okrem snahy umožniť preskúmanie súdom, poskytnúť dotknutej osobe dostatok údajov, aby prípadne zistila, či rozhodnutie obsahuje vadu, na základe ktorej možno spochybniť jeho platnosť. Treba však pripomenúť, že povinnosť odôvodnenia stanovená v článku 296 ZFEÚ predstavuje podstatnú formálnu náležitosť, ktorú treba odlíšiť od otázky dôvodnosti

odôvodnenia, lebo táto otázka vyplýva zo zákonnosti veci samej sporného aktu (rozsudok Elf Aquitaine/Komisia, už citovaný v bode 507 vyššie, EU:C:2011:620, body 146 a 148 a citovaná judikatúra).

509 Pokiaľ ide o odôvodnenie odmietnutia kritéria pôsobnosti patentu v prejednávanom prípade, ktoré sa nachádza v napadnutom rozhodnutí, treba konštatovať, že Komisia v odôvodnení 698 napadnutého rozhodnutia výslovne odpovedala na tvrdenia žalobkýň uvedené v tejto súvislosti. Komisia v uvedenom odôvodnení najmä vysvetlila, prečo toto kritérium neumožnilo reagovať na obavy, ktoré vyvolávali sporné dohody z pohľadu práva hospodárskej súťaže (pozri bod 491 vyššie). Okrem toho z celkovej systematiky napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia uplatnila na sporné dohody pojem obmedzenie z hľadiska cieľa podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ, pričom vzala do úvahy hospodársky a právny kontext ich uzatvorenia a zohľadnila v tejto súvislosti viacero faktorov (pozri bod 354 vyššie), pričom z tohto dôvodu nevyhnutne odmietla kritérium pôsobnosti patentu ako relevantné právne kritérium na účely posudzovania týchto dohôd z pohľadu článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

510 Žalobkyne teda nemôžu vytýkať Komisii, že v napadnutom rozhodnutí nedostatočne odôvodnila odmietnutie kritéria pôsobnosti patentu alebo otázku, či sú majitelia patentov oprávnení brániť sa proti porušovaniu patentov tým, že urovnajú svoje spory dohodou, keďže taká otázka je súčasťou vecnej stránky napadnutého rozhodnutia, ktorá bola preskúmaná v rámci analýzy druhého a tretieho žalobného dôvodu vyššie.

511 Žalobkyne navyše márne tvrdia, že Komisia mala odôvodniť napadnuté rozhodnutie odkazom na právne kritériá uplatniteľné v práve Spojených štátov amerických. Z judikatúry totiž vyplýva, že právne stanovisko prijaté v práve tretej krajiny nemôže mať prednosť pred právnym stanoviskom prijatým v práve Únie a že porušenie tohto práva ako také nepredstavuje vadu, ktorá by mohla spôsobiť nezákonnosť rozhodnutia prijatého na základe práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98 a T-212/98 až T-214/98, Zb., EU:T:2003:245, body 1406 a 1407 a citovanú judikatúru).

512 V každom prípade stačí konštatovať, že rozsudok, ktorý obsahuje väčšinové stanovisko Supreme Court of the United States vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Actavis, spomenutý v bode 353 vyššie – a nie odlišné stanovisko sudcu Robertsa – jasne stanovuje, že skutočnosť, že dohoda spadá do pôsobnosti patentu, neznamená, že táto dohoda nemôže byť predmetom „antitrustovej“ žaloby, čo predstavuje odmietnutie kritéria pôsobnosti patentu ako relevantného pravidla na účely skúmania protisúťažnej povahy dohôd o urovnaní v patentovej oblasti, ktorých súčasťou sú opačné platby (takzvaných dohôd „pay for delay“), akými sú dohody posudzované v prejednávanom prípade.

513 Je pravda, že – ako žalobkyne uviedli na pojednávaní – právna úprava platná v Spojených štátoch sa odlišuje od právnej úpravy v jednotlivých členských štátoch Únie. Komisia preto správne podrobnejšie neskúmala tvrdenia žalobkýň týkajúce sa uplatňovania kritéria pôsobnosti patentu, ktoré pred vydaním rozsudku Actavis, už citovaného v bode 353 vyššie, uplatňovali v Spojených štátoch niektoré súdy nižšieho stupňa pri skúmaní sporných dohôd z hľadiska článku 101 ZFEÚ.

514 Po druhé žalobkyne nesprávne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie je rozporné, keďže sa v ňom uznáva, že jednak sporné dohody boli protisúťažné bez ohľadu na to, či obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov žalobkýň, a jednak tieto dohody obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov žalobkýň, keďže ich cieľom bolo zabrániť tomu, aby výrobcovia alebo predajcovia generických liekov predávali akýkoľvek druh generického citalopramu.

515 Komisia totiž najmä v odôvodneniach 661 a 662 napadnutého rozhodnutia vysvetlila, že skutočnosť, že Lundbeck by nemohla dosiahnuť rovnaké obmedzenia vstupu generických liekov na trh uplatnením svojich patentov týkajúcich sa postupov, predstavovala jednu z dôležitých indícií svedčiacich o tom, že sporné dohody odporovali článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Inak povedané, otázka, či obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách vybočovali z pôsobnosti patentov žalobkýň, bola považovaná za relevantný, no

nie rozhodujúci faktor na účely preukázania existencie obmedzenia z hľadiska cieľa v zmysle tohto ustanovenia, čo jasne vyplýva aj z odôvodnenia 641 napadnutého rozhodnutia (body 335, 336 a 354 vyššie). Napadnuté rozhodnutie teda v tomto smere vôbec nie je rozporné.

516 Štvrtý žalobný dôvod preto treba zamietnuť.

F – *O piatom žalobnom dôvode založenom na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu, porušení povinnosti náležitej starostlivosti a nedostatku odôvodnenia z dôvodu, že kroky spoločnosti Lundbeck boli označené ako celková stratégia proti vstupu generických liekov, ktorá je relevantná pre posúdenie sporných dohôd z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ*

517 Podľa žalobkýň je napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnené, vychádza z viacnásobného zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu a porušuje povinnosť náležitej starostlivosti, ktorú musí Komisia dodržiavať, keďže Komisia sa zamerala na niekoľko vybraných vyhlásení a nezohľadnila podstatné skutočnosti, na základe čoho dospela k záveru, že žalobkyne sledovali „celkovú stratégiu“ proti generickým verziám citalopramu a na základe tejto údajnej stratégie posúdila sporné dohody z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

518 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že ich celková stratégia spočívala v jednostranných krokoch, ktoré vôbec nesúviseli so spornými dohodami a v každom prípade neboli protiprávne. Domnievajú sa, že Komisia sa dopustila viacerých závažných pochybení tým, že v napadnutom rozhodnutí uviedla, že žalobkyne sledovali viacero politík, ktoré boli súčasťou údajnej celkovej stratégie proti vstupu generických liekov na trh s citalopramom, a to po prvé vytvorenie vhodného obdobia na uvedenie escitalopramu na trh, po druhé podanie patentových prihlášok týkajúcich sa postupov na výrobu citalopramu, po tretie zásah do konaní týkajúcich sa PUT v prípade generických verzií citalopramu, po štvrté vylúčenie konkurenčnej hrozby, ktorú predstavovali budúci výrobcovia ÚFL citalopram, a po piate podnecovanie výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby sa prestali usilovať o vstup na trh s citalopramom.

519 V druhom rade žalobkyne uvádzajú, že v napadnutom rozhodnutí nie je vysvetlené, prečo sú ich kroky relevantné pre konštatovanie existencie porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Podľa žalobkýň úmysel zmluvných strán nemôže spôsobiť nezlučiteľnosť dohôd, ktoré sú inak legálne, s právom hospodárskej súťaže. Subjektívny úmysel zmluvných strán je vedľajší vo vzťahu k hlavnej otázke, či z objektívnych cieľov, ktoré sledujú tieto dohody, vyplýva vzhľadom na ich kontext obmedzenie hospodárskej súťaže. Napadnuté rozhodnutie sa pritom nesprávne zameriava na jednostranné konanie spoločnosti Lundbeck a nie je v ňom vysvetlené, prečo výrobcovia alebo predajcovia generických liekov tiež sledovali údajný zámer spoločnosti Lundbeck alebo či vedeli o tomto zámere. Komisia preto nemôže na základe tohto konania preukázať existenciu zhodu vôle spoločnosti Lundbeck a výrobcov alebo predajcov generických liekov s cieľom obmedziť hospodársku súťaž spôsobenú generickou verziou citalopramu.

520 V treťom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia porušila svoju povinnosť náležitej starostlivosti, na základe ktorej musí starostlivo a nestranne preskúmať všetky relevantné okolnosti daného prípadu, tým, že nezohľadnila všetky ostatné skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že ich kroky boli vykonané s cieľom dosiahnuť legitímne ciele, akými sú uplatnenie platného patentu s cieľom zabrániť vstupu výrobku, ktorý porušuje tento patent, na trh, uvedenie inovačného výrobku na trh v prospech spotrebiteľov, informovanie zdravotníckych orgánov o existencii potenciálnych bezpečnostných rizík alebo získanie dodatočnej výrobnej kapacity.

521 V štvrtom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne označila niektoré ich kroky ako protiprávne, ako napríklad presmerovanie ich obchodného úsilia na nový, účinnejší výrobok Cipralex, podanie viacerých patentových prihlášok týkajúcich sa postupov na výrobu citalopramu, ich zásahy do konaní týkajúcich sa udelenia PUT alebo ich transakcie s výrobcami ÚFL. Žalobkyne sa navyše domnievajú, že napadnuté rozhodnutie nesprávne naznačuje, že v priebehu sporu Lagap uznali,

že generické lieky založené na postupe používanom spoločnosťou Matrix neporušovali patenty, hoci PUT založené na postupe Matrix II, ktorý zahŕňa doplňujúcu etapu čistenia, bolo udelené v Spojenom kráľovstve až 4. júna 2003. Lundbeck navyše nikdy neuznala, že Matrix použila na priemyselnej úrovni postup, ktorý bol komerčne využiteľný a zároveň neporušoval patenty.

522 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

523 Predovšetkým treba pripomenúť, že Komisia bola oprávnená zohľadniť úmysel žalobkýň v čase uzatvorenia sporných dohôd, lebo judikatúra uznáva, že úmysel dotknutých osôb môže byť relevantnou okolnosťou na účely preukázania existencie obmedzenia z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ (bod 344 vyššie).

524 Okrem toho, pokiaľ žalobkyne tvrdia, že ich stratégia nebola protiprávna, lebo spočívala najmä vo vývoji nového patentovaného výrobku, escitalopramu, v zaregistrovaní patentov týkajúcich sa postupov na výrobu citalopramu alebo v ochrane týchto patentov týkajúcich sa postupov zásahom do konaní týkajúcich sa udelenia PUT pre výrobcov alebo predajcov generických liekov, je potrebné konštatovať, že v napadnutom rozhodnutí nie je uvedené, že také kroky boli samy osebe protiprávne. Komisia len zohľadnila tieto skutočnosti ako relevantné skutkové okolnosti, ktoré umožnili vnímať sporné dohody v ich širšom kontexte a preukázali, že žalobkyne chceli oddialiť vstup generických liekov na trh s cieľom nájsť vhodné obdobie na uvedenie escitalopramu na trh (odôvodnenie 123 a nasl. napadnutého rozhodnutia) všetkými možnými – legálnymi aj nelegálnymi – prostriedkami. Tieto tvrdenia sú teda do veľkej miery neúčinné.

525 Pokiaľ však tvrdenia žalobkýň možno vykladať aj tak, že ich cieľom je spochybniť skutkové posúdenia, ktoré Komisia uviedla v napadnutom rozhodnutí, pričom namietajú, že v tomto smere došlo k skresleniu dôkazov, je potrebné poukázať na nasledujúce skutočnosti.

526 Po prvé, čo sa týka tvrdení žalobkýň, podľa ktorých v čase uzatvorenia sporných dohôd platila domnienka platnosti ich patentov týkajúcich sa postupov a pred uzatvorením týchto dohôd nijaký súd nekonštatoval, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov neporušili patenty, je potrebné pripomenúť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí vôbec neuviedla, že patenty týkajúce sa postupov žalobkýň neboli platné alebo že žalobkyne vôbec nemohli brániť vstupu generických liekov na trh v prípade vstupu týchto liekov na trh s rizikom, ale že v tejto súvislosti panovala neistota, ktorú sporné dohody podstatne obmedzili alebo odstránili (body 336, 363 a 429 vyššie).

527 Okrem toho Komisia použila v napadnutom rozhodnutí interné odhady spoločnosti Lundbeck týkajúce sa pravdepodobnosti vyhlásenia patentu na kryštalizáciu za neplatný predovšetkým s cieľom preukázať, že Lundbeck a výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli v čase uzatvorenia sporných dohôd potenciálnymi konkurentmi (pozri bod 96 vyššie a odôvodnenie 627 napadnutého rozhodnutia). Bez ohľadu na kontext tohto vyhlásenia a bez ohľadu na to, kto je jeho autorom, ako Komisia konštatovala v napadnutom rozhodnutí, z tohto vyhlásenia vyplýva, že panovala neistota, pokiaľ ide o otázku, či by patenty spoločnosti Lundbeck umožnili zabrániť akémukoľvek vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh a či žalobkyne mali v čase uzatvorenia sporných dohôd v tejto súvislosti skutočné a konkrétne možnosti. Žalobkyne navyše uznávajú, že výsledok konaní o určení neplatnosti na vnútroštátnej úrovni bol veľmi neistý.

528 Po druhé žalobkyne nesprávne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie sa neopiera o nijaký konkrétny dokument, ktorý by preukazoval súvislosť medzi spornými dohodami a uvedením escitalopramu na trh. Napadnuté rozhodnutie sa totiž v tejto súvislosti opiera najmä o výňatok zo strategického plánu spoločnosti Lundbeck na rok 1993 (odôvodnenie 135), o dokument vypracovaný pre potreby zasadnutia správnej rady spoločnosti Lundbeck z 24. apríla 1998 (odôvodnenie 136), o dokument spoločnosti Lundbeck z 24. septembra 1999 (odôvodnenie 138), o strategický plán činnosti a rozpočet spoločnosti Lundbeck na rok 1999 (odôvodnenie 137), rok 2001 (odôvodnenie 139) a rok 2002 (odôvodnenie 140), ako aj o rukou písané poznámky zo strategického zasadnutia spoločnosti

Lundbeck, ktoré sa konalo začiatkom roka 2003 (odôvodnenie 141). Tento posledný uvedený dokument napríklad preukazuje, že Lundbeck plánovala bojovať proti generickým liekom s cieľom vytvoriť vhodné obdobie na prechod k escitalopramu. Okrem toho Lundbeck vo svojom strategickom pláne činnosti a rozpočte na rok 2003 konštatovala, že vstup generických liekov na trh, ktorý bol pôvodne plánovaný na prvý štvrťrok 2002, bol veľmi účinne oddialený až do októbra 2002 a že bolo zrejmé, že absencia generických liekov mala kladný vplyv na vývoj predaja Cipralexu (escitalopramu) v roku 2003 (odôvodnenie 206 napadnutého rozhodnutia).

529 Po tretie tvrdenie žalobkýň, že v napadnutom rozhodnutí došlo k skresleniu údajov o konaní Lagap v Spojenom kráľovstve, tiež nemôže uspieť. Z dôkazov predložených Komisiou, ktoré žalobkyne navyše nespochybnili, totiž vyplýva, že hoci v rámci tohto konania žalobkyne skutočne tvrdili, že citalopram vyrobený spoločnosťou Matrix porušuje patent na kryštalizáciu, išlo opäť o ich subjektívne posúdenie, lebo toto tvrdenie nikdy nepotvrdil súd, ktorý konal v danej veci, keďže žalobkyne radšej uzavreli zmier so spoločnosťou Lagap, aby sa vyhli prehre, ktorá by – ako samy uviedli – bola „ponižujúca“ a ktorá „by bola použitá proti nim v iných krajinách“ (odôvodnenie 160 napadnutého rozhodnutia). Žalobkyne nepreukázali, v akom zmysle boli v napadnutom rozhodnutí skreslené dôkazy, ktoré v ňom v tejto súvislosti boli uvedené.

530 Žalobkyne však uvádzajú, že PUT týkajúce sa dodatočnej fázy čistenia (teda postupu Matrix II) bolo udelené v Spojenom kráľovstve až 3. decembra 2003, takže generický citalopram predávaný v Spojenom kráľovstve pred týmto dátumom bol založený na postupe Matrix I, ktorý podľa ich názoru porušoval ich patenty, lebo bol založený na sfalšovaných údajoch. To však nikdy nebolo preukázané, keďže z odôvodnenia 155 napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že súd Spojeného kráľovstva, ktorý prejednával spor proti spoločnosti Lagap, v predbežnom rozsudku zo 14. februára 2003 určil, že „Lundbeck teraz musí uznať, že jej pevné a nespochybniteľné presvedčenie, že Lagap a jej dodávatelia nemôžu využívať postup, ktorý neporušuje patenty, bolo nedôvodné“, takže žalobkyne nemôžu tvrdiť, že v tejto súvislosti došlo k skresleniu dôkazov.

531 Po štvrté, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že jediným cieľom ich transakcií s výrobcami ÚFL bolo nájsť riešenie kapacitných problémov, ktorým čelili, je potrebné poukázať na to, že také vysvetlenie je vzhľadom na dôkazy, ktoré Komisia uviedla v odôvodnení 172 a nasl. napadnutého rozhodnutia, nepravdepodobné. Najmä je ťažké pochopiť, prečo bolo pre spoločnosť Lundbeck nevyhnutné alebo užitočné odkúpiť taliansku spoločnosť VIS Farmaceutici SpA (ďalej len „VIS“) a odstrániť jej DMF zo žiadosti spoločnosti Tiefenbacher o PUT, o ktorej rozhodovali holandské orgány (odôvodnenie 176 napadnutého rozhodnutia), aby vyriešila také kapacitné problémy.

532 Napokon žalobkyne nesprávne uvádzajú, že v napadnutom rozhodnutí sa konštatovalo, že ich žaloby pre porušovanie patentov boli neúspešné. V tomto rozhodnutí sa naopak uznáva, že žalobkyniam sa najprv podarilo dosiahnuť na určitých súdoch vydanie predbežných opatrení alebo vydanie príkazov na zhabanie tovaru v určitých štátoch, ale po tom, čo viacerí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov prešli na postup Matrix II, boli tieto rozhodnutia zrušené, návrhy na ich vydanie boli zamietnuté alebo došlo k zmieru. V napadnutom rozhodnutí sa len konštatuje, že pred uzatvorením sporných dohôd nijaký súd v EHP neurčil, že patent na kryštalizáciu je platný a že bol porušený (odôvodnenie 185 napadnutého rozhodnutia), čo žalobkyne navyše nespochybňujú (bod 145 vyššie).

533 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné zamietnuť piaty žalobný dôvod ako neúčinný alebo v každom prípade nedôvodný.

G – O šiestom žalobnom dôvode založenom na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu z dôvodu, že v napadnutom rozhodnutí sa konštatuje, že sporné dohody obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec obmedzení súvisiacich s výkonom práv vyplývajúcich z patentov spoločnosti Lundbeck

534 Žalobkyne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie vychádza zo zjavne nesprávneho posúdenia, keďže Komisia v ňom nepreskúmala všetky okolnosti súvisiace so spornými dohodami a dospela k nesprávnemu záveru, že tieto dohody obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec obmedzení súvisiacich s výkonom práv vyplývajúcich z patentov žalobkýň. Uvádzajú, že každá zo sporných dohôd spadala do pôsobnosti ich patentov a bránila len predaju citalopramu, ktorý porušoval patenty.

535 V prvom rade žalobkyne zastávajú názor, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dospela k nesprávnemu záveru, že sporné dohody bránili výrobcom alebo predajcom generických liekov v predaji citalopramu, vrátane citalopramu, ktorý neporušoval patenty, a teda prekračovali rámec práv, ktoré žalobkyniam vyplývali z patentov.

536 Tvrdia, že ak by mali v úmysle zabrániť výrobcom alebo predajcom generických liekov predávať akýkoľvek druh citalopramu, museli by uzavrieť dohody so všetkými potenciálnymi novými predajcami, pričom v tom čase predávalo v EHP antidepresíva viac ako 300 výrobcov alebo predajcov generických liekov. Lundbeck nemala opodstatnený dôvod brániť v predaji liekov, ktoré neporušovali patenty, len štyrom výrobcom alebo predajcom generických liekov.

537 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že v prípade každej zo sporných dohôd neboli v napadnutom rozhodnutí v súvislosti s konštatovaním, že sporné dohody prekračovali rámec pôsobnosti patentov žalobkýň, zohľadnené všetky relevantné okolnosti a nebolo preskúmané skutočné vyjadrenie úmyslu zmluvných strán, ktoré môže vyplývať tak z ustanovení zmluvy, ako aj zo správania dotknutých podnikov.

538 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

539 Na úvod treba poznamenať – ako uvádza Komisia –, že aj keby sporné dohody neprekračovali rámec pôsobnosti patentov žalobkýň, tieto dohody by napriek tomu predstavovali obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, keďže spočívali v kartelových dohodách, ktorých cieľom bolo oddialiť vstup výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh výmenou za opačné platby v značnej výške (pozri druhý, tretí a štvrtý žalobný dôvod vyššie), vďaka ktorým sa neistota týkajúca sa takého vstupu zmenila na istotu, že počas doby platnosti sporných dohôd k tomuto vstupu nedôjde (bod 363 vyššie).

540 Tento žalobný dôvod je teda neúčinný.

541 Je však potrebné subsidiárne preskúmať tvrdenia žalobkýň uvedené v tejto súvislosti, keďže Komisia tvrdí, že žalobkyne nespĺňajú podmienky, ktoré si samy stanovili, lebo zmluvné obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách neboli obmedzené na výrobky, ktoré mohli porušovať patenty, a prekračovali rámec pôsobnosti predmetných patentov.

1. Dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo

542 Podľa žalobkýň sa v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatuje, že po prvé záväzok spoločnosti Merck (GUK) neuviesť na trh citalopram založený len na ÚFL spoločnosti Natco sa uplatňoval bez ohľadu na to, či ÚFL spoločnosti Natco porušovala patenty, a po druhé záväzok výhradného odberu stanovený v tejto dohode bránil spoločnosti Merck (GUK) v predaji akejkoľvek inej generickej verzie citalopramu.

543 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

544 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí sa nesprávne konštatuje, že dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo bránila predaju citalopramu spoločnosti Natco bez ohľadu na to, či porušoval patenty. Uvádzajú, že dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo sa týkala len jedného výrobku, a to citalopramu spoločnosti Natco, ktorý Lundbeck podrobila testom a o ktorom konštatovala, že porušuje jej patenty.

545 Komisia v napadnutom rozhodnutí na základe vyhlásení uvedených v dvoch interných e-mailoch spoločnosti Merck (GUK) dospela k nesprávnemu záveru, že patenty spoločnosti Lundbeck, konkrétne patent na kryštalizáciu, neboli platné ani porušené a že žiadna zo zverejnených patentových prihlášok nebola problematická. Okrem toho v napadnutom rozhodnutí neboli zohľadnené ďalšie dokumenty spoločnosti Merck (GUK) pochádzajúce z obdobia skutkových okolností, ktoré svedčia o tom, že táto spoločnosť mala vážne obavy, že ÚFL spoločnosti Natco porušovala patenty spoločnosti Lundbeck, ani skutočnosť, že Merck (GUK) počas správneho konania uznala, že si nie je istá, či postup spoločnosti Natco neporušuje patenty spoločnosti Lundbeck týkajúce sa postupov.

546 Okrem toho žalobkyne sa domnievajú, že dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo v nijakom prípade nemohla zahŕňať citalopram vyrobený podľa odlišných postupov, ktoré neporušovali patenty, lebo Natco a Merck (GUK) by počas krátkej doby platnosti tejto dohody nemohli prejsť na nový liek.

547 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že z bodu C preambuly dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo výslovne vyplýva, že Merck (GUK) neuznala, že jej výrobok porušoval patenty, ale naopak uznala, že existovalo riziko patentového sporu, ktorý mohol spôsobiť oneskorenie a ťažkosti.

548 Okrem toho treba konštatovať – ako uviedla Komisia v odôvodnení 768 napadnutého rozhodnutia –, že v dohode GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo vôbec nebol označený patent žalobkýň, ktorý bol údajne porušený.

549 Žalobkyne teda opäť nesprávne tvrdia, že generické lieky spoločnosti Merck (GUK) porušovali patenty, pričom také tvrdenie spočíva len na ich vlastnom subjektívnom vnímaní (bod 221 vyššie). Skutočnosť, že Merck (GUK) mohla mať pochybnosti o tom, či jej výrobky porušujú patenty, len potvrdzuje stav neistoty, v ktorom sa žalobkyne a výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nachádzali v čase uzatvorenia sporných dohôd, ale vôbec neumožňuje preukázať, že ÚFL spoločnosti Natco porušovala patenty. Okrem toho objektívne dôkazy, z ktorých Komisia vychádzala v napadnutom rozhodnutí, svedčia skôr o tom, že Merck (GUK) bola presvedčená, že v prípade sporu so spoločnosťou Lundbeck môže uspieť (bod 125 vyššie).

550 Keďže ostatné tvrdenia žalobkýň už boli zamietnuté v rámci skúmania prvého žalobného dôvodu týkajúceho sa potenciálnej hospodárskej súťaže, je potrebné odkázať na preskúmanie tohto žalobného dôvodu a na body 207 až 236 vyššie, pokiaľ ide konkrétne o situáciu spoločnosti Merck (GUK).

551 Tvrdenie žalobkýň, že Komisia dospela k nesprávnemu záveru, že dohodou GUK vzťahujúcou sa na Spojené kráľovstvo bol obmedzený predaj citalopramu spoločnosti Natco, bez ohľadu na to, či porušoval patenty, teda treba zamietnuť.

552 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že ustanovenie o výhradnom odbere uvedené v bode 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo bránilo spoločnosti Merck (GUK) v tom, aby vstúpila na trh s inou generickou verziou citalopramu, a to buď vo forme hotového výrobku, alebo vo forme ÚFL. Podľa ich názoru bod 3.2 len ukladal spoločnosti Merck (GUK) kupovať lisované balenia 28 tabliet Cipramilu po 20 mg výhradne od spoločnosti Lundbeck, a neobmedzoval právo spoločnosti GUK kupovať buď hotové lieky obsahujúce citalopram, ktoré nepochádzali od spoločnosti Lundbeck, alebo citalopram v akejkoľvek inej forme, napríklad ÚFL, od ktorejkoľvek tretej osoby.

553 V rozpore s tým, čo tvrdí Komisia v napadnutom rozhodnutí, sa žalobkyne domnievajú, že taký výklad je logický, lebo v prípade, ak by neexistovalo také ustanovenie, Merck (GUK) by mohla kupovať Cipramil pochádzajúci od spoločnosti Lundbeck od tretích osôb, napríklad veľkoobchodných predajcov, čo by negovalo cieľ spoločnosti Lundbeck zvýšiť celkový predaj tohto lieku v Spojenom kráľovstve.

554 Okrem toho v napadnutom rozhodnutí Komisia uznala, že „ak sa pojmy použité v týchto ustanoveniach vykladajú doslovne, je možné, že bod 3.2 skutočne nebránil spoločnosti Merck (GUK) v tom, aby kupovala ÚFL citalopram od tretích osôb“ (odôvodnenie 781). V napadnutom rozhodnutí sa však nesprávne konštatuje, že Merck (GUK) nemohla kupovať ÚFL citalopram od tretích osôb, lebo nemala dôvod to robiť. Merck (GUK) totiž jednak mohla predávať citalopram, ktorý nepochádzal od spoločnosti Lundbeck, vo forme hotového výrobku – okrem citalopramu spoločnosti Natco, ktorý porušoval patenty – a jednak, ak Merck (GUK) kupovaním ÚFL citalopram od tretích osôb porušila článok 1.3 svojej dohody so spoločnosťou Schweizerhall, podľa ktorej sa Merck (GUK) zaviazala pokrývať celú svoju ročnú potrebu ÚFL citalopram dodávkami od tejto spoločnosti (odôvodnenie 783), Lundbeck nevedela o tomto ustanovení, a teda si nemohla byť vedomá toho, že Merck (GUK) údajne nemala dôvod kupovať ÚFL od tretích osôb. V každom prípade neexistencia takého dôvodu nevyplýva z dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, a teda na základe nej nemožno vymedziť pôsobnosť tejto dohody.

555 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí a pripomína, že bod 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo stanovuje, že „GUK sa zaväzuje kupovať hotové výrobky výlučne od spoločnosti [Lundbeck] na účely ďalšieho predaja spoločnosťou GUK a jej pridružených spoločností“. Toto ustanovenie podľa bežného významu znamená, že Merck (GUK) mohla odoberať hotové výrobky len od spoločnosti Lundbeck, a nie od iných dodávateľov. Tento výklad potvrdzuje bod D preambuly, v ktorom sa uvádza, že „zmluvné strany sa navyše dohodli, že GUK bude pokrývať svoju potrebu Hotových výrobkov dodávkami od spoločnosti [Lundbeck]“. Žalobkyne dokonca počas správneho konania uznali, že Merck (GUK) „súhlasila s tým, že bude pokrývať svoju potrebu citalopramu výhradne dodávkami od spoločnosti Lundbeck určenými na ďalší predaj v Spojenom kráľovstve“. Tieto záväzky pritom jednoznačne prekračujú rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck.

556 Komisia odmieta výklad navrhovaný žalobkyňami, podľa ktorého slovné spojenie „Hotové výrobky“ označuje len Cipramil spoločnosti Lundbeck. Toto slovné spojenie je totiž vymedzené v článku 1.1 dohody ako „výrobky obsahujúce citalopram vo forme hotových balení, ktoré má dodávať [Lundbeck] spoločnosti GUK v súlade s touto dohodou“. Výklad navrhovaný žalobkyňami spôsobuje nadbytočnosť pojmu „výhradne“, lebo je zrejmé, že Merck (GUK) mohla kupovať Cipramil pochádzajúci od spoločnosti Lundbeck len od spoločnosti Lundbeck. Pojem „výhradne“ teda znamená, že Merck (GUK) musela pokrývať celú svoju potrebu citalopramu vo forme hotových výrobkov dodávkami od spoločnosti Lundbeck. Okrem toho toto ustanovenie treba vykladať z hľadiska úmyslu žalobkýň, ktorým bolo zabrániť nezávislej prítomnosti výrobcov alebo predajcov generických liekov na trhu.

557 Pokiaľ ide o odber ÚFL citalopramu od tretích osôb, Komisia v napadnutom rozhodnutí uznala, že doslovný výklad článku 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo bezpochyby nebránil odberu ÚFL od tretích osôb. V napadnutom rozhodnutí sa však konštatovalo, že vzhľadom na dohodu o dodávkach, ktorú Merck (GUK) a Schweizerhall uzavreli v máji 2011, ktorej podmienky potvrdzovali podmienky dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, Merck (GUK) už nemala dôvod kupovať ÚFL citalopram od tretích osôb. Aj keby totiž Merck (GUK) kupovala ÚFL, ktorý nepochádzal od spoločnosti Natco, aby sama vyrábala a predávala hotový výrobok, hrozilo by, že poruší svoj záväzok podľa dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, že bude „pokrývať svoju potrebu“ citalopramu vo forme hotových výrobkov výhradne dodávkami od spoločnosti Lundbeck.

558 V tejto súvislosti je potrebné uviesť – ako uvádzajú žalobkyne –, že výklad bodu 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, ktorý podala Komisia v napadnutom rozhodnutí a podľa ktorého sa Merck (GUK) zaviazala kupovať citalopram výhradne vo forme hotových výrobkov pochádzajúcich od spoločnosti Lundbeck a predávať ich v Spojenom kráľovstve, s vylúčením akéhokoľvek iného citalopramu, nemožno uznať.

559 Z definície pojmu „Hotové výrobky“ v bode 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo (bod 26 vyššie) totiž vyplýva, že tento pojem označuje hotové výrobky pochádzajúce od spoločnosti Lundbeck, teda Cipramil. Merck (GUK) sa preto týmto ustanovením zaviazala len kupovať tablety s Cipramilom spoločnosti Lundbeck s cieľom ďalej ich predávať v Spojenom kráľovstve na základe dohody o distribúcii. Pojem „výhradne“ použitý v tomto ustanovení neznamená – v rozpore s tým, čo tvrdí Komisia –, že Merck (GUK) sa zaviazala kupovať a predávať výhradne citalopram vo forme hotových výrobkov pochádzajúcich od spoločnosti Lundbeck, s vylúčením akéhokoľvek iného citalopramu, ale naopak že sa zaviazala kupovať Cipramil na účely ďalšieho predaja v Spojenom kráľovstve len od spoločnosti Lundbeck, a nie od iných dodávateľov. V rozpore s tým, čo uviedla Komisia v odôvodnení 779 napadnutého rozhodnutia, taký výklad nie je absurdný, lebo cieľom pojmu „výhradne“ uvedeného v bode 3.2 mohlo byť zabrániť tomu, aby Merck (GUK) odoberala Cipramil od veľkoobchodných predajcov alebo iných dodávateľov, než je Lundbeck, v súlade s cieľom spoločnosti Lundbeck zvýšiť objem predaja Cipramilu.

560 Okrem toho Komisia nesprávne vychádzala z bodu D preambuly dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, ktorého znenie je v podstate zhodné s bodom 3.2 dohody, s cieľom podporiť svoj výklad, lebo v tomto bode je tiež uvedený pojem „Hotové výrobky“ s veľkým začiatočným písmenom, ktorý je jasne vymedzený v bode 1.1 tejto dohody.

561 Ako navyše Komisia sama uznala v odôvodnení 781 napadnutého rozhodnutia, z doslovného výkladu bodu 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo vyplýva záver, že toto ustanovenie nebránilo spoločnosti Merck (GUK) v tom, aby odoberala citalopram vo forme ÚFL od tretích osôb.

562 Je totiž potrebné poukázať na to, že bod 2.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo stanovuje len to, že Merck (GUK) sa zaväzuje dodávať spoločnosti Lundbeck všetky svoje „Výrobky“, ktoré sú vymedzené v bode 1.1 dohody ako „výrobky z citalopramu… vo forme suroviny, hromadného balenia alebo tabliet, ktoré sú uvedené v Prílohe a vyrobené v súlade so špecifikáciou výrobkov, ktorú poskytla GUK ku dňu podpísania [dohody], pripojenej ako Príloha 2“. V tejto prílohe sa pritom skutočne nachádza zmienka o ÚFL spoločnosti Natco. Z toho vyplýva, že Merck (GUK) bola podľa tohto ustanovenia povinná len odovzdať svoje jestvujúce zásoby citalopramu, ktoré existovali už pred podpísaním dohody, a nie akýkoľvek iný druh generického citalopramu pochádzajúci od iných výrobcov ako Natco, ktorý si mohla zaobstarať neskôr. Komisia navyše v odôvodnení 763 napadnutého rozhodnutia najmä uznala, že tento záväzok sa týkal len ÚFL spoločnosti Natco.

563 V odôvodnení 783 napadnutého rozhodnutia však Komisia konštatovala, že ak by Merck (GUK) odoberala citalopram vo forme ÚFL od tretích osôb, porušila by bod 1.3 svojej zmluvy o dodávkach uzavretej so spoločnosťou Schweizerhall, ktorý stanovoval, že Merck (GUK) bude pokrývať 100 % svojej ročnej potreby generického citalopramu dodávkami od spoločnosti Schweizerhall (bod 210 vyššie). Komisia preto v poznámke pod čiarou č. 1435 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že aj keby Merck (GUK) podľa dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo formálne mohla vstúpiť na trh s generickým citalopramom pochádzajúcim z iných zdrojov, ako je Natco, nemohla to urobiť z dôvodu dohody Schweizerhall. Podľa Komisie sa pritom tieto dve dohody navzájom potvrdzovali, takže sa musia vykladať spoločne.

564 Je však potrebné uviesť – ako uvádzajú žalobkyne –, že aj keby žalobkyne vedeli o záväzku spoločnosti Merck (GUK) odoberať generický citalopram výhradne od spoločnosti Natco podľa zmluvy o dodávkach uzatvorenej so spoločnosťou Schweizerhall, taký záväzok nevyplýva z ustanovení dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, ale z dohody Schweizerhall.

565 Komisia sa pritom nemôže odvolávať na ustanovenia inej dohody, ktorá sa netýka tých istých zmluvných strán, s cieľom určiť obsah ustanovení dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo a najmä s cieľom preukázať, či tieto ustanovenia obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck. Taký výklad by totiž viedol k záveru, že akákoľvek dohoda, ktorú uzavrela Merck (GUK), obsahujúca obmedzenia týkajúce sa ÚFL spoločnosti Natco, ktorú však účastníci dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo označili za dohodu, ktorá môže porušovať patenty, prekračovala pôsobnosť patentov spoločnosti Lundbeck z dôvodu záväzku výhradného odberu vyplývajúceho z dohody Schweizerhall, ktorú predtým uzavreli iné subjekty.

566 Hoci teda Lundbeck mohla vedieť o existencii dohody Schweizerhall, Komisia nemôže na základe takej okolnosti konštatovať, že cieľom bodu 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo ako takého bolo zabrániť tomu, aby Merck (GUK) vstúpila na trh s akýmkoľvek druhom citalopramu bez ohľadu na to, či pochádzal od spoločnosti Natco a či podľa zmluvných strán porušoval patenty.

567 Ako tvrdí Komisia, sporné dohody síce treba vykladať nielen s ohľadom na ich znenie, ale aj s ohľadom na ich kontext a na ciele, ktoré sledujú. Taká metóda výkladu však nemôže viesť Komisiu k tomu, že nezohľadní znenie ustanovení dohody, ak je toto znenie dostatočne jasné.

568 V tejto súvislosti navyše treba poukázať na to, že Komisia sama v odôvodnení 635 a v poznámke pod čiarou č. 1562 napadnutého rozhodnutia, ako aj v odpovedi na otázku Všeobecného súdu uviedla, že od dohody Schweizerhall bolo možné odstúpiť v prípade porušenia patentov spoločnosti Lundbeck (pozri bod 224 vyššie). Taký výklad dohody Schweizerhall pritom možno ťažko zosúladiť s výkladom dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, ktorý navrhla Komisia v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého predmetné obmedzenia prekračovali rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck z dôvodu záväzku spoločnosti Merck (GUK) odoberať generický citalopram výhradne od spoločnosti Schweizerhall vyplývajúceho z dohody Schweizerhall. Skutočnosť, že Merck (GUK) nemusela mať v úmysle odoberať citalopram, ktorý nevyrobila Natco, totiž neznamená, že dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo obsahuje také obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck.

569 Preto treba konštatovať, že Komisia, ktorá v tejto súvislosti nesie dôkazné bremeno (body 105 až 112 vyššie), v napadnutom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala, že obmedzenia obsiahnuté v dohode GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo prekračovali rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, teda že Lundbeck by nemohla dosiahnuť také obmedzenia v konaní na patentovom súde, ak by sa rozhodlo, že generické lieky založené na ÚFL spoločnosti Natco, ktoré chcela Merck (GUK) uviesť na trh, porušovali tento patenty a ak by tieto patenty neboli zrušené na základe prípadných vzájomných návrhov podaných s cieľom spochybniť ich platnosť.

570 Také konštatovanie však nemôže mať vplyv na skúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia, keďže výhrada, ktorú uviedli žalobkyne, je z ďalej uvedených dôvodov neúčinná.

571 Po prvé treba poznamenať, že žalobkyne nepopierajú, že Merck (GUK) sa podľa bodu 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo zaviazala nevstúpiť na trh so svojimi generickými liekmi založenými na ÚFL spoločnosti Natco a že podľa bodov 2.2 a 2.3 tej istej dohody sa Merck (GUK) zaviazala odovzdať žalobkyniam celé zásoby citalopramu, ktoré si vytvorila (odôvodnenia 771 a 772 napadnutého rozhodnutia), ani skutočnosť, že žalobkyne zaplatili spoločnosti Merck (GUK) za tento záväzok sumu vo výške 3 miliónov GBP (bod 26 vyššie). Žalobkyne tiež nepopierajú, že podľa bodu 2.7 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo sa Merck (GUK) zaviazala, že počas doby platnosti tejto dohody neposkytne ani nepredá na základe licencie kópiu svojich PUT, ktoré už získala v Spojenom kráľovstve.

572 Ako pritom uvádza Komisia, také záväzky sú v každom prípade protisúťažné už vzhľadom na svoj cieľ, bez ohľadu na to, či prekračujú rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, lebo sa nimi vôbec neurovnáva patentový spor medzi účastníkmi dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, ale

boli získané za opačné platby v značnej výške a ich cieľom bolo zabrániť spoločnosti Merck (GUK) – a každej spoločnosti, ktorá by chcela využívať jej PUT – v tom, aby počas celej doby platnosti dohody vstúpila na trh so svojimi generickými liekmi založenými na ÚFL spoločnosti Natco, na ktorých dovtedy zakladala celú svoju stratégiu vstupu na trh.

573 Ako Komisia zdôraznila najmä v odôvodneniach 641 a 820 napadnutého rozhodnutia, v tejto súvislosti je rozhodujúce, že dohodou GUK vzťahujúcou sa na Spojené kráľovstvo sa neistota, pokiaľ ide o výsledok konania o prípadných žalobách pre porušovanie patentov, zmenila na istotu, že Merck (GUK) počas celej doby platnosti tejto dohody nevstúpi na trh so svojimi generickými liekmi, pričom obmedzenia obchodnej autonómie spoločnosti Merck (GUK) nevyplývali len z analýzy patentov spoločnosti Lundbeck zo strany účastníkov dohody, ale skôr z výšky opačnej platby, ktorá v takom prípade prevážila nad touto analýzou a motivovala výrobcu alebo predajcu generických liekov, aby nepokračoval vo svojom úsilí vstúpiť na trh.

574 Po druhé pre úplnosť treba poznamenať, že Komisia najmä v odôvodnení 784 napadnutého rozhodnutia správne konštatovala, že Merck (GUK) vzhľadom na ustanovenia dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, posudzované ako celok, už nemala dôvod obstarať si citalopram vo forme ÚFL od tretích osôb alebo predávať iný citalopram vo forme hotových výrobkov ako citalopram spoločnosti Lundbeck, aj keď to podľa tejto dohody v zásade mohla urobiť.

575 Predovšetkým totiž treba poukázať na to, že Merck (GUK) sa podľa bodu 3.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo zaviazala predávať Cipramil spoločnosti Lundbeck v Spojenom kráľovstve počas doby platnosti dohody a že podľa bodu 6.2 tejto dohody bola platba vo výške 5 miliónov GBP, ktorá bola označená ako „čisté výnosy“, podmienená predajom určitého objemu týchto liekov v Spojenom kráľovstve počas doby platnosti dohody. Navyše treba pripomenúť, že táto suma sa mala vyplatiť vo viacerých splátkach, čo umožnilo spoločnosti Lundbeck ubezpečiť sa o riadnom vykonaní dohody.

576 Aj keď si teda Merck (GUK) teoreticky mohla zaobstarať generický citalopram vo forme ÚFL od tretích osôb a predávať iné druhy hotových výrobkov ako hotové výrobky spoločnosti Lundbeck, nemala záujem robiť to, lebo mohla bez akéhokoľvek rizika získať sumu vo výške 5 miliónov GBP ako zaručené výnosy za predaj Cipramilu podľa bodu 6.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo, zatiaľ čo akýkoľvek pokus vstúpiť na trh s inými generickými liekmi mohol viesť k tomu, že Lundbeck by proti nej podala žaloby pre porušovanie patentov a žaloby o náhradu škody. Ako navyše Komisia uviedla v odôvodnení 784 napadnutého rozhodnutia, je ťažké predstaviť si, prečo by tretie osoby kupovali generický citalopram vo forme ÚFL prostredníctvom spoločnosti Merck (GUK) na účely jeho ďalšieho predaja vo forme hotových výrobkov v Spojenom kráľovstve, ak si ho mohli kúpiť priamo od výrobcu ÚFL alebo od jeho privilegovaného dodávateľa.

577 Tvrdenie žalobkýň, že Komisia nesprávne konštatovala, že dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo obmedzila predaj iného citalopramu, než je citalopram vyrobený z ÚFL spoločnosti Natco, teda treba zamietnuť ako neúčinné.

2. Dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP

578 Pokiaľ ide o dohodu GUK vzťahujúcu sa na EHP, žalobkyne sa domnievajú, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že pôsobnosť tejto dohody zahŕňala citalopram, ktorý neporušoval patenty, a že jej cieľom bolo vylúčiť spoločnosť Natco ako dodávateľa ÚFL.

579 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP sa uplatňovala na akýkoľvek druh citalopramu. V napadnutom rozhodnutí bol nesprávne podaný doslovný výklad bodu 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP, v ktorom sa uvádza, že GUK „prestane predávať a dodávať farmaceutické výrobky obsahujúce

Citalopram“, hoci podľa dánskeho práva, ktoré je rozhodným právom pre túto dohodu, musí výklad zmlúv vychádzať zo spoločného úmyslu zmluvných strán. Úmyslom zmluvných strán, ktorý potvrdzujú body D, F a G preambuly dohody, pritom bolo, aby sa táto dohoda vzťahovala len na citalopram založený na ÚFL spoločnosti Natco. Okrem toho túto dohodu treba vykladať v spojení a v súlade s dohodou GUK vzťahujúcou sa na Spojené kráľovstvo, lebo tieto dve dohody predstavujú podľa názoru Komisie jediné a nepretržité porušenie.

580 Výklad bodu 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP, ktorý podala Komisia, podľa žalobkýň tiež nezohľadňuje skutočnosť, že Merck dura, nemecká dcérska spoločnosť spoločnosti Merck, od 15. apríla 2002 počas celej doby platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP ďalej predávala citalopram spoločnosti Tiefenbacher v Nemecku a že Lundbeck namiesto toho, aby uplatnila uvedenú dohodu, podala proti spoločnosti Merck dura žalobu pre porušovanie patentov. Podľa bodu 1.1 tejto dohody, podľa ktorého Merck (GUK) nesmie predávať a dodávať výrobky obsahujúce citalopram, pritom Merck dura bola „pridruženým subjektom“ spoločnosti Merck (GUK) v zmysle tohto ustanovenia, z čoho vyplýva, že slovné spojenie „výrobky obsahujúce citalopram“ sa mohlo týkať len citalopramu spoločnosti Natco, a nie akéhokoľvek druhu citalopramu.

581 Žalobkyne napokon spochybňujú záver Komisie uvedený v odôvodnení 845 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého zo samotnej skutočnosti, že Merck (GUK) mala uzatvorenú zmluvu, podľa ktorej mala pokrývať všetky svoje potreby dodávkami od spoločnosti Natco až do roku 2008, logicky nevyplýva, že jej záväzok nepredávať citalopram počas doby platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP by mal byť tiež obmedzený na citalopram spoločnosti Natco. Taký záver jednoznačne odporuje argumentácii uvedenej v napadnutom rozhodnutí v súvislosti s dohodou GUK vzťahujúcou sa na Spojené kráľovstvo, podľa ktorej zmluvný záväzok spoločnosti Merck (GUK) pokrývať všetky svoje potreby dodávkami od spoločnosti Natco svedčí o tom, že Merck (GUK) nebola motivovaná predávať ÚFL alebo hotové výrobky tretích osôb na tomto základe.

582 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nesprávne konštatovala, že cieľom dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP bolo vylúčiť spoločnosť Natco ako dodávateľa ÚFL.

583 Žalobkyne popierajú, že bod 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP, podľa ktorého Merck (GUK) „m[ala] vynaložiť všetko primerané úsilie, aby zabezpečila, že Natco prestane dodávať Citalopram a lieky obsahujúce Citalopram na Území“, bol sformulovaný s cieľom vylúčiť spoločnosť Natco ako dodávateľa ÚFL. Toto ustanovenie bolo len nástrojom, ktorý mal zabezpečiť, aby Merck (GUK) nemohla obchádzať uvedenú dohodu a predávať citalopram porušujúci patenty, ktorý bol založený na ÚFL spoločnosti Natco, napríklad prostredníctvom samostatnej spoločnosti. Vychádzal z toho, že Lundbeck sa aspoň do júna 2002 – nesprávne – domnievala, že Merck (GUK) bola výhradným distribútorom spoločnosti Natco. Okrem toho, ak Komisia uznáva – pokiaľ ide o dohodu GUK vzťahujúcu sa na Spojené kráľovstvo –, že obmedzenia týkajúce sa ÚFL spoločnosti Natco nevybočovali z pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, ten istý záver sa musí uplatniť na zmluvné obmedzenia obsiahnuté v dohode GUK vzťahujúcej sa na EHP.

584 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

585 V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že v znení prvej vety bodu 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP sa uvádza, že Merck (GUK) „sa zaväzuje ukončiť predaj a dodávky farmaceutických výrobkov obsahujúcich citalopram na území EHP (vrátane, ale nie iba ukončenia predaja a dodávok pre spoločnosť NM Pharma AB) počas doby platnosti dohody“, bez ďalšieho spresnenia.

586 V bodoch D a E preambuly tejto dohody je síce spomenuté, že Merck (GUK) bola distribútorom výrobkov obsahujúcich citalopram vyrobený alebo dodaný spoločnosťou Natco a že predaj a dodávky výrobkov obsahujúcich citalopram v Spojenom kráľovstve spoločnosťou Merck (GUK) boli uskutočňované bez licencie spoločnosti Lundbeck.

587 To však nepotvrdzuje výklad žalobkýň, podľa ktorého sa bod 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP týkal len citalopramu spoločnosti Natco.

588 Ak by totiž účastníci dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP chceli označiť len citalopram spoločnosti Natco, v bode 1.1 dohody, ako aj v preambule dohody by výslovne spomenuli tento citalopram, a nie všeobecne „farmaceutické výrobky obsahujúce citalopram“, ako to správne uvádza Komisia. Tiež mohli vymedziť pojem „citalopram“ tak, aby bolo jasné, že sa vzťahuje len na niektoré druhy citalopramu vyrobené podľa určitých metód, tak ako v rámci dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo (pozri bod 562 vyššie).

589 Okrem toho výklad, ktorý navrhujú žalobkyne, je málo pravdepodobný, ak sa porovná so znením bodu 1.3 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP, v ktorom sa uvádza, že Lundbeck sa zaväzuje nepodať nijakú žalobu proti spoločnosti Merck (GUK), pokiaľ bude táto spoločnosť dodržiavať bod 1.1 dohody. Ak by sa použil výklad žalobkýň, znamenalo by to totiž, že Lundbeck sa zaviazala nepodať nijakú žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Merck (GUK), kým táto spoločnosť nebude predávať alebo dodávať citalopram spoločnosti Natco v rámci EHP, a to aj v prípade, ak by predávala inú verziu citalopramu pochádzajúcu od iného výrobcu. Ťažko to možno zosúladiť s kontextom uzatvorenia sporných dohôd, ktorý svedčí najmä o tom, že Lundbeck bola pevne odhodlaná zabrániť akémukoľvek vstupu generických liekov na trh.

590 Žalobkyne však tvrdia, že Merck dura, nemecká dcérska spoločnosť spoločnosti Merck (GUK), vstúpila na trh s citalopramom v Nemecku, hoci bola pridruženým subjektom v zmysle bodu 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP, z čoho vyplýva, že slovné spojenie „výrobky obsahujúce citalopram“ použité v uvedenom bode sa mohlo týkať len citalopramu spoločnosti Natco, a nie akéhokoľvek druhu citalopramu.

591 Je však potrebné uviesť – ako uvádza Komisia –, že bod 1.1 dohody vzťahujúcej sa na EHP sa týka len spoločnosti Merck (GUK), tak ako zvyšok dohody, na základe zásady, že zmluva zaväzuje len zmluvné strany, takže záväzok spoločnosti Merck (GUK) nepredávať generický citalopram jej pridruženým spoločnostiam neznamená, že tieto pridružené spoločnosti, ako napríklad Merck dura, nemohli odoberať generický citalopram z iného zdroja a samy ho predávať, ako to urobila Merck dura v prejednávanom prípade na základe toho, že odoberala generický citalopram od spoločnosti Tiefenbacher. Zo skutočnosti, že Merck dura vstúpila na nemecký trh počas doby platnosti dohody vzťahujúcej sa na EHP, ani zo skutočnosti, že žalobkyne podali proti nej žaloby pre porušovanie patentov, preto nemožno vyvodiť záver, že slovné spojenie „výrobky obsahujúce citalopram“ použité v bode 1.1 tejto dohody sa netýkalo akéhokoľvek druhu citalopramu, ale len citalopramu spoločnosti Natco.

592 Bod 1.1 tejto dohody preto vzhľadom na to, že stanovoval záväzok spoločnosti Merck (GUK) nepredávať a nedodávať počas celej doby platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP výrobky obsahujúce citalopram svojim pridruženým subjektom alebo akejkoľvek tretej osobe (vrátane spoločnosti NM Pharma, ktorá začala predávať citalopram vo Švédsku), obsahoval obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, lebo taký záväzok nebol obmedzený na citalopram, ktorý podľa názoru účastníkov tejto dohody mohol porušovať patenty.

593 Okrem toho je potrebné pripomenúť, že bod 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP ukladal spoločnosti Merck (GUK) nielen záväzok nepredávať a nedodávať počas celej doby platnosti tejto dohody výrobky obsahujúce citalopram, ale tiež záväzok vynaložiť všetko primerané úsilie, aby zabezpečila, že Natco počas doby platnosti dohody nebude dodávať citalopram a výrobky obsahujúce citalopram na území EHP.

594 Nič nenasvedčuje tom, že taký záväzok bol nepodstatným, či dokonca nejestvujúcim záväzkom alebo že vychádzal z nesprávneho presvedčenia žalobkýň, že Merck (GUK) bola výhradným distribútorom spoločnosti Natco. Ako tvrdí Komisia, účastníci tejto dohody považovali toto ustanovenie navyše za

dostatočne dôležité na to, aby podmieňovalo zaplatenie sumy vo výške 12 miliónov eur. Okrem toho bod 1.2 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP výslovne stanovoval, že Lundbeck nebude povinná uskutočniť platby, ktoré ešte nie sú splatné, v prípade, ak bude Natco počas doby platnosti dohody dodávať citalopram alebo výrobky obsahujúce citalopram na území EHP.

595 Aj keby teda Merck (GUK) nebola schopná zabrániť spoločnosti Natco v tom, aby dodávala citalopram na území EHP, ako to tvrdia žalobkyne, faktom zostáva, že bod 1.1 dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP značne motivoval spoločnosť Merck (GUK), aby prijala v tomto smere všetky potrebné kroky a vynaložila „všetko primerané úsilie“, lebo v opačnom prípade by prišla o podstatnú časť platieb, ktoré jej Lundbeck prisľúbila podľa tejto dohody.

596 Ako Komisia správne konštatovala v odôvodnení 848 napadnutého rozhodnutia, svedčí to o tom, že objektívnym cieľom dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP bolo nielen vylúčiť spoločnosť Merck (GUK) z trhov EHP ako predajcu generických liekov založených na citaloprame spoločnosti Natco, ale tiež vylúčiť spoločnosť Natco ako výrobcu generického citalopramu na tomto území.

597 Preto treba konštatovať, že z obsahu dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP, vykladaného v kontexte, je dostatočne jasné, že Merck (GUK) sa na základe ustanovení tejto dohody vzdala akejkoľvek možnosti predávať svoju verziu generického citalopramu, bez ohľadu na to, či pochádzala od spoločnosti Natco a či mohla porušovať niektorý z patentov spoločnosti Lundbeck.

598 Komisia teda bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia, v odôvodnení 846 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP a najmä bod 1.1 tejto dohody sa majú vykladať tak, že zaväzovali spoločnosť Merck (GUK), aby počas doby platnosti dohody prestala predávať a dodávať akýkoľvek druh citalopramu na celom území EHP, čo prekračovalo rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck.

599 V každom prípade, bez ohľadu na to, ako sa táto dohoda vyloží, a bez ohľadu na to, či obmedzenia uložené spoločnosti Merck (GUK) patria do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, tieto obmedzenia boli protisúťažné z hľadiska cieľa, keďže nebolo preukázané, že citalopram vyrábaný spoločnosťou Natco porušoval niektorý z týchto patentov, Merck (GUK) výslovne poprela, že jej generické lieky porušujú patenty (pozri bod G preambuly dohody GUK vzťahujúcej sa na EHP), a z opačných platieb v značnej výške vyplynuli obmedzenia jej obchodnej autonómie, pričom uvedené platby boli protihodnotou za tieto obmedzenia (pozri body 572 a 573 vyššie).

600 Okrem toho, ako Komisia konštatovala v odôvodnení 847 napadnutého rozhodnutia, sporné dohody nestanovovali nijakú inú protihodnotu za predmetné obmedzenia než opačné platby prisľúbené spoločnosťou Lundbeck, ako napríklad možnosť spoločnosti Merck (GUK) vstúpiť na trh okamžite po uplynutí doby platnosti týchto dohôd bez toho, aby sa musela obávať žalôb pre porušovanie patentov zo strany spoločnosti Lundbeck, takže ich cieľom nebolo urovnať nijaký patentový spor.

601 Výhradu žalobkýň, podľa ktorej dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP neobsahovala nijaké obmedzenie prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, teda treba zamietnuť ako neúčinnú a v každom prípade nedôvodnú.

3. Dohoda Arrow UK

602 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že vyložila dohodu Arrow UK v tom zmysle, že bránila spoločnosti Arrow v predaji akejkoľvek formy generického citalopramu počas doby platnosti tejto dohody, ktorá sa týkala len citalopramu, ktorý porušoval ich patenty. Svedčí o tom znenie tejto dohody a tiež okolnosti jej uzatvorenia, a to najmä existencia patentového sporu so spoločnosťou Arrow a spor Lagap.

603 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

604 V prvom rade žalobkyne popierajú, že slovné spojenie „uvedený Citalopram“, vymedzené v štvrtom odôvodnení preambuly Arrow UK a použité v bode 1.1 dohody Arrow UK (pozri bod 35 druhú a šiestu zarážku vyššie), označuje akýkoľvek druh citalopramu, ktorý Arrow mohla kúpiť od spoločnosti Tiefenbacher. Podľa ich názoru sa toto slovné spojenie týka len citalopramu, ktorý Arrow už kúpila alebo ktorý si objednala od spoločnosti Tiefenbacher a ktorý porušoval ich patenty.

605 Žalobkyne tvrdia, že výklad uvedeného slovného spojenia, ktorý navrhujú, jednak potvrdzuje skutočnosť uvedená v šiestom odôvodnení preambuly Arrow UK (pozri bod 35 tretiu zarážku vyššie), že „uvedený Citalopram“ bol podrobený laboratórnym testom, a jednak ho nespochybňuje zmienka o zákaze dovážať najmä „uvedený Citalopram“ po druhom dátume dodania stanovenom v bode 3.4 dohody Arrow UK, ktorá sa nachádza v bode 1.1 dohody Arrow UK (pozri bod 35 poslednú zarážku vyššie) (ďalej len „druhý dátum dodania“). Táto zmienka sa totiž vzťahuje len na slovné spojenie „akýkoľvek iný Citalopram“ použité v bode 1.1 dohody Arrow UK. V každom prípade Arrow mala aj po druhom dátume dodania k dispozícii tablety s citalopramom objednané u spoločnosti Tiefenbacher, ktoré neboli odovzdané žalobkyniam.

606 Je potrebné pripomenúť, že bod 1.1 dohody Arrow UK je sformulovaný takto:

„Arrow [UK] sa vo svojom mene a v mene všetkých pridružených a prepojených subjektov zaväzuje, že počas [doby platnosti dohody Arrow UK] nebude na území Spojeného kráľovstva vyrábať, predávať, ponúkať na predaj, používať alebo – po druhom dátume dodania – dovážať alebo skladovať na účely predaja alebo na akýkoľvek iný účel 1. [‚]uvedený Citalopram[‘] alebo 2. akýkoľvek iný Citalopram, ktorý podľa názoru spoločnosti Lundbeck porušuje jej práva [duševného vlastníctva], a – s cieľom umožniť spoločnosti Lundbeck zistiť, či môže dôjsť k porušeniu – poskytovať jej počas [doby platnosti dohody Arrow UK] dostatok vzoriek na účely rozboru aspoň jeden mesiac pred výrobou, dovozom, predajom alebo ponukou na predaj akéhokoľvek výrobku, ktoré by Arrow [UK] chcela vykonať, kým nebude vydané konečné a právoplatné rozhodnutie [o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Arrow]“.

607 Na účely výkladu významu slovného spojenia „uvedený Citalopram“, ktoré sa nachádza v bode 1.1 dohody Arrow UK, treba pripomenúť, že

— toto slovné spojenie je vymedzeným pojmom použitým v štvrtom odôvodnení preambuly dohody Arrow UK, ktoré je sformulované takto: „Arrow [UK] získala licenciu od tretieho subjektu na dovoz Citalopramu, ktorý nebol vyrobený spoločnosťou Lundbeck alebo so súhlasom spoločnosti Lundbeck (‚uvedený Citalopram‘, pričom – s cieľom zabrániť akýmkoľvek pochybnostiam – taká definícia zahŕňa len Citalopram určený na uvedenie na trh a predaj v Spojenom kráľovstve a nezahŕňa Citalopram určený na uvedenie na trh a predaj v iných krajinách, do Spojeného kráľovstva)“,

— z bodu 3.4 dohody Arrow UK vyplýva, že „druhý dátum dodania“ spomenutý v bode 1.1 dohody Arrow UK je dátum, keď Arrow UK mala dodať spoločnosti Lundbeck druhú časť svojich zásob „uvedeného Citalopramu“, a že toto dodanie sa malo uskutočniť najneskôr 15. februára 2002.

608 V odôvodneniach 905, 910 až 913 a 916 napadnutého rozhodnutia Komisia konštatovala, že slovné spojenie „uvedený Citalopram“ sa má vykladať v tom zmysle, že sa týka nielen citalopramu, ktorý Arrow už kúpila od spoločnosti Tiefenbacher, ale aj akéhokoľvek citalopramu, ktorý by mohla neskôr kúpiť od tejto spoločnosti, a to aj v prípade, ak sa používaná ÚFL už vyrábala podľa postupov Cipla II alebo Matrix II. V tejto súvislosti Komisia vychádzala z odkazu v bode 1.1 dohody Arrow UK na obdobie po „druhom dátume dodania“, stanovenom v bode 3.4 dohody Arrow UK, čo podľa Komisie bráni tomu, aby bol pojem, ktorého sa týka slovné spojenie „uvedeného Citalopramu“, obmedzený na

tovar, ktorý mala Arrow už na sklade, a zo znenia štvrtého odôvodnenia preambuly Arrow UK, z ktorého vyplýva, že „uvedený Citalopram“ je akýkoľvek citalopram vyrobený spoločnosťou Tiefenbacher, na ktorý sa vzťahuje jej PUT.

609 Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti treba poznamenať, že jeden zo záväzkov uvedených v bode 1.1 dohody Arrow UK spočíva v tom, že Arrow nesmela doviezť alebo ponechať si „uvedený Citalopram“ po druhom dátume dodania uvedenom v bode 3.4 tejto dohody. Tento záväzok má pritom zmysel a potrebný účinok len v prípade, ak sa toto slovné spojenie týka aj citalopramu, ktorý síce pochádza od spoločnosti Tiefenbacher, ale ktorý si Arrow objednala po tomto dodaní. V tejto súvislosti treba poznamenať, že v znení tohto ustanovenia sa nenachádza nič, z čoho by bolo možné vyvodiť záver, že uvedený záväzok sa netýka „uvedeného Citalopramu“, ale vzťahuje sa len na „akýkoľvek iný Citalopram, ktorý podľa názoru spoločnosti Lundbeck porušuje jej práva [duševného vlastníctva]“.

610 Definícia slovného spojenia „uvedeného Citalopramu“, ktorá sa nachádza v štvrtom odôvodnení preambuly Arrow UK, je tiež sformulovaná tak, že ju nemožno vykladať v tom zmysle, že sa týka len citalopramu, ktorý Arrow už kúpila od spoločnosti Tiefenbacher. Z tohto odôvodnenia totiž vyplýva, že akýkoľvek citalopram, na ktorý sa vzťahovalo PUT spoločnosti, spadal pod definíciu slovného spojenia „uvedený Citalopram“. Toto PUT sa pritom vzťahovalo na citalopram vyrobený podľa postupov Cipla I a Matrix I, bez ohľadu na to, že tablety, ktoré Arrow mala na sklade, boli vyrobené len pomocou postupu Cipla I.

611 Hoci je pravda, že žiadateľ o PUT alebo jeho majiteľ môže požiadať správny orgán, ktorý má vydať alebo vydal PUT, o zmeny s cieľom rozšíriť pôsobnosť PUT aj na iné postupy, žalobkyne správne uvádzajú, že v predmetnom odôvodnení sa nenachádza nič, čo by umožňovalo preukázať, že účastníci dohody Arrow UK pri definovaní pojmu „uvedený Citalopram“ mali na mysli aj ÚFL citalopram vyrobenú podľa postupov Cipla II a Matrix II, na ktoré sa nevzťahovala „licencia“ uvedená v spomenutom odôvodnení. Na tieto postupy sa totiž mohlo vzťahovať PUT spoločnosti Tiefenbacher až po jeho zmene.

612 Napokon tento výklad nespochybňuje skutočnosť, na ktorú sa odvoláva Komisia, že v uznesení založenom na súhlase spoločnosti Arrow (bod 36 vyššie) bolo slovné spojenie „uvedený Citalopram“ nahradené slovným spojením „Citalopram, ktorý nebol vyrobený spoločnosťou Lundbeck alebo s jej súhlasom“. Hoci totiž uznesenie založené na súhlase spoločnosti Arrow bolo vydané po uzatvorení dohody Arrow UK, ide o dva samostatné právne nástroje.

613 Slovné spojenie „uvedený Citalopram“ teda treba chápať tak, že označuje akýkoľvek generický citalopram vyrobený spoločnosťou Tiefenbacher podľa postupov používaných spoločnosťami Cipla alebo Matrix, ktorý Arrow kúpila už pred dňom podpísania dohody Arrow UK alebo mohla následne kúpiť a na ktorý sa vzťahovalo PUT spoločnosti Tiefenbacher.

614 V druhom rade podľa žalobkýň slovné spojenie „akýkoľvek iný Citalopram, ktorý podľa názoru spoločnosti Lundbeck porušuje jej práva [duševného vlastníctva]“, použité v bode 1.1 dohody Arrow UK im nepriznáva právo veta, keďže sa nemohli obmedziť na tvrdenie, že citalopram, ktorý by sa Arrow mohla pokúsiť použiť, porušuje ich patenty, ale museli by predložiť dôkaz o tom, že došlo k porušeniu ich patentov, prostredníctvom mechanizmu odberu vzoriek uvedeného v tomto bode, čo zodpovedá záverom vyplývajúcim z rozsudku Paroxetín, spomenutého v bode 240 vyššie. V tejto súvislosti žalobkyne zdôrazňujú, že dohoda Arrow UK nebránila spoločnosti Arrow v tom, aby na príslušných súdoch spochybnila prípadné tvrdenia žalobkýň o tom, že citalopram, ktorý sa Arrow mohla pokúsiť použiť, porušuje ich patenty.

615 Je potrebné pripomenúť, že Komisia najmä v odôvodneniach 917 a 922 až 924 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že predmetné slovné spojenie umožňovalo spoločnosti Lundbeck uplatniť veto voči tomu, aby Arrow dovážala alebo predávala citalopram vyrobený podľa akéhokoľvek postupu, keďže stačilo, aby Lundbeck vyhlásila, že podľa jej názoru daný postup porušuje jej práva duševného

vlastníctva. Komisia tiež poukázala na to, že mechanizmus odberu vzoriek uvedený v bode 1.1 dohody Arrow UK nebol nikdy využitý, keďže Arrow vôbec nemala záujem na tom, aby spochybnila tvrdenia spoločnosti Lundbeck týkajúce sa výsledku prípadných testov alebo aby jej predložila ÚFL na testovanie, pokiaľ Lundbeck uskutočňovala stanovené platby.

616 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že – ako Komisia správne poznamenáva –Arrow v reakcii na žiadosť Komisie o informácie z 18. decembra 2008, ktorú predložili samotné žalobkyne v prílohe žaloby a o ktorej sa diskutovalo na pojednávaní, uznala nasledujúce skutočnosti:

„Test uvedený [v bode 1.1 dohody Arrow UK] je subjektívnym testom týkajúcim sa údajného porušenia, a nie preukázaného porušenia. Výrobky obsahujúce citalopram, v prípade ktorých nijaký súd neurčil, že nedošlo k porušeniu [práv duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck], ale ktoré v skutočnosti neporušujú [tieto práva], preto mohli byť zahrnuté do pôsobnosti [uvedeného bodu], ale to je v takýchto dohodách úplne obvyklé.“

617 Toto vyhlásenie potvrdzuje názor Komisie, podľa ktorého Lundbeck mala v podstate právo veta. V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, také právo nemožno považovať za rovnocenné situácii, ktorá údajne vznikla v dôsledku rozsudku Paroxetín, spomenutého v bode 240 vyššie. Okrem úvah uvedených v bodoch 258 až 263 vyššie treba totiž poznamenať, že mechanizmus stanovený v bode 1.1 dohody Arrow UK nepredpokladá zásah súdu, zatiaľ čo v prípade uvedenom v spomenutom rozsudku zjavne dochádza k zásahu súdu, pričom treba spresniť, že si nemožno predstaviť, že súd by nariadil predbežné opatrenie len na základe tvrdení, ktoré uviedol majiteľ údajne porušeného patentu.

618 Okrem toho je potrebné poznamenať, že existencia tohto práva veta neznamená, že časť bodu dohody Arrow 1.1 UK týkajúca sa „uvedeného Citalopramu“ je nadbytočná, keďže v súvislosti s týmto citalopramom Lundbeck ani nemusela uplatniť svoje právo veta, lebo zákazy uložené spoločnosti Arrow v súvislosti s týmto citalopramom sa uplatňovali bez toho, aby Lundbeck podnikla akýkoľvek krok okrem uhrádzania stanovených platieb.

619 Skutočnosť, že test uvedený v bode 1.1 dohody Arrow UK mal vzhľadom na svoju objektívnu povahu priznať spoločnosti Lundbeck právo veta, o ktorom Arrow vedela, potvrdzuje skutočnosť, že tento test počas celej doby platnosti tejto dohody nebol využitý. Hoci totiž Arrow počas doby platnosti tejto dohody naďalej hľadala nové zdroje ÚFL, nikdy nepredložila vzorky spoločnosti Lundbeck, aby ich preskúmala.

620 V tejto súvislosti treba po prvé poukázať na to, že prieskum, ktorý Arrow vykonávala na tento účel, možno vysvetliť tým, že chcela vstúpiť na iné trhy, než je trh Spojeného kráľovstva. Arrow sa totiž až do uzatvorenia dánskej dohody Arrow, ku ktorému došlo niekoľko mesiacov po uzatvorení dohody Arrow UK, pripravovala na vstup na dánsky trh. Ako navyše Komisia uviedla v odôvodnení 931 napadnutého rozhodnutia, Arrow sa tiež zaujímala o švédsky trh. Po druhé Arrow potrebovala alternatívu k spoločnosti Tiefenbacher na dokončenie svojho plánu, na základe ktorého chcela napokon sama vyrábať tablety s generickým citalopramom na základe nákupu ÚFL priamo od výrobcov bez využitia sprostredkovateľa, akým bola Tiefenbacher, ktorá spracovávala túto ÚFL na tablety (pozri poznámku pod čiarou č. 1935 napadnutého rozhodnutia).

621 Taký prieskum navyše mohol byť súčasťou krokov uskutočnených v rámci prípravy na obdobie po uplynutí doby platnosti dohody Arrow UK, ktorá bola najprv uzatvorená na dobu kratšiu ako jeden rok a ktorej platnosť bola následne dvakrát predĺžená. Tieto úvahy sa tiež vzťahujú na skutočnosť, že Arrow počas doby platnosti dohody Arrow UK požiadala o zmenu PUT týkajúceho sa ÚFL spoločností Cipla a Matrix, aby sa toto PUT vzťahovalo aj na postupy Cipla II a Matrix II.

622 Tieto úvahy umožňujú zamietnuť aj tvrdenie žalobkýň, že skutočnosť, že Arrow aj po uzatvorení dohody Arrow UK naďalej hľadala dodávateľov schopných dodávať jej ÚFL, ktorá neporušovala patenty spoločnosti Lundbeck, potvrdzuje, že táto dohoda sa týkala len citalopramu, ktorý porušoval tieto patenty.

623 V treťom rade žalobkyne pripomínajú, že podľa anglického práva, ktorým sa spravuje dohoda Arrow UK, sa má táto dohoda vykladať najmä podľa jej obchodného cieľa, ktorým bolo poskytnúť náhradné riešenie namiesto návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na vnútroštátnom súde. Také predbežné opatrenie by sa pritom mohlo týkať len generického citalopramu, ktorý porušoval patenty spoločnosti Lundbeck.

624 Treba však poznamenať, že odkaz žalobkýň na zásady anglického práva týkajúce sa výkladu zmlúv nespochybňuje výklad, ktorý podala Komisia.

625 Je síce potrebné pripomenúť, že otázka týkajúca sa výkladu vnútroštátneho práva členského štátu je skutkovou otázkou, v súvislosti s ktorou musí Všeobecný súd v zásade vykonať neobmedzené preskúmanie (bod 258 vyššie).

626 Obchodným cieľom spoločnosti Lundbeck, o ktorom Arrow musela vedieť, však bolo zabrániť vstupu spoločnosti Arrow na trh s generickým citalopramom. Z tohto dôvodu Lundbeck zaplatila spoločnosti Arrow sumy súvisiace s očakávanými výnosmi spoločnosti Arrow vyplývajúcimi z jej vstupu na trh. Za týchto okolností nie je prekvapujúce, že účastníci dohody Arrow UK súhlasili s tým, že priznajú spoločnosti Lundbeck právo veta, ktoré sa mohlo uplatniť aj vo vzťahu k citalopramu vyrobenému podľa postupov Cipla II a Matrix II.

627 V skutočnosti bolo ťažké zosúladiť takú platbu so zachovaním oprávnenia spoločnosti Arrow začať predávať iný citalopram ako „uvedený Citalopram“, teda citalopram vyrobený podľa postupov Cipla I alebo Matrix I. V opačnom prípade by totiž Arrow mohla získať nielen platby od spoločnosti Lundbeck, ale aj výnosy zo vstupu na trh napríklad s generickým citalopramom vyrobeným podľa postupov Cipla II alebo Matrix II, zatiaľ čo Lundbeck by musela uhrádzať uvedené platby a tiež znášať straty spojené s uvedeným vstupom.

628 V štvrtom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia nemôže vyvodiť nijaký záver, pokiaľ ide o pôsobnosť dohody Arrow UK, z bodu 3 druhého dodatku k tejto dohode, podľa ktorého v prípade, ak by sa v spore Lagap preukázalo, že patent na kryštalizáciu bol neplatný, museli by zaplatiť spoločnosti Arrow sumu 750 000 GBP za odovzdanie tabliet, ktoré mala Arrow ešte na sklade. Táto platba bola totiž odôvodnená tým, že doba použiteľnosti predmetných tabliet sa končila v októbri 2003, takže Arrow by ich nemohla predať na trhu. Okrem toho žalobkyne namietajú neprípustnosť tejto výhrady Komisie, keďže nebola uvedená v napadnutom rozhodnutí ani v oznámení o výhradách.

629 V tejto súvislosti treba poznamenať, že toto tvrdenie je neúčinné, keďže výklad pôsobnosti dohody Arrow UK podaný v napadnutom rozhodnutí nie je vôbec založený na bode 3 druhého dodatku k tejto dohode. Komisia sa totiž odvolala na tento bod až v konaní na Všeobecnom súde, pričom ho len citovala v odôvodnení 441 napadnutého rozhodnutia bez toho, aby z neho vyvodila dôsledky.

630 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia, vyložila bod 1.1 dohody Arrow UK v tom zmysle, že jeho cieľom bolo zabrániť tomu, aby Arrow vstúpila na trh Spojeného kráľovstva počas doby platnosti tejto dohody nielen s generickým citalopramom, ktorý si už predtým objednala alebo kúpila od spoločnosti Tiefenbacher, ale aj s akýmkoľvek iným generickým citalopramom, ktorý by si mohla zaobstarať neskôr, vrátane generického citalopramu vyrobeného podľa postupov Cipla II a Matrix II.

631 Túto výhradu preto treba zamietnuť.

4. Dánska dohoda Arrow

632 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že vyložila dánsku dohodu Arrow v tom zmysle, že bránila spoločnosti Arrow v predaji akejkoľvek formy generického citalopramu počas doby platnosti tejto dohody, ktorá sa týkala len citalopramu, ktorý porušoval ich patenty.

633 Po prvé bod 1.1 dánskej dohody Arrow (pozri bod 39 druhá zarážka vyššie), vykladaný so zreteľom na preambulu a všeobecný kontext tejto dohody, sa podľa žalobkýň týka len citalopramu, ktorý Arrow už doviezla a ktorý žalobkyne podrobili laboratórnym testom. Ide teda o citalopram od spoločnosti Tiefenbacher, ktorý porušoval ich patenty.

634 Po druhé žalobkyne uvádzajú, že podľa dánskeho práva, ktorým sa spravuje táto dohoda, treba pripísať mimoriadny význam spoločnému úmyslu zmluvných strán, ktorým bolo zabezpečiť dodržiavanie patentov žalobkýň. Príliš extenzívny výklad, ktorý podala Komisia, je preto v rozpore s dánskym právom.

635 Po tretie žalobkyne uvádzajú tvrdenia podobné tým, ktoré boli spomenuté v súvislosti s dohodou Arrow UK, najmä pokiaľ ide o skutočnosť, že Arrow ďalej hľadala iné zdroje ÚFL a mohla podať na vnútroštátnom súde návrh na vydanie rozhodnutia, ktorým sa určí, že nedošlo k porušeniu patentov žalobkýň.

636 Po štvrté žalobkyne tvrdia, že ak dánska dohoda Arrow a dohoda Arrow UK predstavujú jediné a nepretržité porušenie, ako sa uvádza v napadnutom rozhodnutí, nie je možné, aby sa prvá uvedená dohoda vzťahovala aj na citalopram, ktorý neporušuje patenty, ak sa naň druhá uvedená dohoda nevzťahuje.

637 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

638 Je potrebné pripomenúť, že bod 1.1 dánskej dohody Arrow je sformulovaný takto:

„Arrow [Group] súhlasí s tým, že zruší a ukončí akýkoľvek dovoz, výrobu, produkciu, predaj alebo iné uvádzanie na trh výrobkov obsahujúcich citalopram, ktorý podľa spoločnosti Lundbeck porušuje jej práva duševného vlastníctva, na území [Dánska] počas doby platnosti [dánskej dohody Arrow].“

639 Žalobkyne tvrdia, že preambula dánskej dohody Arrow svedčí o tom, že uvedený bod treba vykladať v tom zmysle, že sa týka len citalopramu, ktorý Arrow už kúpila od spoločnosti Tiefenbacher.

640 Je potrebné poznamenať, že tretie a piate odôvodnenie preambuly dánskej dohody Arrow, vykladané so zreteľom na vysvetlenia uvedené v súvislosti s nimi v odôvodnení 986 napadnutého rozhodnutia, ktoré žalobkyne nespochybňujú, poukazujú na skutočnosť, že Arrow sa chystala kúpiť PUT, ktoré by jej umožnilo predávať v Dánsku generický citalopram, ktorý už bol vyrobený z ÚFL spoločností Cipla alebo Matrix a ktorý bol predmetom laboratórnych testov, ktoré vykonala Lundbeck. V štvrtom odôvodnení tejto preambuly sa tiež spomína zámer spoločnosti Arrow vyvážať z Nemecka do Dánska citalopram v hromadných baleniach pochádzajúci od spoločnosti Tiefenbacher.

641 Aj keď však tieto zmienky vysvetľujú kontext uzatvorenia dánskej dohody Arrow, nestačia na spochybnenie skutočnosti, že bod 1.1 tejto dohody má jednoznačnú formuláciu, ktorej pôsobnosť nemožno obmedziť na formuláciu, ktorú navrhujú žalobkyne.

642 Ak by totiž účastníci tejto dohody chceli obmedziť rozsah povinností, na ktoré sa táto dohoda vzťahovala, na zásoby citalopramu spoločnosti Arrow, mohli by si vybrať formuláciu zodpovedajúcu tomuto účelu namiesto výberu veľmi širokej formulácie, ktorej pôsobnosť bolo potrebné obmedziť výkladom so zreteľom na odôvodnenia preambuly, ktoré navyše neboli sformulované tak, aby z nich jednoznačne vyplýval zámer zaviesť obmedzenia.

643 Pokiaľ ide konkrétnejšie o odkaz žalobkýň na význam spoločného úmyslu zmluvných strán podľa dánskeho práva, ktorým sa spravuje predmetná dohoda, je potrebné poznamenať, že žalobkyne nepredložili nijaký dôkaz o tom, že tento úmysel bol odlišný od úmyslu, ktorý jednoznačne vyplýval zo znenia dohody a ktorý nebol spochybnený odôvodneniami preambuly dohody.

644 Okrem toho tvrdenie žalobkýň, že vzhľadom na to, že obe dohody, ktoré uzavreli so spoločnosťou Arrow, predstavujú jediné a nepretržité porušenie, dánskej dohode Arrow sa mala priznať obmedzená pôsobnosť z dôvodov koherentnosti s dohodou Arrow UK, tiež nemôže uspieť. Táto posledná uvedená dohoda totiž nemá obmedzenú pôsobnosť, ktorú jej pripisujú žalobkyne, ako to vyplýva z preskúmania vykonaného v bodoch 604 až 629 vyššie.

645 Preto treba konštatovať, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia tým, že sa domnievala, že bod 1.1 dánskej dohody Arrow sa má vykladať v tom zmysle, že Arrow počas doby platnosti tejto dohody nevstúpi na dánsky trh s akýmkoľvek generickým citalopramom.

646 So zreteľom na vyššie uvedené úvahy treba štvrtú časť zamietnuť.

5. Dohoda Alpharma

647 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že konštatovala, že dohoda Alpharma zakazovala tejto spoločnosti predávať počas doby platnosti tejto dohody akúkoľvek formu generického citalopramu, pričom táto dohoda sa týkala len generického citalopramu vyrobeného v rozpore s patentmi spoločnosti Lundbeck, vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohe A.

648 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

649 Je potrebné poznamenať, že Komisia najmä v odôvodneniach 1042, 1059 a 1061 napadnutého rozhodnutia vyložila bod 1.1 dohody Alpharma v tom zmysle, že Alpharma sa touto dohodou zaviazala, že nebude predávať nijaký citalopram počas príslušného obdobia, alebo aspoň súhlasila s obmedzeniami svojich možností predávať citalopram, ktoré značne prekračovali obmedzenia, ktoré by Lundbeck mohla dosiahnuť v súdnom spore založenom na jej nových patentoch.

650 Podľa žalobkýň sa v prvom rade znenie bodu 1.1 dohody Alpharma má vykladať so zreteľom na kontext a dostupné dôkazy, na základe ktorých možno dospieť k záveru, že pojem „Citalopram“ uvedený v tomto bode sa týka len citalopramu, ktorý porušuje ich patenty. Tento výklad vyplýva zo znenia preambuly dohody Alpharma a prílohy A, ktoré svedčia o tom, že to bol zámer účastníkov tejto dohody.

651 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že bod 1.1 dohody Alpharma stanovuje, že Alpharma a jej dcérske spoločnosti „zrušia, zastavia a upustia od akéhokoľvek dovozu,… výroby… alebo predaja farmaceutických výrobkov obsahujúcich Citalopram na Území… počas [relevantného obdobia]“ a že Lundbeck vezme späť žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma. Ten istý bod spresňuje, že sa nevzťahuje na „akýkoľvek výrobok obsahujúci escitalopram“.

652 Je potrebné konštatovať, že v dohode Alpharma, vrátane jej bodu 1.1, sa vždy používa slovo „Citalopram“ písané s veľkým „C“. V tejto dohode sa tiež používajú slová písané s veľkým začiatočným písmenom na označenie vymedzených pojmov, ako je to v prípade pojmu „Územie“ v druhom

odôvodnení preambuly a pojmu „Dcérske spoločnosti“ v uvedenom bode 1.1. Tieto vymedzené pojmy sú však uvedené výslovne, s presným vymedzením ich významu pri ich prvom použití. Je teda jasné, že „Územie“ je pojem, ktorý sa používa na označenie skupiny tvorenej členskými štátmi Únie, Nórskom a Švajčiarskom, zatiaľ čo výraz „Dcérske spoločnosti“ označuje každú spoločnosť, ktorá priamo alebo nepriamo ovláda, je ovládaná alebo je spoločne ovládaná so spoločnosťou Alpharma ApS.

653 Naproti tomu, dohoda Alpharma neobsahuje nijakú definíciu pojmu „Citalopram“, ktorá by umožnila priznať mu obmedzenejší význam, než aký má bežné medzinárodné označenie citalopram ako ÚFL uznaná Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO), ako poznamenáva Komisia.

654 Okrem toho, ako Komisia uviedla v odôvodnení 1050 napadnutého rozhodnutia, skutočnosť, že bod 1.1 dohody Alpharma *in fine* stanovuje, že sa nevzťahuje na escitalopram, potvrdzuje, že ak účastníci tejto dohody chceli obmedziť rozsah povinností vyplývajúcich z tohto bodu, urobili to výslovne.

655 Hoci skutočnosť, ktorú zdôrazňujú žalobkyne, že v slove „escitalopram“ nie je uvedené veľké „E“, svedčí o nejednotnosti písania slov použitých v dohode Alpharma na označenie rôznych ÚFL, v tejto súvislosti treba poznamenať, že táto okolnosť neumožňuje konštatovať, že účastníci tejto dohody chceli obmedziť pôsobnosť pojmu „Citalopram“.

656 Pokiaľ ide ďalej o preambulu dohody Alpharma, je potrebné poukázať na to, že v prvom odôvodnení tejto preambuly sa uvádza, že „Lundbeck je majiteľkou práv duševného vlastníctva, ktoré zahŕňajú najmä patenty týkajúce sa výroby ÚFL Citalopram, vrátane patentov uvedených v prílohe A“.

657 Zo siedmeho odôvodnenia preambuly dohody Alpharma vyplýva, že Lundbeck podala žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma, „ktorou sa domáhala, aby súd zakázal [skupine] Alpharma predaj výrobkov obsahujúcich Citalopram pre porušenie práv duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck“.

658 Napokon z ôsmeho odôvodnenia preambuly vyplýva, že Alpharma uznala, že konštatovania spoločnosti Lundbeck týkajúce sa porušovania jej patentov sú správne, a že sa zaviazala neuvádzať „také výrobky“ na trh.

659 V tejto súvislosti treba poznamenať – ako Komisia v podstate uviedla v odôvodnení 1047 napadnutého rozhodnutia –, že samotná zmienka o tom, že Lundbeck vlastnila patenty týkajúce sa „Citalopramu“, ktoré boli vymenované v prílohe A, v prvom odôvodnení preambuly neumožňuje konštatovať, že účastníci dohody Alpharma chceli – hoci aj implicitne – uviesť definíciu pojmu „Citalopram“, ktorá by sa nezhodovala s bežnou definíciou citalopramu bez veľkého „C“, teda ÚFL citalopram, bez ohľadu na postup použitý pri jej výrobe.

660 Okrem toho, ako Komisia poznamenala v odôvodneniach 1047 až 1049 napadnutého rozhodnutia, v siedmom a ôsmom odôvodnení preambuly je síce spomenutý kontext uzatvorenia dohody Alpharma, ale tieto odôvodnenia nie sú rozhodujúce, pokiaľ ide o možnosť pripísať pojmu „Citalopram“ obmedzený význam. Po prvé totiž siedme odôvodnenie neobsahuje definíciu uvedeného pojmu, ale odkazuje na návrh na nariadenie súdneho zákazu predaja výrobkov obsahujúcich „Citalopram“ z dôvodu porušenia patentov spoločnosti Lundbeck. Po druhé aj za predpokladu, že slovné spojenie „také výrobky“ uvedené v ôsmom odôvodnení označuje len výrobky obsahujúce citalopram syntetizovaný podľa postupov, ktorých sa týkal uvedený návrh a v prípade ktorých Alpharma uznala, že porušujú patenty, táto skutočnosť neumožňuje konštatovať, že pojem „Citalopram“ v rámci celej dohody Alpharma, vrátane jej bodu 1.1, označoval len tieto výrobky.

661 Keďže z preambuly nevyplývajú jednoznačné obmedzenia významu pojmu „Citalopram“, nemožno sa domnievať, že účastníci dohody Alpharma samotnými odkazmi na okolnosti uzatvorenia tejto dohody chceli obmedziť rozsah záväzkov, ktoré prijala Alpharma, len na citalopram, v prípade ktorého bolo uznané, že bol vyrobený v rozpore s novými patentmi spoločnosti Lundbeck.

662 V druhom rade sa žalobkyne odvolávajú na skutočnosť, že cieľom uvedenej dohody bolo vyriešiť spor medzi nimi a spoločnosťou Alpharma, ktorý sa týkal konkrétne porušovania ich patentov spoločnosťou Alpharma. Tiež poukazujú na význam sporu Lagap.

663 V tejto súvislosti treba po prvé poznamenať, že skutočnosť, že dohoda Alpharma bola uzatvorená po tom, čo žalobkyne podali žalobu pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma, ktorá sa konkrétne týkala tabliet, ktoré táto spoločnosť už dostala alebo ktoré si objednala, neznamená, že záväzky uvedené v bode 1.1 tejto dohody sa napriek širokej formulácii tohto bodu majú vykladať tak, že sú obmedzené na to, čo žalobkyne mohli dosiahnuť uvedenou žalobou. Po druhé dohoda Alpharma nespôsobila zastavenie konania o tejto žalobe, ktoré bolo počas doba platnosti dohody Alpharma jednoducho prerušené, bez akejkoľvek záruky, že po uplynutí tejto doby bude žaloba vzatá späť. V dohode Alpharma sa totiž vôbec neuvádza, že Lundbeck následne vezme späť žalobu proti skupine Alpharma pre porušovanie jej patentov. Z vyhlásenia spoločnosti Lundbeck uvedeného v odôvodnení 80 napadnutého rozhodnutia navyše vyplýva, že Lundbeck sa nedomnievala, že sporné dohody, vrátane dohody Alpharma, umožnia ukončiť nejaký spor. Po tretie spor Lagap, ktorý sa začal v októbri 2002, ako to vyplýva z odôvodnenia 63 napadnutého rozhodnutia, nemôže mať nijaký vplyv na rozsah záväzkov vyplývajúcich z bodu 1.1 dohody Alpharma.

664 V treťom rade žalobkyne poukazujú na vyhlásenie, ktoré generálny riaditeľ spoločnosti Alpharma poverený príslušnou vecou urobil pre tlač 28. februára 2002 (ďalej len „vyhlásenie z 28. februára 2002“) a v ktorom sa uvádza, že uvedenie generického citalopramu na trh bolo odložené, ale že k nemu môže dôjsť po letných prázdninách, ak sa medzitým vyriešia ťažkosti vyplývajúce z nových patentov spoločnosti Lundbeck. Vzhľadom na dobu platnosti dohody Alpharma toto vyhlásenie podľa žalobkýň potvrdzuje, že bod 1.1 dohody Alpharma sa netýkal každého druhu citalopramu.

665 Je potrebné poznamenať, že Alpharma vyhlásením z 28. februára 2002 v podstate oznámila tlači, že odkladá predaj citalopramu aspoň do konca letných prázdnin a že v prípade potreby zruší tento plánovaný predaj z dôvodu, že jej zásoby vyvolávajú problémy vzhľadom na patenty spoločnosti Lundbeck. Ďalej uviedla, že musí hľadať iného výrobcu ÚFL a získať potrebné povolenia.

666 V tejto súvislosti treba uviesť, že – ako Komisia uviedla v odôvodnení 1055 napadnutého rozhodnutia – toto vyhlásenie, ktoré bolo urobené po uzatvorení dohody Alpharma, svedčí o tom, že zmena plánov spoločnosti Alpharma bola dôsledkom jej jednostranného rozhodnutia, ktoré nezáviselo od platieb stanovených v dohode Alpharma. Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 138 a 139 vyššie teda takému vyhláseniu nemožno priznať značnú dôkaznú silu, a to tým skôr, že Alpharma, ktorá tajne súhlasila s obmedzeniami svojej obchodnej autonómie vyplývajúcimi z dohody Alpharma výmenou za platby, ktoré boli stanovené v tejto dohode, musela odôvodniť – aspoň voči svojim potenciálnym odberateľom – zmeny v plánoch, ktoré predtým ohlásila. Z toho vyplýva, že vyhlásenie z 28. februára 2002 nie je dôležitou súvisiacou okolnosťou pri výklade pôsobnosti dohody Alpharma.

667 V každom prípade treba poznamenať, že hoci Alpharma spomenula možnosť vstupu na trh po lete, tiež uviedla možnosť zrušiť projekt, pričom táto možnosť zodpovedá výkladu dohody Alpharma, ktorý podala Komisia.

668 Za týchto okolností toto vyhlásenie pre tlač neumožňuje dospieť k záveru, že bod 1.1 dohody Alpharma sa týkal len citalopramu vyrobeného podľa postupov, v prípade ktorých bolo uznané, že porušujú patenty.

669 V štvrtom rade žalobkyne sa odvolávajú na uznesenie založené na súhlase spoločnosti Alpharma (pozri bod 45 vyššie), ktorého obsah je relevantný pri výklade bodu 1.1 dohody Alpharma, keďže toto uznesenie bolo vydané s cieľom ukončiť konanie o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma. V tejto súvislosti žalobkyne zdôrazňujú, že v tomto uznesení sa uvádza, že rozsah obmedzení vzťahujúcich sa na spoločnosť Alpharma sa týka len citalopramu, ktorý porušuje ich

patenty. Okrem toho žalobkyne spochybňujú tvrdenie uvedené v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého bolo uznesenie založené na súhlase spoločnosti Alpharma sformulované menej reštriktívne ako bod 1.1 dohody Alpharma z dôvodu, že inak by bolo jeho schválenie súdom problematické. Poznamenávajú, že pre súd by tiež bolo problematické zabezpečiť dodržiavanie uvedeného bodu, ako ho vyložila Komisia.

670 V tejto súvislosti je síce pravda, že uznesenie založené na súhlase spoločnosti Alpharma z 2. mája 2002 je sformulované tak, ako uviedli žalobkyne (bod 45 vyššie), a jednoznačne zahŕňa užšie obmedzenia správania spoločnosti Alpharma, než aké vyplývajú z bodu 1.1 dohody Alpharma, ako ho vyložila Komisia v napadnutom rozhodnutí.

671 Tiež je pravda, že existuje určitá súvislosť medzi týmto uznesením a dohodou Alpharma. Toto uznesenie bolo totiž vydané s cieľom prerušiť konanie o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma práve z dôvodu uzatvorenia uvedenej dohody.

672 Tieto okolnosti však nestačia na to, aby sa bod 1.1 dohody Alpharma vykladal tak, že sa zhoduje s pôsobnosťou uznesenia založeného na súhlase spoločnosti Alpharma.

673 Ako totiž Komisia poznamenala v odôvodnení 1054 napadnutého rozhodnutia, ide o dva rôzne právne nástroje. Na to, aby dohoda Alpharma mohla byť dôvodom vydania uznesenia založeného na súhlase spoločnosti Alpharma, je rozhodujúce, aby záväzky, ktoré Alpharma prijala podľa dohody Alpharma, stačili na to, aby Lundbeck počas doby platnosti tejto dohody už nemala záujem pokračovať v konaní o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma, ktoré bolo obmedzené na otázku, či Alpharma už porušovala nové patenty spoločnosti Lundbeck. Táto podmienka je pritom splnená, aj keď pôsobnosť dohody Alpharma prekračuje rámec pôsobnosti uvedeného uznesenia.

674 Okrem toho, keďže vnútroštátnemu súdu, ktorý vydal uznesenie založené na súhlase spoločnosti Alpharma, nebolo potrebné oznámiť, akú pôsobnosť presne mala dohoda Alpharma, je celkom pochopiteľné, že účastníci tejto dohody len prebrali do znenia uznesenia, ktoré predložili tomuto súdu, záväzky vyplývajúce z tejto dohody, ktoré boli relevantné na účely konania o žalobe pre porušovanie patentov proti spoločnosti Alpharma. Neexistenciu priamej súvislosti medzi dohodou Alpharma a uvedeným uznesením navyše potvrdzuje skutočnosť, že v tomto uznesení vôbec nie je spomenuté, že táto dohoda stanovovala opačnú platbu v prospech spoločnosti Alpharma, hoci táto skutočnosť mala zásadný význam pre jej uzatvorenie.

675 Z toho vyplýva, že uznesenie založené na súhlase spoločnosti Alpharma neumožňuje vykladať bod 1.1 dohody Alpharma v tom zmysle, aký uvádzajú žalobkyne.

676 V piatom rade žalobkyne sa odvolávajú na e-mail jedného zo svojich vedúcich zamestnancov povereného touto vecou z 12. marca 2002 (ďalej len „e-mail z 12. marca 2002“), ktorý uviedol, že hoci existuje značná neistota, podľa jeho názoru Alpharma v blízkej budúcnosti nevstúpi na trh Spojeného kráľovstva. Podľa žalobkýň by neexistovala nijaká neistota, ak by mal bod 1.1 dohody Alpharma takú pôsobnosť, akú mu pripisuje Komisia.

677 V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že uvedený e-mail je odpoveďou na iný e-mail, ktorý obsahuje cenník spoločnosti Alpharma týkajúci sa citalopramu a žiadosť, aby príjemca tohto e-mailu overil situáciu u spoločnosti Alpharma. Podľa Komisie vzhľadom na to, že autor e-mailu z 12. marca 2002 vo svojej odpovedi na túto žiadosť uviedol, že ide pravdepodobne o starý cenník, a spresnil, že sa v súvislosti s touto otázkou neobrátil na spoločnosť Alpharma, v tomto e-maile sa nenachádza nič, čo by mohlo spochybniť výklad pôsobnosti dohody Alpharma uvedený v napadnutom rozhodnutí.

678 Ak by totiž pôsobnosť dohody Alpharma bola obmedzená na citalopram vyrobený podľa postupu Cipla I, ktorý Alpharma už dostala alebo ktorý si objednala, ako to tvrdia žalobkyne, uvedený cenník by ich musel znepokojiť, takže autor e-mailu z 12. marca 2002 by pravdepodobne urobil kroky s cieľom zistiť,

či sa spoločnosti Alpharma už podarilo získať citalopram vyrobený podľa iných postupov, na ktorý by sa nevzťahovali záväzky vyplývajúce z takto vykladanej dohody Alpharma. Skutočnosť, že autor uvedeného e-mailu nereagoval na žiadosť svojho kolegu, pričom uviedol, že podľa jeho názoru Alpharma v blízkej budúcnosti nevstúpi na trh, preto nasvedčuje tomu, že sa domnieval, že dohoda Alpharma sa netýkala len citalopramu vyrobeného podľa postupu Cipla I.

679 Keďže sú to však len hypotézy, je potrebné poukázať na to, že e-mail z 12. marca 2002 neumožňuje vyvodiť skutočné závery o pôsobnosti dohody Alpharma. V tejto súvislosti treba poznamenať, že Komisia sa neopierala o tento e-mail s cieľom podporiť svoj výklad dohody Alpharma, ale ho len spomenula v napadnutom rozhodnutí s cieľom odmietnuť jedno z tvrdení žalobkýň uvedených na podporu ich výkladu uvedenej dohody.

680 So zreteľom na všetky vyššie uvedené úvahy treba konštatovať, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že doslovný, systematický a teleologický výklad dohody Alpharma umožnil dospieť k záveru, že záväzky, ktoré Alpharma prijala podľa bodu 1.1 tejto dohody, neboli obmedzené na citalopram vyrobený podľa postupov, v prípade ktorých Alpharma a Lundbeck uznali, že porušovali nové patenty spoločnosti Lundbeck. Tieto záväzky sa totiž týkali nielen citalopramu, ktorý Alpharma už mala na sklade, vyrobeného podľa postupu Cipla I, ale aj citalopramu, ktorý si objednala alebo ktorý by si objednala u spoločnosti Tiefenbacher, bez ohľadu na postup použitý výrobcom ÚFL, ktorý bol dodávateľom spoločnosti Tiefenbacher.

681 Tento výklad bodu 1.1 dohody Alpharma umožňuje dospieť k záveru, že záväzky, ktoré Alpharma prijala v tejto dohode, prekračovali rámec záväzkov, ktoré by Lundbeck mohla dosiahnuť na základe svojich nových patentov.

682 Keďže žalobkyniam sa nepodarilo vyvrátiť dôkazy, ktoré umožnili Komisii preukázať, že z dohody Alpharma vyplývali spoločnosti Alpharma obmedzenia, ktoré prekračovali rámec záväzkov, ktoré mohli žalobkyne dosiahnuť na základe svojich nových patentov a získaním náhrady škody v príslušnom súdnom konaní, túto časť treba zamietnuť.

6. Dohoda Ranbaxy

683 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že konštatovala, že dohoda Ranbaxy zakazovala spoločnosti Ranbaxy predávať nielen citalopram vyrobený podľa postupu, ktorý táto spoločnosť už používala, ale aj citalopram vyrobený podľa postupov, ktoré by mohla vyvinúť počas doby platnosti tejto dohody.

684 Komisia s týmto výkladom nesúhlasí.

685 V prvom rade žalobkyne v tejto súvislosti tvrdia, že bod 1.1 dohody Ranbaxy (pozri bod 48 prvá zarážka vyššie), ktorý odkazuje na „akúkoľvek výrobnú metódu používanú spoločnosťou Ranbaxy“, neoznačuje metódy, ktoré by táto spoločnosť mohla vyvinúť po uzatvorení dohody Ranbaxy a ktoré by nemuseli porušovať patenty žalobkýň, pričom táto možnosť navyše neexistovala. Podľa ich názoru je výklad, ktorý podala Komisia, nezlučiteľný s odôvodneniami preambuly dohody Ranbaxy a s okolnosťami uzatvorenia tejto dohody.

686 Je potrebné pripomenúť, že záväzky, ktoré Ranbaxy prijala podľa dohody Ranbaxy, sú uvedené v bode 1.1 tejto dohody, ktorý je sformulovaný takto:

„V súlade s podmienkami a za predpokladu uskutočnenia platieb spoločnosťou Lundbeck stanovených v [tejto dohode] si Ranbaxy Laboratories neuplatní nijaký nárok na patentovú prihlášku [uvedenú v preambule] alebo na akúkoľvek výrobnú metódu používanú spoločnosťou Ranbaxy Laboratories a zruší, zastaví a upustí od výroby alebo predaja farmaceutických výrobkov založených na takej prihláške alebo metóde [najmä v EHP] počas doby platnosti tejto dohody…“

687 Je potrebné poznamenať, že Komisia najmä v odôvodneniach 1131 až 1137 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že slovné spojenie „akúkoľvek výrobnú metódu používanú spoločnosťou Ranbaxy Laboratories“ sa vzťahovalo nielen na postup, ktorý Ranbaxy už používala v čase uzatvorenia dohody Ranbaxy, ale aj na postupy, ktoré by mohla vyvinúť neskôr, počas doby platnosti tejto dohody.

688 Žalobkyne nesúhlasia s týmto výkladom a tvrdia, že uvedené slovné spojenie sa týka len postupov, ktoré Ranbaxy už používala v čase uzatvorenia dohody Ranbaxy.

689 Pokiaľ ide o znenie uvedeného bodu, treba poznamenať, že už vzhľadom na použitie slovného spojenia „akúkoľvek… metódu“ sa možno domnievať, že nešlo len o metódy, ktoré Ranbaxy už požívala v čase podpísania tejto dohody, a tento bod sa týkal aj metód, ktoré táto spoločnosť mohla vyvinúť neskôr, ako to uviedla Komisia v napadnutom rozhodnutí.

690 Je však potrebné overiť, či tento výklad nevyvracajú iné okolnosti vyplývajúce zo samotnej dohody alebo z kontextu jej uzatvorenia.

691 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že žalobkyne poznamenávajú, že v piatom a šiestom odôvodnení preambuly Ranbaxy sú spomenuté patentové prihlášky, ktoré Ranbaxy podala v Indii (tretie odôvodnenie) a ktoré sa podľa ich názoru, založenom na výsledkoch laboratórnych rozborov, týkali postupov, ktoré porušovali ich patenty na amid a jód.

692 To sú však okolnosti, ktoré vysvetľujú kontext uzatvorenia dohody Ranbaxy, ale nepostačujú na spochybnenie skutočnosti, že bod 1.1 dohody Ranbaxy vzhľadom na svoje jednoznačné znenie neobsahuje obmedzenia týkajúce sa postupov, na ktoré sa vzťahujú záväzky, ktoré prijala Ranbaxy. Ak by pritom účastníci tejto dohody chceli obmedziť pôsobnosť týchto záväzkov na postupy zodpovedajúce patentovým prihláškam spoločnosti Ranbaxy, mohli by si vybrať formuláciu zodpovedajúcu tomuto účelu namiesto výberu veľmi širokej formulácie, ktorej pôsobnosť treba obmedziť konštruktívnym výkladom so zreteľom na preambulu tejto dohody.

693 Po druhé kontext uzatvorenia dohody Ranbaxy potvrdzuje výklad bodu 1.1 tejto dohody uvedený v bode 689 vyššie. Ako totiž Komisia v podstate poznamenala najmä v odôvodneniach 130 až 132, 140, 204 a 206 napadnutého rozhodnutia, Lundbeck chcela oddialiť vstup generického citalopramu na trh s cieľom vytvoriť čo najlepšie podmienky na uvedenie svojho nového lieku Cipralex, ktorý bol chránený patentom, na trh (pozri bod 22 vyššie).

694 Vzhľadom na tento cieľ je nepredstaviteľné, že žalobkyne by súhlasili s tým, že zaplatia spoločnosti Ranbaxy sumy uvedené v dohode Ranbaxy, ak by táto dohoda dovoľovala uvedenej spoločnosti vyrábať a predávať generický citalopram prostredníctvom iných postupov, než na ktoré sa vzťahovali jej patentové prihlášky podané v Indii. V skutočnosti je nepravdepodobné, že Lundbeck by uzavrela nákladnú dohodu, ak by jej táto dohoda neposkytla istotu, že Ranbaxy počas doby platnosti tejto dohody, počas ktorej chcela Lundbeck začať s predajom Cipralexu, nevstúpi na trh so svojím generickým citalopramom.

695 Hoci je pravda, že Ranbaxy nesledovala ten istý cieľ ako žalobkyne, pokiaľ ide o Cipralex, faktom zostáva, že o ňom musela vedieť a predovšetkým mala jednoznačný záujem získať určité sumy namiesto toho, aby podstúpila riziká spojené s jej vstupom na trh.

696 Tieto úvahy tiež umožňujú zamietnuť tvrdenie žalobkýň, že podľa švédskeho práva, ktorým sa spravuje dohoda Ranbaxy, mala Komisia zohľadniť aj spoločný úmysel účastníkov tejto dohody.

697 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia tým, že najmä v odôvodneniach 1137 a 1172 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že záväzky prijaté spoločnosťou Ranbaxy podľa bodu 1.1 dohody Ranbaxy, vykladané aj so zreteľom na ich kontext, neboli obmedzené na citalopram vyrobený podľa postupov, ktoré táto spoločnosť používala v čase podpísania tejto dohody, takže tieto záväzky prekračovali rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck.

698 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že výklad Komisie je nezlučiteľný s tým, že Komisia uznala skutočnosť, že Ranbaxy naďalej mohla predávať citalopram, ktorý porušoval ich patenty, pokiaľ ÚFL použitá pri jeho výrobe pochádzala od tretej osoby.

699 Ako Komisia správne poznamenáva, v tejto súvislosti je nepodstatné, že Komisia v odôvodnení 694 napadnutého rozhodnutia uznala, že dohoda Ranbaxy nebránila tejto spoločnosti v predaji farmaceutických výrobkov obsahujúcich citalopram, pokiaľ ÚFL použitá na tento účel pochádzala od tretej osoby. Záväzky, ktoré prijala Ranbaxy podľa výkladu bodu 1.1 dohody Ranbaxy, ktorý podala Komisia, týkajúce sa predaja citalopramu, ktorý vyrobila táto spoločnosť sama, nesúvisia s čisto teoretickou možnosťou, že Ranbaxy by mohla predávať výrobky obsahujúce citalopram pochádzajúci od iných výrobcov ÚFL. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že Ranbaxy bola pôvodne výrobcom ÚFL, takže nemala záujem odoberať ÚFL na výrobu tabliet citalopramu vo forme hotových výrobkov od iných dodávateľov.

700 V treťom rade žalobkyne tvrdia, že bod 1.4 dohody Ranbaxy (pozri bod 48 poslednú zarážku vyššie) nebránil tejto spoločnosti v tom, aby spochybnila platnosť ich patentov. Žaloba o neplatnosť patentu totiž nie je „založená“ na patente, zatiaľ čo v tomto bode bol uvedený záväzok nepodať žaloby „založené“ na patentoch uvedených v dohode Ranbaxy. Ranbaxy len nemohla podať žalobu proti žalobkyniam pre porušenie patentov, o ktoré požiadala v Indii.

701 V tejto súvislosti treba predovšetkým poznamenať, že tieto tvrdenia sú neúčinné z dôvodu, že – ako vyplýva z bodov 398 a 399 vyššie – kvalifikácia sporných dohôd ako obmedzení z hľadiska cieľa nie je založená na tom, že v týchto dohodách sa nachádzajú doložky o zákaze spochybnenia. Z odôvodnenia 1174 navyše jasne vyplýva, že Komisia nespomenula existenciu takej doložky v dohode Ranbaxy ako jeden z relevantných faktorov pre konštatovanie existencie porušenia z hľadiska cieľa.

702 V každom prípade treba poznamenať, že slovné spojenie „sa zaväzujú, že nepodajú… nijakú žalobu založenú na ktoromkoľvek z patentov uvedených vyššie“, ktoré sa nachádza v bode 1.4 dohody Ranbaxy, je dostatočne pružné na to, aby doň bolo možné zahrnúť žaloby, ktorých cieľom je spochybniť platnosť predmetných patentov. Okrem toho je potrebné uviesť, že Ranbaxy počas doby platnosti dohody Ranbaxy nespochybnila platnosť týchto patentov.

703 V štvrtom rade žalobkyne tvrdia, že výhrada súvisiaca s bodom 1.4 dohody Ranbaxy bola vznesená až v opise skutkového stavu, a nie už v oznámení o výhradách, čím bolo porušené ich právo na obhajobu.

704 V tejto súvislosti stačí poukázať na to, že táto doložka a jej výklad, ktorý podala Komisia v napadnutom rozhodnutí, boli uvedené v opise skutkového stavu, ku ktorému sa žalobkyne vyjadrili, a to aj v súvislosti s touto otázkou. Z toho vyplýva, že žalobkyne mali možnosť vyjadriť sa v tejto súvislosti, takže ich právo na obhajobu nebolo porušené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisia, T-23/99, Zb., EU:T:2002:75, bod 190 a citovanú judikatúru).

705 Túto časť, ako aj šiesty žalobný dôvod ako celok teda treba zamietnuť.

III – *O siedmom žalobnom dôvode založenom na zjavne nesprávnom posúdení z dôvodu, že nebol správne vyhodnotený nárast efektívnosti vyplývajúci zo sporných dohôd*

706 Žalobkyne pripomínajú, že v rámci svojej odpovede na oznámenie o výhradách uviedli, že sporné dohody podporovali hospodársku súťaž, lebo dohody o urovnaní jednak chránia motiváciu inovovať a jednak môžu uľahčiť rýchlejší vstup generických liekov na trh. Komisia dostatočne nepreskúmala tieto tvrdenia. Okrem toho vysvetlenia, ktoré Komisia dodatočne uviedla vo svojom vyjadrení k žalobe, sú neprípustné.

707 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

708 Je potrebné poukázať na to, že Komisia v odôvodnení 1212 a nasl. napadnutého rozhodnutia preskúmala prípadné uplatnenie článku 101 ods. 3 ZFEÚ na sporné dohody.

709 Komisia preto správne pripomenula, že článok 101 ods. 3 ZFEÚ dovoľuje podnikom brániť sa proti existencii porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ preukázaním, že boli splnené štyri podmienky:

— po prvé predmetná dohoda musí prispievať k zlepšeniu výroby alebo distribúcie tovaru alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku,

— po druhé predmetná dohoda nesmie ukladať obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné pre dosiahnutie týchto cieľov,

— po tretie táto dohoda musí poskytovať spotrebiteľom primeraný podiel na získaných výhodách,

— po štvrté táto dohoda nesmie umožňovať podnikom vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž alebo jej podstatnú časť vo vzťahu k daným výrobkom.

710 Článok 2 nariadenia č. 1/2003 stanovuje – tak ako judikatúra (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Zb., EU:C:2009:610, bod 82) –, že osoba, ktorá sa domáha uplatnenia článku 101 ods. 3 ZFEÚ, musí prostredníctvom presvedčivých tvrdení a dôkazov preukázať, že sú splnené podmienky potrebné na udelenie výnimky.

711 Dôkazné bremeno znáša teda podnik, ktorý žiada o udelenie výnimky podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ. Skutkové okolnosti uvedené týmto podnikom však môžu druhého účastníka konania zaväzovať k predloženiu vysvetlenia alebo odôvodnení, ktorých nepredloženie môže viesť k záveru, že dôkazné bremeno bolo unesené (pozri v tomto zmysle rozsudok GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., už citovaný v bode 710 vyššie, bod 83 a citovanú judikatúru).

712 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, Komisia v napadnutom rozhodnutí dostatočne preskúmala jednotlivé tvrdenia, ktoré počas správneho konania uviedli výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, ako aj žalobkyne.

713 Po prvé, pokiaľ ide o tvrdenie, že sporné dohody podporovali motiváciu žalobkýň inovovať, hoci je pravda, že Komisia osobitne neskúmala také tvrdenie v časti rozhodnutia týkajúcej sa skúmania uplatniteľnosti článku 101 ods. 3 ZFEÚ, je potrebné poznamenať – ako uvádza Komisia –, že žalobkyne vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách len všeobecne uviedli, že dohody o urovnaní v patentovej oblasti chránia motiváciu inovovať, pričom poukázali na ekonomickú štúdiu, no nevysvetlili, ako sporné dohody prispeli k vytvoreniu takej motivácie v prejednávanom prípade nad rámec patentovej ochrany vyplývajúcej z právnych predpisov, ani v akom zmysle sú v prejednávanom

prípade splnené štyri podmienky uplatnenia článku 101 ods. 3 ZFEÚ. Štúdia, ktorú predložili žalobkyne, totiž skôr spochybnila samotnú uplatniteľnosť článku 101 ods. 1 ZFEÚ, keďže popierala, že dohody o urovnaní v patentovej oblasti, ako sú sporné dohody, môžu mať nepriaznivé účinky pre spotrebiteľov. Keďže Komisia už zamietla toto tvrdenie v rámci skúmania existencie obmedzenia z hľadiska cieľa (odôvodnenia 710 až 713 napadnutého rozhodnutia), nebola povinná opäť ho preskúmať z hľadiska článku 101 ods. 3 ZFEÚ, pokiaľ v tejto súvislosti neexistovali podrobnejšie tvrdenia.

714 V prejednávanej veci je v každom prípade zjavné, že sporné dohody, ktorých cieľom bolo oddialiť vstup generických liekov na trh prostredníctvom opačných platieb, neboli nevyhnutné na ochranu motivácie žalobkýň inovovať. Okrem toho je ťažké zistiť, aké výhody pre spotrebiteľov mohli vyplynúť z takých dohôd. Napokon v prejednávanom prípade nie je splnená ani podmienka, aby nebola vylúčená akákoľvek hospodárska súťaž, keďže výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli v čase uzatvorenia sporných dohôd skutočne potenciálnymi konkurentmi a za odplatu sa zaviazali, že počas doby platnosti uvedených dohôd nevstúpia na trh.

715 Preto treba konštatovať, že Komisia sa tým, že v napadnutom rozhodnutí podrobnejšie nepreskúmala tvrdenie žalobkýň týkajúce sa motivácie inovovať vyplývajúcej zo sporných dohôd z hľadiska článku 101 ods. 3 ZFEÚ, nedopustila nesprávneho posúdenia.

716 Po druhé, čo sa týka tvrdenia, že sporné dohody umožnili zabezpečiť rýchlejší vstup generických liekov na trh, Komisia v odôvodneniach 1228 až 1230 napadnutého rozhodnutia správne odmietla toto tvrdenie, lebo sa domnievala, že nie je podložené skutkovým stavom, keďže sporné dohody neukladali spoločnosti Lundbeck nijaký záväzok povoliť vstup generických liekov na trh po uplynutí doby platnosti týchto dohôd a v skutočnosti zabránili potenciálne okamžitému vstupu týchto liekov na trh.

717 Zo spisového materiálu a najmä z obsahu sporných dohôd totiž vyplýva, že tieto dohody nestanovovali nijaký presný dátum možného vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh pred uplynutím doby platnosti patentov spoločnosti Lundbeck. Ako Komisia konštatovala v odôvodnení 662 napadnutého rozhodnutia, sporné dohody neukladali spoločnosti Lundbeck nijaký záväzok nepodať žaloby pre porušovanie patentov v prípade vstupu generických liekov na trh po uplynutí doby platnosti týchto dohôd. Sporné dohody teda v skutočnosti nevyriešili patentový spor ani neumožnili rýchlejší vstup generických liekov na trh, ako to tvrdia žalobkyne, ale len umožnili spoločnosti Lundbeck získať čas oddialením vstupu generických liekov na trh na základe zaplatenia súm výrobcom alebo predajcom generických liekov v značnej výške.

718 Po tretie tvrdenie, že sporné dohody umožnili vyhnúť sa značným súdnym trovám alebo odlišným súdnym rozhodnutiam, tiež nie je podporené skutkovými okolnosťami, lebo tieto dohody neumožnili vyriešiť základný patentový spor medzi účastníkmi týchto dohôd, keďže nebolo vylúčené, že Lundbeck podá po uplynutí doby platnosti týchto dohôd žaloby proti výrobcom alebo predajcom generických liekov, a to aj na rôznych súdoch so sídlom v rôznych štátoch EHP. Číselné údaje, ktoré uviedli žalobkyne a z ktorých vyplýva, že usporené súdne trovy týkajúce sa celého EHP predstavujú niekoľko miliónov eur, teda nie sú relevantné, keďže nie je zrejmé, že v prípade neexistencie sporných dohôd by tieto trovy určite vznikli. Hoci je pravda, že Lundbeck napokon po uplynutí doby platnosti týchto dohôd nepodala nijakú žalobu, je to predovšetkým preto, lebo taký spor by pre spoločnosť Lundbeck už nemal nijaký význam, keďže v tom čase už na trhu pôsobili ďalší výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, ako napríklad Lagap v Spojenom kráľovstve.

719 V každom prípade, aj keby sporné dohody umožnili vyhnúť sa určitým trovám súvisiacim s možnými spormi na rôznych súdoch, žalobkyne nepreukázali, v akom zmysle obmedzenia hospodárskej súťaže vyplývajúce z týchto dohôd boli nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa, keďže bolo možné uzavrieť iné typy dohôd o urovnaní, ktoré vôbec neboli protisúťažné (pozri body 350 a 529 vyššie). Tiež nevysvetlili, v akom zmysle tieto dohody poskytli spotrebiteľom primeraný podiel na údajne získaných výhodách.

720 Preto treba konštatovať, že Komisia sa tým, že dospela k záveru, že v prejednávanom prípade neboli splnené podmienky podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ, nedopustila pochybenia ani tým neporušila pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena.

721 Siedmy žalobný dôvod teda treba zamietnuť.

IV – *O ôsmom žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu*

722 Žalobkyne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie porušuje ich právo na obhajobu, lebo Komisia zmenila podstatné znaky porušenia opísaného v oznámení o výhradách bez toho, aby ich najprv vypočula. Nemali možnosť vyvrátiť tvrdenia Komisie, podľa ktorých výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli ich potenciálnymi konkurentmi aj napriek prípadnému alebo pravdepodobnému porušeniu ich patentov, ani názor Komisie, podľa ktorého opačné platby samy osebe stačili na preukázanie toho, že sporné dohody predstavovali porušenia z hľadiska cieľa. Komisia navyše mala sprístupniť žalobkyniam svoju korešpondenciu s KFST, lebo táto korešpondencia mohla obsahovať dôkazy v prospech žalobkýň.

A – *O prvej časti*

723 Žalobkyne sa domnievajú, že úplné prepracovanie teórie Komisie je v rozpore s ich právom byť vypočuté. Pripomínajú, že podľa judikatúry napriek tomu, že všetky skutkové okolnosti, z ktorých vychádzala Komisia v napadnutom rozhodnutí, už boli uvedené v oznámení o výhradách, právo na obhajobu nebolo dodržané, ak tieto skutkové okolnosti boli uvedené v rôznych bodoch tohto oznámenia o výhradách, bez preukázania akejkoľvek súvislosti medzi nimi a bez toho, aby ich Komisia konkrétne posúdila.

724 V prvom rade žalobkyne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí podstatne zmenila stanovisko vyjadrené v oznámení o výhradách, pokiaľ ide o otázku potenciálnej hospodárskej súťaže, ktorá je základným prvkom údajného porušenia. Komisia v napadnutom rozhodnutí po prvé podstatne zmenila svoje stanovisko tým, že uviedla, že aj výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, ktorí nemali prístup k citalopramu, ktorý neporušoval patenty, mali byť považovaní za potenciálnych konkurentov spoločnosti Lundbeck, po druhé odlíšila dve fázy existencie potenciálnej hospodárskej súťaže a po tretie dodala, že potenciálna hospodárska súťaž sa prejavovala aj prostredníctvom spochybňovania platnosti patentov, inovačných pokusov založených na patentoch týkajúcich sa postupov alebo návrhov na vydanie určovacieho rozhodnutia o neporušovaní patentov a dokonca aj vstupu „s rizikom“, ktorý údajne tvorí samotnú podstatu hospodárskej súťaže vo farmaceutickom odvetví.

725 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

726 Je potrebné pripomenúť, že rešpektovanie práva na obhajobu je základným právom v práve Únie, ktoré je zakotvené v článku 41 ods. 2 písm. a) Charty základných práv, ktorý vyžaduje rešpektovanie tohto práva v každom konaní.

727 Rešpektovanie práva na obhajobu vyžaduje, aby mal dotknutý podnik počas správneho konania možnosť účinne vyjadriť svoje stanovisko k pravdivosti a relevantnosti uvádzaných skutočností a okolností, ako aj k dokumentom, o ktoré Komisia oprela svoje tvrdenie o existencii porušenia Zmluvy (rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 111 vyššie, EU:C:2004:6, bod 66; pozri v tomto zmysle tiež rozsudok z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, 85/76, Zb., EU:C:1979:36, bod 9).

728 V tomto zmysle článok 27 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 po prvé stanovuje, že Komisia poskytne podnikom alebo združeniam podnikov, proti ktorým smeruje konanie Komisie, možnosť, aby boli vypočuté v záležitostiach, voči ktorým má Komisia námietky, a po druhé stanovuje, že Komisia svoje rozhodnutia založí len na námietkach, ku ktorým sa príslušné strany mohli vyjadriť.

729 Túto požiadavku treba vykladať z hľadiska judikatúry, podľa ktorej musia byť v oznámení o výhradách jasne uvedené všetky podstatné okolnosti, z ktorých Komisia v tomto štádiu konania vychádza. Tieto okolnosti však môžu byť uvedené stručne a rozhodnutie nemusí byť nevyhnutne kópiou oznámenia o výhradách, keďže toto oznámenie predstavuje prípravný dokument, ktorý obsahuje skutkové a právne posúdenie výlučne predbežnej povahy (pozri rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 111 vyššie, EU:C:2004:6, bod 67 a citovanú judikatúru).

730 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie, že Komisia v napadnutom rozhodnutí podstatne zmenila svoje stanovisko, pokiaľ ide o otázku potenciálnej hospodárskej súťaže, v porovnaní s oznámením o výhradách, treba po prvé konštatovať – v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne –, že Komisia sa nedomnievala, že za potenciálnych konkurentov spoločnosti Lundbeck mohli byť považovaní len výrobcovia alebo predajcovia generických liekov, ktorí mali prístup k citalopramu, ktorý neporušoval patenty. Z odôvodnení 468 a 469 oznámenia o výhradách totiž okrem iného vyplýva, že Komisia sa domnievala, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov a výrobca originálnych liekov mohli byť považovaní za potenciálnych konkurentov bez ohľadu na to, či generické lieky, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov zamýšľali uviesť na trh, mohli porušovať patent týkajúci sa postupu. Okrem toho z odôvodnení 519, 550, 586, 612, 645 a 683 oznámenia o výhradách vyplýva, že Komisia na základe viacerých faktorov, vrátane skutočnosti, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov už vynaložili značné úsilie na prípravu svojho vstupu na trh a v niektorých prípadoch už získali potrebné PUT alebo nahromadili na tento účel značné zásoby generického citalopramu, konštatovala, že medzi výrobcami alebo predajcami generických liekov a spoločnosťou Lundbeck existovala aspoň potenciálna hospodárska súťaž.

731 Po druhé, hoci Komisia v napadnutom rozhodnutí rozlíšila dve fázy potenciálnej hospodárskej súťaže vo farmaceutickom odvetví (bod 91 vyššie), je potrebné poukázať na to, že v prejednávanom prípade je nesporné, že pred uzatvorením sporných dohôd sa skončila platnosť pôvodných patentov spoločnosti Lundbeck takmer vo všetkých krajinách EHP, takže všetci výrobcovia alebo predajcovia generických liekov sa nachádzali v pokročilej fáze prípravy vstupu na trh. Skutočnosť, že Komisia v odôvodnení 616 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že potenciálna hospodárska súťaž sa mohla začať už roky pred uplynutím doby platnosti patentu na ÚFL, nebola rozhodujúca a dokonca ani relevantná pre posúdenie situácie týkajúcej sa potenciálnej hospodárskej súťaže medzi žalobkyňami a výrobcami alebo predajcami generických liekov v prejednávanom prípade. Také posúdenie a *fortiori* nemohlo mať vplyv ani na právo žalobkýň na obhajobu v tomto smere.

732 Po tretie z oznámenia o výhradách tiež vyplýva, že „rizikový“ vstup výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh bol považovaný za súčasť konkurenčného procesu medzi nimi a spoločnosťou Lundbeck (pozri najmä odôvodnenia 29, 488, 528, 562, 594, 621 a 656 oznámenia o výhradách). Hoci je pravda, že v napadnutom rozhodnutí sú v tejto súvislosti uvedené ďalšie úvahy, je potrebné pripomenúť, že toto rozhodnutie nemusí byť nevyhnutne kópiou oznámenia o výhradách (bod 729 vyššie) a že Komisia musí mať možnosť vziať do úvahy odpovede podnikov na oznámenie o výhradách a prípadne aj doplniť, rozpracovať alebo preformulovať tvrdenia uvedené na podporu výhrad, na ktorých trvá (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, C-328/05 P, Zb., EU:C:2007:277, bod 62, a z 15. marca 2006, BASF/Komisia, T-15/02, Zb., EU:T:2006:74, bod 93 a citovanú judikatúru).

733 Po štvrté žalobkyne nesprávne tvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že možnosť patentových sporov postačuje na preukázanie existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi a výrobcami alebo predajcami generických liekov. Napadnuté rozhodnutie, tak ako oznámenie o výhradách, totiž v tomto smere vychádza zo súboru faktorov, vrátane skutočnosti, že výrobcovia

alebo predajcovia generických liekov podnikli významné kroky na prípravu vstupu na trh (body 96 a 730 vyššie). Okrem toho v oznámení o výhradách sa tiež uvádza, že patentové spory boli neoddeliteľnou súčasťou konkurenčného procesu vo farmaceutickom odvetví (pozri najmä odôvodnenie 27 oznámenia o výhradách).

734 Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že Komisia v období medzi prijatím oznámenia o výhradách a vydaním napadnutého rozhodnutia podstatne zmenila svoj názor na potenciálnu hospodársku súťaž.

735 V druhom rade žalobkyne uvádzajú, že v oznámení o výhradách nebola uvedená jasná a koherentná právna norma na preskúmanie opačných platieb stanovených v dohodách o urovnaní v patentovej oblasti z hľadiska práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

736 Žalobkyne tiež tvrdia, že v oznámení o výhradách nebola vôbec uvedená dolná hranica, po prekročení ktorej sa má peňažná suma považovať za „značnú“, pričom jediným referenčným kritériom je, že výrobcom alebo predajcom generických liekov boli „ponúknuté väčšie sumy, než aké by mohli zarobiť na trhu predajom generických verzií citalopramu“, čo ich údajne „motivovalo, aby prestali konkurovať spoločnosti Lundbeck“ (odôvodnenie 710 oznámenia o výhradách).

737 Podľa žalobkýň im neexistencia jasných noriem preskúmania zabránila v tom, aby sa účinne vyjadrili, čo predstavuje mimoriadne závažný právny nedostatok, keďže prejednávaná vec vyvoláva zložité a nové právne otázky a zo skoršej judikatúry nebolo možné vyvodiť nijaké usmernenie okrem kritéria pôsobnosti patentu, ktoré bolo v predmetnom rozhodnutí odmietnuté.

738 V tejto súvislosti treba konštatovať – v rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne –, že v odôvodnení 480 oznámenia o výhradách sa výslovne uvádza, že existencia opačných platieb je rozhodujúca pre právne posúdenie sporných dohôd, s rovnakou formuláciou, aká je použitá v odôvodnení 660 napadnutého rozhodnutia. Okrem toho, tak ako oznámenie o výhradách, napadnuté rozhodnutie je tiež založené na tvrdení, že existencia opačných platieb v sporných dohodách je jedným z relevantných faktorov pre konštatovanie existencie obmedzenia z hľadiska cieľa (pozri odôvodnenia 661 a 662 napadnutého rozhodnutia). V oznámení o výhradách sa navyše, tak ako v napadnutom rozhodnutí, uvádza, že sumy opačných platieb boli problematické, keďže zohľadňovali výnosy alebo obrat, ktoré by výrobcovia alebo predajcovia generických liekov dosiahli v prípade vstupu na trh, čo obmedzovalo motiváciu výrobcov alebo predajcov generických liekov, aby sa naďalej usilovali vstúpiť na trh (pozri najmä odôvodnenia 469, 496, 543, 588, 638 a 687 oznámenia o výhradách a bod 366 vyššie).

739 Druhú výhradu žalobkýň teda treba tiež zamietnuť.

740 V treťom rade žalobkyne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie, ako aj opis skutkového stavu obsahujú viaceré skutočnosti, ktoré neboli uvedené v oznámení o výhradách, ako sú podiely spoločnosti Lundbeck na trhu s antidepresívami v EHP (odôvodnenie 215 napadnutého rozhodnutia a bod 17 opisu skutkového stavu). Metóda, ktorú Komisia použila pri výpočte týchto podielov na trhu, ako aj presné vymedzenie trhu sú nejasné a nevysvetlené a neboli uvedené ani v opise skutkového stavu.

741 Pokiaľ ide o podiely žalobkýň na trhu, ktoré Komisia uviedla v opise skutkového stavu z 12. apríla 2013 s cieľom podporiť svoj záver, že sporné dohody narúšajú hospodársku súťaž, je potrebné predovšetkým pripomenúť, že dohoda, ktorá môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a má protisúťažný cieľ, predstavuje vzhľadom na svoju povahu a bez ohľadu na jej konkrétne účinky citeľné obmedzenie hospodárskej súťaže (rozsudok z 13. decembra 2012, Expedia, C-226/11, Zb., EU:C:2012:795, bod 37). Komisia preto nebola povinná podrobne preukázať – či už v oznámení o výhradách, alebo v napadnutom rozhodnutí – existenciu citeľného obmedzenia hospodárskej súťaže, keďže dostatočne preukázala, že sporné dohody mali protisúťažný cieľ a mohli ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi (pozri najmä odôvodnenia 196, 197, 209 až 213, 724 a 726 napadnutého rozhodnutia). Žalobkyne sa v každom prípade mohli vyjadriť po doručení opisu skutkového stavu, takže v tejto súvislosti nemôžu namietať porušenie práva na obhajobu (pozri bod 704 vyššie).

742 Prvú časť ako celok teda treba zamietnuť.

B – *O druhej časti*

743 Žalobkyne tvrdia, že Komisia im neprávom odmietla sprístupniť svoju komunikáciu s KFST. Hoci uznávajú, že podľa oznámenia Komisie o pravidlách prístupu k dokumentácii Komisie v prípadoch podľa článkov [101 ZFEÚ] a [102 ZFEÚ], článkov 53, 54 a 57 Zmluvy o EHP a nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 (Ú. v. EÚ C 325, 2005, s. 7) sa na korešpondenciu medzi Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže nevzťahuje právo na prístup k spisu, z ustálenej judikatúry vyplýva, že ak to vyžadujú výnimočné okolnosti daného prípadu, účastníkom konania možno sprístupniť interné dokumenty Komisie. Stačí, aby žalobkyne preukázali, že existovala hoci aj malá pravdepodobnosť, že dokumenty, ktoré neboli sprístupnené počas správneho konania, mohli byť užitočné pre ich obhajobu. Tak je to v prejednávanom prípade, keďže korešpondencia s KFST obsahuje dôkazy, ktoré by mohli byť v prospech žalobkýň a ktoré by umožnili – v rozpore s tým, čo tvrdí Komisia – zo skutkového hľadiska preukázať, že z pohľadu práva hospodárskej súťaže existovala v čase, keď žalobkyne uzavreli sporné dohody, neistota, pokiaľ ide o dohody o urovnaní stanovujúce opačnú platbu. V každom prípade dodatočné predloženie týchto dokumentov Komisiou svedčí o tom, že neobsahovali nijaké dôverné informácie, takže Komisia ich mala sprístupniť okamžite. To stačí na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

744 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

745 Podľa judikatúry v prípade, ak Komisia v priebehu správneho konania zamietla žiadosť žalobcu o sprístupnenie dokumentov, ktoré nie sú súčasťou vyšetrovacieho spisu, porušenie práva na obhajobu možno konštatovať iba vtedy, keď sa preukáže, že v prípade, ak by žalobca mal počas správneho konania prístup k predmetným dokumentom, toto konanie by mohlo viesť k odlišnému výsledku (pozri rozsudok zo 16. júna 2011, Solvay/Komisia, T-186/06, Zb., EU:T:2011:276, bod 227 a citovanú judikatúru).

746 Treba tiež pripomenúť, že porušenie práva na obhajobu ako také v každom prípade nemôže ovplyvniť platnosť napadnutého rozhodnutia ako celku, pokiaľ toto rozhodnutie nie je založené len na predmetných informáciách. Naproti tomu, v takom prípade Všeobecný súd pri skúmaní dôvodnosti tohto rozhodnutia nemôže zohľadniť obsah týchto dokumentov (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. júna 1983, Musique Diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb., EU:C:1983:158, bod 30, a zo 14. mája 1998, Mo och Domsjö/Komisia, T-352/94, Zb., EU:T:1998:103, bod 74).

747 Pokiaľ ide o tieto dva dokumenty opisujúce korešpondenciu medzi Komisiou a KFST, je potrebné pripomenúť, že Komisia ich v prejednávanom prípade dobrovoľne predložila v prílohe svojho vyjadrenia k žalobe v reakcii na žiadosť žalobkýň. Ide jednak o správu KFST zo 7. októbra 2003, ktorá sa týka prešetrovania, ktoré tento orgán vykonal v súvislosti s činnosťami spoločnosti Lundbeck a dohodami, ktoré uzavrela táto spoločnosť, na trhu s antidepresívami a jednak o oznámenie KFST z 10. júna 2005, v ktorom sú zhrnuté závery, ku ktorým dospel uvedený orgán pri posudzovaní týchto dohôd z hľadiska ustanovení Zmluvy týkajúcich sa voľnej hospodárskej súťaže.

748 Predovšetkým treba konštatovať, že nejde o dokumenty, ktoré pochádzajú priamo od Komisie alebo od jej útvarov, ale o oznámenia vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže. Podľa judikatúry pritom vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže u podnikov nemôžu vyvolať legitímnu dôveru, že ich správanie neporušuje článok 101 ZFEÚ, keďže nemajú právomoc na prijatie negatívneho rozhodnutia, t. j. rozhodnutia konštatujúceho neexistenciu porušenia uvedeného ustanovenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júna 2013, Schenker & Co. a i., C-681/11, Zb., EU:C:2013:404, bod 42 a citovanú judikatúru). Aj keby sa teda v týchto dokumentoch konštatovala neexistencia porušenia alebo by tieto dokumenty spochybňovali teóriu, ktorú si osvojila Komisia v napadnutom rozhodnutí, žalobkyne sa na

ne nemôžu oprávnene odvolávať ako na dôkazy, ktoré sú v ich prospech, lebo aj za predpokladu, že by boli poskytnuté žalobkyniam počas správneho konania, ich poskytnutie by nemalo nijaký vplyv na výsledok konania.

749 V každom prípade tieto dokumenty vôbec nespochybňujú posúdenie sporných dohôd, ktoré vykonala Komisia v napadnutom rozhodnutí, ale ho skôr potvrdzujú, keďže podľa názoru, ktorý KFST vyjadril vo svojej správe zo 7. októbra 2003, sporné dohody mohli ovplyvniť hospodársku súťaž, lebo Lundbeck zaplatila konkurentom za to, že nevstúpia na trh, čo nepochybne viedlo k zvýšeniu cien. Komisia preto konštatovala, že tieto dohody predstavujú veľmi závažné porušenia článku 101 ZFEÚ.

750 Hoci je pravda, že z oznámenia KFST z 10. júna 2005 tiež vyplýva, že podľa názoru Komisie existovala pochybnosť o tom, či sú také dohody protisúťažné, a to najmä vzhľadom na výšku súm, ktoré Lundbeck zaplatila výrobcom alebo predajcom generických liekov, je potrebné pripomenúť, že išlo len o predbežné posúdenie Komisie a že na základe týchto informácií sa Komisia rozhodla začať rozsiahlejšie vyšetrovanie týkajúce sa tohto typu dohôd vo farmaceutickom odvetví, aby si urobila presnejší názor na fungovanie tohto odvetvia a na zlučiteľnosť takých dohôd s článkami 101 a 102 ZFEÚ. Po tomto vyšetrovaní pritom Komisia začala na základe článku 101 ods. 1 ZFEÚ konanie proti spoločnosti Lundbeck a výrobcom alebo predajcom generických liekov.

751 Okrem toho z tohto oznámenia KFST tiež vyplýva, že Komisia pripisovala značný význam skutočnosti, že opačná platba v značnej výške mohla svedčiť o tom, že výrobca originálnych liekov zaplatil výrobcom alebo predajcom generických liekov za to, že nevstúpia na trh. Z uvedeného oznámenia totiž vyplýva, že „otázka, či určitá dohoda môže byť opodstatnená, závisí okrem iného od výšky platby“, že „ak táto platba pokrýva len náklady, ktoré možno očakávať v prípade, ak by sa spor predložil súdom, potom táto dohoda nemusí spadať do pôsobnosti článku [101 ZFEÚ] alebo [102 ZFEÚ]“, a že „ak ide naopak o vyššiu platbu, možno ju považovať za odplatu za to, aby konkurenti nevstúpili na trh, čo porušuje článok [101 ZFEÚ] alebo [102 ZFEÚ]“. Z napadnutého rozhodnutia pritom tiež jasne vyplýva, že skutočnosť, že opačné platby uvedené v dohodách, o ktoré ide v prejednávanom prípade, boli vysoké a približne zodpovedali odhadovaným výnosom výrobcov alebo predajcov generických liekov v prípade vstupu na trh, a nie nákladom na prípadné súdne spory, ktorým sa predišlo, bola rozhodujúcim faktorom pri konštatovaní existencie porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ (body 354, 414 a 415 vyššie).

752 Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že tieto dokumenty mohli byť užitočné pre ich obhajobu, ak by im boli poskytnuté okamžite počas správneho konania, lebo umožňujú len prípadne tvrdiť, že v tom čase existovala pochybnosť o tom, či sa sporné dohody mohli okamžite, bez podrobného preskúmania považovať za obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Judikatúra však nevyžaduje, aby dohoda na to, aby sa mohla považovať za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle tohto ustanovenia, bola bez podrobného preskúmania jej obsahu, účelu a hospodárskeho a právneho kontextu, ktorého je súčasťou, na prvý pohľad alebo bez akejkoľvek pochybnosti dostatočne škodlivá pre hospodársku súťaž (body 338 až 344 a 438 vyššie).

753 Treba teda konštatovať, že v prejednávanom prípade nebolo porušené právo žalobkýň na obhajobu, lebo nie je zrejmé, že v prípade, ak by žalobkyne mali počas správneho konania prístup k predmetným dokumentom, toto konanie by mohlo viesť k odlišnému výsledku (bod 745 vyššie).

754 Druhú časť, ako aj ôsmy žalobný dôvod ako celok teda treba zamietnuť.

V – *O deviatom, subsidiárnom žalobnom dôvode založenom na tom, že uloženie pokút spoločnosti Lundbeck vychádza z nesprávneho právneho posúdenia*

755 Žalobkyne tvrdia, že po prvé neexistujú skoršie prípady, v ktorých by sa posudzovali dohody o urovnaní v patentovej oblasti, a po druhé rozsudok z 1. júla 2010, AstraZeneca/Komisia (T-321/05, Zb., EU:T:2010:266), nemožno uplatniť na dohody o urovnaní v patentovej oblasti, takže uloženie pokút žalobkyniam v prejednávanom prípade nemalo nijaký právny základ a odporovalo zásade právnej istoty.

756 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

A – *O prvej časti*

757 Žalobkyne predovšetkým tvrdia, že ak by Komisia správne konštatovala, že sporné dohody porušovali článok 101 ZFEÚ, nemala platný dôvod na uloženie pokút žalobkyniam v prejednávanom prípade, keďže vzniknuté skutkové a právne otázky boli nové a zložité, čo Komisia navyše uznáva. Uloženie pokút v takom prípade nerešpektuje zásadu právnej istoty a zásadu zákonnosti trestných činov a trestov (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Okrem toho vo vyjadrení k žalobe sa uznáva, že ide o prvé rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie v súvislosti s takzvanými dohodami „pay for delay“ (dohody, ktoré majú za odplatu oddialiť vstup generických liekov na trh).

758 Doterajšia judikatúra, najmä rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), neposkytla nijaké usmernenie v tom zmysle, že opačné platby dohodnuté v sporných dohodách budú pre Komisiu rozhodujúcim faktorom na konštatovanie rozporu týchto dohôd s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ. Komisia totiž tvrdila, že ak by tieto dohody nestanovovali opačné platby, v zásade by predstavovali dovolené nástroje na zabezpečenie ochrany patentov spoločnosti Lundbeck. Okrem toho žalobkyne tvrdia, že rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), bol vydaný až po uzatvorení sporných dohôd.

759 KFST navyše začiatkom roka 2004 poskytla kľúčové informácie o právnej neistote vzťahujúcej sa na dohody v patentovej oblasti, ktoré stanovujú opačné platby. Tlačové oznámenie KFST z 28. januára 2004 konkrétne svedčí o tom, že Komisia sa v tom čase domnievala, že sumy, ktoré zaplatila Lundbeck, jednoznačne nepreukazovali, že slúžili ako kompenzácia za to, že určitý konkurent nevstúpil na trh. Okrem toho skutočnosť, že Komisia si až po viac ako desiatich rokoch urobila názor na právnu kvalifikáciu dohôd stanovujúcich opačnú platbu, svedčí o tom, že príslušné otázky boli mimoriadne zložité a úplne nové.

760 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

761 Je potrebné pripomenúť, že zásada právnej istoty vyžaduje, aby právna úprava Únie dotknutým osobám umožnila poznať s istotou rozsah povinností, ktoré im táto úprava stanovuje, pričom musia mať možnosť jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať (pozri rozsudok z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i., C-201/09 P a C-216/09 P, Zb., EU:C:2011:190, bod 68 a citovanú judikatúru).

762 Pokiaľ však ide o otázku, či k porušeniu došlo úmyselne alebo z nedbanlivosti a či ho z tohto dôvodu možno postihovať pokutou podľa článku 23 ods. 2 prvého pododseku nariadenia č. 1/2003, z judikatúry vyplýva, že táto podmienka je splnená, pokiaľ dotknutý podnik nemôže nevedieť o protisúťažnej povahe svojho konania, či už by si uvedomoval porušovanie súťažných pravidiel Zmluvy, alebo nie (pozri rozsudok Schenker & Co. a i., už citovaný v bode 748 vyššie, EU:C:2013:404, bod 37 a citovanú judikatúru).

763 Ďalej treba pripomenúť, že zásady právnej istoty a zákonnosti trestov stanovené v článku 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme, ako aj v článku 49 Charty základných práv nemožno vykladať v tom zmysle, že vylučujú postupné ujasňovanie pravidiel trestnej zodpovednosti, ale že môžu brániť retroaktívnemu uplatneniu nového výkladu normy ustanovujúcej porušenie (pozri v tomto zmysle rozsudok Telefónica a Telefónica de España/Komisia, už citovaný v bode 113 vyššie, EU:C:2014:2062, bod 148 a citovanú judikatúru).

764 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobkyne, v prejednávanom prípade nebolo nepredvídateľné, že dohody, prostredníctvom ktorých sa výrobcovi originálnych liekov podarilo počas určitého obdobia vylúčiť potenciálnych konkurentov z trhu na základe opačných platieb v značnej výške, mohli odporovať článku 101 ods. 1 ZFEÚ bez ohľadu na to, či prekračovali rámec pôsobnosti patentov tohto výrobcu (pozri body 486 až 490 vyššie).

765 Ako Komisia správne konštatovala v odôvodneniach 1312 a 1313 napadnutého rozhodnutia, z doslovného výkladu článku 101 ods. 1 ZFEÚ vyplývalo, že dohody medzi konkurentmi, ktorých cieľom je vylúčiť niektorých z nich z trhu, sú protiprávne. Dohody o rozdelení alebo vylúčení z trhu totiž patria medzi najzávažnejšie obmedzenia hospodárskej súťaže, ktoré sú výslovne uvedené v článku 101 ods. 1 ZFEÚ (bod 338 vyššie).

766 Skutočnosť, že sporné dohody boli v prejednávanom prípade uzavreté vo forme dohôd o urovnaní týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, neznamená, že žalobkyne sa môžu domnievať, že protiprávnosť týchto dohôd z hľadiska práva hospodárskej súťaže bola úplne nová alebo nepredvídateľná.

767 Význam pojmu predvídateľnosť totiž závisí do veľkej miery od obsahu predmetného textu, od oblasti, na ktorú sa vzťahuje, ako aj od počtu a povahy osôb, ktorým je určený. Predvídateľnosť právnej úpravy však nebráni tomu, aby bola dotknutá osoba vedená k požiadaniu o odbornú radu s cieľom posúdiť spôsobom primeraným okolnostiam prípadu dôsledky, ktoré môžu vyplynúť z daného aktu. Ide najmä o odborníkov zvyknutých na povinnosť vynakladať veľkú obozretnosť pri výkone svojej profesie. Tiež je možné od nich očakávať, že s osobitnou obozretnosťou posúdia riziká, ktoré ich profesia zahŕňa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb., EU:C:2005:408, bod 219 a citovanú judikatúru).

768 Žiadne z tvrdení, ktoré uviedli žalobkyne, nemôže spochybniť tento záver.

769 Po prvé je totiž síce pravda, že rozsudok BIDS, už citovaný v bode 341 vyššie (EU:C:2008:643), na ktorý sa odvoláva Komisia v napadnutom rozhodnutí, bol vydaný po uzatvorení sporných dohôd, no z predchádzajúcej judikatúry vyplývalo, že dohoda nie je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže len preto, lebo sa týka patentu alebo má vyriešiť patentový spor (pozri v tomto zmysle rozsudok Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, už citovaný v bode 427 vyššie, EU:C:1988:448, bod 15), a že nahradenie rozhodnutí vnútroštátnych súdov voľnou úvahou jednej zo zmluvných strán s cieľom konštatovať, že došlo k porušeniu patentu, sa zjavne netýka osobitného predmetu patentu a predstavuje obmedzenie voľnej hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok Windsurfing, už citovaný v bode 119 vyššie, EU:C:1986:75, body 52 a 92).

770 V rozsudku Centrafarm a de Peijper, už citovanom v bode 117 vyššie (EU:C:1974:114, body 39 a 40), bolo tiež uvedené, že podmienky výkonu práva duševného vlastníctva môžu spadať do pôsobnosti zákazov stanovených v článku 101 ZFEÚ a že o taký prípad môže ísť vždy, keď sa zdá, že výkon takého práva je účelom, prostriedkom alebo následkom kartelovej dohody.

771 Po druhé, čo sa týka dokumentov KFST a najmä tlačového oznámenia z 28. januára 2004, treba predovšetkým pripomenúť, že nejde o dokument Komisie, a teda tento dokument ako taký nemohol vyvolať u žalobkýň legitímne očakávania. Okrem toho je potrebné pripomenúť, že vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže nemajú právomoc na prijatie negatívneho rozhodnutia, t. j. rozhodnutia konštatujúceho neexistenciu porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ (bod 748 vyššie).

772 Z uvedeného tlačového oznámenia KFST navyše jasne vyplýva, že dohody, ktorých účelom je vylúčiť konkurenta z trhu za odplatu, sú protisúťažné. Po svojom podrobnom prešetrovaní týkajúcom sa farmaceutického odvetvia bola Komisia schopná spresniť svoj prístup a úplne pochopiť protisúťažnú povahu určitých dohôd, najmä ak stanovovali opačnú platbu v značnej výške, ako to bolo v prejednávanom prípade (body 349 až 403 vyššie).

773 Po tretie, pokiaľ žalobkyne na základe predchádzajúcej praxe Komisie tvrdia, že porušenie konštatované v prejednávanom prípade bolo nové a vyžadovalo si len symbolickú pokutu, je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry má Komisia určitú mieru voľnej úvahy pri stanovení výšky pokút, aby mohla usmerňovať správanie podnikov v zmysle dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže. Skutočnosť, že Komisia v minulosti ukladala pokuty v určitej výške za určitý typ porušení, ju nemôže zbaviť možnosti zvýšiť túto úroveň v medziach stanovených nariadením č. 1/2003, pokiaľ je to nevyhnutné na zabezpečenie uskutočňovania politiky Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Účinné uplatňovanie pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže si naopak vyžaduje, aby Komisia mohla kedykoľvek prispôsobiť úroveň pokút potrebám tejto politiky (pozri rozsudok z 25. októbra 2011, Aragonesas Industrias y Energía/Komisia, T-348/08, Zb., EU:T:2011:621, bod 293 a citovanú judikatúru).

774 Okrem toho skutočnosť, že Komisia v minulosti nekonštatovala, že dohoda určitého typu už z hľadiska svojho cieľa obmedzovala hospodársku súťaž, ako taká nemôže brániť Komisii v tom, aby to urobila v budúcnosti po individuálnom a podrobnom preskúmaní sporných opatrení z hľadiska ich obsahu, účelu a kontextu. Na to, aby sa dohody toho istého typu považovali za dohody, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž z hľadiska cieľa, teda nie je potrebné, aby Komisia už sankcionovala také dohody (bod 438 vyššie).

775 Judikatúra tiež nevyžaduje, aby dohoda na to, aby sa mohla považovať za obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle tohto ustanovenia, bola bez podrobného preskúmania jej obsahu, účelu a hospodárskeho a právneho kontextu, ktorého je súčasťou, na prvý pohľad alebo bez akejkoľvek pochybnosti dostatočne škodlivá pre hospodársku súťaž (bod 752 vyššie).

776 Napokon z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že niektorí výrobcovia alebo predajcovia generických liekov si uvedomovali, že dohody podobné sporným dohodám sú protiprávne, a práve z tohto dôvodu odmietli uzavrieť také dohody (pozri odôvodnenie 190 napadnutého rozhodnutia). Zamestnanec spoločnosti Lundbeck rovnako reagoval na určitú e-mailovú korešpondenciu, ktorá sa týkala stanovenia cien a množstva citalopramu, ktorý Merck (GUK) odkúpila od spoločnosti Lundbeck na základe sporných dohôd, tým, že uviedol, že „dôrazne nesúhlasí s obsahom tohto e-mailu“, a že „[sa nemôžu] dohodnúť a [nedohodnú] sa na predajných cenách“, lebo „to je protiprávne“ (odôvodnenie 265 napadnutého rozhodnutia). Pokiaľ ide o dohodu Ranbaxy, Lundbeck počas rokovaní o tejto dohode tiež uviedla, že bude nákladná a zložitá, najmä z hľadiska práva hospodárskej súťaže (pozri odôvodnenie 188 napadnutého rozhodnutia).

777 Tieto okolnosti svedčia o tom, že obmedzenia hospodárskej súťaže stanovené spornými dohodami v danom čase vôbec neboli nepredvídateľné, ale účastníci týchto dohôd ich mohli primerane vnímať ako dohody, ktoré sú v rozpore s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ.

778 Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že Komisia v prejednávanom prípade porušila zásady právnej istoty a zákonnosti trestov.

779 Prvú časť teda treba zamietnuť.

B – *O druhej časti*

780 Podľa žalobkýň z rozsudku AstraZeneca/Komisia, už citovaného v bode 755 vyššie (EU:T:2010:266), vyplýva, že uloženie pokút nie je opodstatnené z dôvodu, že ide o celkom nový prípad, ak sa po prvé nijaká skoršia judikatúra nevzťahovala na posudzované správanie a po druhé toto správanie nie je silne protisúťažné, takže dotknutý podnik nemohol očakávať, že toto správanie je protiprávne. Podľa názoru žalobkýň sa pritom v odôvodnení 1300 napadnutého rozhodnutia uznáva, že prvá podmienka je v prejednávanom prípade splnená, zatiaľ čo – pokiaľ ide o druhú podmienku – sporné dohody nepredstavujú zneužívajúce postupy, o aké išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok AstraZeneca/Komisia, už citovaný v bode 755 vyššie (EU:T:2010:266). Okrem toho podniky, ktoré – tak ako Lundbeck – nemajú dominantné postavenie, nenesú nijakú osobitnú zodpovednosť. Komisia preto nemôže v rámci prešetrovania podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ opäť uplatniť kritériá stanovené vo veci týkajúcej sa zneužívania dominantného postavenia.

781 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

782 V tejto súvislosti treba poznamenať – ako Komisia pripomenula v odôvodnení 1300 napadnutého rozhodnutia –, že Súdny dvor vo svojom rozsudku AstraZeneca/Komisia, už citovanom v bode 162 vyššie (EU:C:2012:770), v reakcii na podobné tvrdenie odvolateľky v tejto veci konštatoval, že „hoci Komisia a súdy Únie zatiaľ nemali príležitosť vyjadriť sa osobitne k správaniu, ako je to, ktorým sa vyznačovali tieto zneužitia, [AstraZeneca] si bola vedomá silno protisúťažnej povahy svojho správania a musela očakávať, že je nezlučiteľné s právnymi normami Únie v oblasti hospodárskej súťaže“. Žalobkyne teda nesprávne vyvodzujú z tohto rozsudku záver, že Komisia nemôže uložiť pokutu v prípade, ak súdy Únie zatiaľ nerozhodli v podobných veciach (body 438 a 774 vyššie).

783 Okrem toho – tak ako vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok AstraZeneca, už citovaný v bode 755 vyššie (EU:T:2010:266) – správanie žalobkýň v prejednávanom prípade zjavne nebolo súčasťou bežnej hospodárskej súťaže, lebo cieľom tohto správania bolo vylúčiť potenciálnych konkurentov z trhu prostredníctvom opačných platieb v značnej výške. Skutočnosť, že niektoré dohody o urovnaní v patentovej oblasti navyše môžu byť oprávnené a nemusia porušovať ustanovenia Zmluvy o voľnej hospodárskej súťaži, nemení nič na tom, že sporné dohody uzatvorené žalobkyňami v prejednávanom prípade boli protisúťažné, a to z dôvodov, ktoré Komisia uviedla v napadnutom rozhodnutí (pozri bod 354 vyššie a odôvodnenia 661 a 662 napadnutého rozhodnutia).

784 Napokon, hoci je pravda, že podniky, ktoré majú dominantné postavenie, majú podľa článku 102 ZFEÚ osobitnú zodpovednosť, aby sa jednostranne nesprávali určitým spôsobom, pokiaľ ich správanie obmedzuje hospodársku súťaž, ako to bolo v prípade správania posudzovaného v rozsudku AstraZeneca, už citovanom v bode 755 vyššie (EU:T:2010:266), faktom zostáva, že všetky podniky – bez ohľadu na to, či majú dominantné postavenie – musia dodržiavať aj článok 101 ZFEÚ, pokiaľ sú splnené podmienky uplatnenia tohto článku, a v tomto smere im možno uložiť pokuty. Komisia v prejednávanom prípade pritom uplatnila práve toto ustanovenie, a nie článok 102 ZFEÚ.

785 Druhú časť, ako aj deviaty žalobný dôvod ako celok preto treba zamietnuť.

VI – *O desiatom, ďalej subsidiárne uvedenom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právom posúdení a nesprávnom posúdení skutkového stavu pri výpočte výšky pokút*

786 Žalobkyne tvrdia, že Komisia mala pri výpočte výšky pokuty v napadnutom rozhodnutí v každom prípade po prvé použiť nižšiu sadzbu závažnosti, po druhé zohľadniť skutočnosť, že údajné porušenia trvali krátko, po tretie neuložiť nijakú dodatočnú sumu a po štvrté uplatniť poľahčujúce okolnosti.

787 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

788 Na úvod je potrebné pripomenúť, že – pokiaľ ide o žalobkyne – Komisia sa riadila všeobecnou metodikou opísanou v usmerneniach z roku 2006, ktorá je založená na hodnote predaja príslušného výrobku, s ktorým spáchané porušenia priamo alebo nepriamo súvisia, v príslušnej geografickej oblasti v rámci EHP (body 13 a 19 uvedených usmernení). Komisia vychádzala zo sadzby 10 alebo 11 % v závislosti od geografického rozsahu sporných dohôd (pozri body 68 až 75 vyššie a odôvodnenia 1316 až 1358 napadnutého rozhodnutia).

789 Tiež treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je pri určení výšky pokuty, ktorú treba uložiť v prípade porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, potrebné zohľadniť trvanie porušení a všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť posúdenie ich závažnosti, akými sú konanie každého z podnikov, úloha, ktorú každý z nich hral pri vytvorení zosúladených postupov, prospech, ktorý z týchto postupov podniky mohli získať, ich veľkosť a hodnota dotknutého tovaru, ako aj nebezpečenstvo, ktoré porušenia tohto typu predstavujú (pozri rozsudok z 8. decembra 2011, KME Germany a i./Komisia, C-272/09 P, Zb., EU:C:2011:810, bod 96 a citovanú judikatúru).

790 Súdny dvor tiež uviedol, že sa musia zohľadniť také objektívne skutočnosti, akými sú obsah a trvanie protisúťažných správaní, ich počet a ich intenzita, veľkosť dotknutého trhu a poškodenie, ktoré utrpel verejný hospodársky poriadok (pozri rozsudok KME Germany a i./Komisia, už citovaný v bode 789 vyššie, EU:C:2011:810, bod 97 a citovanú judikatúru).

791 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že osobitnú dôležitosť má povinnosť odôvodnenia. Komisii prináleží, aby odôvodnila svoje rozhodnutie a najmä vysvetlila zváženie a zhodnotenie zohľadnených skutočností. Existencia odôvodnenia musí byť overená súdom *ex offo* (pozri v tomto zmysle rozsudok KME Germany a i./Komisia, už citovaný v bode 789 vyššie, EU:C:2011:810, bod 101 a citovanú judikatúru).

792 Ďalej prináleží súdu Únie, aby uskutočnil preskúmanie zákonnosti, ktoré mu prislúcha na základe dôkazov predložených žalobcom na podporu uvádzaných dôvodov. Počas tohto skúmania sa súd v snahe vyhnúť sa vykonaniu podrobného vecného a právneho preskúmania nemôže opierať o mieru voľnej úvahy Komisie, a to ani pokiaľ ide o výber zohľadnených dôkazov pri uplatňovaní kritérií uvedených v usmerneniach, ani pokiaľ ide o hodnotenie týchto dôkazov (rozsudok KME Germany a i./Komisia, už citovaný v bode 789 vyššie, EU:C:2011:810, bod 102).

793 Preskúmanie zákonnosti je doplnené neobmedzenou súdnou právomocou, ktorá bola priznaná súdu Únie článkom 31 nariadenia č. 1/2003 v súlade s článkom 261 ZFEÚ. Táto právomoc oprávňuje súd, aby nad rámec jednoduchej kontroly zákonnosti sankcie nahradil posúdenie Komisie svojím posúdením a v dôsledku toho zrušil, znížil alebo zvýšil uloženú pokutu alebo penále (pozri v tomto zmysle rozsudok KME Germany a i./Komisia, už citovaný v bode 789 vyššie, EU:C:2011:810, bod 103 a citovanú judikatúru).

794 Treba však zdôrazniť, že výkon neobmedzenej súdnej právomoci neznamená preskúmanie *ex offo*, a tiež pripomenúť, že konanie pred súdmi Únie je kontradiktórne. S výnimkou dôvodov verejného poriadku, medzi ktoré patrí neexistencia odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktoré je súd povinný preskúmavať *ex offo*, prináleží žalobcovi, aby uviedol žalobné dôvody proti dotknutému rozhodnutiu a predložil dôkazy na podporu týchto dôvodov (rozsudok KME Germany a i./Komisia, už citovaný v bode 789 vyššie, EU:C:2011:810, bod 104).

795 Tvrdenia žalobkýň treba preskúmať vo svetle týchto úvah.

A – *O prvej časti*

796 Žalobkyne tvrdia, že sadzby závažnosti stanovené na 11 % hodnoty predaja v prípade dohôd uzatvorených so spoločnosťami Merck (GUK), Alpharma a Ranbaxy a na 10 % v prípade dohôd uzatvorených so spoločnosťou Arrow sú príliš vysoké. Komisia totiž v prvom rade v napadnutom rozhodnutí nezohľadnila obmedzený dosah obmedzení obsiahnutých v sporných dohodách, ktoré prinajmenšom čiastočne patria do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck. Podiel spoločnosti Lundbeck na trhu vo väčšine krajín EHP bol nižší ako 19 % a geografický dosah dohôd mal byť obmedzený na krajiny EHP, v ktorých mali výrobcovia alebo predajcovia generických liekov skutočné možnosti vstúpiť na trh.

797 V druhom rade Komisia v napadnutom rozhodnutí nezohľadnila skutočnosť, že sporné dohody neboli tajné a že obsahovali doložky, ktoré sú pre tento typ dohôd štandardné, čo v súlade s rozhodovacou praxou Komisie odôvodňuje nižšiu sadzbu závažnosti. V treťom rade sporné dohody nemajú kartelovú povahu, čo sa navyše uznáva v napadnutom rozhodnutí. V minulosti pritom Komisia buď neuložila nijakú pokutu, alebo uložila veľmi nízku pokutu, alebo stanovila sadzbu závažnosti na najnižšej úrovni stupnice pre tento typ obmedzujúcich nekartelových dohôd. Uvedené rozhodnutie je preto nesprávne v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje, že sporné dohody predstavujú závažné porušenia článku 101 ZFEÚ. Zásada proporcionality naopak vyžaduje, aby sadzba závažnosti v prejednávanom prípade bola stanovená na najnižšej úrovni stupnice.

798 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

799 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa bodu 21 usmernení z roku 2006 sa zohľadňovaná časť hodnoty predaja stanoví na úrovni, ktorá môže dosiahnuť až 30 %. Bod 22 uvedených usmernení spresňuje, že pri rozhodovaní o tom, či by časť hodnoty predaja, ktorá sa má vziať do úvahy pre daný prípad, mala byť situovaná v hornej alebo v dolnej časti stupnice, Komisia zohľadní určitý počet ukazovateľov, napríklad povahu porušenia, kumulovaný podiel všetkých zúčastnených strán na trhu, geografický rozsah porušenia, uskutočnenie alebo neuskutočnenie porušenia.

800 Po prvé treba poukázať na to, že Komisia správne kvalifikovala porušenia, o ktoré ide v prejednávanom prípade, ako „závažné“, keďže išlo o obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ktorých škodlivosť pre hospodársku súťaž bola dostatočne preukázaná, spočívajúce v platbách pre konkurentov za to, aby počas určitého obdobia nevstúpili na trh (odôvodnenie 1331 napadnutého rozhodnutia).

801 Skutočnosť, že niektoré obmedzenia obsiahnuté v sporných dohodách mohli patriť do pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck (vymedzenej v bodoch 335 a 569 vyššie), nemôže spochybniť tento záver, lebo to bola len jedna z okolností, ktoré Komisia vzala do úvahy pri preukazovaní existencie obmedzenia z hľadiska cieľa v prejednávanom prípade (bod 354 vyššie). Preto je nepodstatné, že sporné dohody prípadne obsahovali aj obmedzenia spadajúce do pôsobnosti týchto patentov, lebo – ako Komisia konštatovala v napadnutom rozhodnutí – rozhodujúce je, že v čase uzatvorenia sporných dohôd existovala neistota, pokiaľ ide o to, či výrobky, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov chceli predávať, porušovali niektorý z patentov spoločnosti Lundbeck, že ich platnosť tiež mohla byť spochybnená na súde a že žalobkyne prostredníctvom opačných platieb v značnej výške získali istotu, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti sporných dohôd nevstúpia na trh (body 363 a 429 vyššie). V každom prípade Komisia správne konštatovala, že sporné dohody obsahovali vo veľkej väčšine prípadov obmedzenia, ktoré prekračovali rozsah pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck (pozri šiesty žalobný dôvod vyššie).

802 Po druhé Komisia bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia, konštatovala, že Lundbeck mala na geografických trhoch, na ktoré sa vzťahovali sporné dohody, veľmi veľký podiel na trhu s výrobkom, ktorého sa týkali predmetné porušenia. Z napadnutého rozhodnutia prinajmenšom implicitne vyplýva, že Lundbeck mala v čase uzatvorenia sporných dohôd monopol, pokiaľ ide o citalopram, lebo platnosť jej pôvodných patentov týkajúcich sa ÚFL citalopram sa nedávno skončila

a nijaký predajca generických liekov ešte nevstúpil vstup na trh. Okrem toho, aj keby bol relevantný trh väčší a zahŕňal by všetky antidepresíva, Komisia v odôvodnení 215 napadnutého rozhodnutia poznamenala, že Lundbeck mala značný podiel na tomto trhu vo väčšine krajín EHP.

803 Po tretie Komisia správne konštatovala, že predmetné porušenia mali veľký geografický rozsah, lebo – s výnimkou porušenia spáchaného so spoločnosťou Arrow – sa všetky z nich vzťahovali na celý EHP.

804 V rozpore s tým, čo žalobkyne tvrdia v tejto súvislosti, Komisia nebola povinná znížiť základnú sumu pokuty s cieľom zohľadniť len hodnotu predaja v krajinách, v ktorých sa výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nachádzali v pokročilejšej fáze príprav vstupu na trh. Keďže totiž išlo o porušenia z hľadiska cieľa, pokiaľ porušenia tvorené spornými dohodami (s výnimkou dohôd uzavretých so spoločnosťou Arrow) mali geografický rozsah, ktorý zodpovedal celému EHP, Komisia bola oprávnená vychádzať z tohto geografického rozsahu bez toho, aby podrobne preskúmala konkrétne vyhliadky výrobcov alebo predajcov generických liekov na vstup na trh v každom štáte EHP. Práve účastníci sporných dohôd totiž vymedzili geografický rozsah týchto dohôd, a teda aj porušení posudzovaných v prejednávanom prípade tým, že sa rozhodli, že tieto dohody sa budú vzťahovať na celý EHP (s výnimkou porušenia spáchaného so spoločnosťou Arrow).

805 Po štvrté Komisia nepochybila ani tým, že vzala do úvahy skutočnosť, že všetky sporné dohody boli vykonané, čo žalobkyne nepopierajú, lebo počas doby platnosti sporných dohôd výrobcovia alebo predajcovia generických liekov nevstúpili na trh, a to s výnimkou spoločnosti Merck (GUK) pred druhým predĺžením platnosti dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo (body 28, 131 a 399 vyššie).

806 Vzhľadom na všetky tieto okolnosti teda treba konštatovať, že Komisia sa pri stanovení časti hodnoty predaja zohľadňovanej pri určovaní základnej sumy pokuty uloženej spoločnosti Lundbeck na 11 %, resp. 10 % podľa toho, či geografický rozsah dohôd, ktorých sa týka porušenie, zodpovedal celému EHP, nedopustila nijakého nesprávneho právneho posúdenia. Okrem toho so zreteľom na vyššie uvedené také sadzby závažnosti, ktoré sa nachádzajú skôr v dolnej časti stupnice uvedenej v bode 21 usmernení z roku 2006, nemožno považovať za neprimerané.

807 Tvrdenie žalobkýň, že vzhľadom na to, že dohody neboli tajné, je opodstatnené, aby Komisia stanovila nižšiu sadzbu závažnosti pri určovaní výšky pokuty, ktorá im bola uložená, je tiež irelevantné.

808 Bod 23 usmernení z roku 2006 totiž stanovuje, že „medzi najzávažnejšie obmedzenia hospodárskej súťaže patria svojou povahou horizontálne dohody o stanovení cien, rozdelení trhu a obmedzení produkcie, ktoré sú zväčša tajné“, že „tieto by mali byť na základe politiky hospodárskej súťaže prísne sankcionované“ a že „časť zohľadňovaných predajov [zohľadňovaná časť predaja – *neoficiálny preklad*] u takýchto porušení sa teda obvykle bude nachádzať v hornej časti stupnice“.

809 Stačí pritom uviesť, že aj keď sporné dohody neboli tajné, vzhľadom na to, že Komisia stanovila zohľadňovanú časť predaja v prejednávanom prípade na 10 %, resp. na 11 %, táto časť sa nenachádzala v hornej časti stupnice uvedenej v bode 21 usmernení z roku 2006, ktorá je stanovená na 30 % hodnoty predaja.

810 Okrem toho, hoci Komisia v niektorých prípadoch z rôznych dôvodov dospela k záveru, že nie je potrebné uložiť pokutu, alebo zohľadnila hodnotu predaja v dolnej časti stupnice závažnosti, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry predchádzajúca rozhodovacia prax Komisie sama osebe neslúži ako právny rámec pre stanovenie pokút v oblasti hospodárskej súťaže, keďže tento rámec je definovaný len v nariadení č. 1/2003 a v usmerneniach. Rozhodnutia týkajúce sa iných vecí tak majú, pokiaľ ide o existenciu prípadnej diskriminácie, iba orientačnú povahu, keďže je málo pravdepodobné, že by okolnosti charakteristické pre tieto rozhodnutia, ako sú trhy, výrobky, podniky a dotknuté obdobia, boli rovnaké (pozri v tomto zmysle rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už

citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, body 260 až 262 a citovanú judikatúru). V prejednávanom prípade pritom skutkové okolnosti vecí, v ktorých boli vydané predchádzajúce rozhodnutia, na ktoré poukazujú žalobkyne, ako sú trhy, výrobky, krajiny, podniky a dotknuté obdobia, nie sú porovnateľné so skutkovými okolnosťami prejednávanej veci, takže uvedené rozhodnutia v súlade s už citovanou judikatúrou nie sú relevantné z hľadiska rešpektovania zásady rovnosti zaobchádzania.

811 Napokon žalobkyne nesprávne namietajú porušenie zásady proporcionality v prejednávanom prípade. Táto zásada má totiž v tomto kontexte za následok, že Komisia musí pokutu stanoviť proporcionálne k faktorom, ktoré zohľadnila pri posúdení závažnosti porušenia, a tieto faktory musí v tejto súvislosti uplatňovať vnútorne súladným a objektívne odôvodneným spôsobom (pozri rozsudok z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, Zb., EU:T:2006:270, bod 228 a citovanú judikatúru). Z odôvodnení 1330 až 1333 napadnutého rozhodnutia pritom vyplýva, že Komisia v prejednávanom prípade uplatnila zásady stanovené v bode 22 usmernení z roku 2006 vnútorne súladným a objektívne odôvodneným spôsobom.

812 Prvú časť teda treba zamietnuť.

B – *O druhej časti*

813 Žalobkyne tvrdia, že Komisia v odôvodnení 1335 napadnutého rozhodnutia nesprávne odmietla uznať, že údajné porušenia trvali kratšie. Dĺžka trvania týchto porušení by mala byť obmedzená na obdobie, počas ktorého výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli skutočne pripravení vstúpiť na trh, čo znamená, že v príslušných krajinách museli mať aspoň jedno PUT. Napríklad v Rakúsku sa pritom doba platnosti patentu na ÚFL skončila až v apríli 2003, takže porušenia spáchané so spoločnosťami GUK, Alpharma a Ranbaxy pred týmto dátumom nemohli obmedziť hospodársku súťaž v Rakúsku. Tento prístup je podobný postoju, ktorý Komisia zaujala v rozhodnutí K(2009) 5355 v konečnom znení z 8. júla 2009 týkajúcom sa konania podľa článku [101 ZFEÚ] (vec COMP/39.401 – E.ON/GDF) (zhrnutie uverejnené v Ú. v. EÚ C 248, 2009, s. 5, ďalej len „rozhodnutie E.ON/GDF“), v ktorom bolo pri výpočte výšky pokuty zohľadnené len obdobie po roku 1998.

814 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

815 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať – ako uvádza Komisia –, že také tvrdenie znamená popretie rozlišovania skutočnej a potenciálnej hospodárskej súťaže a skutočnosti, že článok 101 ZFEÚ chráni aj potenciálnu hospodársku súťaž (bod 99 vyššie). Komisia pritom v prípade všetkých dotknutých výrobcov alebo predajcov generických liekov dostatočne preukázala, že mali skutočné a konkrétne možnosti vstúpiť na trh, a teda v čase uzatvorenia sporných dohôd boli potenciálnymi konkurentmi spoločnosti Lundbeck (pozri prvý žalobný dôvod vyššie).

816 Vec, v ktorej bol vydaný rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie (EU:T:2012:332), nemôže žalobkyniam pomôcť, lebo – ako žalobkyne uznávajú – v tejto veci nebola možná nijaká hospodárska súťaž, a to aj napriek tomu, že protisúťažná dohoda počas časti obdobia porušenia neexistovala, keďže trh bol zákonom chránený pred akoukoľvek hospodárskou súťažou na základe vnútroštátnych predpisov platných počas tohto obdobia, čo vytváralo situáciu faktického monopolu. Všeobecný súd navyše z tohto dôvodu čiastočne zrušil rozhodnutie Komisie v tejto veci, lebo existencia obmedzenia hospodárskej súťaže na nemeckom trhu so zemným plynom počas tohto obdobia nebola dostatočne preukázaná (rozsudok E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia, už citovaný v bode 98 vyššie, EU:T:2012:332, body 105 a 155). V prejednávanom prípade Komisia naopak v napadnutom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že hospodárska súťaž bola v dôsledku sporných dohôd obmedzená, a to počas celej doby ich platnosti. Žalobkyne nepreukázali, že v prípade neexistencie sporných dohôd by – hoci aj potenciálna – hospodárska súťaž medzi nimi a výrobcami alebo predajcami generických liekov nebola možná alebo že by neexistovala ani že tieto dohody vôbec neobmedzili hospodársku súťaž.

817 Druhú časť preto treba zamietnuť.

C – O tretej časti

818 Žalobkyne tvrdia, že im nemala byť uložená nijaká dodatočná suma, a to ani za dohody uzavreté so spoločnosťou Arrow (pozri bod 73 vyššie), lebo údajné porušenia nezodpovedajú žiadnemu z prípadov, v ktorých usmernenia z roku 2006 odporúčajú uplatniť dodatočnú sumu (týmito prípadmi sú „horizontálne dohody o stanovení cien, rozdelení trhu a obmedzení produkcie“), ako aj preto, lebo v prípade porušení, ktoré sa začali pred viac ako desiatimi rokmi a ktoré sa neopakovali, nie je potrebný nijaký posilnený odstrašujúci účinok.

819 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

820 Predovšetkým treba pripomenúť, že v bode 25 usmernení z roku 2006, ktorý upravuje zahrnutie vstupného poplatku do základnej sumy pokuty, sa uvádza:

„… Komisia nezávisle od trvania účasti podniku na porušení zahrnie do základnej výšky pokuty sumu pohybujúcu sa medzi 15 % až 25 % hodnoty predaja…, aby podniky odradila od akejkoľvek účasti na horizontálnych dohodách o stanovení cien, rozdelení trhu a obmedzení produkcie. Komisia môže takisto uplatniť takúto dodatočnú sumu aj v prípade iných porušení. Komisia pri rozhodovaní o pomere hodnoty predaja, ktorý [časti hodnoty predaja, ktorá – *neoficiálny preklad*] sa má brať do úvahy v konkrétnom prípade zohľadní určitý počet faktorov, najmä tie, ktoré sú uvedené v bode 22 [teda povaha porušenia, kumulovaný podiel všetkých zúčastnených strán na trhu, geografický rozsah porušenia, uskutočnenie alebo neuskutočnenie porušenia].“

821 Žalobkyne v podstate tvrdia, že Komisia nemohla zahrnúť taký vstupný poplatok do sumy pokuty, ktorá im bola uložená, na účely odstrašenia, lebo údajné porušenia nezodpovedali žiadnemu z prípadov, v ktorých usmernenia z roku 2006 odporúčajú uplatniť dodatočnú sumu, ako aj preto, lebo porušenia, ktoré sa začali pred viac ako desiatimi rokmi, neboli opakovanými porušeniami.

822 Je však potrebné pripomenúť, že dozorná úloha, ktorú Komisii priznáva právo Únie v oblasti práva hospodárskej súťaže, zahŕňa úlohu vyšetriť a potrestať individuálne porušenia, ako aj povinnosť uskutočňovať všeobecnú politiku vytvorenú s cieľom uplatňovať vo veciach hospodárskej súťaže zásady zakotvené v Zmluve a usmerňovať konanie podnikov v zmysle týchto zásad. Z toho vyplýva, že Komisia musí dohliadať na to, aby mali pokuty odstrašujúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. decembra 2014, Pilkington Group a i./Komisia, T-72/09, EU:T:2014:1094, bod 302 a citovanú judikatúru).

823 Cieľom odstrašujúceho účinku výšky pokuty teda nie je len odradiť predmetný podnik od recidívy. Komisia má právomoc určiť výšku pokút s cieľom posilniť ich odstrašujúci účinok vo všeobecnosti najmä v prípade, keď sú porušenia určitého typu ešte relatívne časté alebo sa majú považovať za závažné (pozri rozsudok Pilkington Group a i./Komisia, už citovaný v bode 822 vyššie, EU:T:2014:1094, bod 303 a citovanú judikatúru).

824 Okrem toho, ako uvádza Komisia, v prejednávanom prípade boli sporné dohody veľmi podobné dohodám o rozdelení trhu alebo obmedzení produkcie, ktoré sú výslovne uvedené v bode 25 usmernení z roku 2006 (bod 820 vyššie). V každom prípade ten istý bod uvedených usmernení v súlade s judikatúrou oprávňuje Komisiu, aby uplatnila takú dodatočnú sumu s cieľom zabezpečiť odstrašujúci účinok pokuty aj v prípade iných druhov porušení.

825 Preto treba konštatovať, že Komisia neprekročila medze svojej voľnej úvahy v oblasti pokút ani neporušila svoje usmernenia z roku 2006 tým, že uplatnila dodatočnú sumu vo výške 10 % hodnoty ročného predaja za prvé porušenie spáchané so spoločnosťou Arrow s cieľom zabezpečiť dostatočne odstrašujúci účinok pokuty uloženej žalobkyniam (odôvodnenie 1340 napadnutého rozhodnutia).

826 Tretiu časť teda treba tiež zamietnuť.

D – *O štvrtej časti*

827 Žalobkyne v prvom rade tvrdia, že Komisia nesprávne odmietla uznať v prípade spoločnosti Lundbeck poľahčujúcu okolnosť vyplývajúcu z existencie jej dôvodnej pochybnosti o tom, či je predmetné obmedzujúce konanie skutočne protiprávne. Tvrdenie uvedené v napadnutom rozhodnutí, že poľahčujúca okolnosť založená na dôvodnej pochybnosti o existencii porušenia už nie je uvedená v usmerneniach z roku 2006 (odôvodnenie 1343 napadnutého rozhodnutia), nie je platným dôvodom na neuplatnenie tejto poľahčujúcej okolnosti, keďže tak tieto usmernenia, ako aj Všeobecný súd uznávajú, že zoznam poľahčujúcich okolností nie je taxatívny. Z komunikácie KFST s Komisiou navyše jasne vyplýva, že podľa názoru Komisie v tom čase nebolo jasné, aké právne požiadavky sa vzťahovali na sporné dohody, takže to nemohlo byť jasné ani spoločnosti Lundbeck.

828 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že v ich prípade neprávom nebola uznaná poľahčujúca okolnosť založená na tom, že údajné porušenia boli spáchané z nedbalosti, hoci uzavreli sporné dohody v dobrej viere s cieľom zabrániť tomu, aby výrobcovia alebo predajcovia generických liekov porušovali ich patenty, pričom obmedzili pôsobnosť týchto dohôd len na výrobky porušujúce uvedené patenty a vôbec sa neusilovali utajiť ich, čo by urobili, ak by mali v úmysle porušiť právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

829 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

830 V prvom rade je potrebné poukázať – ako uvádzajú žalobkyne – na to, že skutočnosť, že existencia dôvodnej pochybnosti, pokiaľ ide o existenciu porušenia, už nie je výslovne uvedená medzi poľahčujúcimi okolnosťami, ktoré sú výslovne vymenované v usmerneniach z roku 2006, nestačí na to, aby Komisia automaticky odmietla uplatniť ju ako poľahčujúcu okolnosť. Judikatúra totiž v tejto súvislosti spresnila, že v prípade neexistencie záväzného ustanovenia v usmerneniach, pokiaľ ide o poľahčujúce okolnosti, ktoré možno zohľadniť, si Komisia ponechala určitú mieru voľnej úvahy na celkové posúdenie významu prípadného zníženia výšky pokút z dôvodu poľahčujúcich okolností (pozri v tomto zmysle rozsudok Dalmine/Komisia, už citovaný v bode 380 vyššie, EU:T:2004:220, bod 326 a citovanú judikatúru).

831 Skutočnosť, že určité rozhodnutie Komisie je prvým prípadom uplatnenia pravidiel hospodárskej súťaže na dané hospodárske odvetvie, však nemožno považovať za poľahčujúcu okolnosť, ak páchateľ vedel alebo musel vedieť, že jeho konanie môže spôsobiť obmedzenie hospodárskej súťaže na trhu a vyvolať problémy z hľadiska práva hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. marca 2011, World Wide Tobacco España/Komisia, T-37/05, EU:T:2011:76, bod 160).

832 V prejednávanom prípade pritom žalobkyne museli vedieť, že sporné dohody mohli porušovať článok 101 ZFEÚ. Cieľom týchto dohôd bolo totiž za odplatu vylúčiť potenciálnych konkurentov z trhu počas doby platnosti týchto dohôd, čo patrí medzi závažné porušenia výslovne uvedené v článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

833 Z napadnutého rozhodnutia navyše vyplýva, že Lundbeck si uvedomovala, že uvedené dohody môžu byť protiprávne (pozri bod 776 vyššie).

834 Okrem toho, pokiaľ ide o tlačové oznámenia KFST, na ktoré sa odvolávajú žalobkyne, je potrebné pripomenúť, že podnik, ktorý porušil článok 101 ZFEÚ, sa nemôže vyhnúť uloženiu pokuty, ak toto porušenie vychádza z omylu tohto podniku o zákonnosti jeho správania, ktorý vyplýva z obsahu právneho stanoviska advokáta alebo rozhodnutia vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže (rozsudok Schenker & Co. a i., už citovaný v bode 748 vyššie, EU:C:2013:404, bod 43). V prejednávanom prípade navyše v týchto tlačových oznámeniach vôbec neboli vyjadrené pochybnosti o uplatniteľnosti článku 101 ZFEÚ na sporné dohody, ale v nich bolo uvedené, že sporné dohody môžu ovplyvniť hospodársku súťaž, ak sa ukáže, že Lundbeck zaplatila konkurentom za to, aby nevstúpili na trh.

835 V každom prípade, aj keby mohla v čase uzatvorenia sporných dohôd existovať dôvodná pochybnosť o tom, ktoré okolnosti treba zohľadniť na účely preukázania existencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v prejednávanom prípade, za okolností, keď žalobkyne vlastnili patenty týkajúce sa postupov, ktoré mohli zabrániť vstupu výrobcov alebo predajcov generických liekov na trh, faktom zostáva, že v tom čase nemohla existovať nijaká pochybnosť o tom, že dohody, na základe ktorých sa – tak ako v prejednávanom prípade – malo potenciálnym konkurentom zaplatiť za to, aby počas vymedzeného obdobia nevstúpili na trh, nemohli byť v súlade s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ, keďže vôbec neumožňovali uľahčiť vstup generických liekov na trh, a to ani po uplynutí doby ich platnosti, a skutočne neumožňovali vyriešiť základný patentový spor medzi zmluvnými stranami (body 475 a 497 vyššie).

836 Okrem toho, ako bolo preukázané v rámci šiesteho žalobného dôvodu vyššie, sporné dohody – s výnimkou dohody GUK vzťahujúcej sa na Spojené kráľovstvo – obsahovali obmedzenia, ktoré prekračovali rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, takže aj keby kritérium pôsobnosti patentov, ktoré navrhujú žalobkyne, bolo relevantným právnym kritériom na posúdenie zákonnosti týchto dohôd z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ, sporné dohody by neboli v súlade s týmto kritériom, a teda by tiež predstavovali obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle tohto ustanovenia. Pokiaľ ide o dohodu GUK vzťahujúcu sa na Spojené kráľovstvo, je potrebné poukázať na to, že táto dohoda je spolu s dohodou GUK vzťahujúcou sa na EHP súčasťou toho istého jediného a nepretržitého porušenia, ktorého sa dopustili Lundbeck a Merck (GUK). Ako pritom bolo uvedené vyššie, Komisia dostatočne preukázala, že dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP obsahovala obmedzenia, ktoré prekračovali rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck.

837 V druhom rade žalobkyne tvrdia, že porušenia, o ktoré ide v prejednávanom prípade, boli spáchané z nedbalosti, čo je tiež poľahčujúcou okolnosťou, ktorá odôvodňuje zníženie pokuty.

838 Bod 29 usmernení z roku 2006 spresňuje, že Komisia môže znížiť základnú výšku pokuty, ak zistí existenciu poľahčujúcich okolností, napríklad ak podnik dokáže, že porušenie bolo spáchané z nedbalosti.

839 V prejednávanom prípade je však potrebné pripomenúť, že žalobkyne uzavreli sporné dohody úmyselne a že tieto dohody boli súčasťou zámernej stratégie, ktorej cieľom bolo zabrániť potenciálne okamžitému vstupu generických liekov na trh (body 126 a 528 vyššie).

840 Tvrdenie žalobkýň je totiž opäť založené na predpoklade, že sporné dohody zabránili len vstupu generických liekov, ktoré potenciálne porušovali ich patenty, na trh. Ako pritom bolo preukázané v rámci šiesteho žalobného dôvodu vyššie, nie je to tak. V každom prípade existovala neistota, pokiaľ ide o otázku, či patenty spoločnosti Lundbeck boli platné a či ich porušovali výrobky, ktoré výrobcovia alebo predajcovia generických liekov chceli v čase uzatvorenia sporných dohôd uviesť na trh (pozri druhý žalobný dôvod vyššie), pričom táto neistota bola odstránená uvedenými dohodami. Žalobkyne teda nesprávne tvrdia, že porušenia v prejednávanom prípade boli spáchané z nedbalosti a že Komisia mala v ich prípade uznať túto poľahčujúcu okolnosť.

841 Okrem toho, aj keby porušenia v prejednávanom prípade boli spáchané z nedbalosti, Komisia nebola povinná priznať žalobkyniam zníženie pokuty. Ako totiž potvrdzuje znenie bodu 29 usmernení z roku 2006, Komisia má v tejto súvislosti určitú mieru voľnej úvahy, pričom sa berú do úvahy všetky okolnosti daného prípadu. Hoci teda okolnosti vymenované v usmerneniach určite patria k tým, ktoré Komisia môže v danom prípade zohľadniť, ak určitý podnik predloží dôkazy, ktoré nasvedčujú existencii niektorej z týchto okolnosti, Komisia nie je povinná automaticky priznať dodatočné zníženie z tohto dôvodu bez toho, aby vykonala celkové posúdenie. Primeranosť prípadného zníženia pokuty na základe poľahčujúcich okolností totiž treba posudzovať z celkového hľadiska s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti daného prípadu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. decembra 2013, Caffaro/Komisia, C-447/11 P, EU:C:2013:797, bod 103).

842 Vzhľadom na všetky okolnosti prejednávaného prípadu a najmä na to, že Komisia vzala do úvahy dĺžku trvania konania na účely priznania zníženia základnej sumy pokuty uloženej žalobkyniam o 10 %, Všeobecný súd v rámci svojej neobmedzenej súdnej právomoci, ktorú mu v súlade s článkom 261 ZFEÚ priznáva článok 31 nariadenia č. 1/2003 (bod 793 vyššie), konštatuje, že prejednávanom prípade nie je potrebné uznať poľahčujúce okolnosti a že výšku pokuty uloženej žalobkyniam v napadnutom rozhodnutí treba potvrdiť.

843 Pokiaľ ide konkrétne o dohodu GUK vzťahujúcu sa na Spojené kráľovstvo, je potrebné zdôrazniť, že hoci v rámci šiesteho žalobného dôvodu bolo uvedené, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dostatočne nepreukázala, že táto dohoda obsahovala obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti patentov spoločnosti Lundbeck, Všeobecný súd rozhodol, že taká výhrada je neúčinná, a to z dôvodov uvedených v bodoch 539 a 570 až 577 vyššie. Preto sa Všeobecný súd domnieva, že nie je opodstatnené priznať žalobkyniam v tomto smere zníženie pokuty.

844 Je teda potrebné zamietnuť štvrtú časť a desiaty žalobný dôvod ako celok.

845 Keďže žiadny zo žalobných dôvodov, ktoré žalobkyne uvádzajú na podporu svojho návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia, nie je dôvodný alebo účinný a keďže pri skúmaní tvrdení uvedených na podporu ich návrhu na zníženie pokuty neboli zistené nesprávnosti vo výpočte výšky tejto pokuty, ktorý vykonala Komisia, žalobu treba v celom rozsahu zamietnuť.

O trovách

846 Podľa článku 134 rokovacieho poriadku Všeobecný súd uloží účastníkovi konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinnosť nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyne nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

847 V súlade s článkom 138 ods. 3 rokovacieho poriadku a návrhom Komisie v tomto zmysle je potrebné rozhodnúť, že vedľajší účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (deviata komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Žaloba sa zamieta.**

2. **H. Lundbeck A/S a Lundbeck Ltd znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinné nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Európskej komisii.**

3. **European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) znáša svoje vlastné trovy konania.**

Berardis Czúcz Popescu

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 8. septembra 2016.

Podpisy

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu 2

I – Spoločnosti, o ktoré ide v prejednávanej veci 2

II – Príslušný výrobok a patenty, ktoré sa ho týkali 3

III – Sporné dohody 4

A – Dohody so spoločnosťou Merck (GUK) 4

B – Dohody so spoločnosťou Arrow 5

C – Dohoda so spoločnosťou Alpharma 8

D – Dohoda so spoločnosťou Ranbaxy 10

IV – Kroky Komisie vo farmaceutickom odvetví a správne konanie 10

V – Napadnuté rozhodnutie 11

Konanie a návrhy účastníkov konania 15

Právny stav 16

I – O prvom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení a nesprávnom posúdení vyplývajúcom z toho, že v napadnutom rozhodnutí sa konštatovalo, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov a Lundbeck boli v čase uzatvorenia sporných dohôd prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi 16

A – Analýza potenciálnej hospodárskej súťaže v napadnutom rozhodnutí 16

B – Uplatniteľné zásady a judikatúra 18

1. O pojme potenciálna hospodárska súťaž 18

2. O dôkaznom bremene 19

3. O rozsahu preskúmania, ktoré vykonáva Všeobecný súd 20

C – O prvej časti založenej na tom, že uvedenie liekov porušujúcich práva duševného vlastníctva tretích osôb nie je vyjadrením potenciálnej hospodárskej súťaže podľa článku 101 ZFEÚ 20

D – O druhej časti založenej na tom, že Komisia dospela k záveru, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov boli skutočnými alebo potenciálnymi konkurentmi spoločnosti Lundbeck, na základe subjektívnych hodnotení 24

E – O tretej časti založenej na tom, že spochybnenie platného patentu nie je skutočnou a konkrétnou možnosťou vstupu na trh 26

F – O štvrtej časti založenej na tom, že chýbajúce PUT bráni existencii skutočnej alebo potenciálnej hospodárskej súťaže 29

G – O piatej časti založenej na tom, že výrobcovia alebo predajcovia generických liekov počas doby platnosti sporných dohôd nemohli využiť iné postupy alebo sa obrátiť na iných výrobcov ÚFL 31

H – O šiestej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Merck (GUK) v čase uzatvorenia sporných dohôd 35

1. Situácia v Spojenom kráľovstve 36

2. Situácia v EHP 38

I – O siedmej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Arrow v čase uzatvorenia sporných dohôd 40

1. Situácia v Spojenom kráľovstve 40

2. O situácii v Dánsku 43

J – O ôsmej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Alpharma v čase uzatvorenia sporných dohôd 44

K – O deviatej časti založenej na neexistencii potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Lundbeck a Ranbaxy v čase uzatvorenia sporných dohôd 46

II – O druhom, treťom, štvrtom, piatom a šiestom žalobnom dôvode, ktoré sú založené v podstate na porušení článku 101 ods. 1 ZFEÚ 51

A – Analýza týkajúca sa existencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v napadnutom rozhodnutí 51

B – Uplatniteľné zásady a judikatúra 52

C – O druhom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení, nesprávnom posúdení skutkového stavu a nedostatku odôvodnenia v súvislosti s posúdením úlohy prevodov hodnoty v sporných dohodách 53

1. O prvej časti 53

2. O druhej časti 61

3. O tretej časti 63

D – O treťom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri uplatňovaní zásad týkajúcich sa pojmu obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa 65

1. O prvej časti 65

2. O druhej časti 68

3. O tretej časti 69

4. O štvrtej časti 72

E – O štvrtom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení a nedostatku odôvodnenia v súvislosti s odmietnutím kritéria pôsobnosti patentu ako základného pravidla hodnotenia dohôd o urovnaní v patentovej oblasti v rámci článku 101 ods. 1 ZFEÚ 73

1. O prvej časti 74

2. O druhej časti 77

F – O piatom žalobnom dôvode založenom na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu, porušení povinnosti náležitej starostlivosti a nedostatku odôvodnenia z dôvodu, že kroky spoločnosti Lundbeck boli označené ako celková stratégia proti vstupu generických liekov, ktorá je relevantná pre posúdenie sporných dohôd z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ 79

G – O šiestom žalobnom dôvode založenom na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu z dôvodu, že v napadnutom rozhodnutí sa konštatuje, že sporné dohody obsahovali obmedzenia prekračujúce rámec obmedzení súvisiacich s výkonom práv vyplývajúcich z patentov spoločnosti Lundbeck 82

1. Dohoda GUK vzťahujúca sa na Spojené kráľovstvo 82

2. Dohoda GUK vzťahujúca sa na EHP 87

3. Dohoda Arrow UK 90

4. Dánska dohoda Arrow 95

5. Dohoda Alpharma 96

6. Dohoda Ranbaxy 100

III – O siedmom žalobnom dôvode založenom na zjavne nesprávnom posúdení z dôvodu, že nebol správne vyhodnotený nárast efektívnosti vyplývajúci zo sporných dohôd 103

IV – O ôsmom žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu 105

A – O prvej časti 105

B – O druhej časti 108

V – O deviatom, subsidiárnom žalobnom dôvode založenom na tom, že uloženie pokút spoločnosti Lundbeck vychádza z nesprávneho právneho posúdenia 110

A – O prvej časti 110

B – O druhej časti 113

VI – O desiatom, ďalej subsidiárne uvedenom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom právom posúdení a nesprávnom posúdení skutkového stavu pri výpočte výšky pokút 113

A – O prvej časti 115

B – O druhej časti 117

C – O tretej časti 118

D – O štvrtej časti 119

O trovách 121